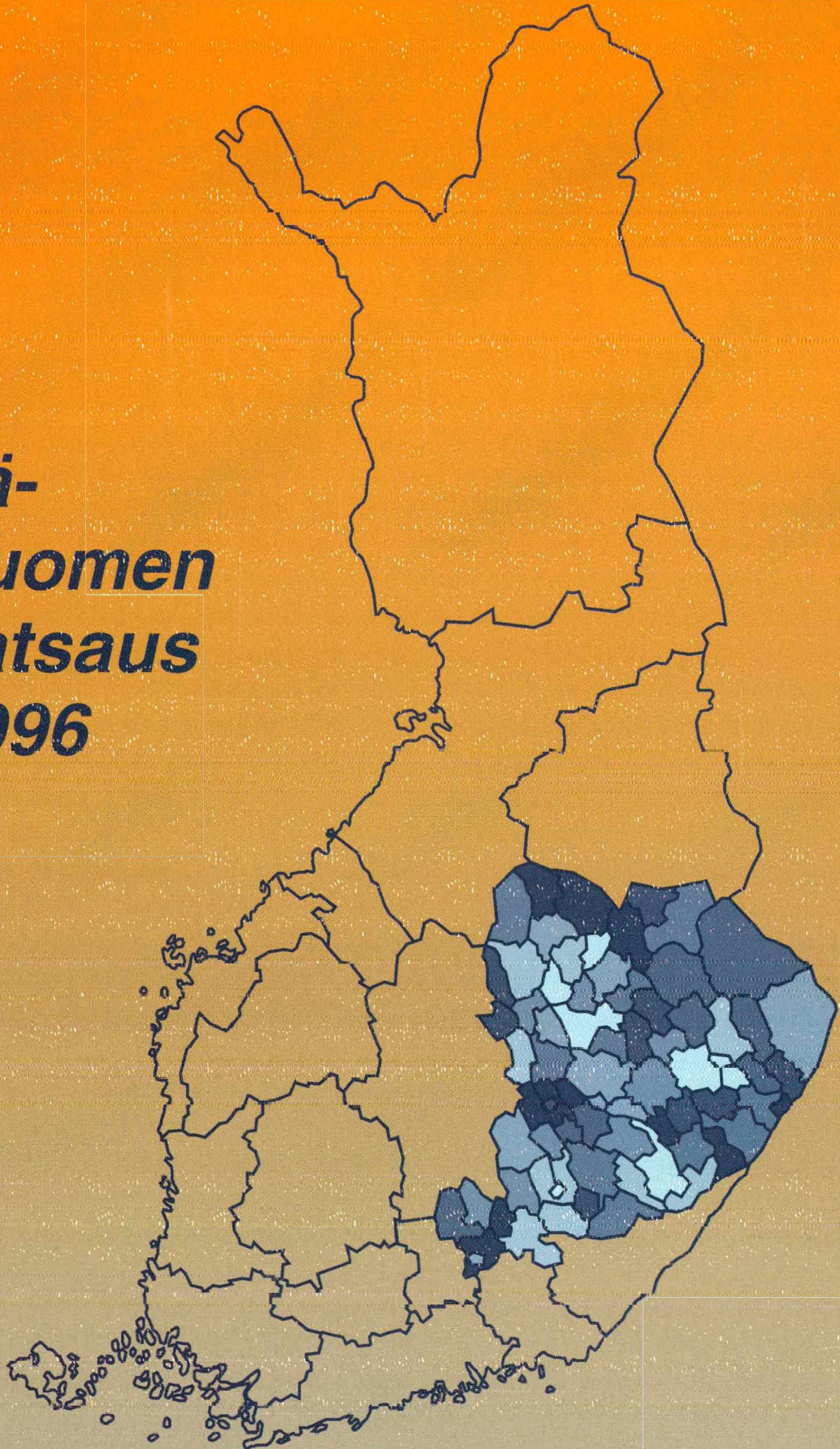

**Itä-
Suomen
katsaus
1996**

Itä-Suomen katsaus

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari

(08) 537 2046

Kansikuva: Leena Jäntti, Sirkku Hiltunen

© 1996 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

ISSN 1239-7466
ISBN 951-727-263-4

Hakapaino Oy, Helsinki 1997

ALKUSANAT

Itä-Suomen katsaus 1996 on yksi neljästä Tilastokeskuksen tekemästä aluekatsausjulkaisusta. Muut vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla toteutetut aluejulkaisut ovat Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset. Katsausjulkaisujen aluerajukset noudattavat lähes täysin uuden läänijaon mukaisia rajoja. Lapin ja Oulun läänien tiedot on kuitenkin esitetty samassa julkaisussa, Pohjois-Suomen katsauksessa. Tässä Itä-Suomen katsauksessa esitetään tiedot tulevan Itä-Suomen läänin alueesta (Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon maakunnat) poiketen myös kaikista nykyisen Mikkelin läänin kunnista. Niistä Heinola, Heinolan mlk, Sysmä ja Hartola eivät kuulu Etelä-Savon maakuntaan. Näiden kuntien tiedot ovat mukana myös Etelä-Suomen katsauksessa.

Julkaisusarja on jatkoa ja laajennus aiemmin kuudesti Oulun läänikatsauksen ja kerran Pohjois-Suomen katsauksen nimellä tuotetulle vuosijulkaisulle. Se on usean vuoden ajan ollut Tilastokeskuksen ainoa tiettyyn Suomen aluekokonaisuuteen keskittyvä kokoomajulkaisu. Se olikin vuonna 1995 Tilastokeskuksen myydyin julkaisu alueellaan.

Itä-Suomen katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Itä-Suomesta, sen maakunnista, seutukunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina. Tietolähteinä on käytetty runsaasti muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Katsaus sisältää yhteensä noin 180 kuvaa, diagrammia ja teemakarttaa. Katsauksen kuvat tuotetaan myös värillisinä kalvoina. Koska tietosisältöä päivitetään jatkuvasti, on kalvokoelma aina ajantasainen. Kalvoja voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Myös kuvien pohjana olevat tilastoaineistot ovat erikseen tilattavissa. Tuleva Itä-Suomen katsaus 1997 julkaisu noudattaa täsmällisesti uuden Itä-Suomen läänin aluerajoja. Se ilmestyy marras-joulukuussa 1997.

Itä-Suomen katsaus 1996 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutuksesta ovat vastanneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen.

Oulussa, joulukuussa 1996

Esko Syrjäkari
aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

	SIVU
ITÄ-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	14
ELINKEINOELÄMÄ.....	34
Yritykset ja toimipaikat.....	34
Työpaikkarakenne.....	38
Alkutuotanto.....	43
Jalostus.....	46
Palvelut.....	52
Konkurssit.....	52
Matkailu.....	55
Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat.....	59
Bruttokansantuote.....	62
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	64
KOULUTUS.....	77
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	82
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	87
LIIKENNE.....	92
ENERGIA.....	95
YMPÄRISTÖN TILA.....	99
KUNNALLISTALOUS.....	103
Veroäyrit.....	103
Kuntien nettomenot.....	107
Kunnallistalouden tunnuslukuja.....	107
ALUEPOLITIikka.....	120
VAALIT.....	123
KANSAINVÄLINEN VERTAILU.....	128
<i>KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET</i>	134
<i>KUVALUETTELO</i>	136

ITÄ-SUOMI

Tässä julkaisussa Itä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää kokonaisuudessaan Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin läänit. Alueelle sijoittuu kolme maakuntaa, 17 seutukuntaa ja 72 kuntaa. Kunnista Heinola, Heinolan maalaiskunta, Sysmä ja Hartola kuuluvat Mikkelin lääniin mutta eivät Etelä-Savon maakuntaan kuten muut Mikkelin läänin kunnat. Muita maakuntia alueella ovat Pohjois-Karjalan maakunta, jonka rajat ovat samat kuin Pohjois-Karjalan läänin ja Pohjois-Savon maakunta, jonka rajat noudattelevat Kuopion läänin rajoja. Kuntia on alueella 72, joista kaupunkeja on 14.

Euroopan Unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics)-alueluokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan (NUTS 1), kuuteen suuralueeseen (NUTS 2) ja 19 maakuntaan (NUTS 3). Euroopan unionin alueella on NUTS 2 alueita yhteensä 206 ja NUTS 3 alueita 1146. Lisäksi on olemassa seutukuntataso (NUTS 4) ja kuntataso (NUTS 5). Suuraluejako on laadittu Tilastokeskuksen ja sisäasiainministeriön yhteistyönä. NUTS 2 tasolla tässä julkaisussa tarkastellut kunnat sijoittuvat Itä-Suomeen, poikkeuksena edellä mainitut Heinola, Heinolan maalaiskunta, Sysmä ja Hartola, joiden katsotaan kuuluvan Etelä-Suomeen. NUTS -tasojen mukaan laaditaan EU:n yhteiset alue-tilastot.

Maakunnat

Valtioneuvosto vahvisti **maakuntajaon** vuonna 1992. Maakuntajaosta on tullut yksi tilastojen perusaluejako.

Etelä-Savon maakuntaan kuuluu 25 kuntaa, joista väestöltään suurimmat ovat Mikkeli ja Savonlinna. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 1995 lopussa 174 159 asukasta. Maakunnan pinta-ala on 14 435 km² ja väestötiheys 12 asukasta/km². Taajama-aste (65 %) on Ahvenanmaan jälkeen Suomen alhaisin.

Pohjois-Savon maakuntaan kuuluu 24 kuntaa, joista 5 on kaupunkia. Tarkastelualueen suurin kaupunki, Kuopio on maakunnan keskus. Taajama-aste ja väestötiheys ovat Pohjois-Savossa tarkasteltavien maakuntien korkeimmat. Pinta-alaa maakunnalla on 16 509 km² ja väestömäärä oli vuoden 1995 lopussa 258 315.

Pohjois-Karjalan maakunnan väestömäärä oli vuoden 1995 lopussa 177 271 ja pinta-ala 17 782 km². Väestötiheydeksi muodostuu täten tarkasteltavien maakuntien alhaisin, 10 asukasta neliökilometrillä. Suomen maakunnista tätä alhaisempi väestötiheys on vain Kainuussa ja Lapissa. Maakuntaan kuuluu 19 kuntaa, joista 5 on kaupunkia. Väestömäärällä mitattuna Joensuun kaupunki on suurin ja Värtsilän kunta vastaavasti pienin.

Kuva 1. Itä-Suomen läänit ja maakunnat 1996.

Kunnat

Vuonna 1996 Suomessa oli 455 kuntaa. Pohjois-Savon maakunnassa kuntia on 24 kpl, Pohjois-Karjalassa 19. Etelä-Savon maakunnassa kuntien lukumäärä on 25. Lisäksi tämän katsauksen tarkastelualueeseen kuuluu neljä kuntaa Päijät-Hämeen maakunnasta. Kaupunkikuntia alueella on 14 ja muita kuntia 58. Taajamaväestön osuuteen ja suurimman taajaman väkilukuun perustuvan Tilastokeskuksen kuntaluokituksen mukaan kaupunkimaisia kuntia on tarkastelualueella 8 kappaletta, taajaan asuttuja 6, ja loput 58 ovat maaseutumaisia. Kaupunkimaisia kuntia ovat Heinola, Mikkeli, Pieksämäki, Savonlinna, Iisalmi, Kuopio, Varkaus ja Joensuu. Taajaan asuttuja ovat Siilinjärvi, Suonenjoki, Lieksa, Nurmes, Outokumpu ja Mäntyharju. Kaupungeista Kiuruvesi ja Kitee luokitellaan kuuluvaksi maaseutumaisiin kuntiin.

Vuoden 1995 väestölaskennan mukaan Värtsilässä ei ole taajamia lainkaan. Taajamaksi määritellään vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Värtsilän taajama-aste on siten 0 %. Korkein taajama-aste Itä-Suomen alueella on Heinolassa, lähes 99 %.

Itä-Suomen pinta-alaltaan suurin kunta on Lieksa ja pienin Pieksämäki. Väestömäärällä mitattuna suurin kunta on Kuopio ja pienin vastaavasti Värtsilä.

Itä-Suomen kunnat 1996

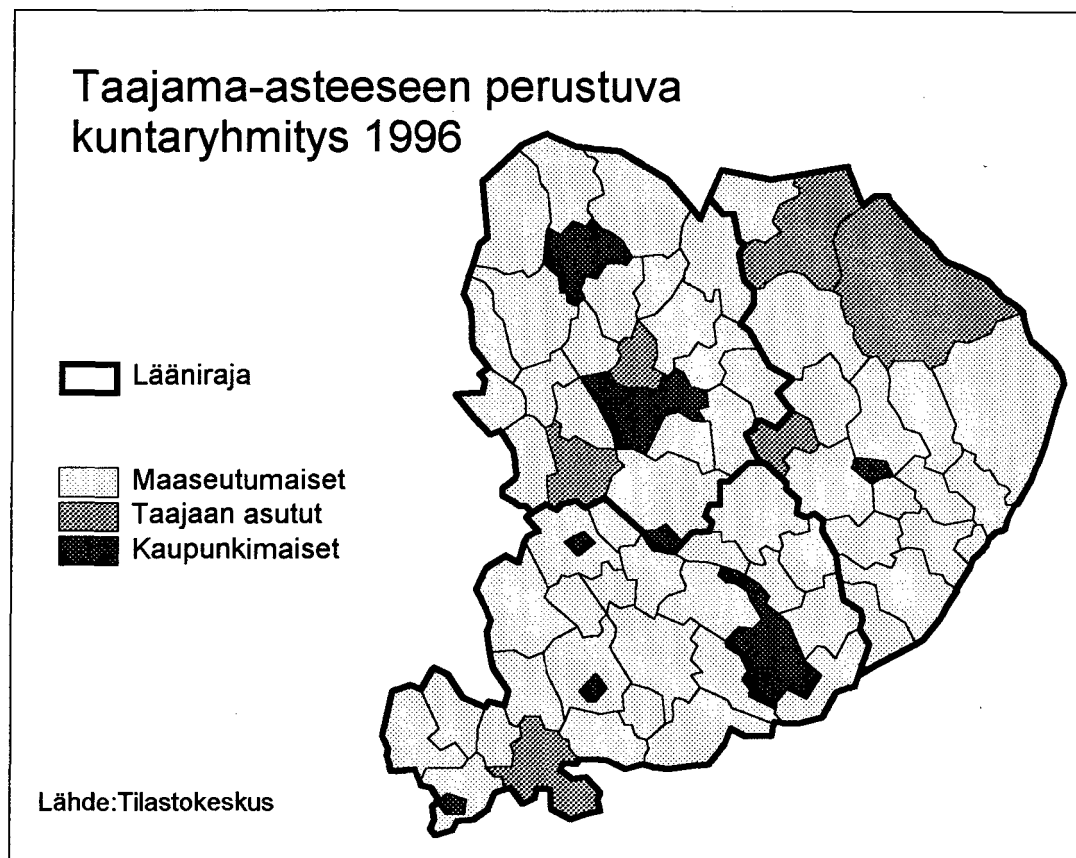
Kuva 2. Itä-Suomen kunnat 1996.

Taulukko 1. Perustietoja Itä-Suomen kunnista.

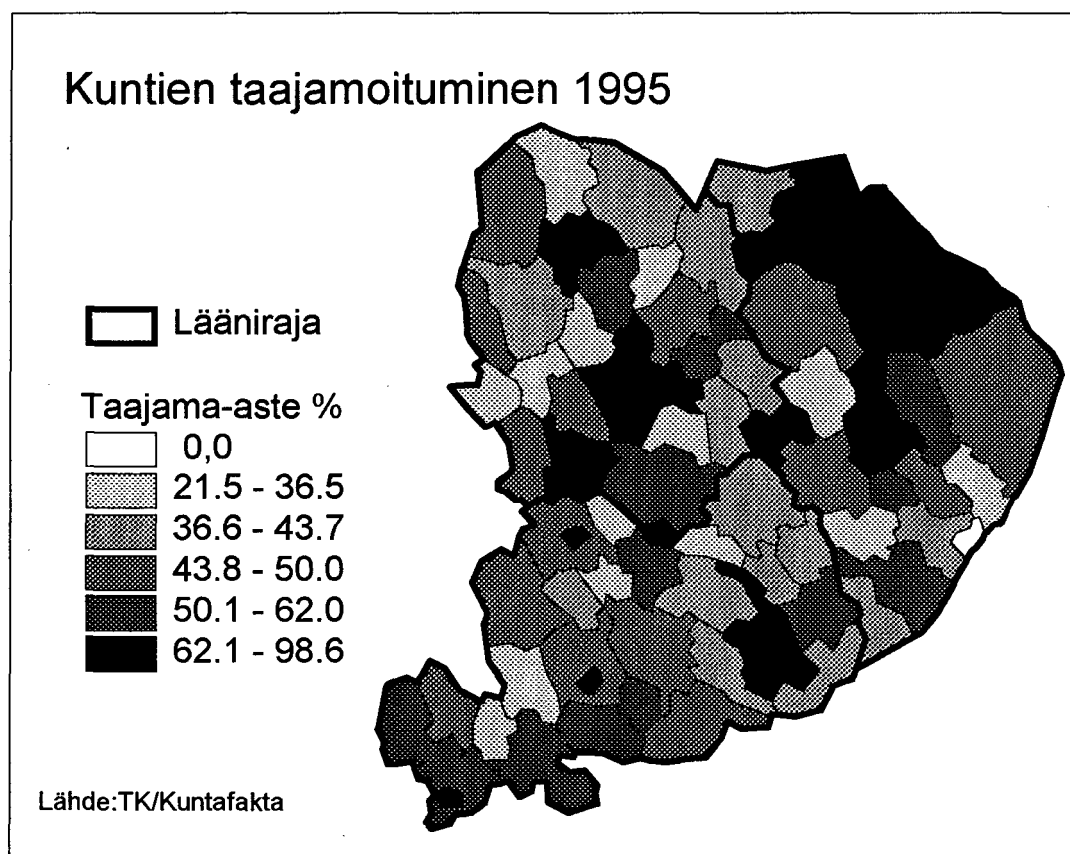
	Maapinta- ala, km ²	Väkiluku 31.12.1995	Taajama- aste % 1995	Työpaikat % 1995* Alkut.- Jal. - Palv.	Työttömyys- aste % 1995
POHJOIS-SAVO:	16509	258315	70	13 - 22 - 61	22
Iisalmi	763	24042	72	10 - 25 - 62	22
Juankoski	467	6290	55	23 - 31 - 42	19
Kaavi	676	4085	43	21 - 23 - 51	24
Karttula	468	3493	49	26 - 15 - 53	21
Keitele	482	3201	47	24 - 36 - 37	17
Kiuruvesi	1331	11179	47	35 - 13 - 48	20
Kuopio	779	84733	89	3 - 19 - 76	22
Lapinlahti	614	8051	55	25 - 29 - 42	25
Leppävirta	1139	11592	60	21 - 32 - 43	22
Maaninka	468	4074	29	45 - 9 - 40	23
Nilsia	709	7326	49	31 - 11 - 53	21
Pielavesi	1150	6508	38	36 - 11 - 48	25
Rautalampi	549	4226	46	33 - 12 - 49	22
Rautavaara	1155	2779	43	31 - 10 - 54	29
Siilinjärvi	403	19304	79	8 - 26 - 63	19
Sonkajärvi	1473	5671	41	35 - 12 - 47	22
Suonenjoki	720	8560	69	16 - 24 - 57	22
Tervo	347	2129	28	41 - 11 - 43	16
Tuusniemi	545	3450	41	34 - 17 - 45	23
Varkaus	87	24160	96	1 - 43 - 54	25
Varpaisjärvi	484	3460	36	39 - 16 - 40	21
Vehmersalmi	348	2283	30	42 - 15 - 39	16
Vesanto	423	3082	30	37 - 15 - 43	21
Vieremä	930	4637	35	41 - 19 - 34	20
	Maapinta- ala, km ²	Väkiluku 31.12.1995	Taajama- aste % 1995	Työpaikat % 1995* Alkut.- Jal. - Palv.	Työttömyys- aste % 1995
POHJOIS-KARJALA:	17782	177271	65	13 - 23 - 59	24
Eno	939	7545	61	16 - 36 - 45	29
Ilomantsi	2771	7832	47	18 - 19 - 59	25
Joensuu	82	50431	96	1 - 23 - 72	25
Juuka	1504	7065	45	25 - 29 - 42	25
Kesälahti	387	3071	43	27 - 31 - 40	23
Kiihtelysvaara	487	2773	44	21 - 36 - 38	21
Kitee	861	11058	56	19 - 30 - 48	21
Kontiolahti	782	10831	62	10 - 22 - 65	20
Lieksa	3425	16752	66	15 - 26 - 55	27
Liperi	740	11708	49	26 - 13 - 56	17
Nurmes	1606	10718	62	18 - 17 - 59	28
Outokumpu	445	8887	70	9 - 35 - 51	26
Polvijärvi	801	5730	32	39 - 10 - 46	24
Pyhäselkä	280	7146	51	16 - 19 - 59	20
Rääkkylä	430	3364	28	40 - 12 - 42	24
Tohmajärvi	701	5624	40	30 - 11 - 54	24
Tuupovaara	605	2612	29	19 - 30 - 46	23
Valtimo	801	3370	41	38 - 8 - 49	29
Värtsilä	136	754	0	23 - 4 - 71	27

	Maapinta- ala, km ²	Väkiluku 31.12.1995	Taajama- aste % 1995	Työpaikat % 1995* Alkut.- Jal. - Palv.	Työttömyys- aste % 1995
ETELÄ-SAVO	14436	174159	65	16 - 22 - 58	23
Anttola	257	1918	52	28 - 12 - 55	20
Enonkoski	323	2093	38	39 - 13 - 41	24
Haukivuori	397	2694	39	39 - 14 - 43	21
Heinävesi	1047	5065	40	25 - 23 - 49	20
Hirvensalmi	472	2757	35	35 - 24 - 36	21
Joroinen	577	6223	52	31 - 21 - 44	20
Juva	1169	8172	44	33 - 17 - 46	18
Jäppilä	331	1727	22	51 - 10 - 36	22
Kangaslampi	299	1770	23	34 - 18 - 43	24
Kangasniemi	1070	7081	48	29 - 21 - 46	24
Kerimäki	594	6504	55	25 - 17 - 51	20
Mikkeli	89	32812	93	2 - 23 - 72	24
Mikkelin mlk	973	11972	45	23 - 19 - 52	19
Mäntyharju	983	7498	61	20 - 31 - 46	22
Pertunmaa	377	2305	37	43 - 12 - 42	20
Pieksämäen mlk	945	6727	48	27 - 23 - 45	20
Pieksämäki	36	13483	96	1 - 24 - 71	24
Punkaharju	498	4556	44	18 - 28 - 52	20
Puumala	805	3251	49	36 - 10 - 49	21
Rantasalmi	563	4908	38	36 - 20 - 40	22
Ristiina	574	5235	52	21 - 37 - 40	22
Savonlinna	822	28867	85	7 - 24 - 66	26
Savonranta	386	1499	44	35 - 14 - 48	30
Sulkava	589	3758	42	30 - 19 - 46	22
Virtasalmi	263	1284	22	44 - 15 - 37	25
Hartola	544	4129	49	30 - 24 - 43	16
Heinola	49	15929	99	1 - 41 - 56	22
Heinolan mlk	632	6087	62	13 - 45 - 39	21
Sysmä	666	5326	52	37 - 16 - 43	17
Mikkelin lääni:	16326	205630	67	15 - 24 - 56	22

* ennakkotieto

Kuva 3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1996.

Kuva 4. Kuntien taajamoituminen 1995.

Seutukunnat

Sisäasiainministeriön rajaukseen perustuvia **seutukuntia** on Suomessa yhteensä 88 kpl, joista 17 sijaitsee tämän katsauksen tarkastelualueella. Maapinta-alaltaan suurin on Ylä-Savon seutukunta ja pienin Heinolan seutukunta. Väestömäärä on suurin Kuopion seutukunnan alueella, missä myös väestötiheys on korkein. Vähiten asukkaita on Sysmän seutukunnassa. Väestötiheys on alhaisin Ilomantsin seutukunnassa.

Kuntien lukumäärä seutukunnissa vaihtelee kahdesta yhdeksään. Ylä-Savon seutukuntaan kuuluu yhdeksän ja Mikkelin seutukuntaan kahdeksan kuntaa. Kahden kunnan seutukuntia alueella on viisi.

Lisätietoja Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista löytyy Tilastokeskuksen vuosittain ilmestyvästä ja vastaavalla tavalla toteutetusta Seutukuntakatsaus -julkaisusta.

Kuva 5. Seutukunnat Itä-Suomessa 1996.

VÄESTÖ

Itä-Suomi kattaa 12.2 % koko Suomen maapinta-alasta. Alueen asukasluku oli vuoden 1995 lopussa suhteessa hieman suurempi, 12.5 % koko Suomen väestömäärästä eli 641 216 henkeä. Vuodesta 1994 Itä-Suomen väkiluku väheni runsaalla kahdellatuhannella. Pohjois-Karjalan maakunnan väkiluku oli vuoden 1995 lopussa 177 271, Pohjois-Savon 258 315 ja Etelä-Savon 174 159. Mikkelin läänissä asukkaita oli 205 630. Itä-Suomen suurin kunta asukasluvulla mitattuna on Kuopio (84733 asukasta) ja pienin Värtsilä (754 asukasta).

Väestönmuutokset

Vuodesta 1985 lähtien maakuntien väestönkehitys on ollut tappiollista Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Savossa väestö lisääntyi tällä aikavälillä 0.9 %.

Kunnista suurimman väkiluvun menetyksen tuona aikana koki Värtsilä, jossa väki väheni lähes 20 %. Väestö kasvoi eniten Pyhäselän kunnassa, 25 %. Väestönlisäys oli siellä myös vuonna 1995 suurin. Vuoden 1995 aikana suhteellisesti eniten väestöä menetti Virtasalmen kunta, lähes kolme prosenttia.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Nuorten aikuisten ja alle 5-vuotiaiden osuudet ovat Itä-Suomen maakunnissa pienemmät kuin koko maassa keskimäärin. Pohjois-Karjalassa keski-ikäisten miesten osuus on keskimääräistä suurempi.

Lapsia asuu suhteellisesti eniten Pohjois-Karjalassa. Kunnista 0-14 -vuotiaiden osuus on suurin Pyhäselän kunnassa, missä myös väestön keski-ikä on alhaisin. Yleensä kunnat, joissa lasten osuus on suuri ja yli 64 -vuotiaiden osuus pieni, sijaitsevat suurten keskusten ympäristössä. Yli 64 -vuotiaita on suhteellisesti eniten Etelä-Savossa. Kunnista yli 64 -vuotiaiden osuus on suurin Hirvensalmella ja pienin Siilinjärvellä. Hirvensalmella on myös väestön keski-ikä korkein. Työikäisen väestön osuus on yleensä suuri kaupungeissa.

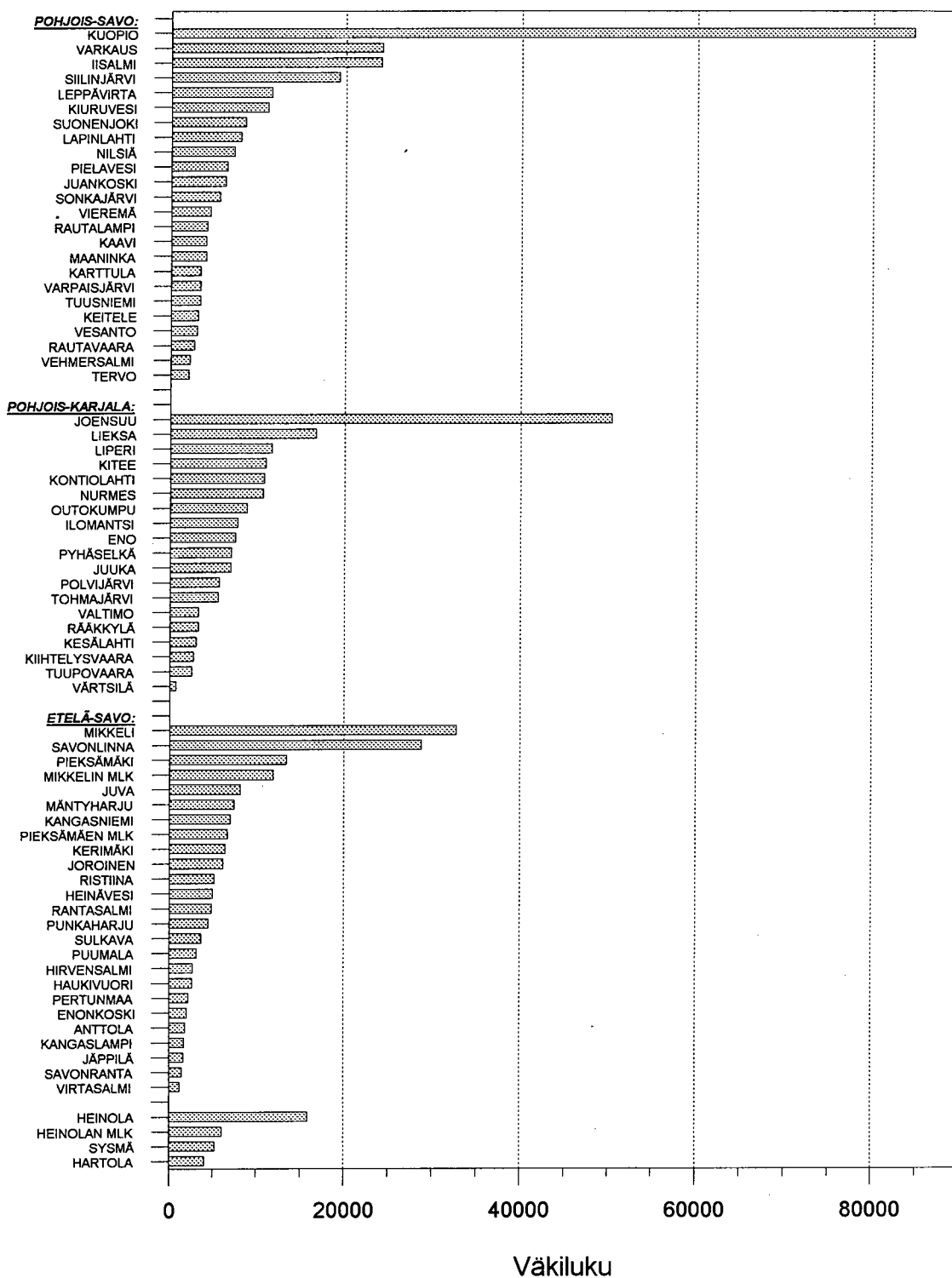
Suurin osa Itä-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan miesvaltaisia. Suhteellisesti vähiten naisia on Rautavaaralla. Siellä tuhatta miestä kohti oli 905 naista vuonna 1995. Naisvoittoisin kunta taas on Mikkelä, jossa 1000 miestä kohti oli 1148 naista.

Väestöennuste

Tässä katsauksessa tulevaa väestönkehitystä kuvataan Tilastokeskuksen laskeman trendiennusteen avulla. Siinä väestönkehitystä pyritään ennustamaan käyttämällä hyväksi viime vuosina toteutunutta kehitystä. Ennustemallissa on otettu huomioon sekä syntyvyyden ja kuolevuuden että muuttoliikkeen vaikutus väestönkehitykseen. Viimeisin ennuste ulottuu vuoteen 2030 saakka. Sen mukaisesti Pohjois-Savossa väestö lisääntyy jonkin verran vuodesta 1996 vuoteen 2000, jonka jälkeen se alkaa vähentyä. Muissa Itä-Suomen maakunnissa väestö vähenee koko ennustekauden.

Kunnista Kuopio, Joensuu ja Mikkelä ovat väestöltään kasvavaa aluetta. Vuoteen 2005 mennessä suhteellisesti suurin lisäys tulee olemaan ennusteen mukaan Heinolan maalaiskunnassa, joka tosin yhdistyy Heinolan kaupungin kanssa vuoden 1997 alussa. Vastaavasti Rääkkylässä väki vähenee ennusteen mukaan voimakkaimmin.

Väkiluku kunnittain 31.12.1995

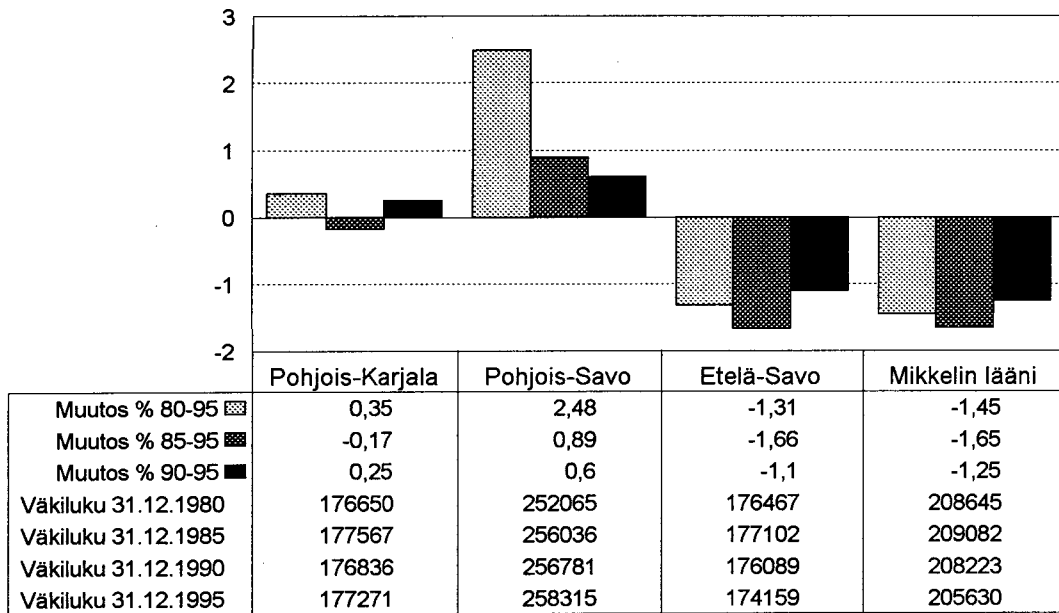

Lähde: TK/Väestö 1996:4

Kuva 6. Väkiluku kunnittain 31.12.1995.

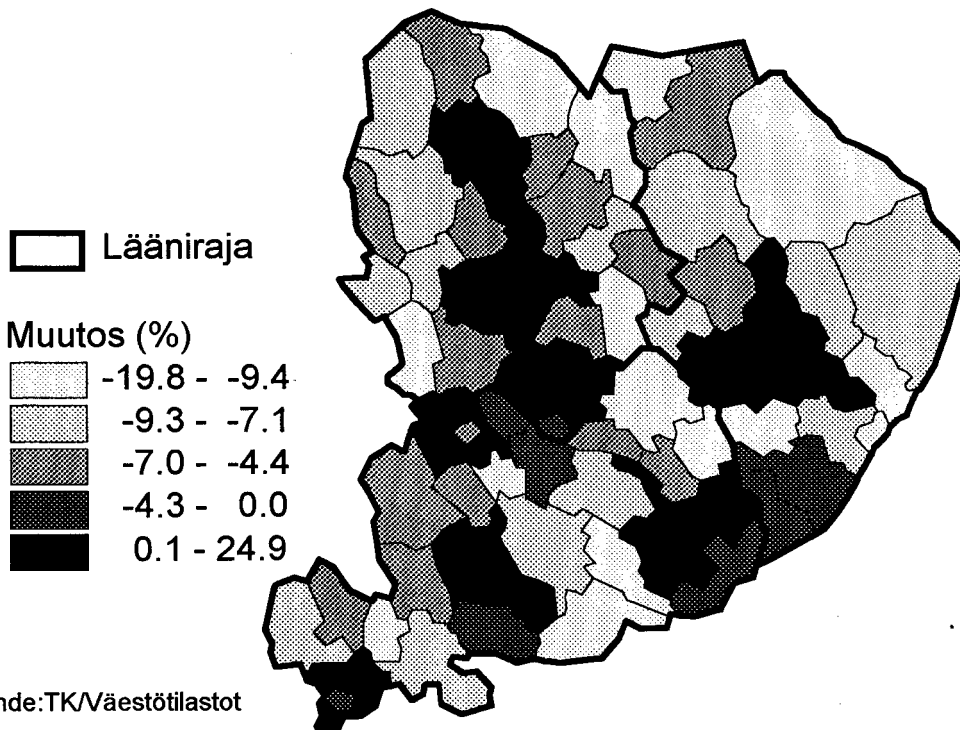
Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1995

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 7. Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1995.

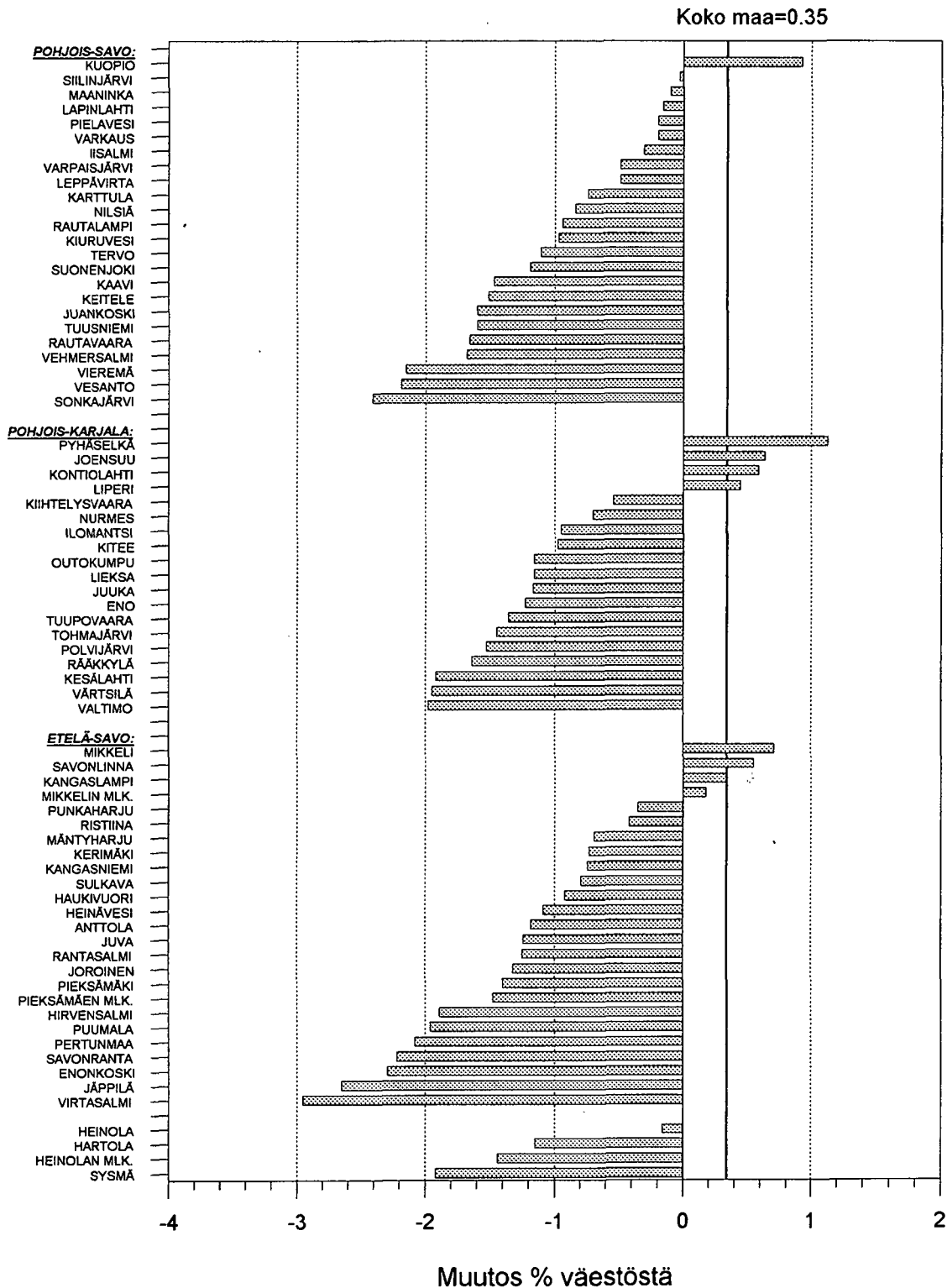
Väkiluvun muutos kunnittain 1985 - 1995 (%)

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1985 - 1995.

Väkiluvun muutos kunnittain 1994 - 1995

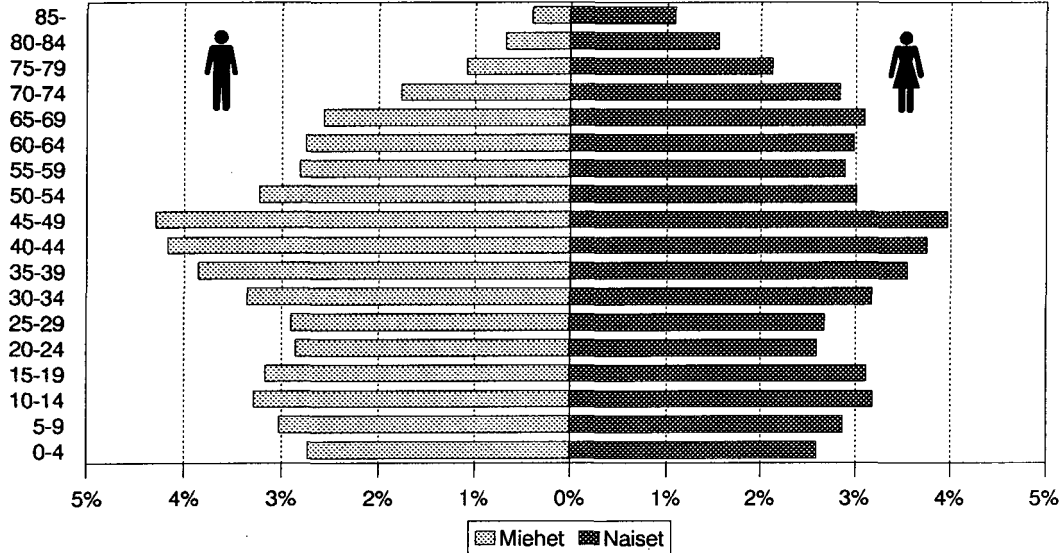

Kuva 9. Väkiluvun muutos kunnittain 1994 - 1995.

Etelä-Savon ikä- ja sukupuolirakenne 31.12.1995

Väestön kokonaismäärä: 174 159

Ikäluokka

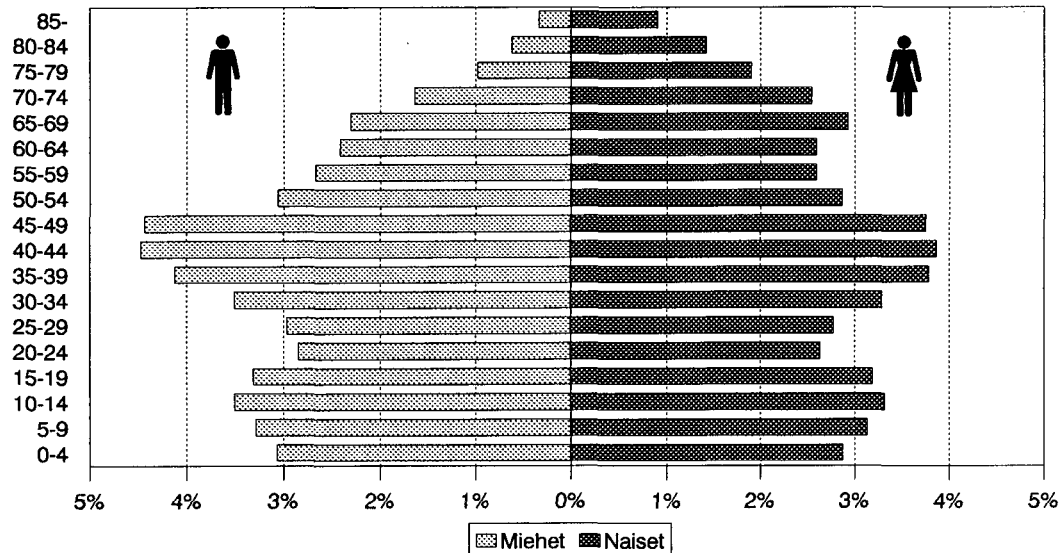
Lähde: TK/Väestö 1996:9

Kuva 10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Etelä-Savossa 1995.

Pohjois-Karjalan ikä- ja sukupuolirakenne 31.12.1995

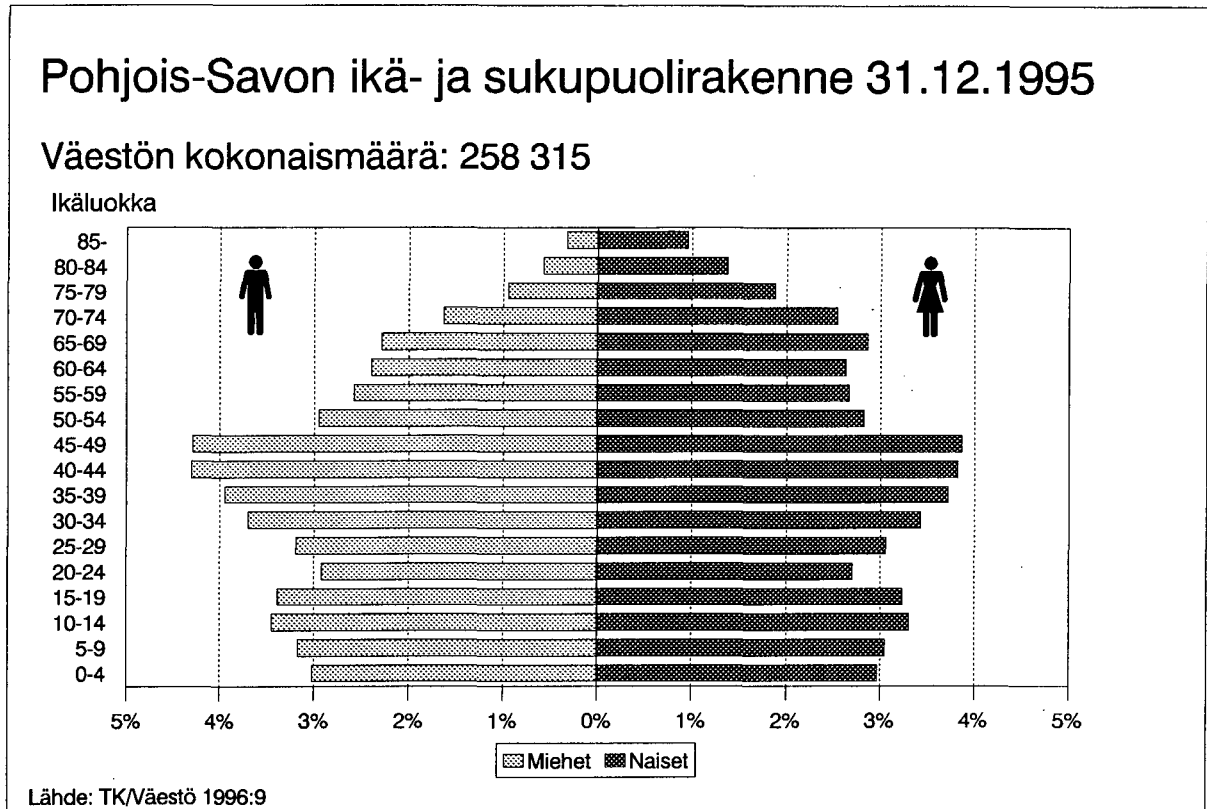
Väestön kokonaismäärä: 177 271

Ikäluokka

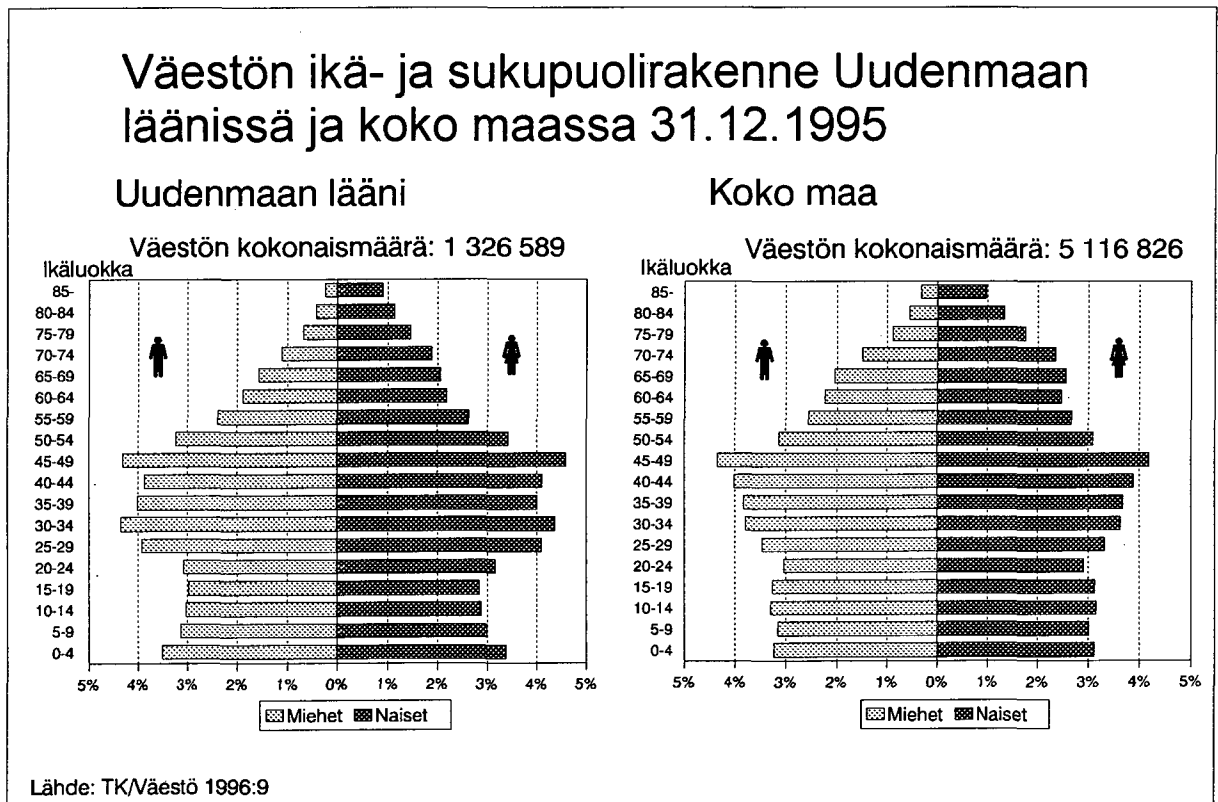

Lähde: TK/Väestö 1996:9

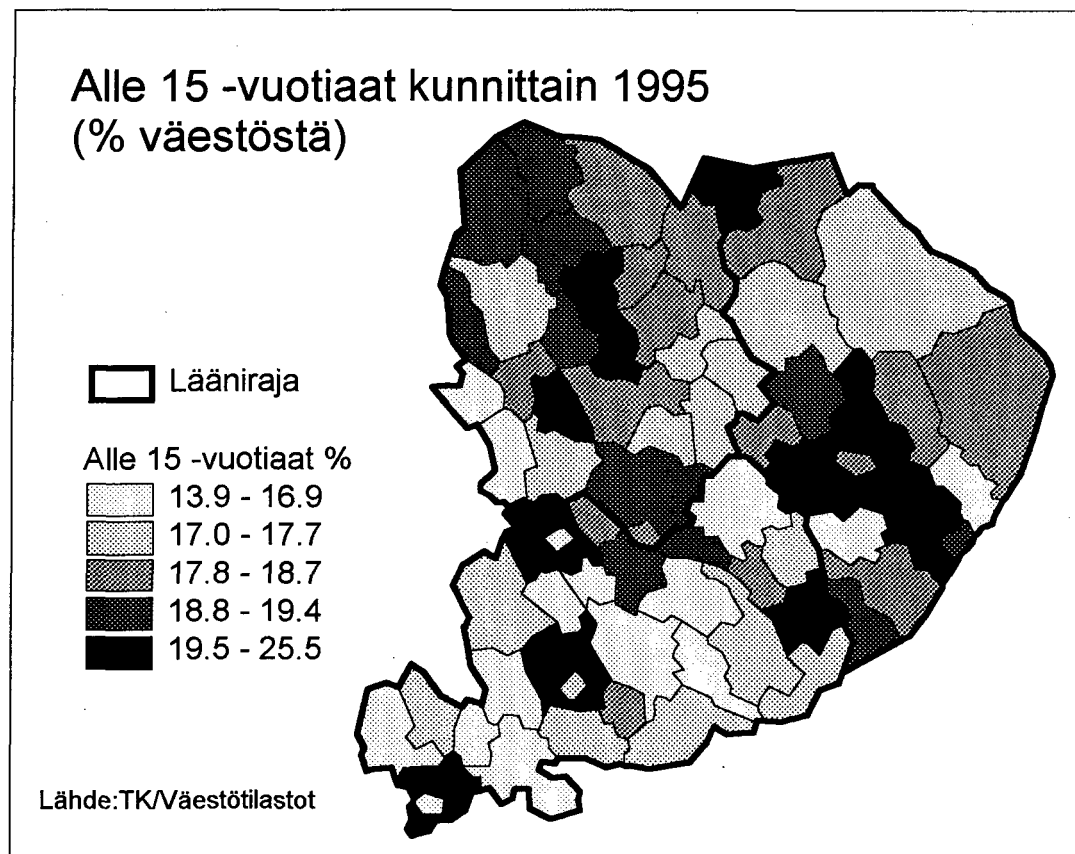
Kuva 11. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Karjalassa 1995.

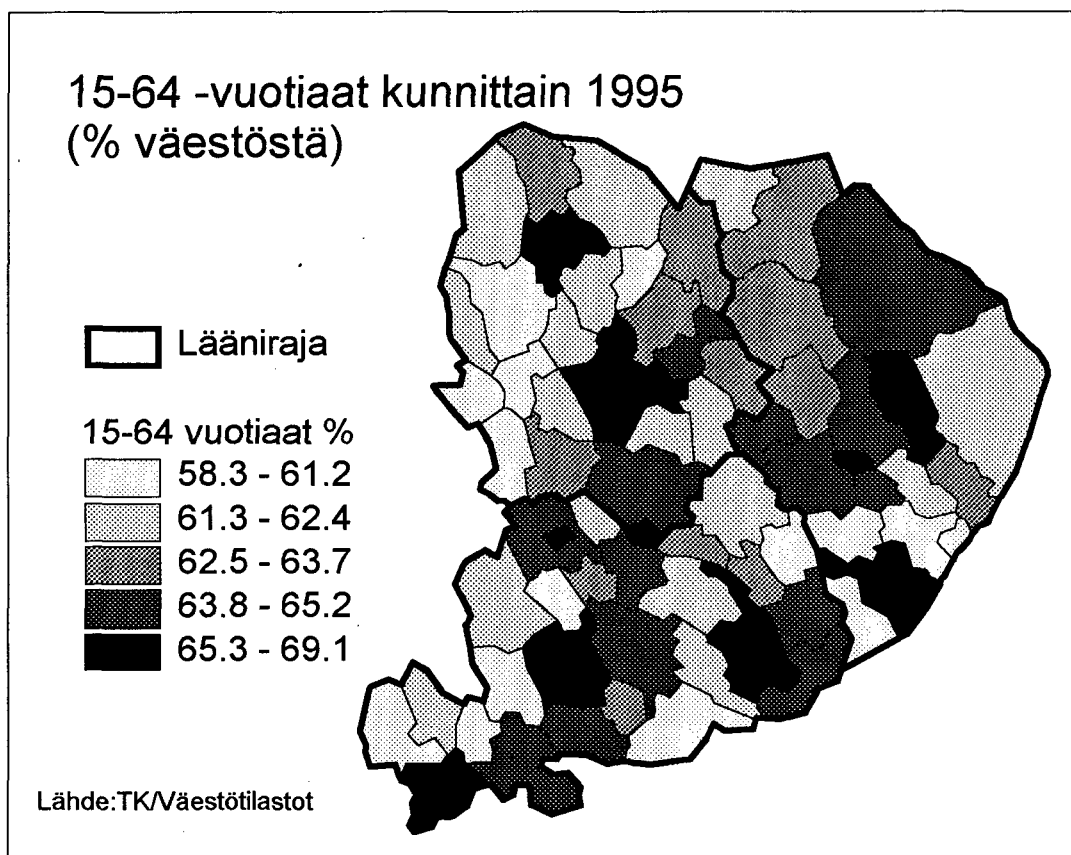
Kuva 12. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Savossa 1995.

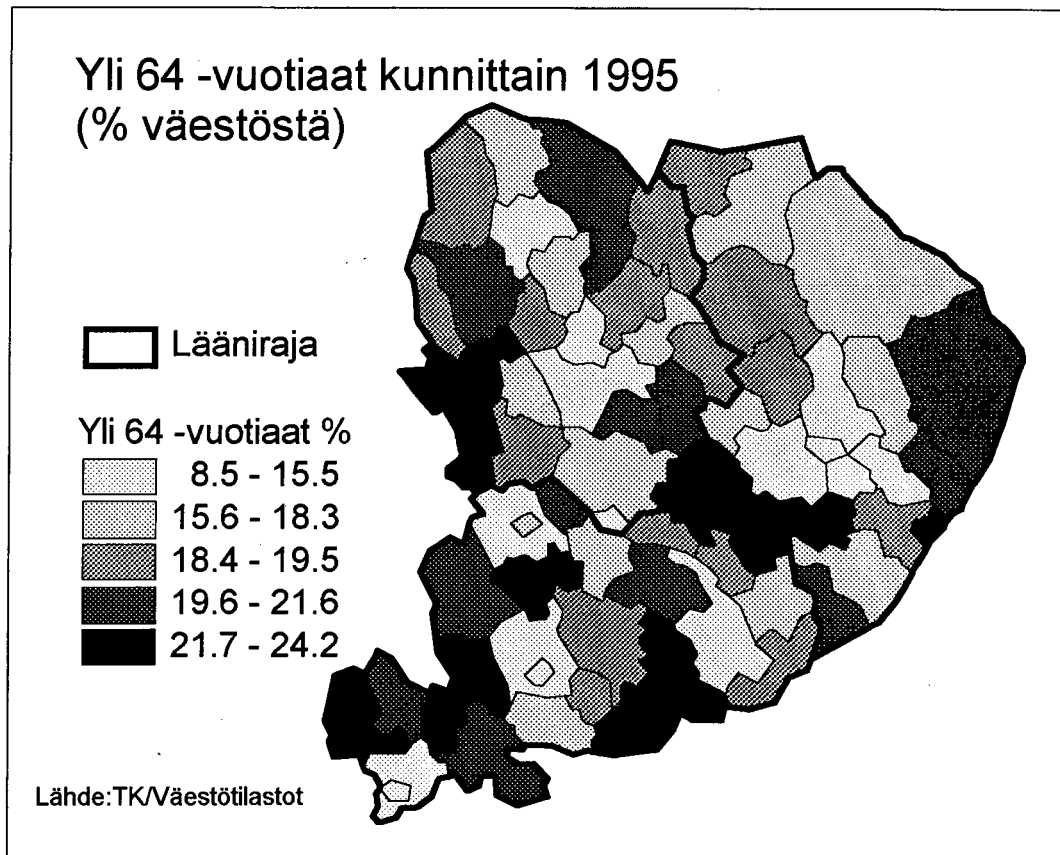
Kuva 13. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Uudenmaan läänissä ja koko maassa 1995.

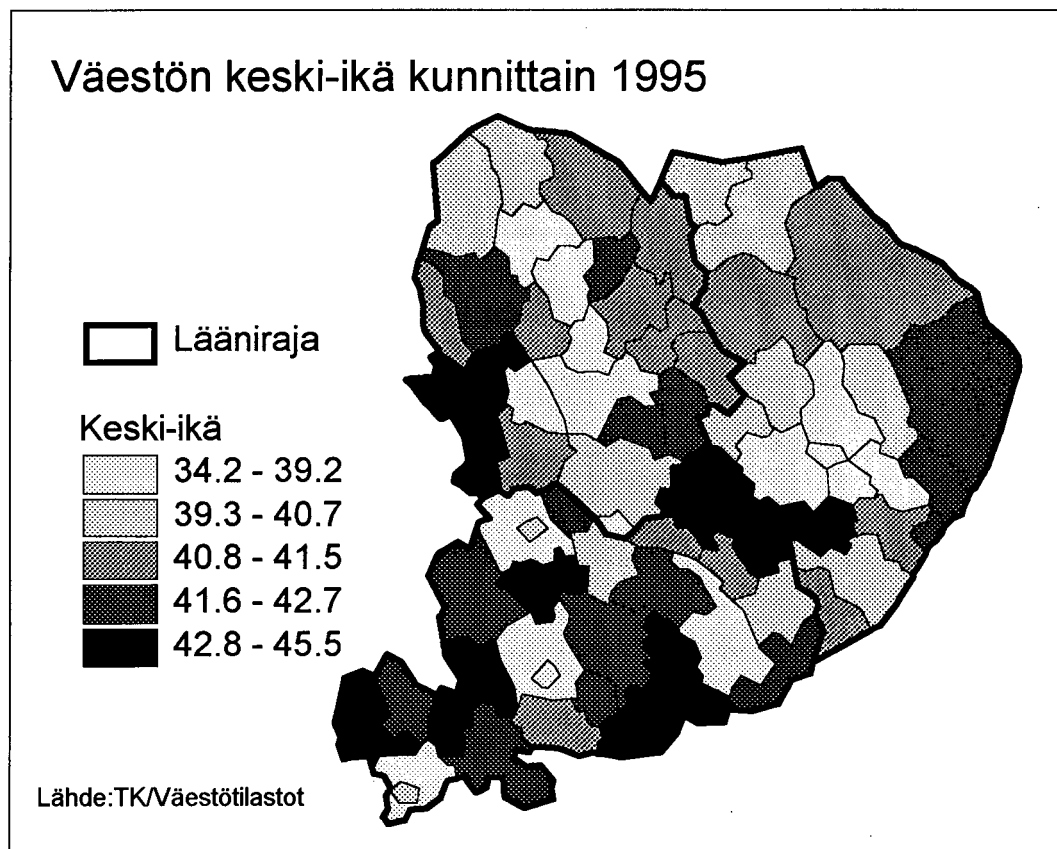
Kuva 14. Alle 15 -vuotiaat kunnittain 1995.

Kuva 15. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1995.

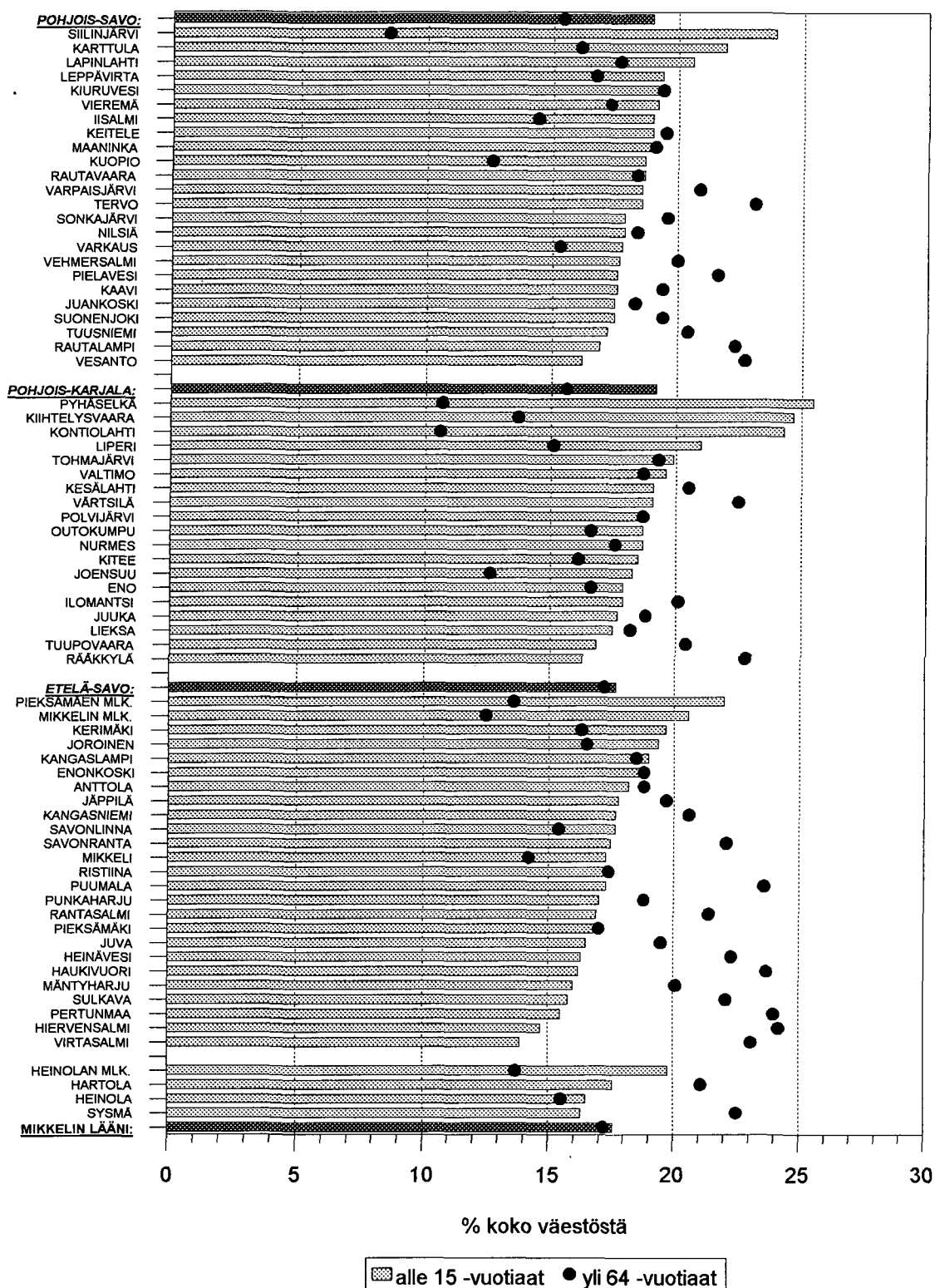

Kuva 16. Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1995.

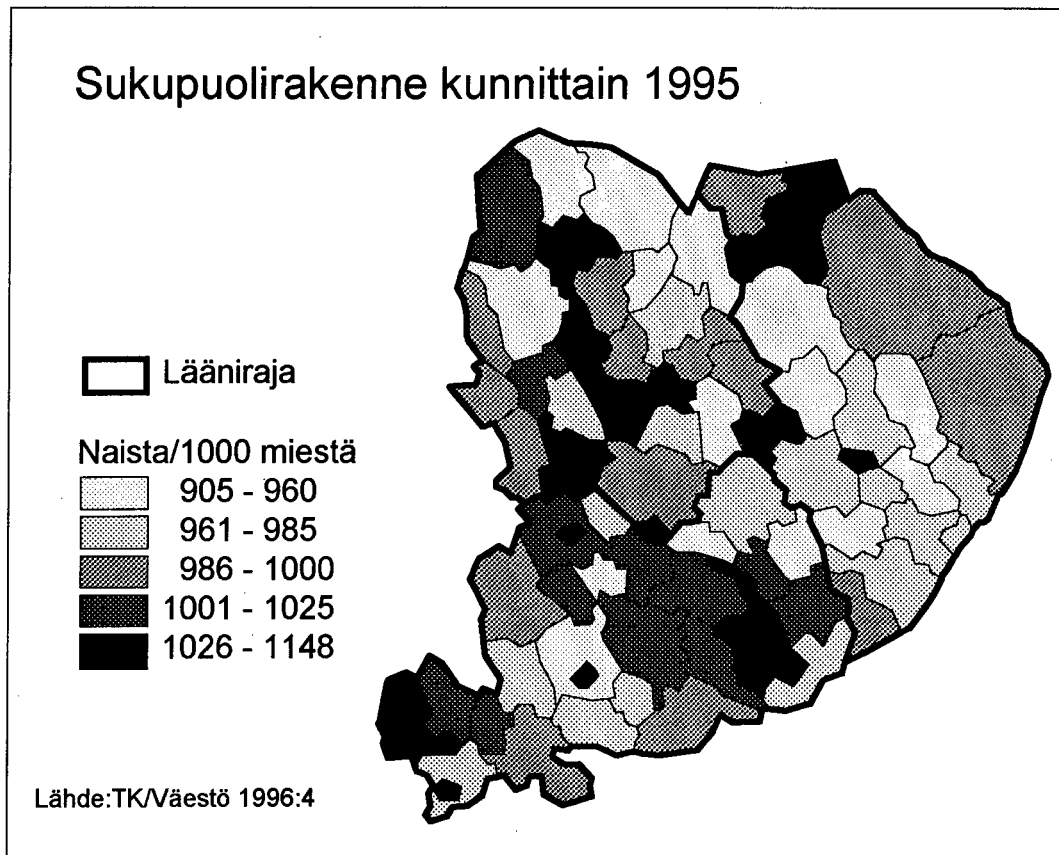
Kuva 17. Väestön keski-ikä kunnittain 1995.

Alle 15- ja yli 64-vuotiaat kunnittain 31.12.1995

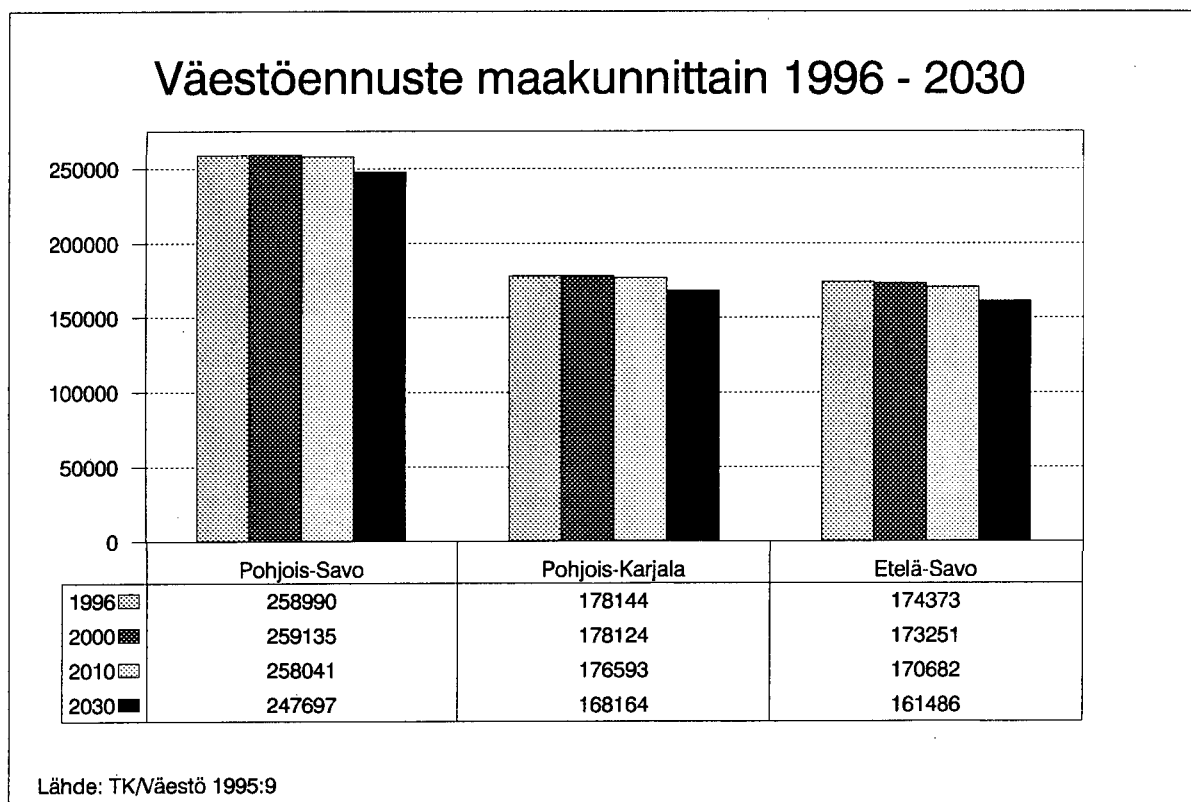

Lähde: TK/Väestötilastot

Kuva 18. Alle 15- ja yli 64- vuotiaat kunnittain 1995.

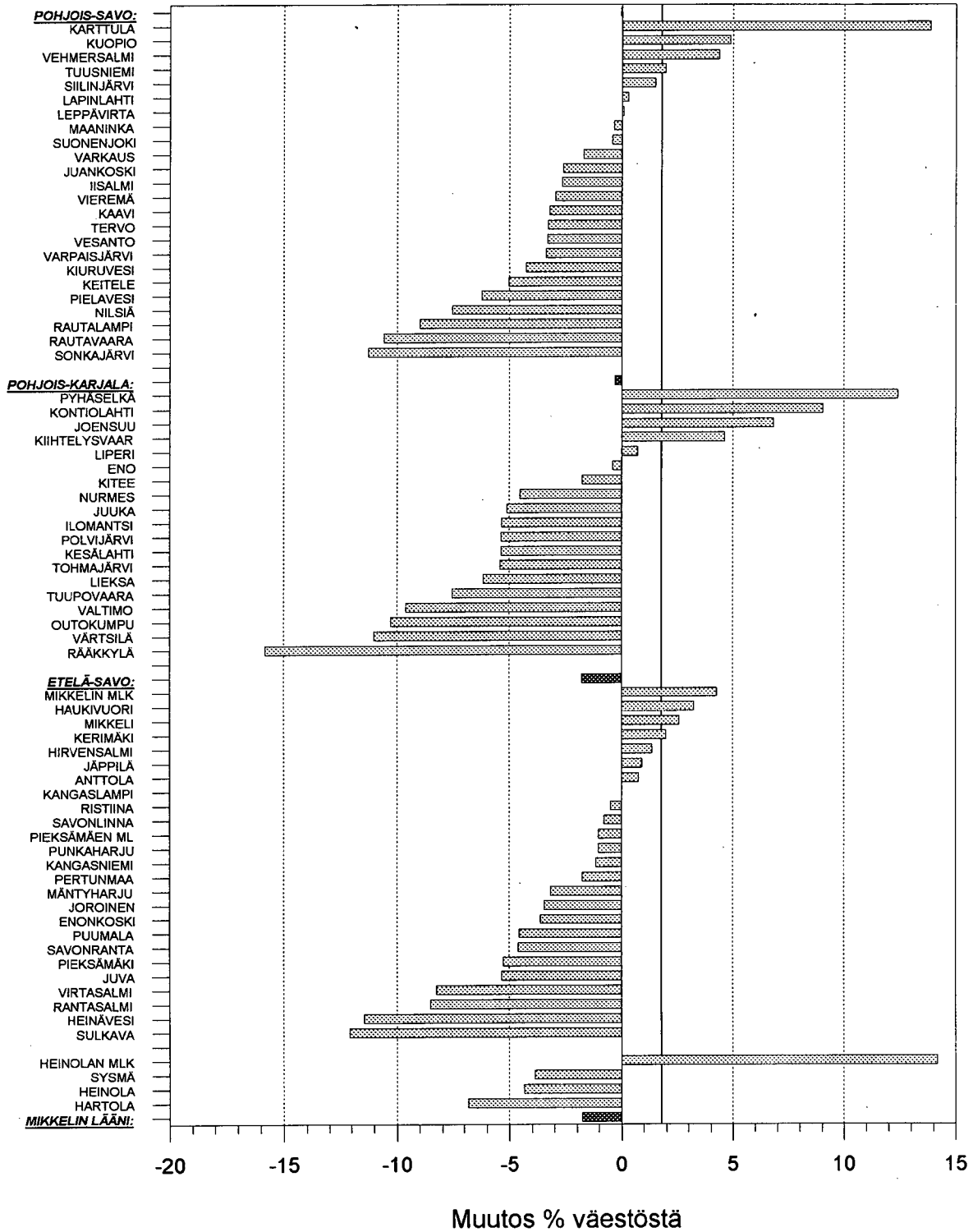
Kuva 19. Sukupuolirakenne kunnittain 1995.

Kuva 20. Väestöennuste maakunnittain 1996 - 2030.

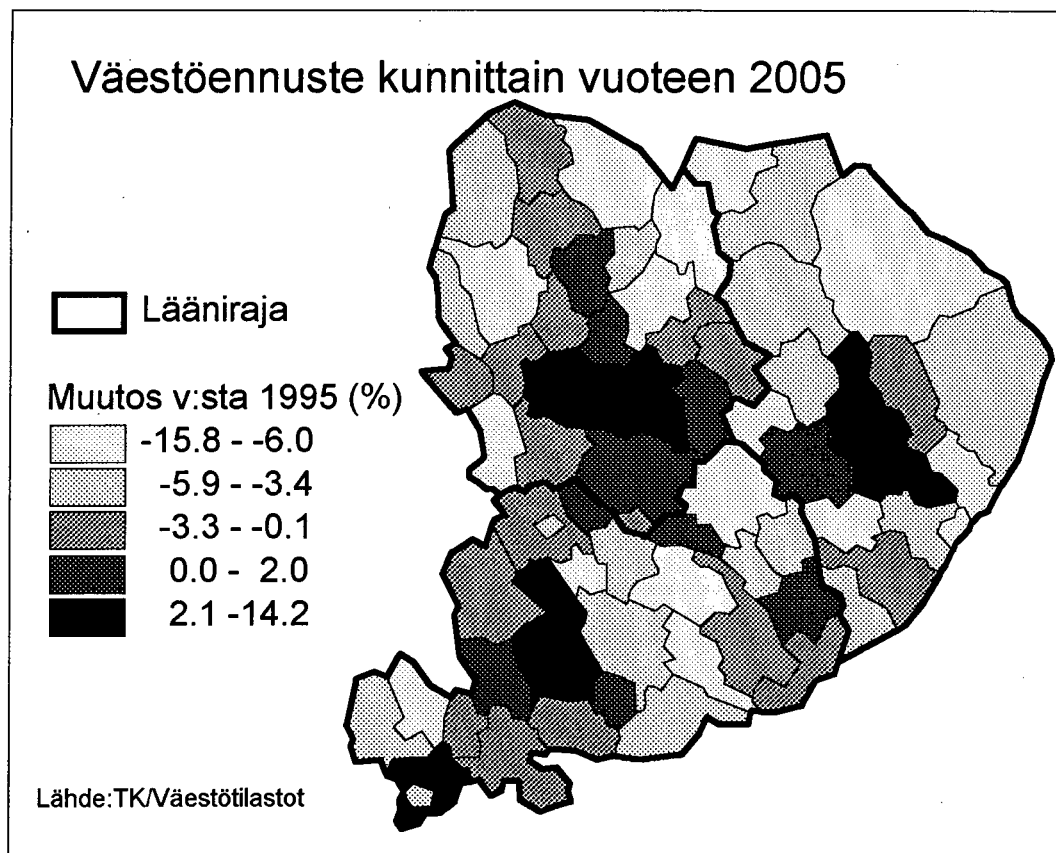
Väestöennuste kunnittain vuodesta 1995 vuoteen 2005

Koko maa= 1.8

Lähde: TK/SuomiCD

Kuva 21. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005.

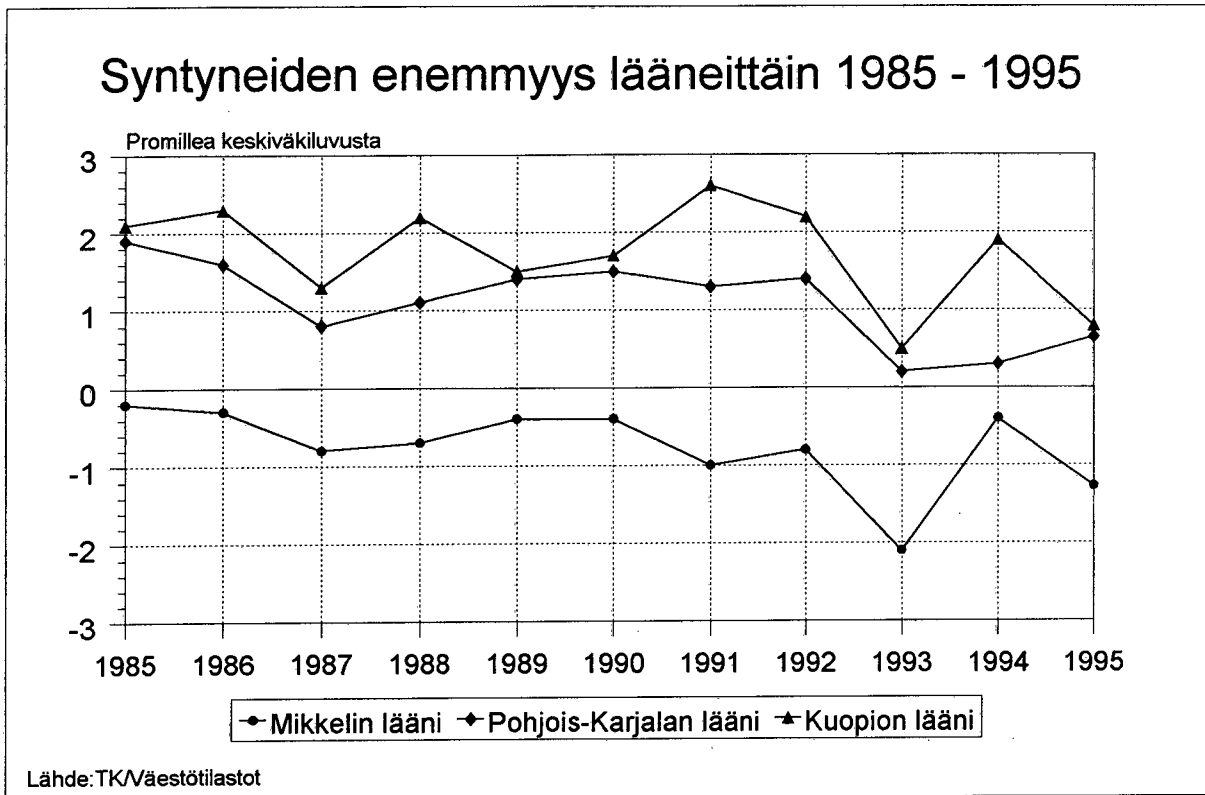
Kuva 22. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005.

Syntyvyys ja kuolleisuus

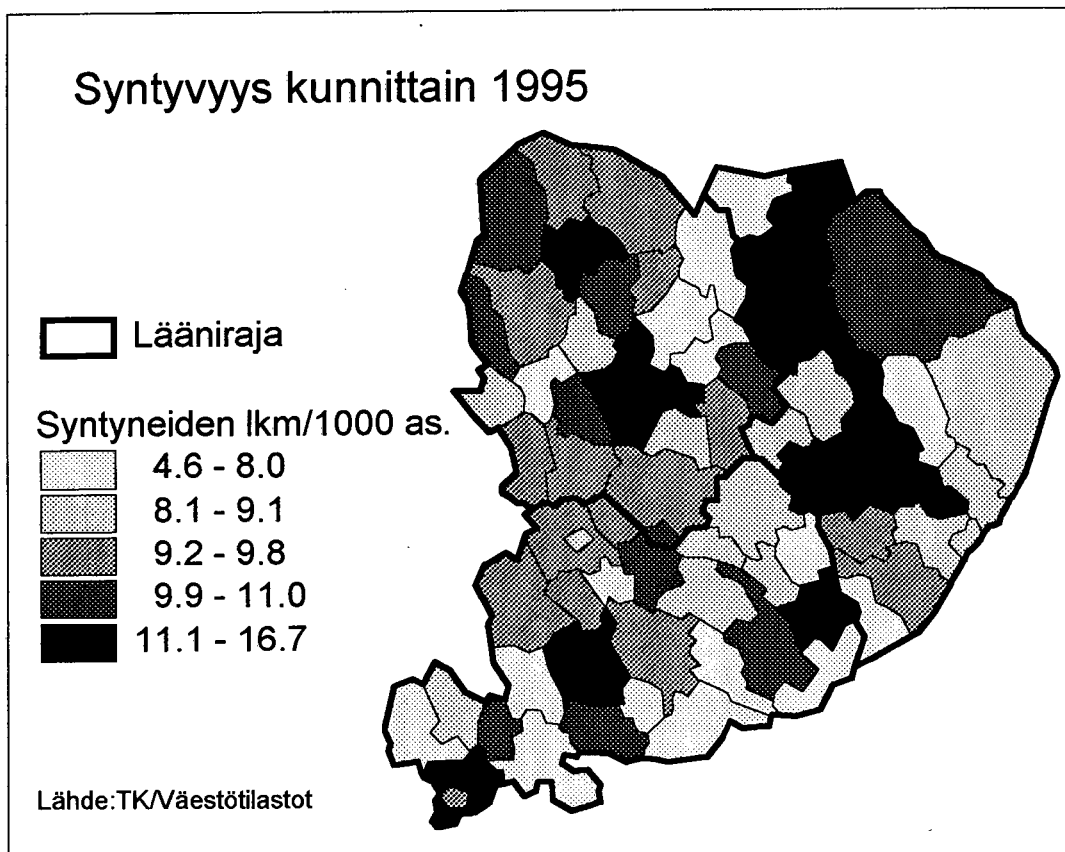
Itä-Suomessa syntyneiden enemmitys eli luonnollinen väestönlisäys on ollut suurin Kuopion läänissä. Vuonna 1995 se oli Kuopion läänissä 0.8 promillea ja Pohjois-Karjalan läänissä 0.7 promillea. Mikkelin läänissä luonnollinen väestönlisäys on ollut negatiivinen koko tarkastelujakson ajan (1985 - 1995). Vuonna 1995 se oli -1.3 promillea.

Vuonna 1995 Itä-Suomen alhaisin syntyvyys oli Tervossa sekä syntyneiden määrällä suhteessa asukaslukuun että yleisellä hedelmällisyysluvulla mitattuna. Yleinen hedelmällisyysluku ilmoittaa elävänä syntyneiden lasten lukumäärän suhteutettuna 15-44 -vuotiaiden naisten määrään. Vuonna 1995 se oli korkein Kiihtelysvaarassa. Syntyneiden määrä suhteessa kunnan väkilukuun oli vastaavasti korkein Pyhäselällä.

Kuolleiden osuus tuhatta asukasta kohti oli vuonna 1995 suurin Virtasalmella ja pienin Kangasalmella.

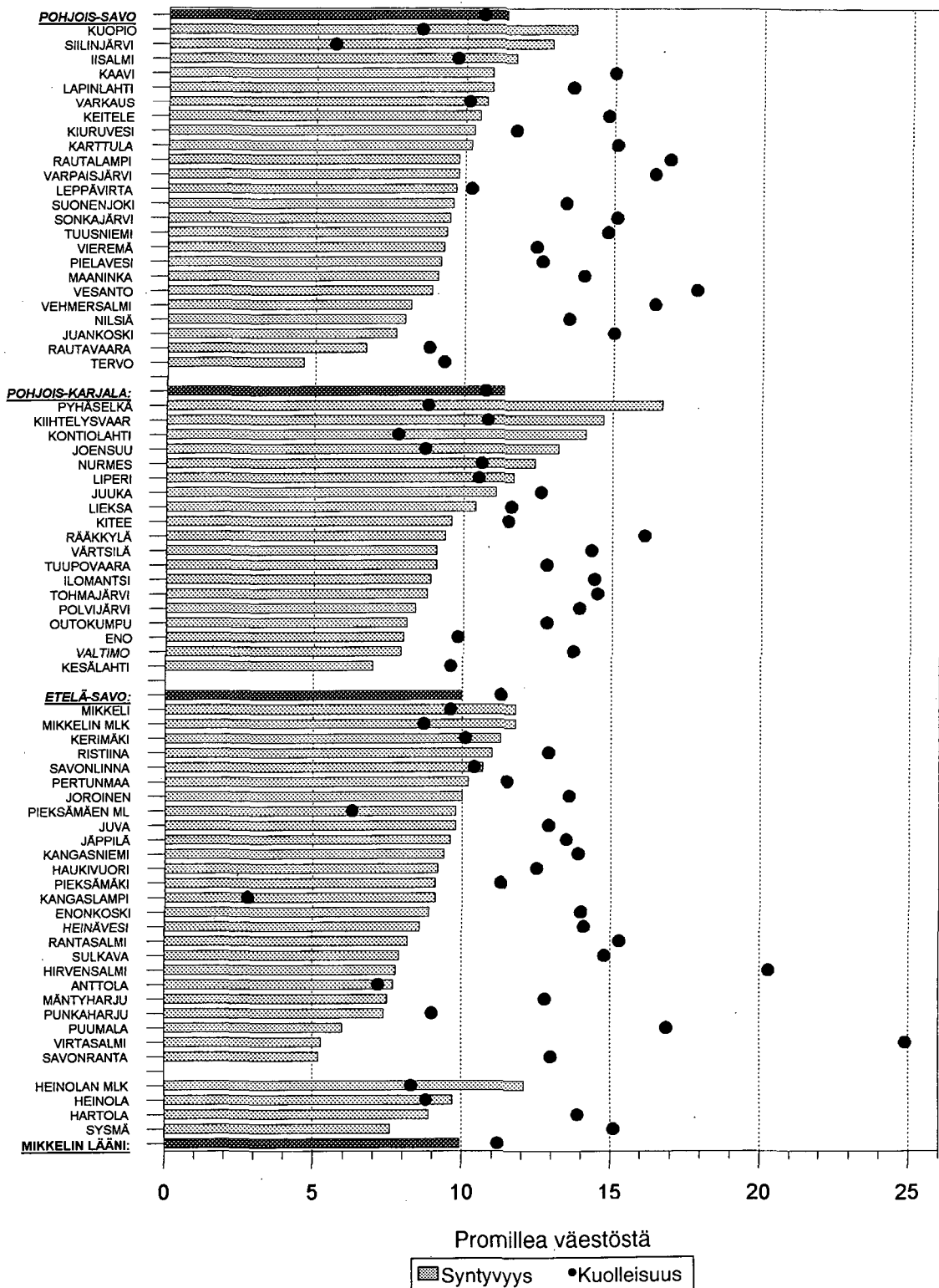

Kuva 23. Syntyneiden enemmitys lääneittäin 1985 - 1995.

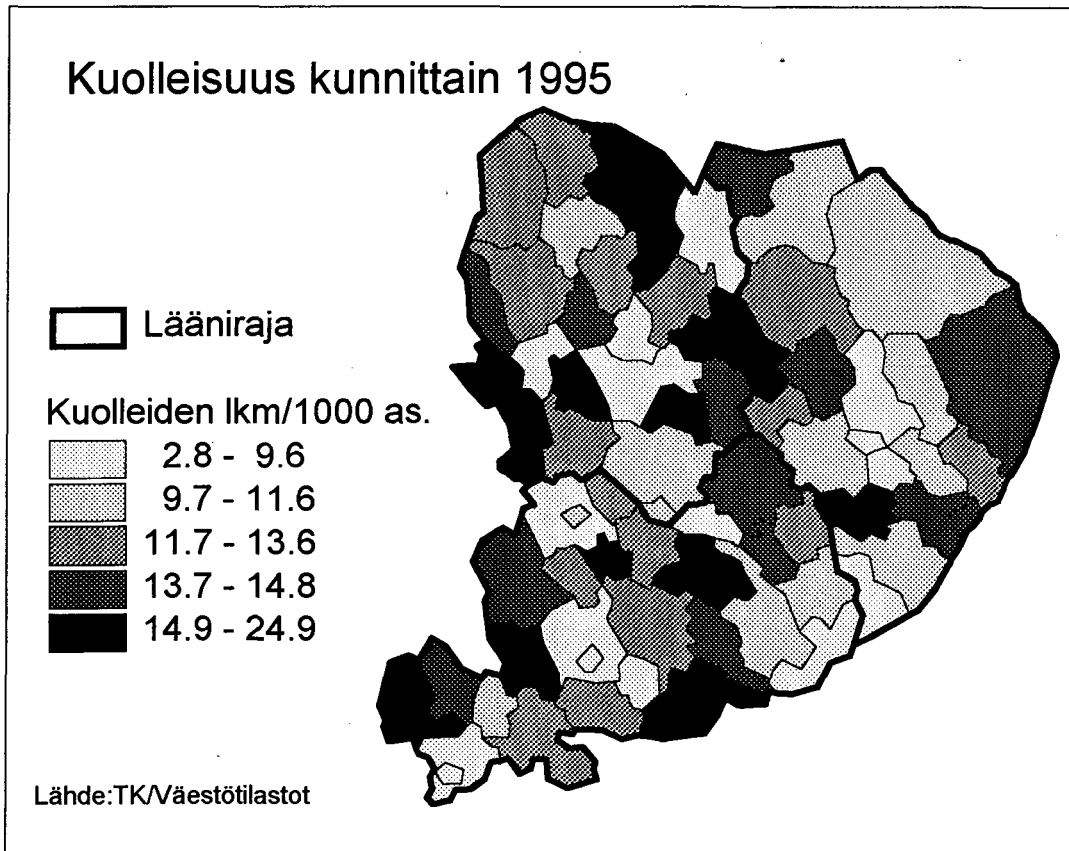
Kuva 24. Syntyvyys kunnittain 1995.

Syntyvyys ja kuolleisuus kunnittain 1995

Lähde: TK/Väestötilastot

Kuva 25. Syntyvyys ja kuolleisuus kunnittain 1995.

Kuva 26. Kuolleisuus kunnittain 1995.

Muuttotase ja ulkomaalaisväestö

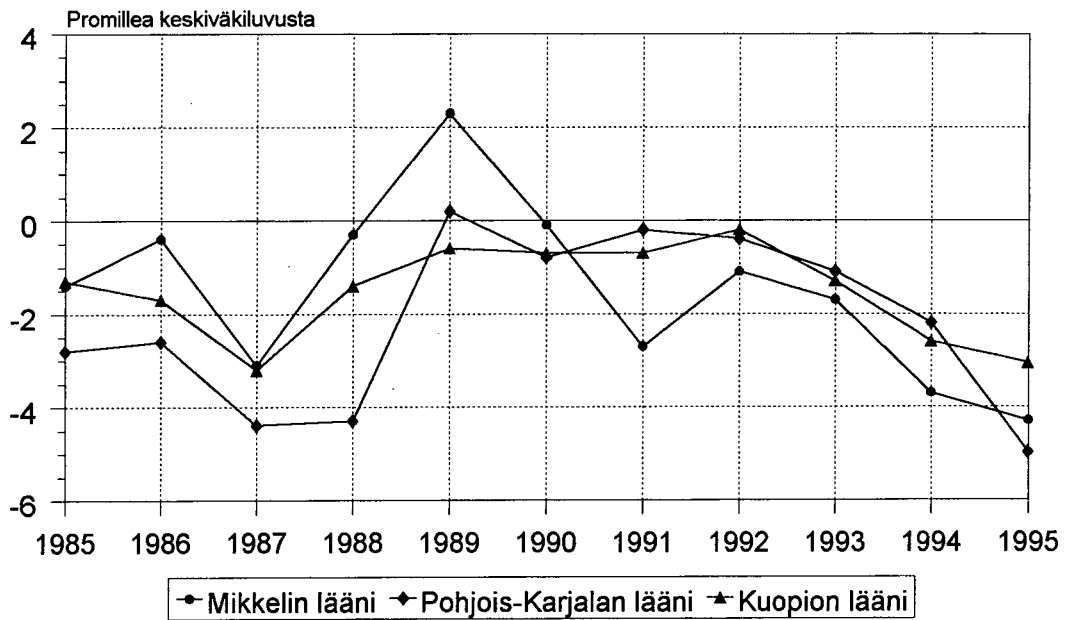
Maassamuuton muuttotase on ollut Itä-Suomen lääneissä negatiivinen koko 1990-luvun. Suurimman muuttotappion koki vuonna 1995 Pohjois-Karjalan lääni, lähes 5 promillea keskiväkiluvusta.

Läänien välisessä muutossa korostuu Uudenmaan läänin vaikutus. Itä-Suomen muuttoliike suuntautuu voimakkaimmin juuri sinne, mutta toisaalta sieltä myös muutetaan eniten Itä-Suomeen. Itä-Suomen lähtömuutto on kuitenkin tulomuuttoa voimakkaampaa. Alueen lääneistä nettomuutto Uudenmaan läänin suhteen oli negatiivisin vuonna 1995 Kuopion läänissä. Kuopion läänin nettomuutto oli positiivinen Mikkelin, Oulun, Pohjois-Karjalan ja Vaasan läänien suhteen. Vastaavasti Mikkelin läänin tase oli positiivinen Vaasan, Pohjois-Karjalan ja Lapin läänien suhteen. Sen sijaan Pohjois-Karjalan muuttotase oli positiivinen vain Oulun läänin ja Ahvenanmaan suhteen.

Vuonna 1995 vain kymmenessä Itä-Suomen kunnassa muuttotase oli positiivinen. Kuopio ja Joensuu ympäristöineen sekä Mikkeli ja Savonlinna olivat muuttovoittoisia. Suurimman suhteellisen muuttotappion koki Jäppilän kunta.

Vuoden 1995 lopussa Itä-Suomessa asui 4 592 ulkomaalaista. Maakunnista Pohjois-Savossa heitä oli suhteellisesti vähiten. Suurimman yksittäisen kansallisuuden muodostavat Itä-Suomessa venäläiset. Suhteellisesti eniten heitä on Pohjois-Karjalassa. Bosnia-Herzegovinan alueelta muuttaneita on Itä-Suomen alueella enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Kunnista ulkomaalaisten osuus oli suurin Haukivuorella, Ristiinassa ja Värtsilässä vuonna 1995. Virtasalmella ei asunut vuoden 1995 lopussa ulkomaalaisia lainkaan.

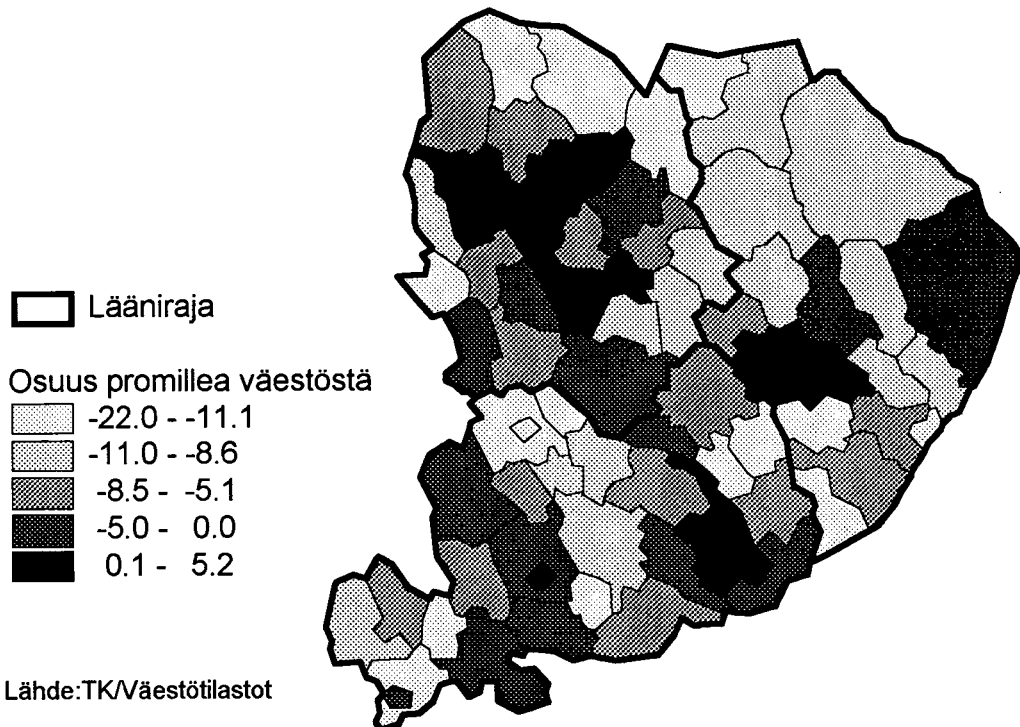
Maassamuuton nettomuutto lääneittäin 1985 - 1995

Lähde:TKV/väestötilastot

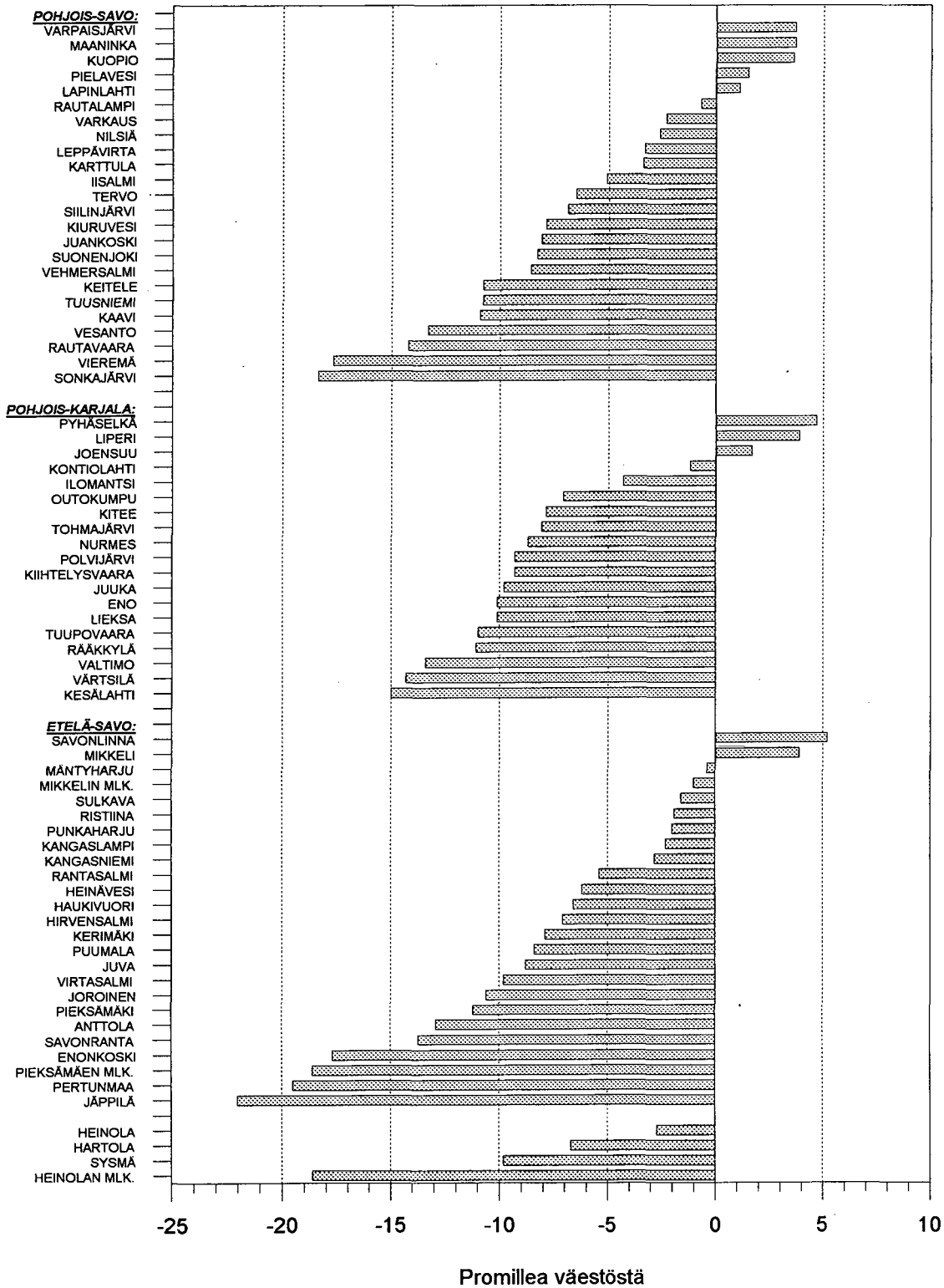
Kuva 27. Maassamuuton nettomuutto lääneittäin 1985 - 1995.

Muuttotase kunnittain 1995

Kuva 28. Muuttotase kunnittain 1995

Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1995

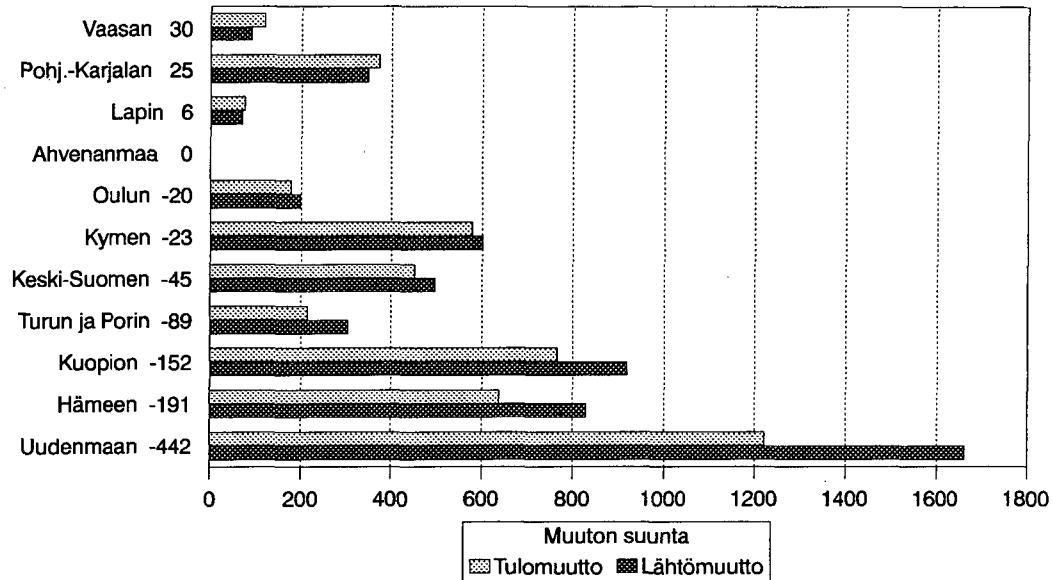
Lähde: TK/Väestötillastot

Kuva 29. Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1995.

Mikkelin läänin tulo- ja lähtömuutto 1995

Läänien välinen muuttoliike

Tulo-/lähtölääni Nettomuutto

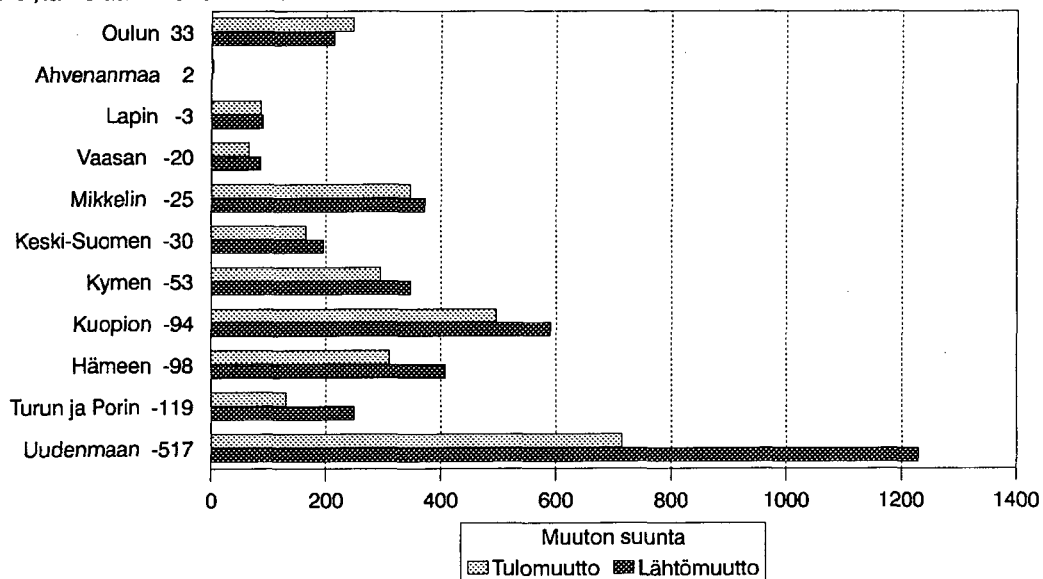
Lähde:TK/Väestö 1996:3 (Ennakkotieto)

Kuva 30. Mikkelin läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

Pohjois-Karjalan läänin tulo- ja lähtömuutto 1995

Läänien välinen muuttoliike

Tulo-/lähtölääni Nettomuutto

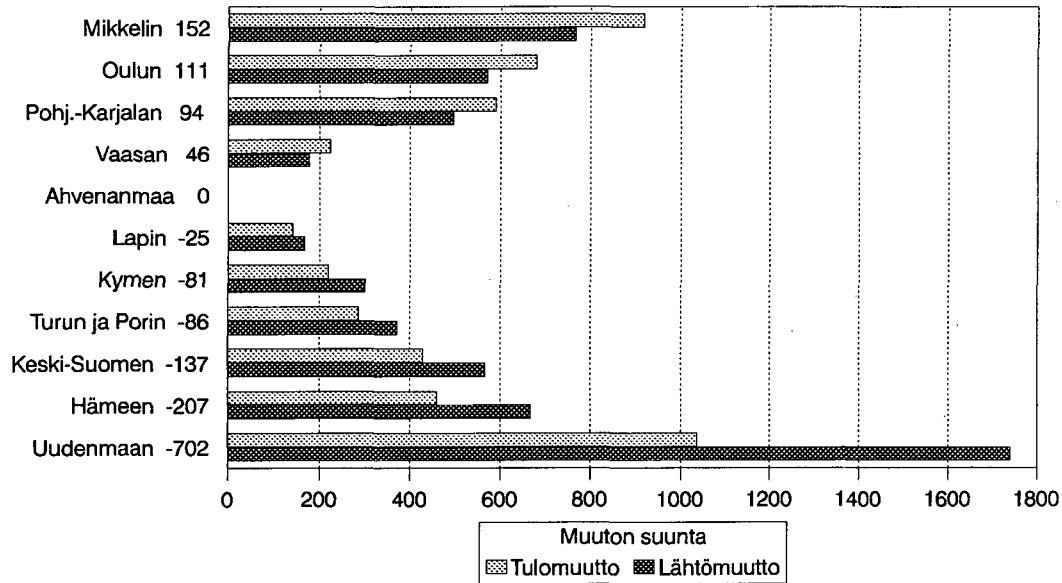
Lähde:TK/Väestö 1996:3 (Ennakkotieto)

Kuva 31. Pohjois-Karjalan läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

Kuopion läänin tulo- ja lähtömuutto 1995

Läänien välinen muuttoliike

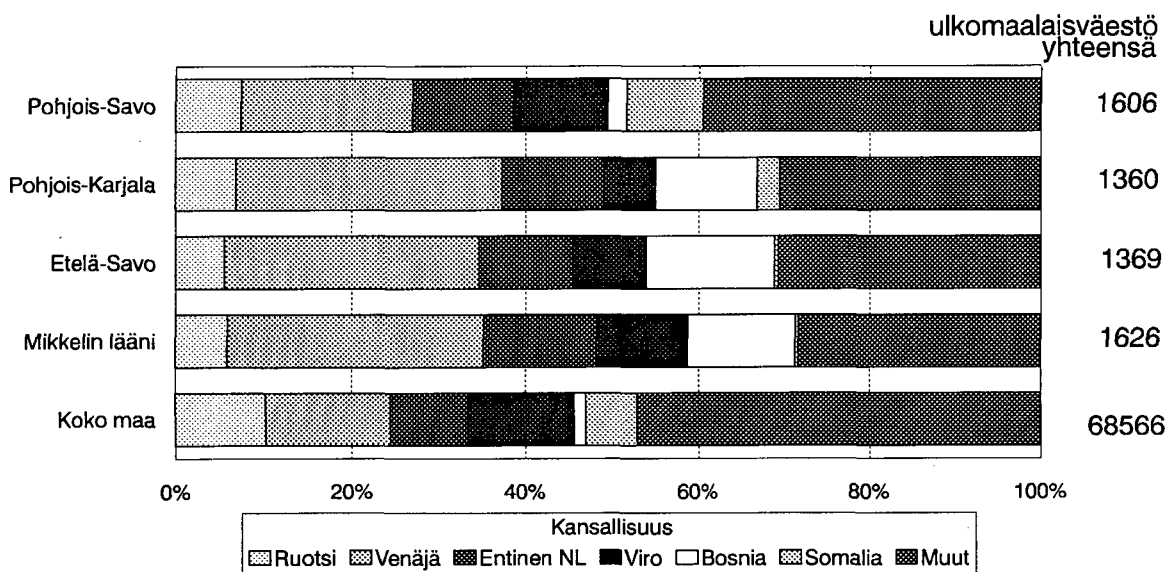
Tulo-/lähtölääni Nettomuutto

Lähde:TK/Väestö 1996:3 (Ennakkotieto)

Kuva 32. Kuopion läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

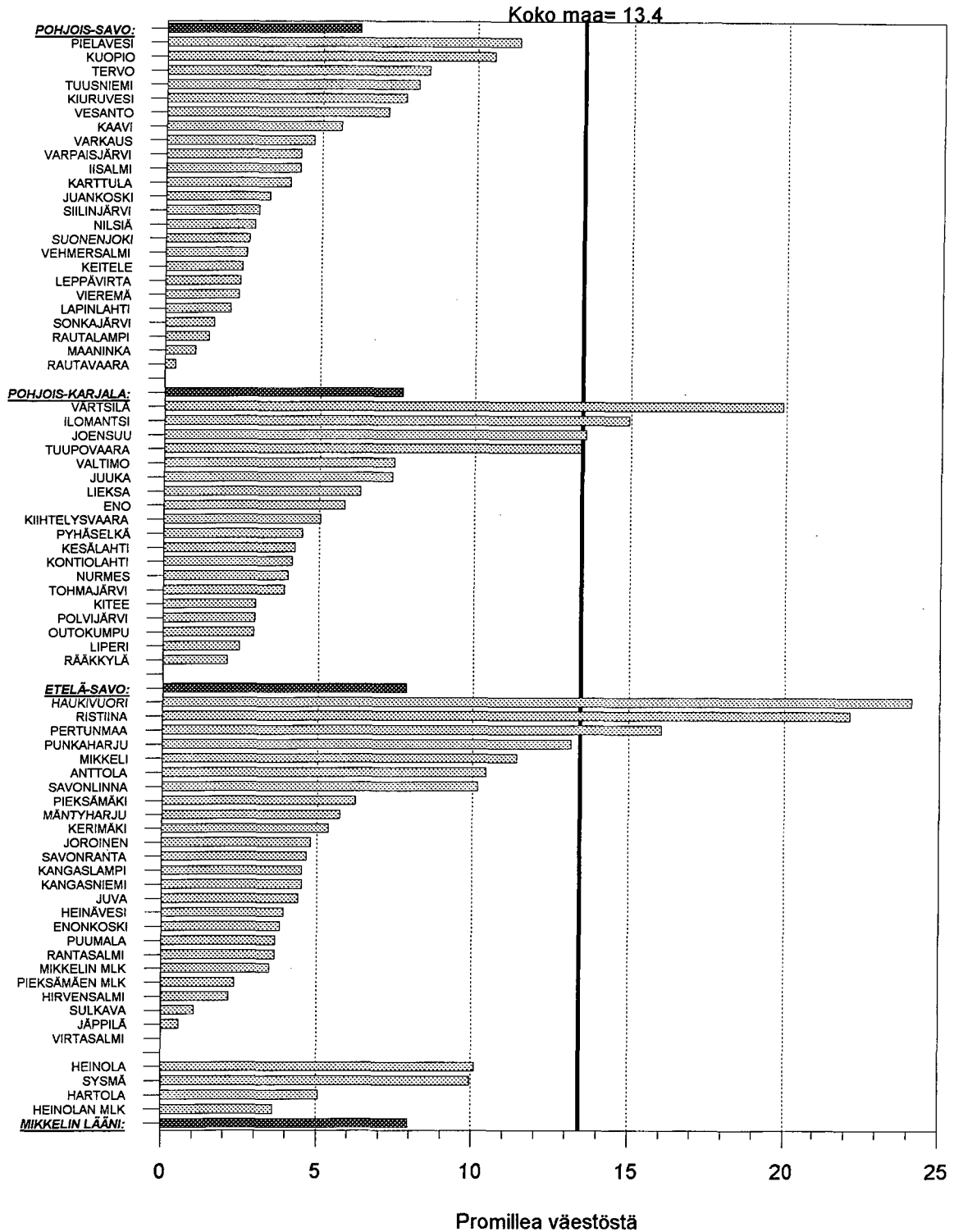
Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1995

Lähde:TK/Väestö 1996:9

Kuva 33. Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisista alueittain 1995.

Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995

Lähde: TK/Väestö 1996:9

Kuva 34. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995.

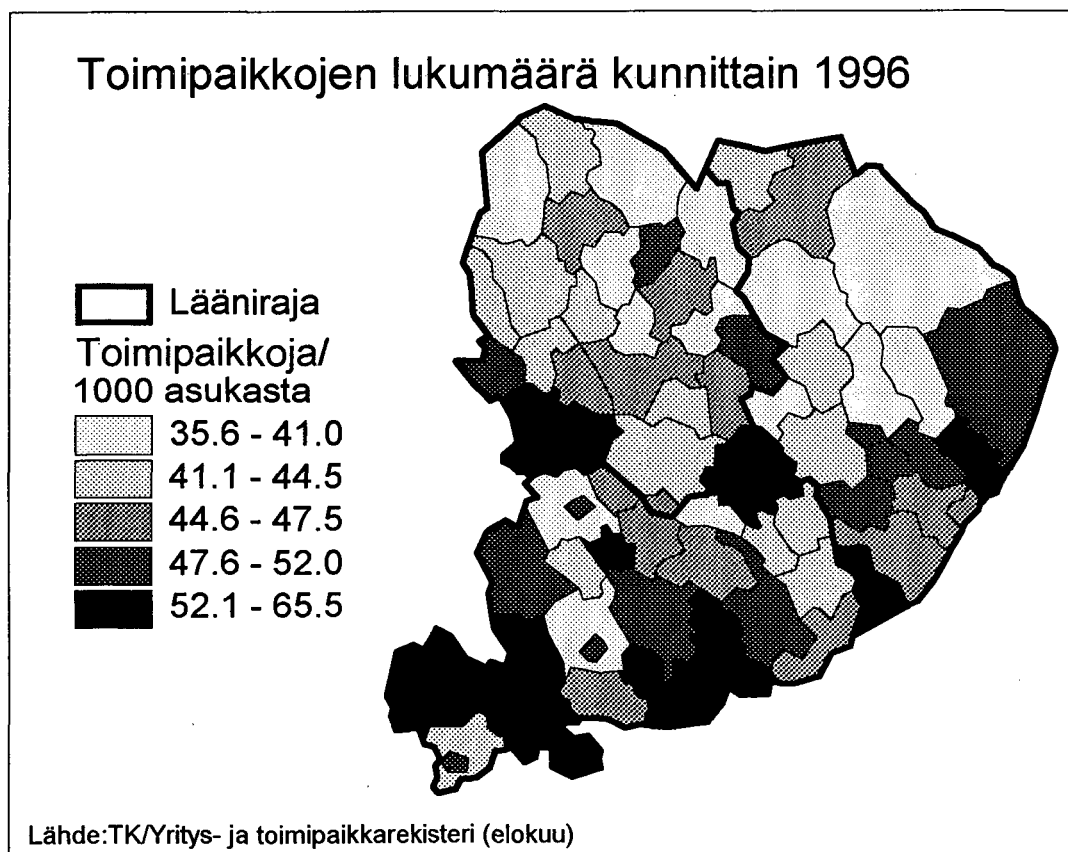
ELINKEINOELÄMÄ

Yritykset ja toimipaikat

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan vuoden 1996 elokuussa oli Itä-Suomen alueella noin 26 000 yritystä. Näistä yli 10 200 oli Pohjois-Savon maakunnassa. Pohjois-Karjalan maakunnassa yrityksiä oli vajaa 7 100 ja Etelä-Savossa noin 7 300. Mikkelin läänissä yrityksiä oli noin 8 750. Tukku- ja vähittäiskaupan osuus oli kaikilla alueilla suurin, yli 22 % kaikista toimialaryhmistä. Seuraavaksi suurimman ryhmän muodostivat kiinteistö, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämän palvelut. Kunnittaisessa tarkastelussa yritysten toimipaikkoja oli asukasta kohti eniten Pertunmaalla ja Hartolassa, vähiten taas Mikkelin maalaiskunnassa.

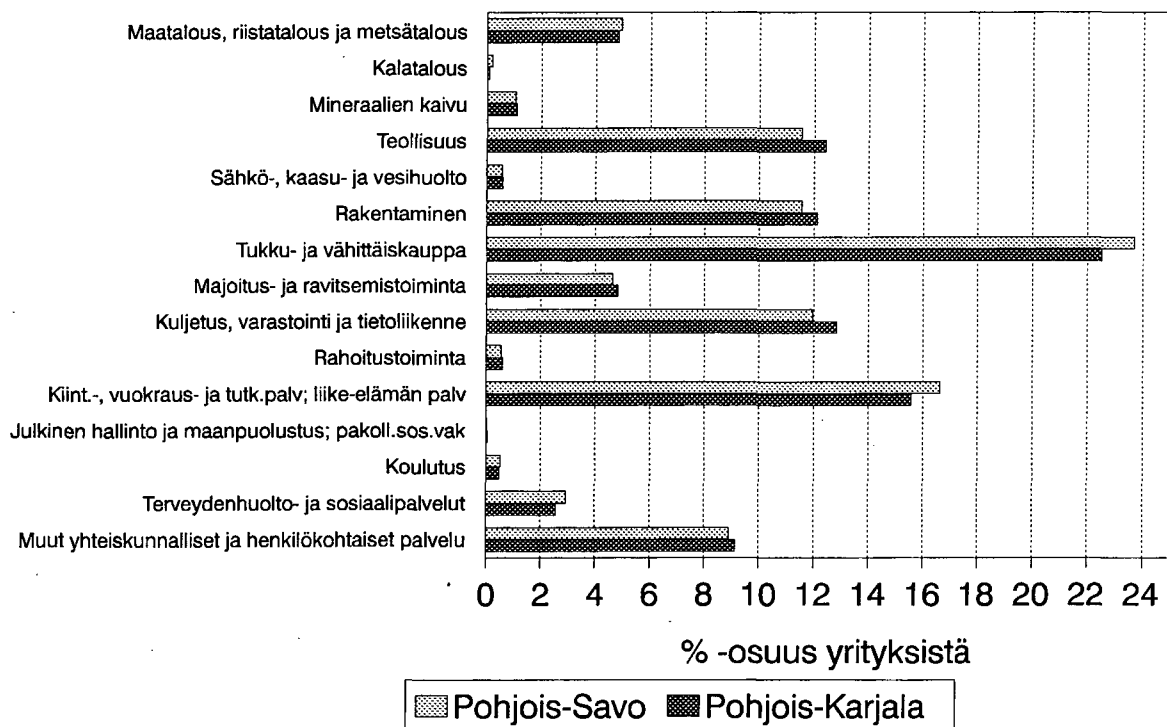
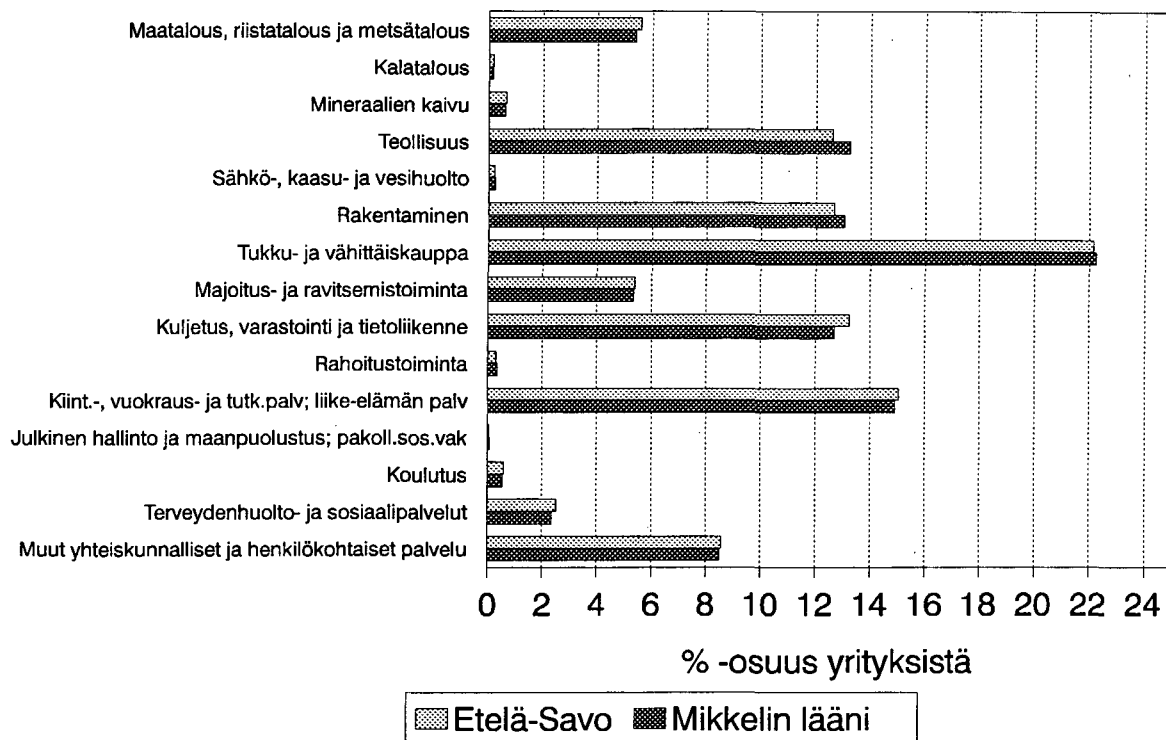
Keskimääräinen liikevaihto oli vuonna 1994 suurin teollisuuden toimialoilla Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääneissä sekä vastaavasti kaupan toimialoilla Kuopion läänissä. Kuopion läänissä toimipaikkojen liikevaihdosta yli 40 % syntyi kaupan toimialoilla. Samana vuonna vain kolmessa Itä-Suomen kunnassa (Varkaus, Lapinlahti ja Eno) oli toimipaikkojen liikevaihto yli miljoona markkaa yhtä työntekijää kohti. Alhaisin se oli Pieksämäellä.

Toimialaluokituksen (TOL95) avulla toimipaikat luokitellaan samankaltaista toimintaa harjoittaviin toimialoihin. Luokitus on hierarkkinen edeten kirjaintasolta numerotasolle. Yhteensä 3-numerotason toimialoja luokituksessa on 223 kpl. Suomen kunnissa yritysten toimipaikkoja toimi keskimäärin 75 toimialalla toukokuussa 1996. Itä-Suomessa eniten edustettuja toimialoja oli Kuopiossa (163 kpl), Joensuussa (145 kpl), Mikkelissä (136 kpl) ja Savonlinnassa (132 kpl). Vähiten toimialoja oli Värtsilässä (26 kpl).

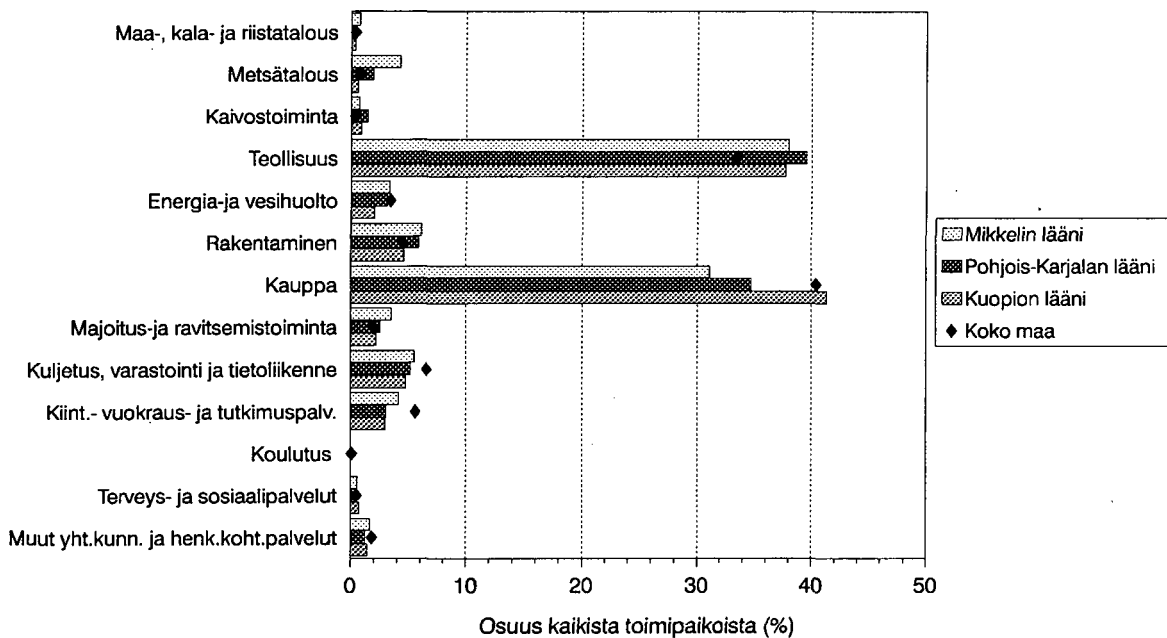
Kuva 35. Toimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1996.

Yritykset toimialoittain Itä-Suomessa 1996

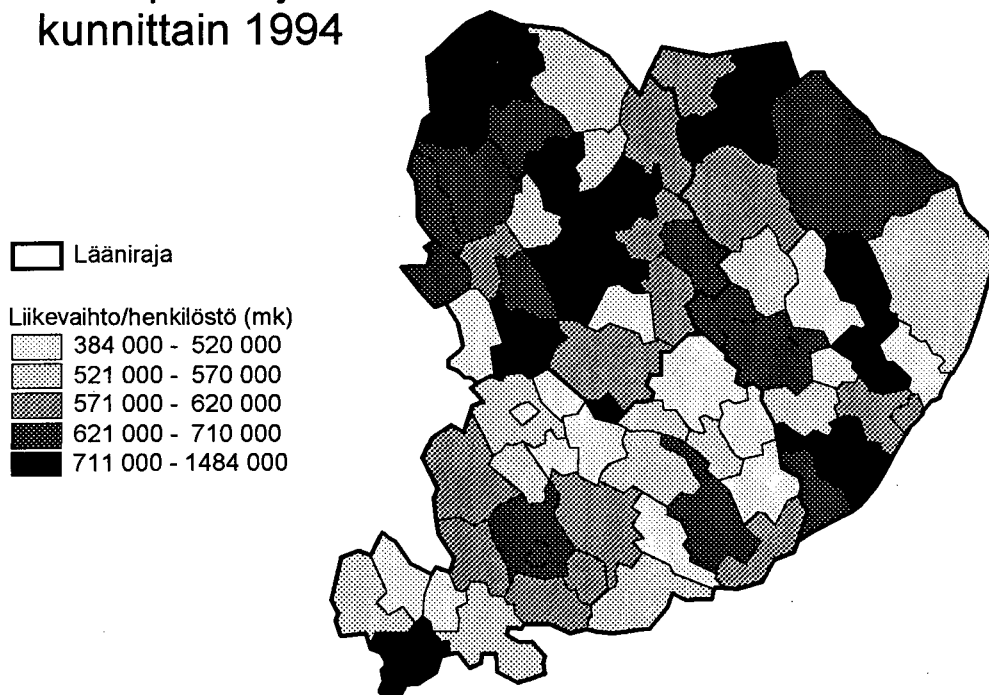
Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 1996)

Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä sekä koko maassa 1994

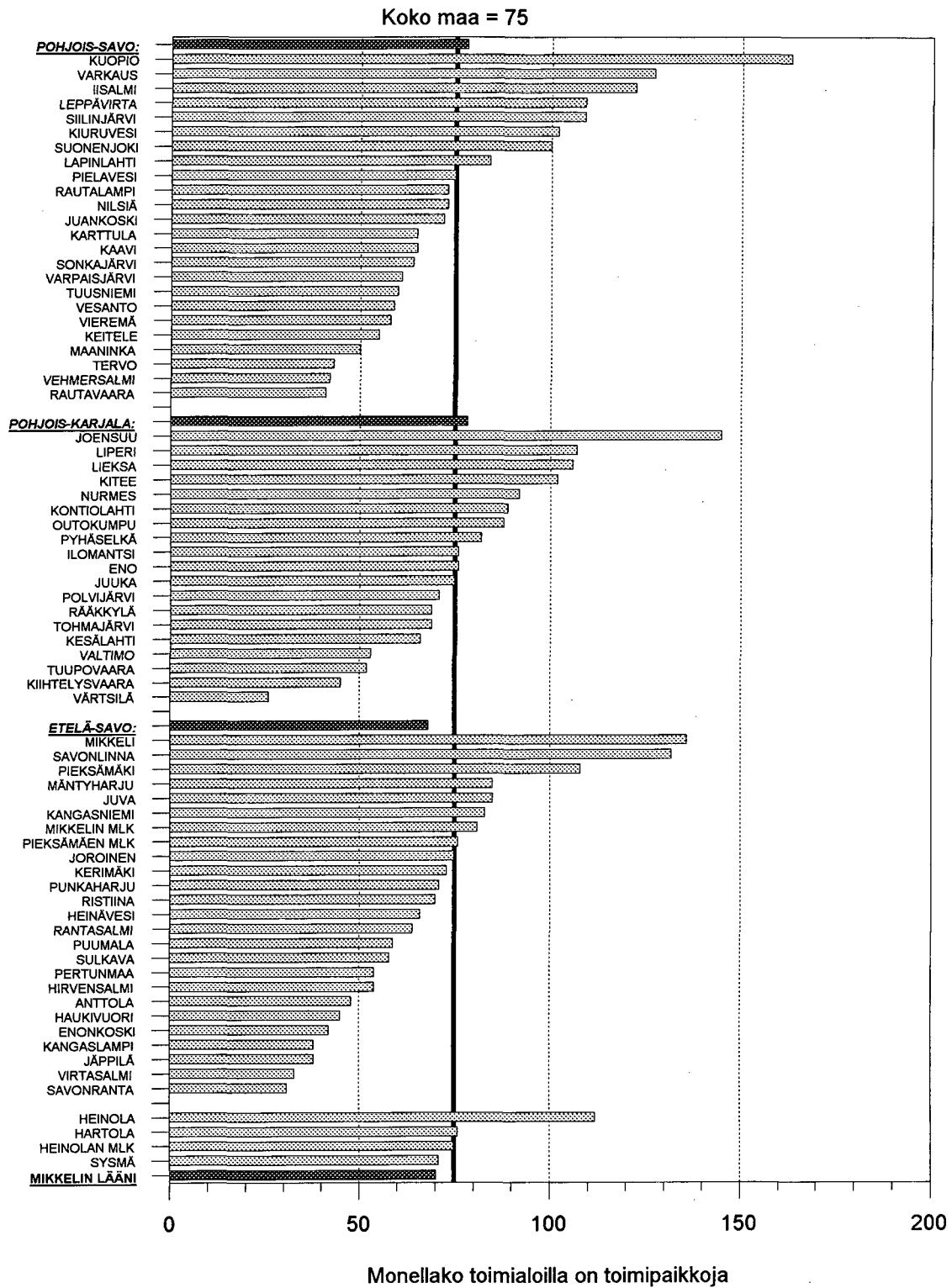
Kuva 37. Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain 1994 Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä sekä koko maassa.

Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994

Kuva 38. Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994.

Toimialojen määrä toimialaluokituksen 3-numerotasolla 1996

Lähde: TK/Kuntapuntari 1996:3

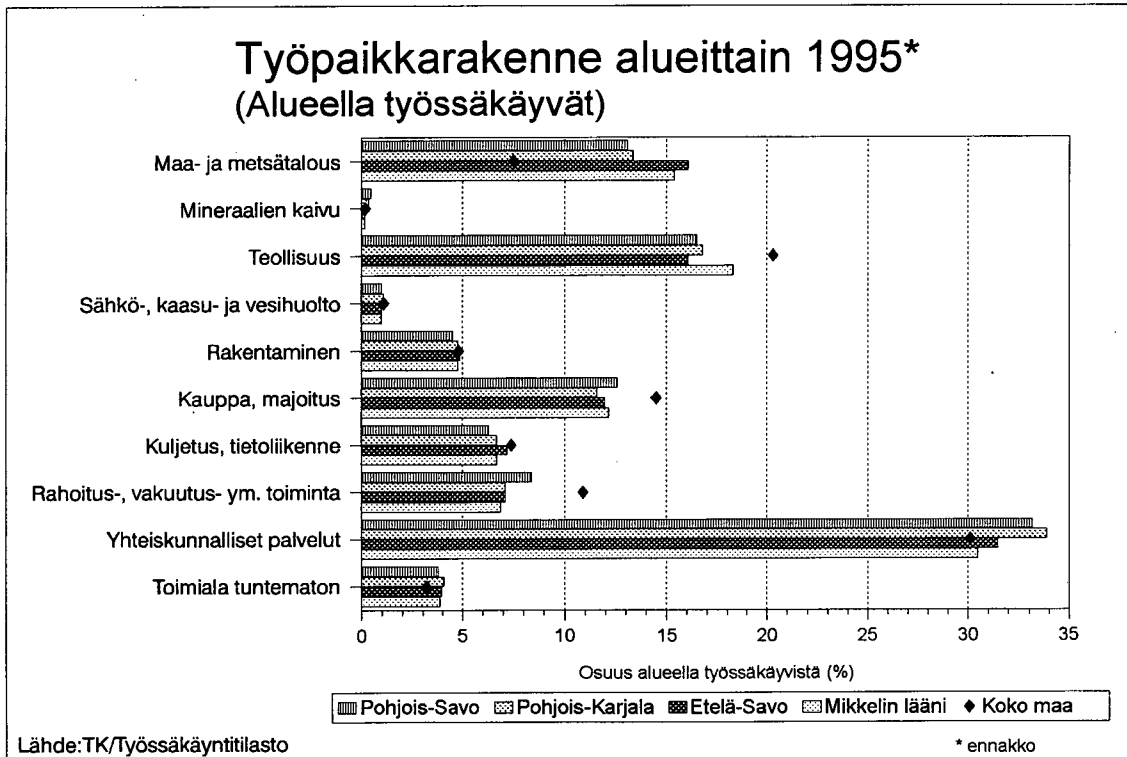
Kuva 39. Toimialojen lukumäärä toimialaluokituksen 3-numerotasolla 1996.

Työpaikkarakenne

Elinkeinorakenteen muutos on ollut hyvin samansuuntainen kaikilla tarkasteltavilla alueilla. Alkutuotanto ja jalostus ovat menettäneet merkitystään palvelujen kasvaessa. Pohjois-Karjalassa vielä vuonna 1975 alkutuotanto työllisti enemmän kuin jalostus. Muilla alueilla alkutuotannon työllistävyys on ollut koko tarkasteluajan jalostusta pienempi. Itä-Suomessa alkutuotannon osuus on ollut suurempi ja jalostuksen pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

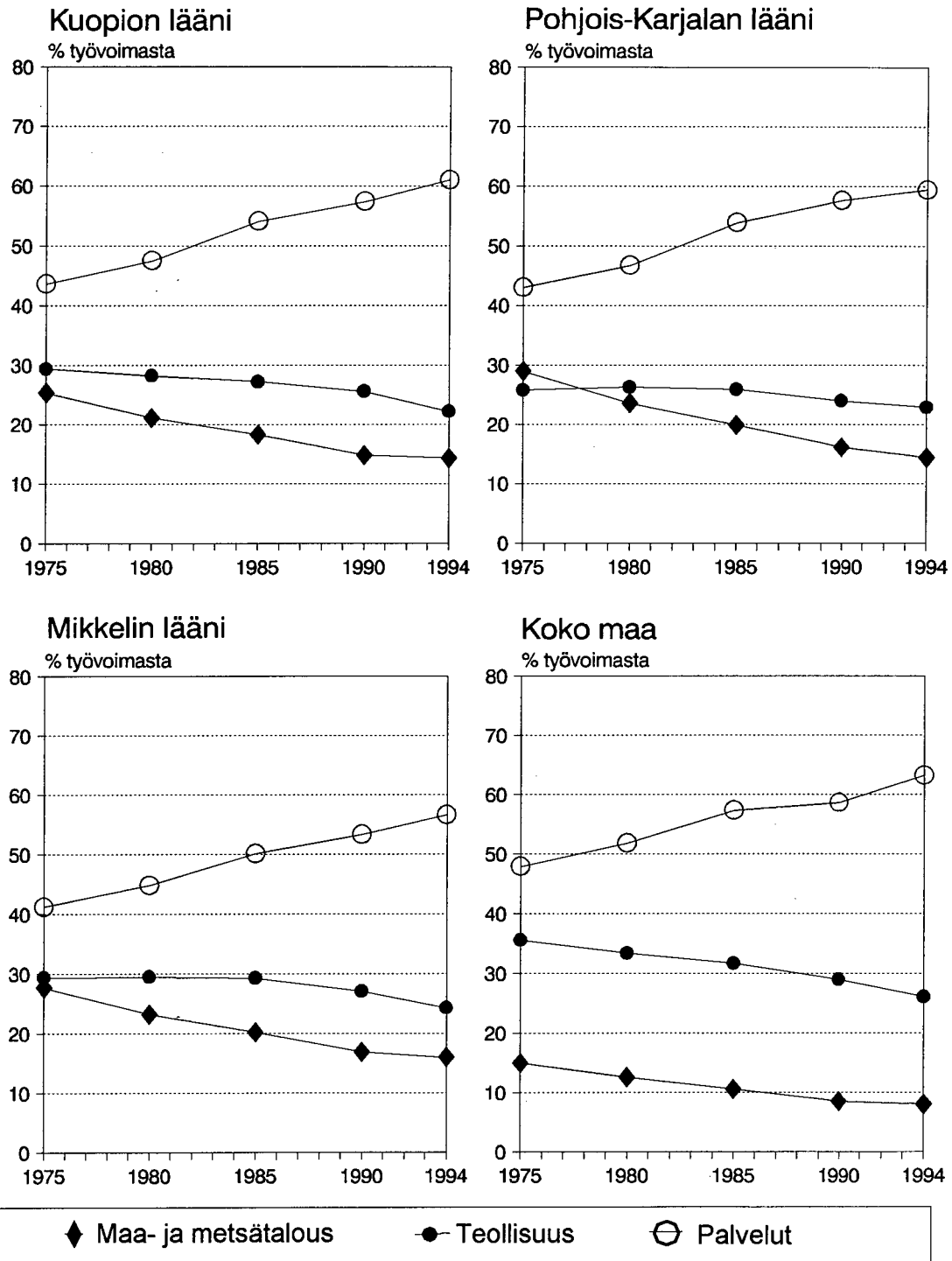
Vuonna 1995 (ennakkotieto) Pohjois-Karjalassa kävi töissä 57 402 työllistä (=alueella työssäkäyvät riippumatta asuinalueesta). Pohjois-Savossa vastaava luku oli 87 251. Etelä-Savossa alueella työssäkäyvien määrä oli 57 770 ja koko Mikkelin läänissä 68 981. Toimialaluokituksen 2 -numerotasolla tarkasteltuna yhteiskunnallisten palvelujen osuus työllisistä oli Itä-Suomessa yli 30 % vuonna 1995. Teollisuuden, kaupan ja majoitustoiminnan sekä rahoitus-, vakuutus- ym. toiminnan merkitys oli Itä-Suomessa pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Maa- ja metsätalouden työpaikkoja oli vastaavasti suhteellisesti enemmän kuin koko maassa.

Vuonna 1994 Itä-Suomen kunnista yrittäjien osuus oli suurin Tuupovaarassa ja pienin Mikkelisä. Samana vuonna juukalaisista työllisistä yli 94 % kävi töissä oman kunnan alueella. Osuus oli Itä-Suomen kuntien suurin. Mikkelin maalaiskunnassa arvo oli vastaavasti pienin, 41 %. Kuusi kymmenestä Mikkelin maalaiskuntalaisesta kävi töissä muualla kuin kotikunnassaan.

Kuva 40. Työpaikkarakenne alueittain 1995.

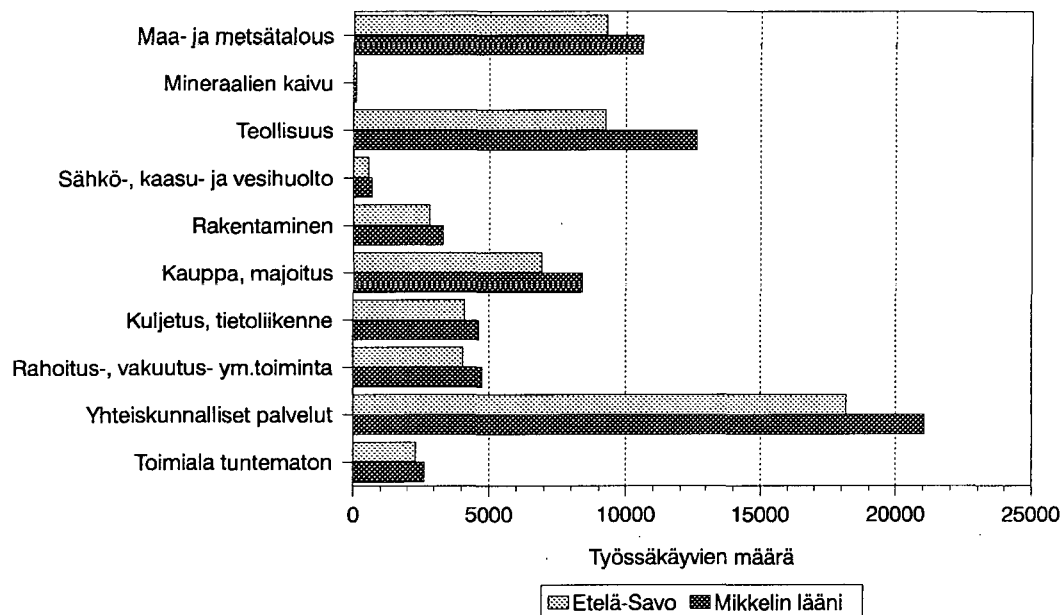
Elinkeinorakenteen muutos lääneittäin 1975 - 1994

Lähde: TK/Kouta 1995, Työssäkäyntitilasto 1996

Kuva 41. Elinkeinorakenteen muutos alueittain 1975 - 1994.

Työpaikkarakenne Etelä-Savossa ja Mikkelin läänissä 1995* (Alueella työssäkäyvät)

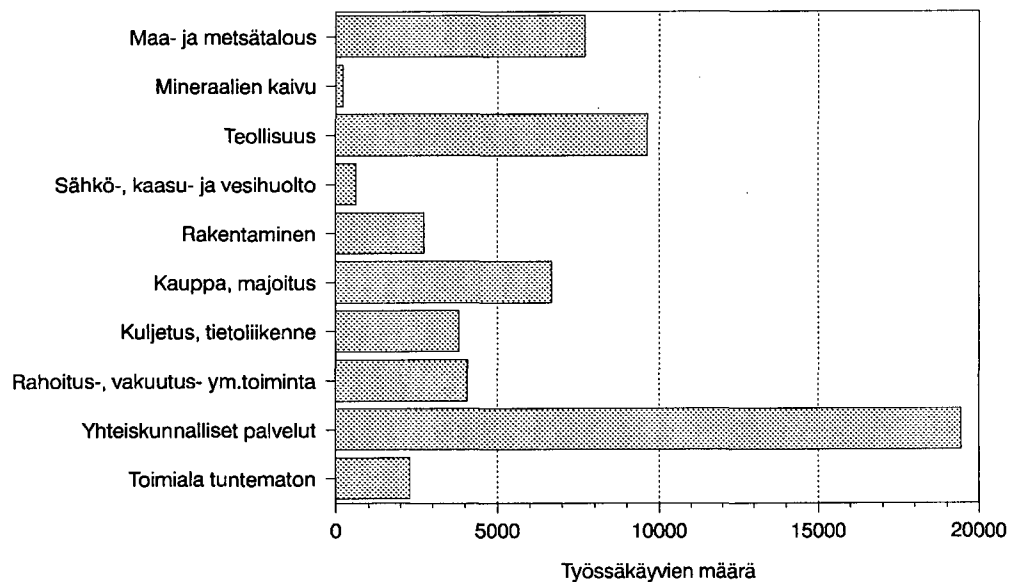

Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

Kuva 42. Työpaikkarakenne Etelä-Savossa ja Mikkelin läänissä 1995.

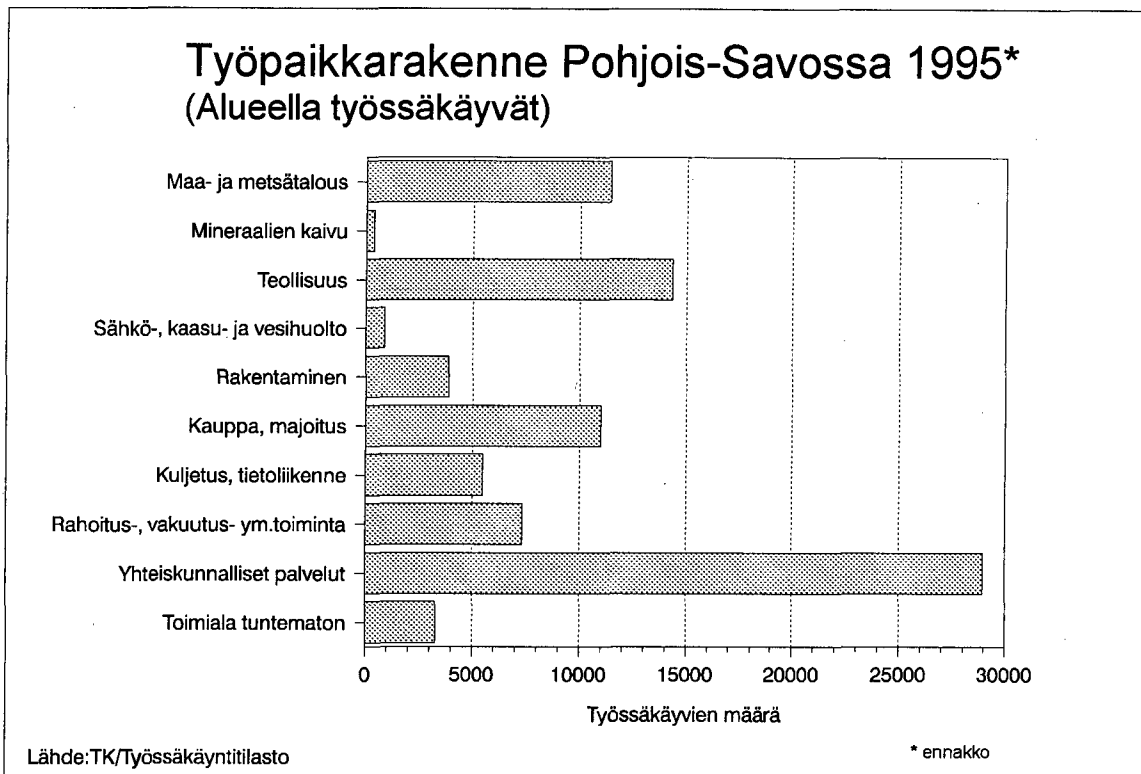
Työpaikkarakenne Pohjois-Karjalassa 1995* (Alueella työssäkäyvät)

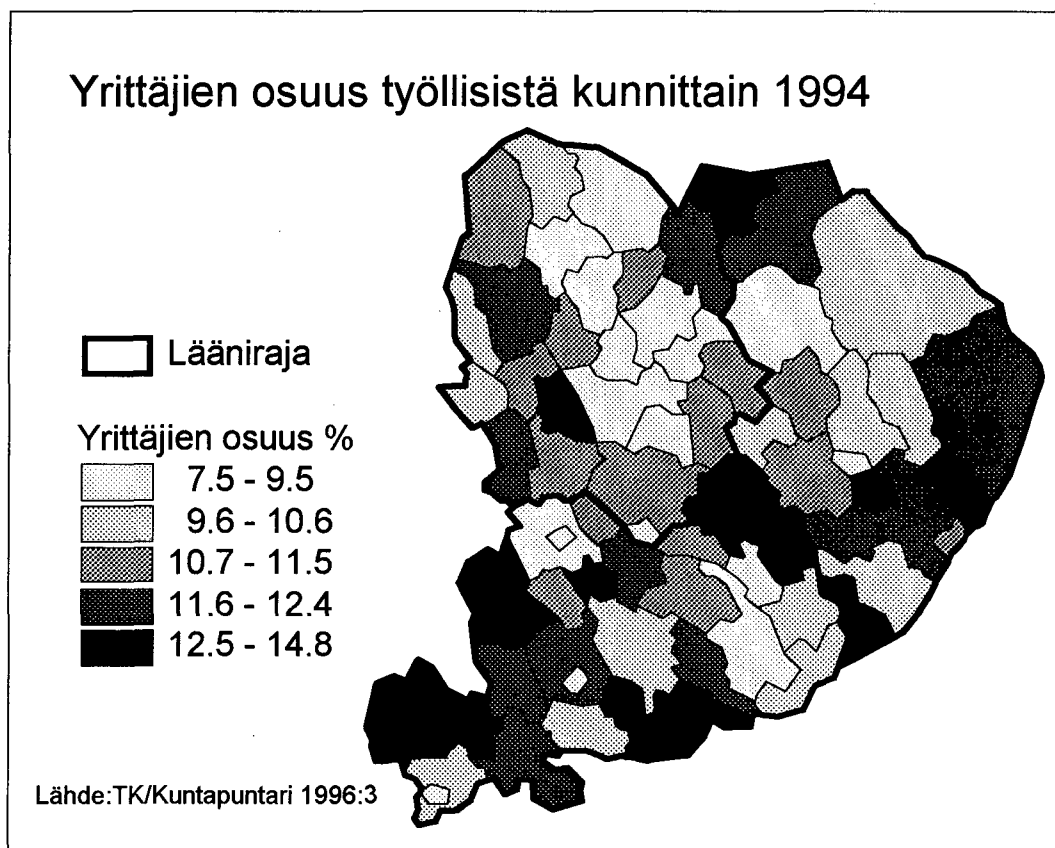
Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

Kuva 43. Työpaikkarakenne Pohjois-Karjalassa 1995.

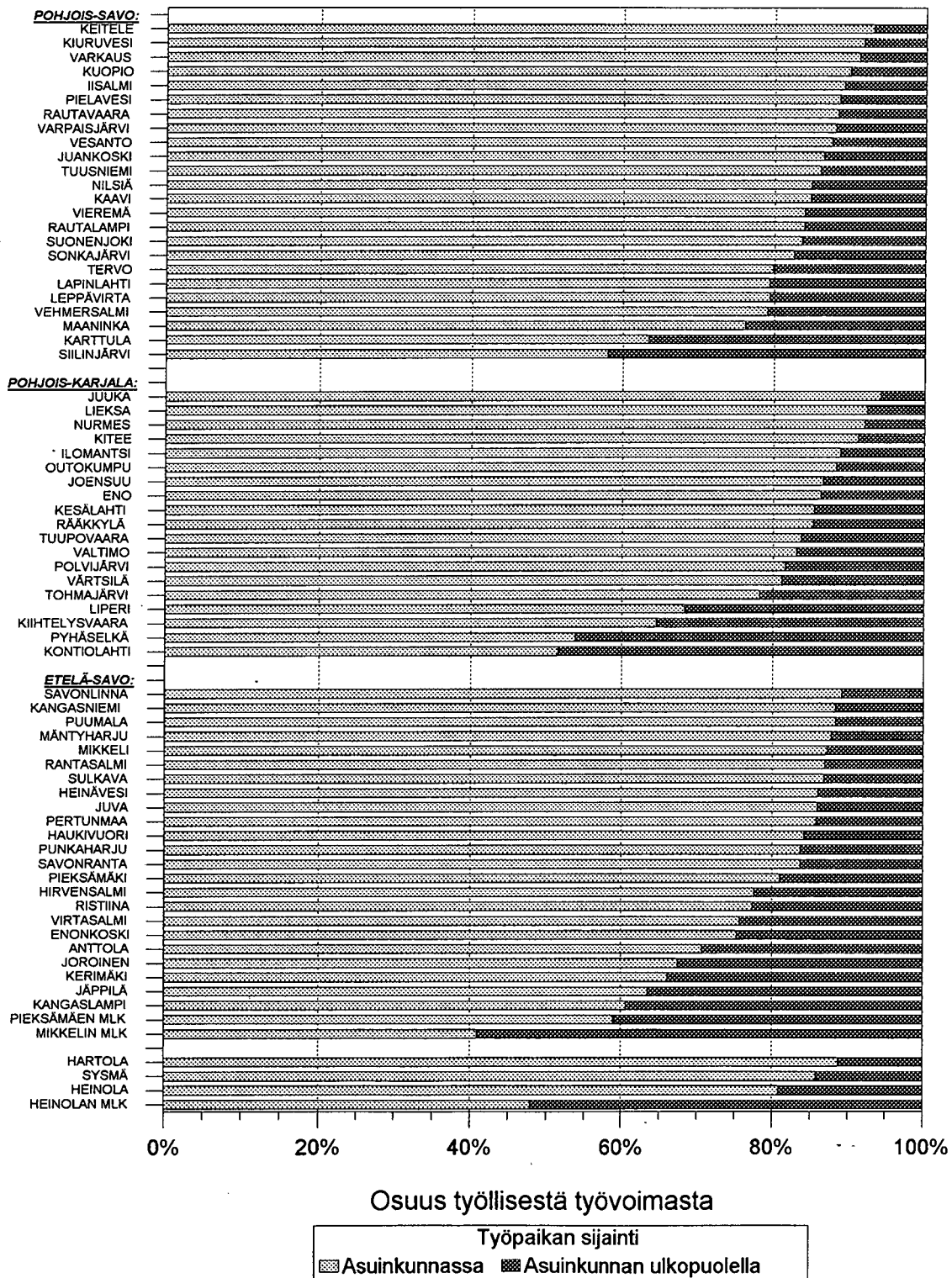

Kuva 44. Työpaikkarakenne Pohjois-Savossa 1995.

Kuva 45. Yrittäjien osuus työllisistä kunnittain 1994.

Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

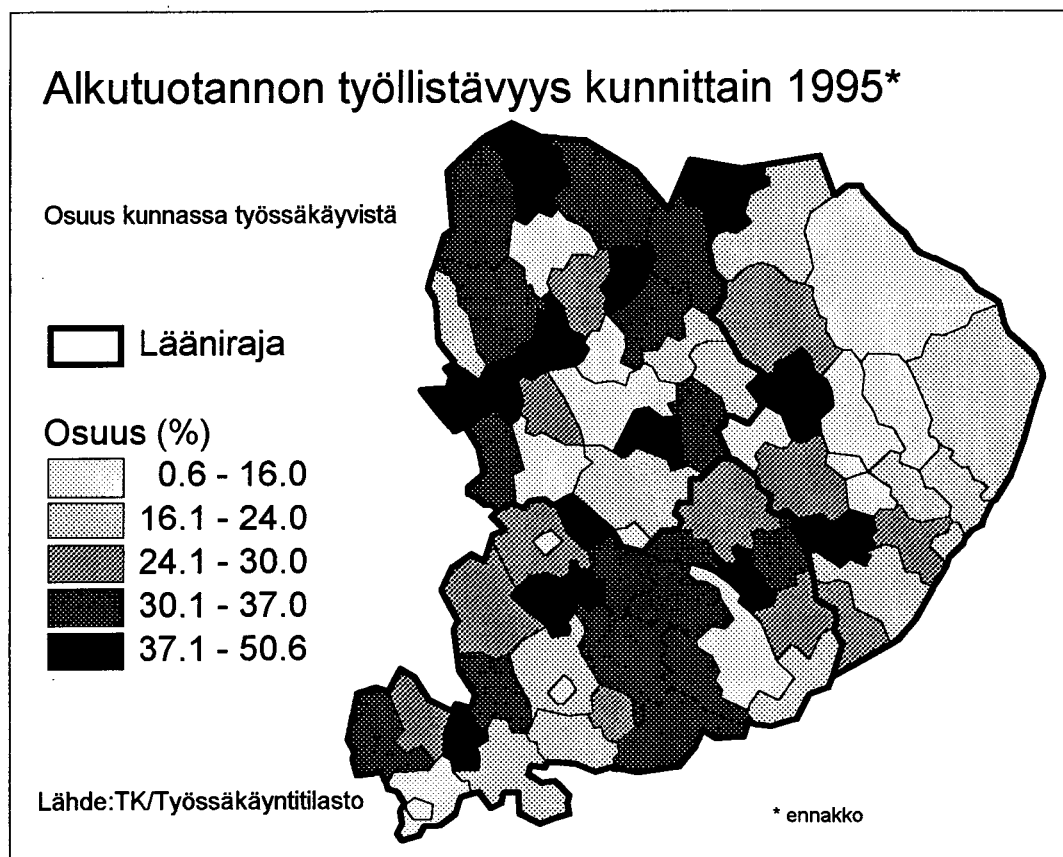
Kuva 46. Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994.

Alkutuotanto

Alkutuotannon työllistävyys oli vuonna 1995 suurin Jäppilässä, jossa yli puolet työllisistä toimi sen piirissä. Jäppilän lisäksi kuudessa kunnassa (Maaninka, Virtasalmi, Pertunmaa, Vehmersalmi, Vieremä ja Tervo) alkutuotannon osuus työpaikoista oli vähintään 40 %. Vähäisin sen osuus oli Varkaudessa, Heinolassa ja Pieksämäellä.

Itä-Suomen suurimmat peltoalat tilaa kohti olivat vuonna 1994 Siilinjärvellä, Maaningassa ja Värtsilässä. Pienimmät peltoalat olivat Heinolassa, Heinävedellä, Varkaudessa, Kaavilla ja Rautavaaralla, keskimäärin alle 10 hehtaaria tilaa kohti. Tilojen metsäalat olivat suurimmat Lieksassa ja Juvalla, pienimmät Joensuussa.

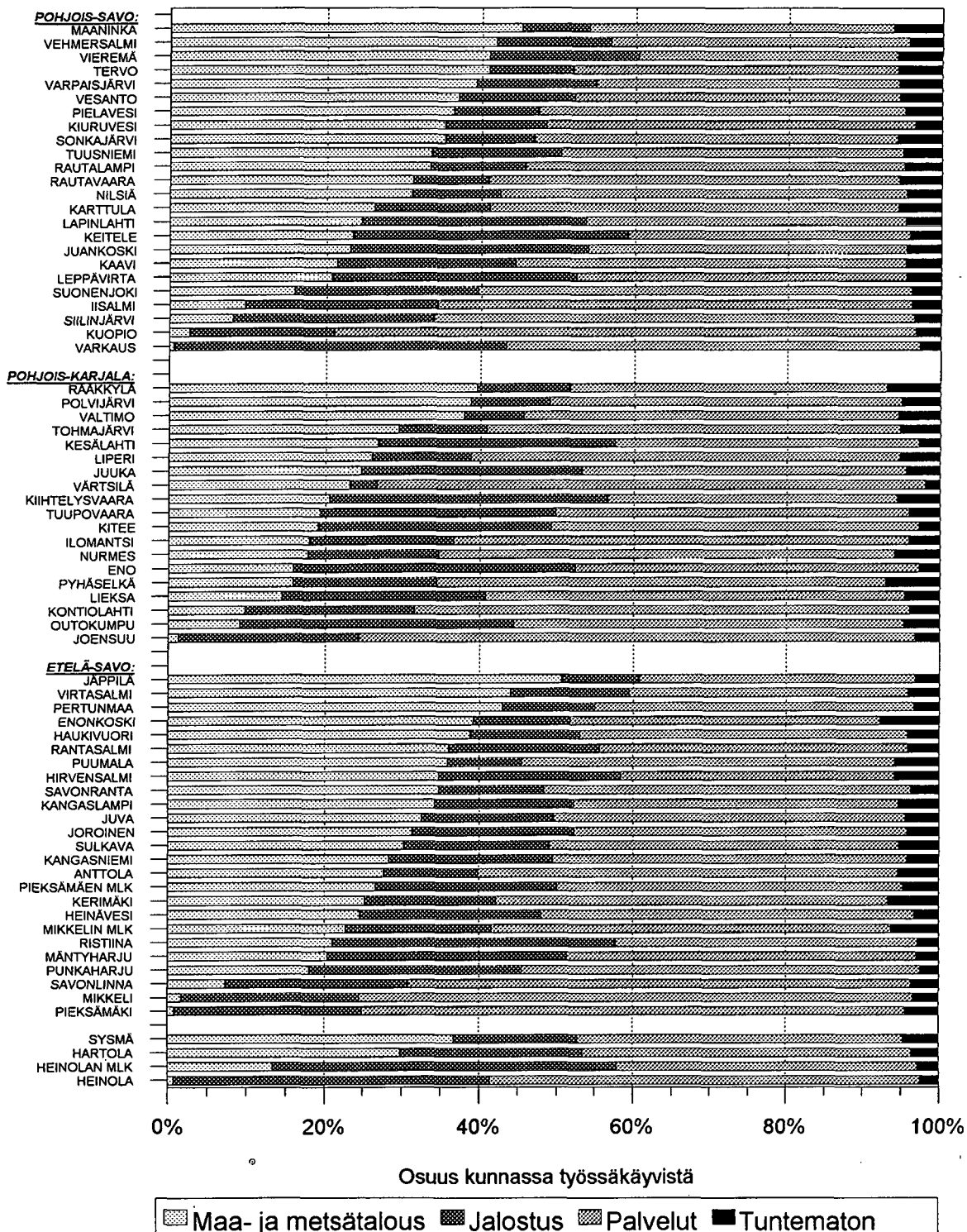
Vuonna 1994 tilojen keskimääräinen verotettava tulo valtionverotuksessa oli pienin Kaavilla (102 300 mk) ja suurin Virtalsalmella (157 615 mk).

Kuva 47. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 1995.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

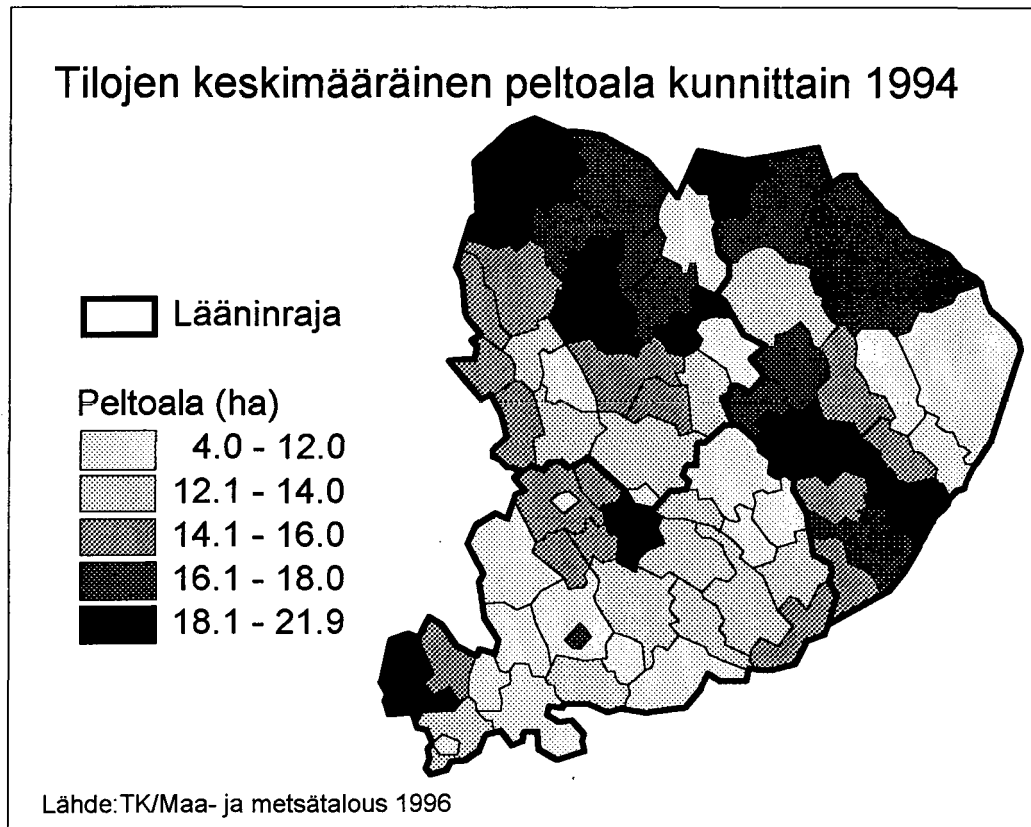
Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

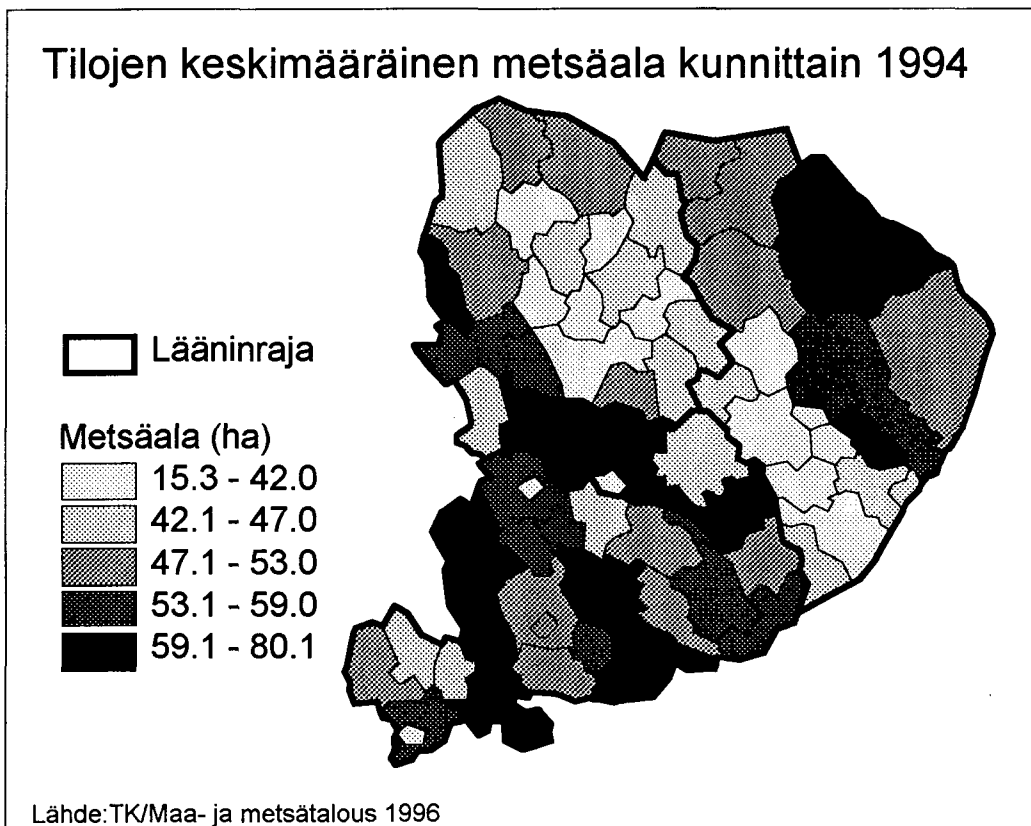
Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

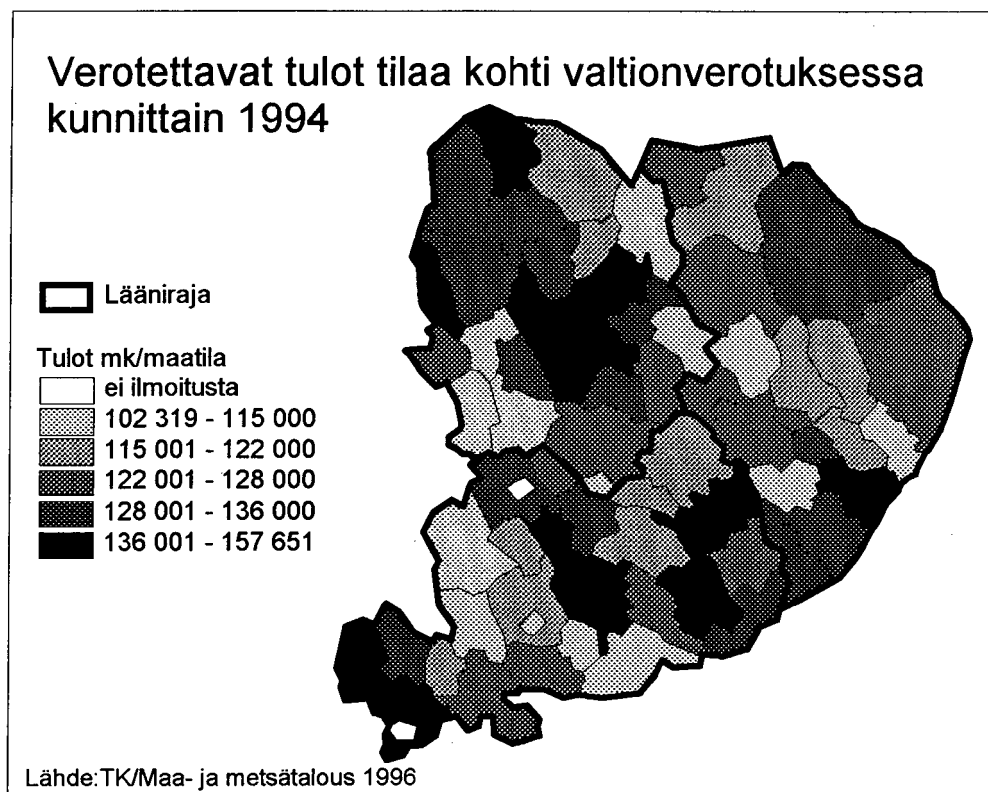
Kuva 48. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, alkutuotannon mukaan järjestetty.

Kuva 49. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1994.

Kuva 50. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1994.

Kuva 51. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1994.

Jalostus

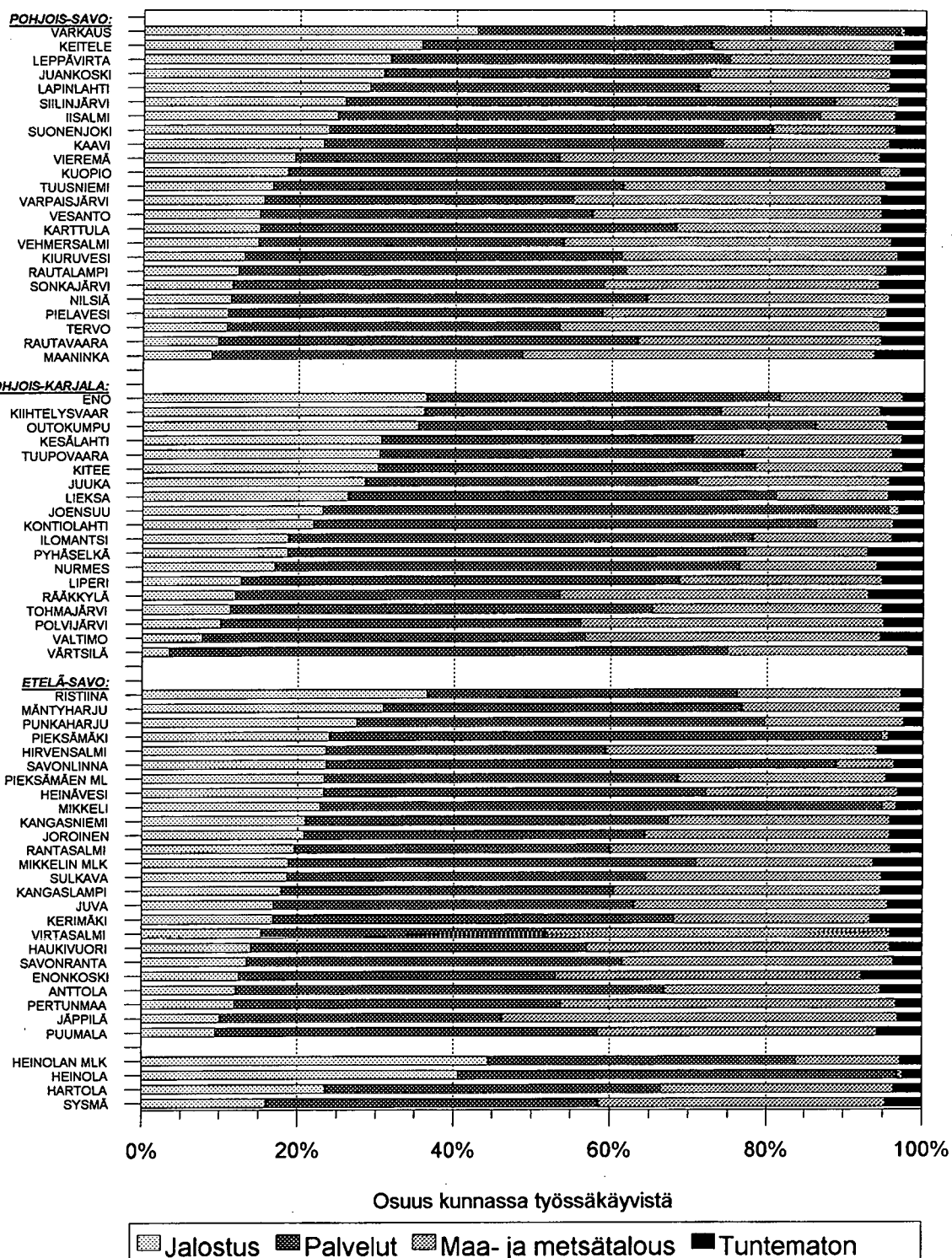
Vuonna 1995 jalostuksen työllistävyys oli suhteellisesti suurin Heinolan maalaiskunnassa ja pienin Värtsilässä (ennakkotieto). Jalostuselinkeinojen osuus työpaikoista oli alle 10 % Värtsilän lisäksi myös Valtimolla, Maaningalla, Puumalassa ja Rautavaaralla.

Yksittäisistä teollisuustoimialoista eniten yrityksiä Itä-Suomessa oli puutavaran ja puutuotteiden valmistuksessa. Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa nämä kattoivat yli 20 % kaikista yrityksistä elokuussa 1996. Seuraavaksi eniten yrityksiä toimi perusmetallien ja metallituotteiden valmistuksessa. Kolmanneksi merkittävin toimiala kaikilla alueilla oli koneiden ja laitteiden valmistus.

Teollisuuden jalostusarvo oli Kuopion läänissä 4.2 miljardia markkaa vuonna 1994. Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääneissä jalostusarvo oli noin 2.7 miljardia markkaa. Teollisuuden jalostusarvosta lähes 35 % muodostui Mikkelin läänissä puutavaran ja puutuotteiden valmistuksessa. Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä suurin teollisuudenala jalostusarvolla mitattuna oli massan, paperin ja paperituotteiden valmistus. Kunnittain tarkasteltuna teollisuuden jalostusarvo ylitti Enossa 100 000 markkaa asukasta kohti. Keskimäärin suurimmat teollisuustoimipaikat henkilökunnan määrällä mitattuna olivat Punkaharjun kunnassa.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

Kuva 52. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, jalostuksen mukaan järjestetty.

Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1995*

Osuus kunnassa työssäkävivistä

□ Lääniraja

Osuus (%)

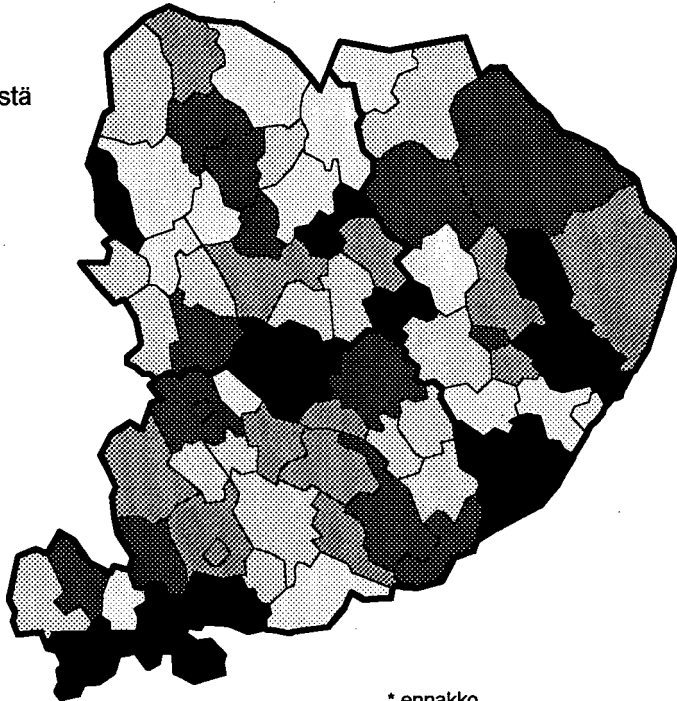
□ 3.5 - 12.0

▨ 12.1 - 17.0

▩ 17.1 - 23.0

■ 23.1 - 29.0

■ 29.1 - 44.5

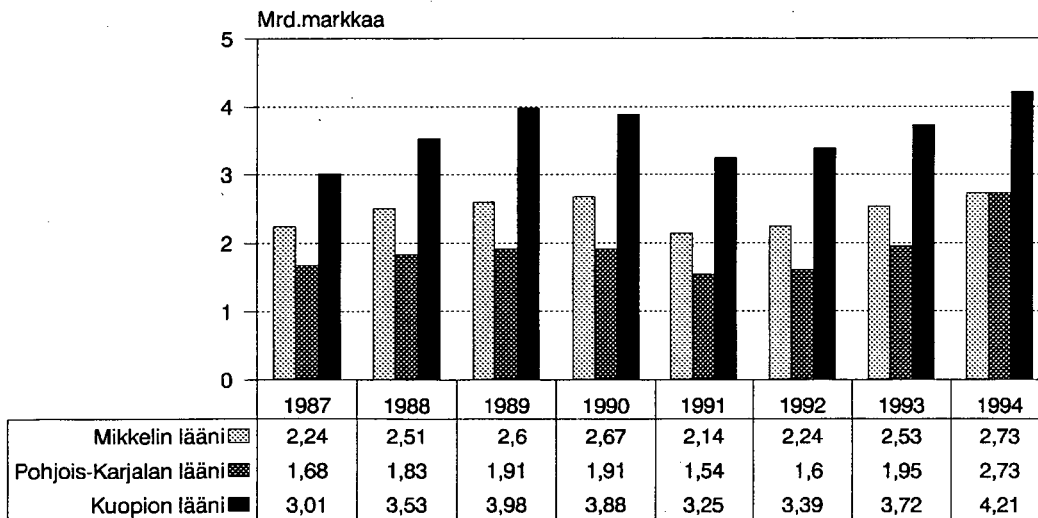

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

Kuva 53. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1995.

Teollisuuden jalostusarvo Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä 1987 - 1994

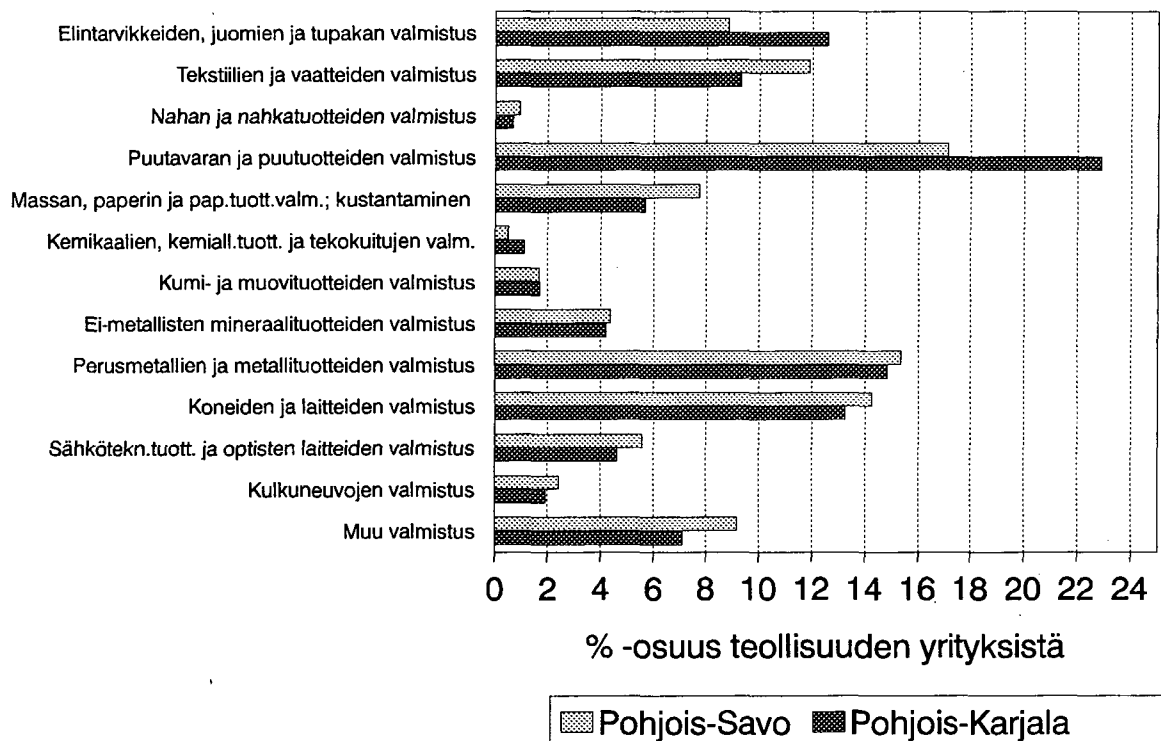
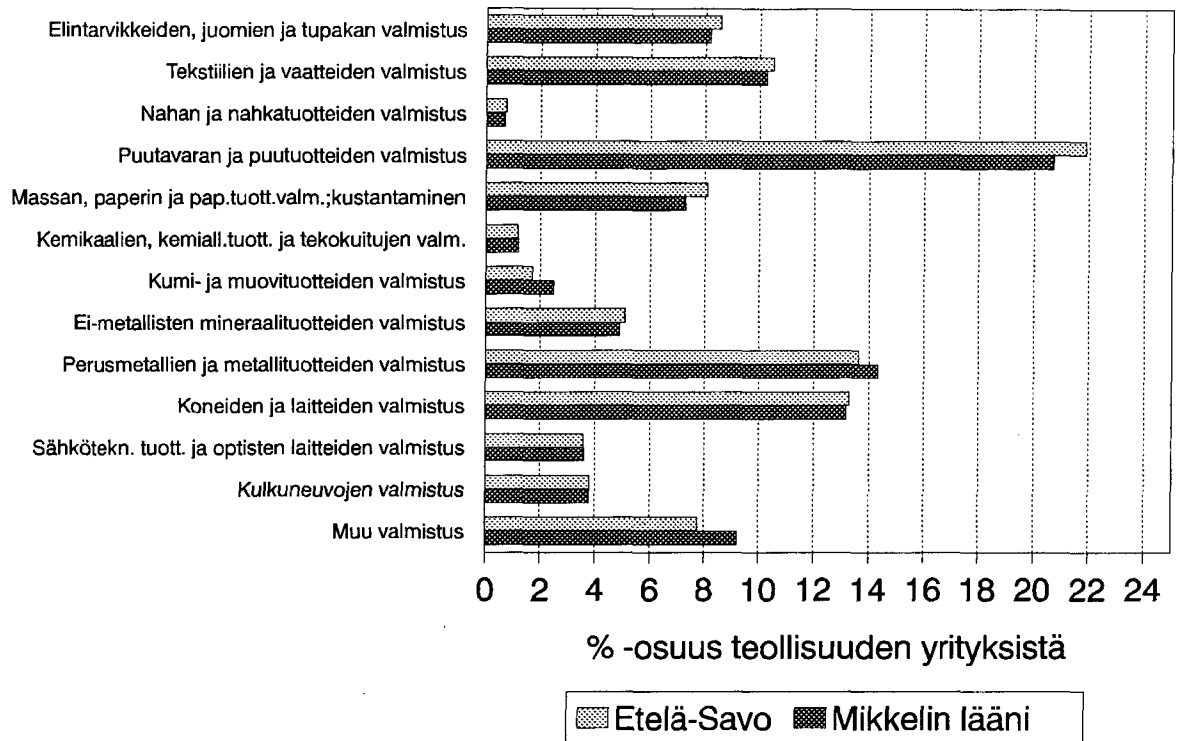

Teollisuustilasto käsittää pääsääntöisesti yli 5 henkeä työllistävät toimipaikat

Lähde: TK/Teoll.vuosikirja 1989-96

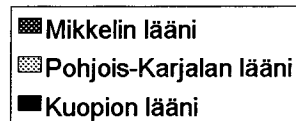
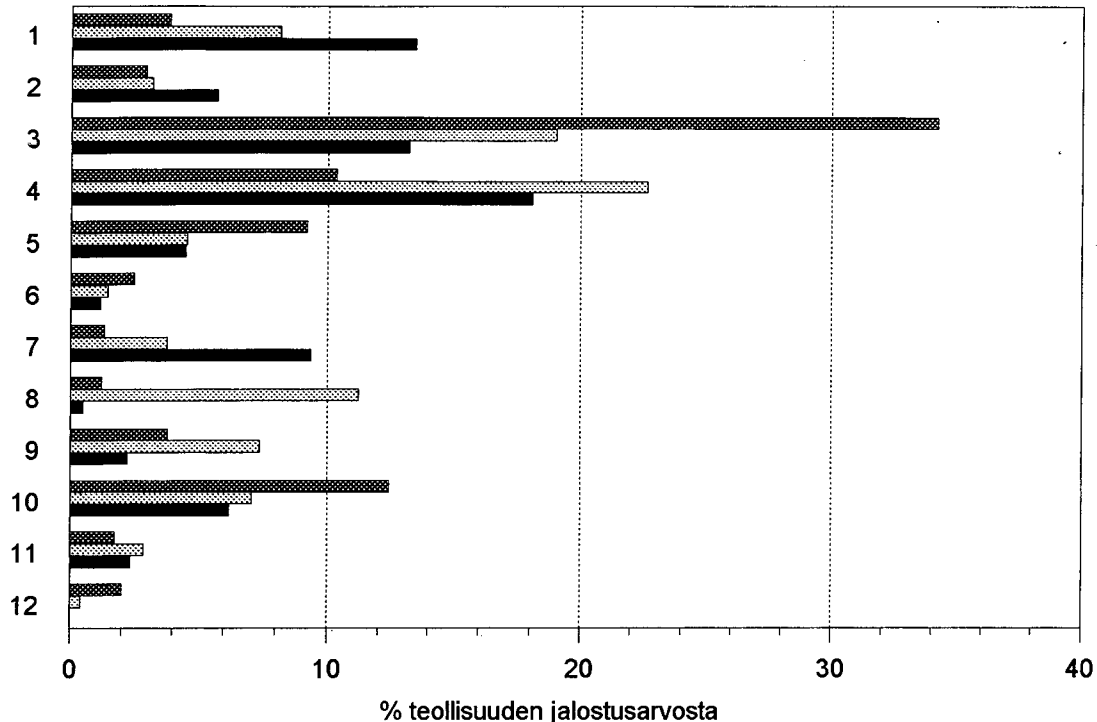
Kuva 54. Teollisuuden jalostusarvo Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion läänissä 1987 - 1994.

Teollisuusyritykset Itä-Suomessa 1996

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 1996)

Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä 1994

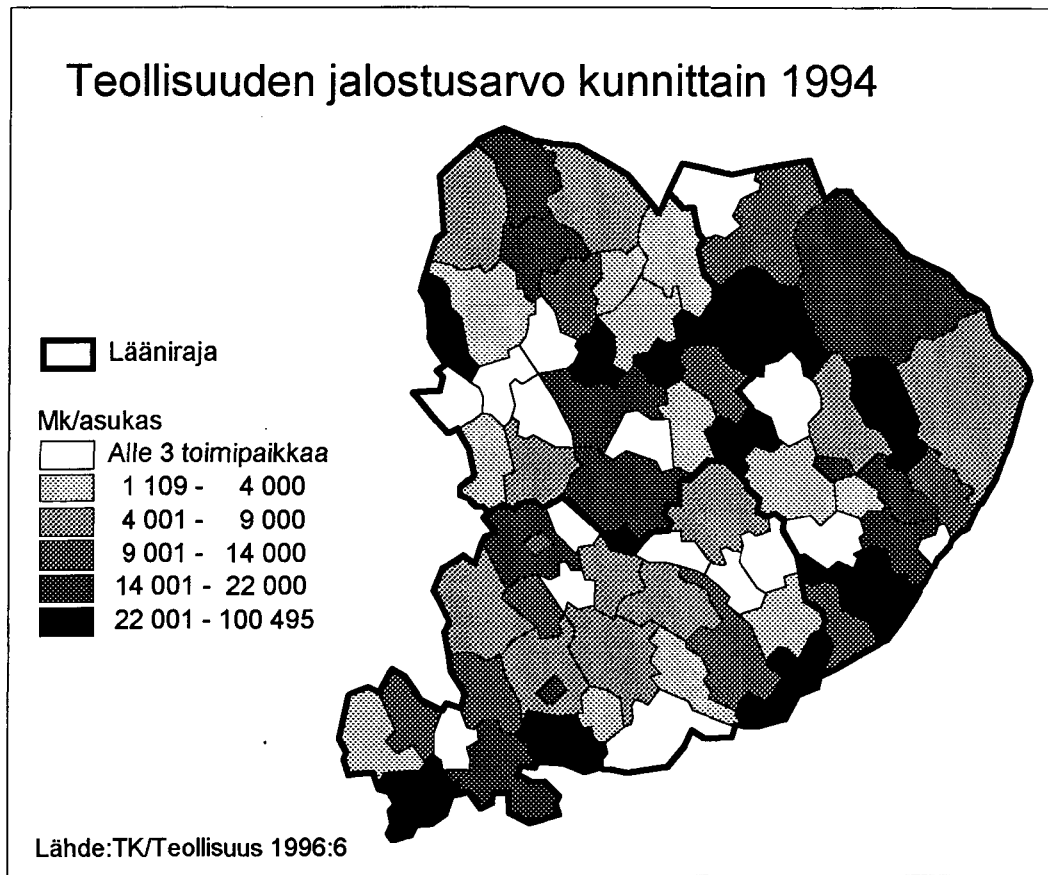

- 1 ELINTARVIKE- JA TUPAKKATEOLLISUUS
- 2 TEKSTIILIN, VAATTEIDEN, NAHKATUOTTEIDEN JA JALKINEIDEN VALMISTUS
- 3 PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS
- 4 MASSAN, PAPERIN JA PAPERITUOTTEIDEN VALMISTUS
- 5 KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN
- 6 HUONEKALUJEN VALMISTUS
- 7 KEMIKAALIEN JA KEMIALLISTEN TUOTTEIDEN VALMISTUS
- 8 KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS
- 9 LASI-, SAVI- JA KIVITUOTTEIDEN VALMISTUS
- 10 KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS
- 11 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA INSTRUMENTTIEN VALMISTUS
- 12 KULKUNEUVOJEN VALMISTUS

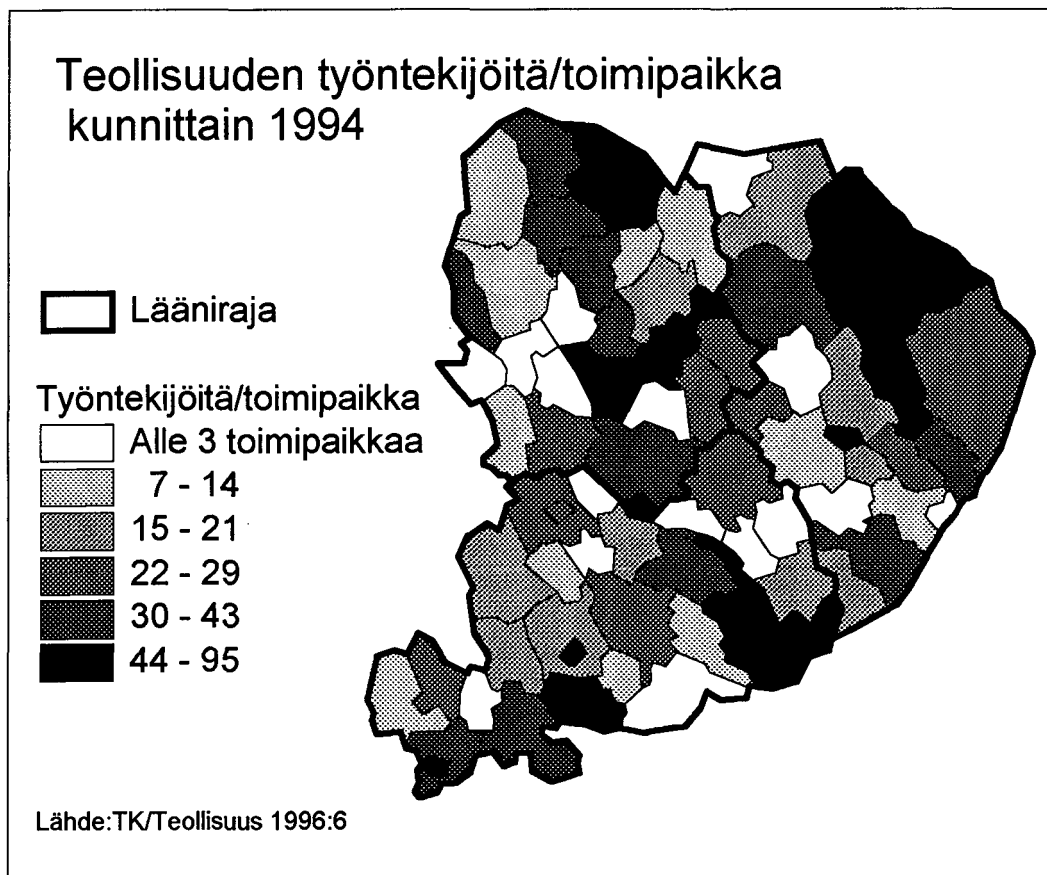
Teollisuustilasto käsittää pääsääntöisesti
yli 5 henkeä työllistävät toimipaikat

Lähde:TK/Teollisuus 1996:6

Kuva 56. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä 1994.

Kuva 57. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1994.

Kuva 58. Teollisuuden työntekijöitä/toimipaikka kunnittain 1994.

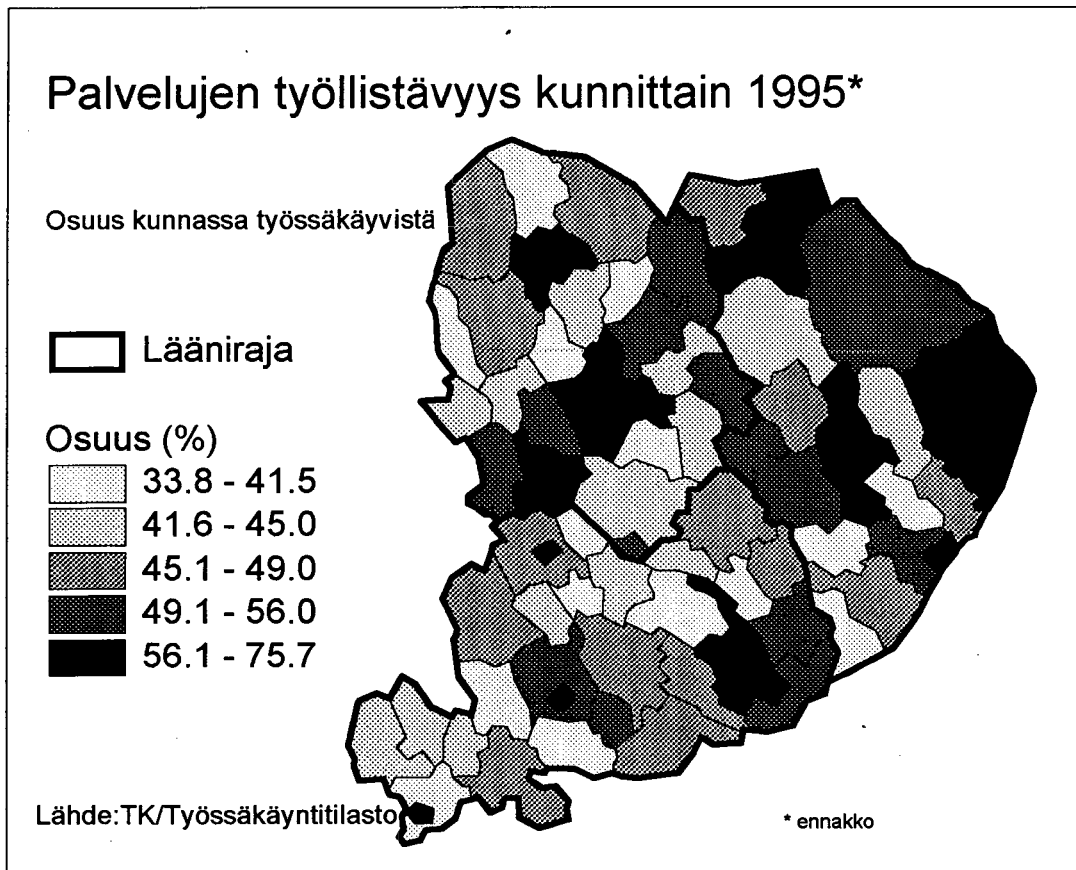
Palvelut

Palveluiden osuus kunnassa työssäkäyvistä oli suurin Kuopiossa. Siellä jopa kolme neljästä työpaikasta oli palvelusektorilla vuonna 1995 (ennakkotieto). Yleensäkin palveluiden työllistävyys oli suurin kaupungeissa. Pienin se oli Vieremän ja Hirvensalmen kunnissa.

Konkurssit

Konkurssien määrä kasvoi 1990 -luvun alkuvuosina Itä-Suomen kaikissa lääneissä. Vuosikymmenen puoltaväliä lähestyttäessä vuosittaisten konkurssien määrät ovat kuitenkin vähentyneet. Tähän on osaltaan vaikuttanut vuonna 1993 helmikuussa voimaan tullut uusi laki yritys-saneerauksista.

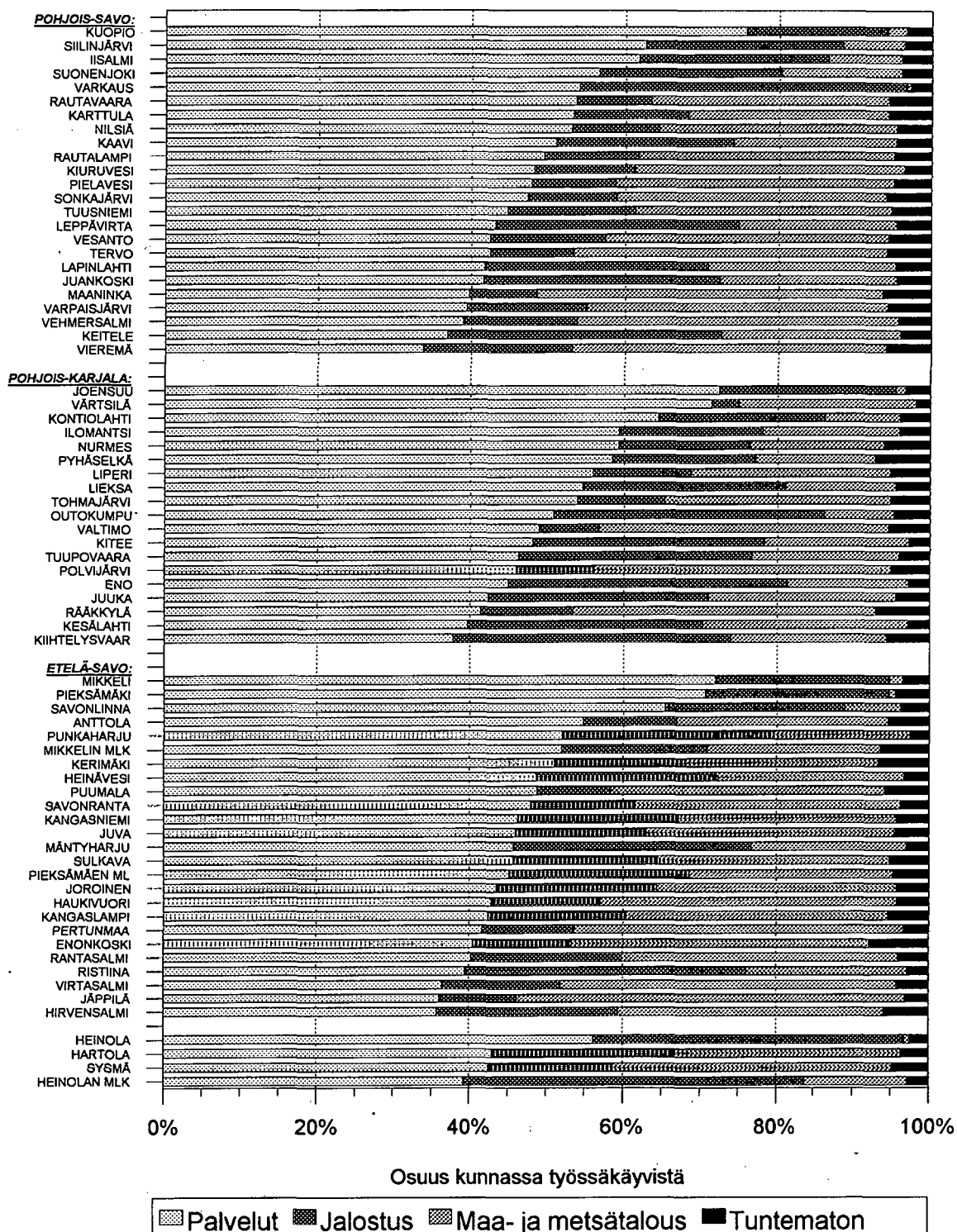
Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä suhteutettuna kunnan asukaslukuun oli vuonna 1995 suurin Kesälahdella. Viidessätoista Itä-Suomen kunnassa ei haettu yhtään yritystä konkurssiin vuonna 1995.

Kuva 59. Palvelujen työllistävyys kunnittain 1995.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

Kunnat järjestetty palvelujen mukaan

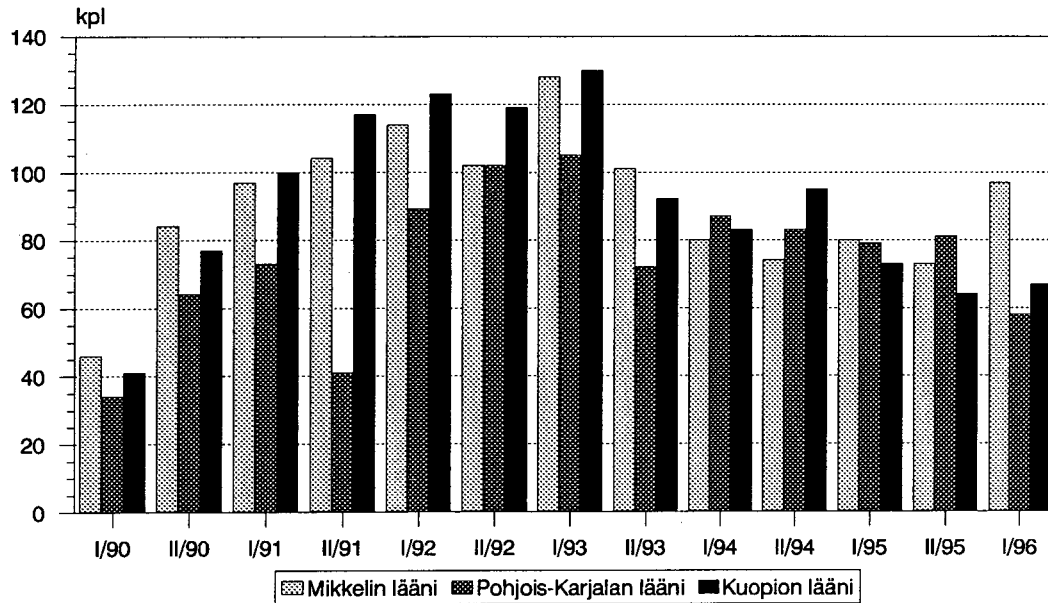

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

* ennakko

Kuva 60. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, palvelujen mukaan järjestetty.

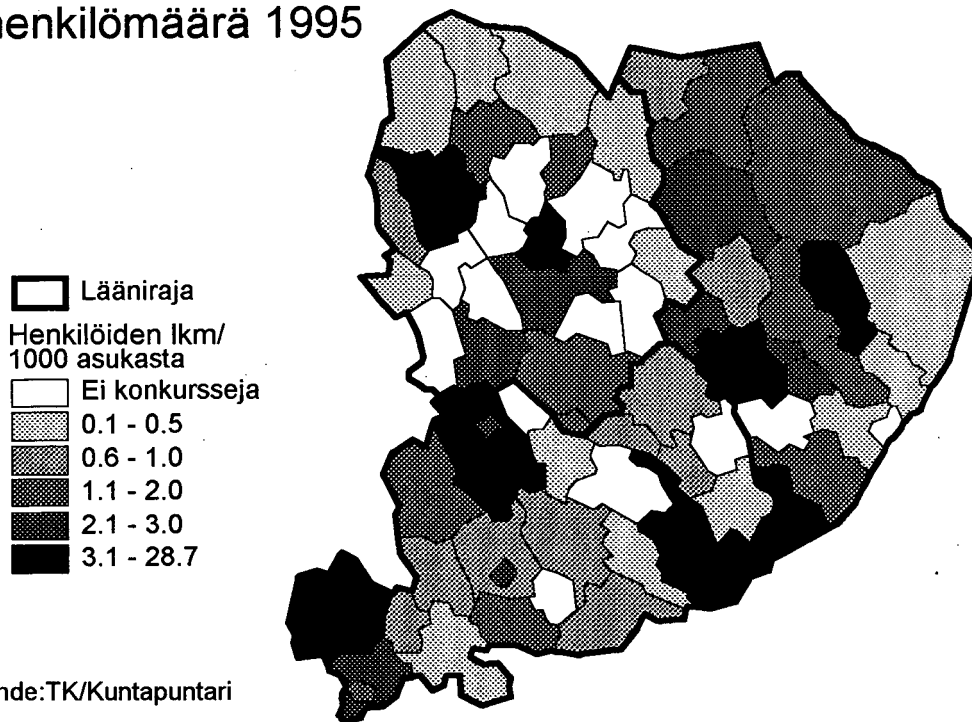
Konkurssiin haettujen yritysten määrät Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion ja lääneissä puolivuositain 1990 -1996

Lähde:TK/Konkurssitiedotteet

Kuva 61. Konkurssiin haettujen yritysten määrät Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä puolivuositain 1990 - 1996.

Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä 1995

Lähde:TK/Kuntapuntari

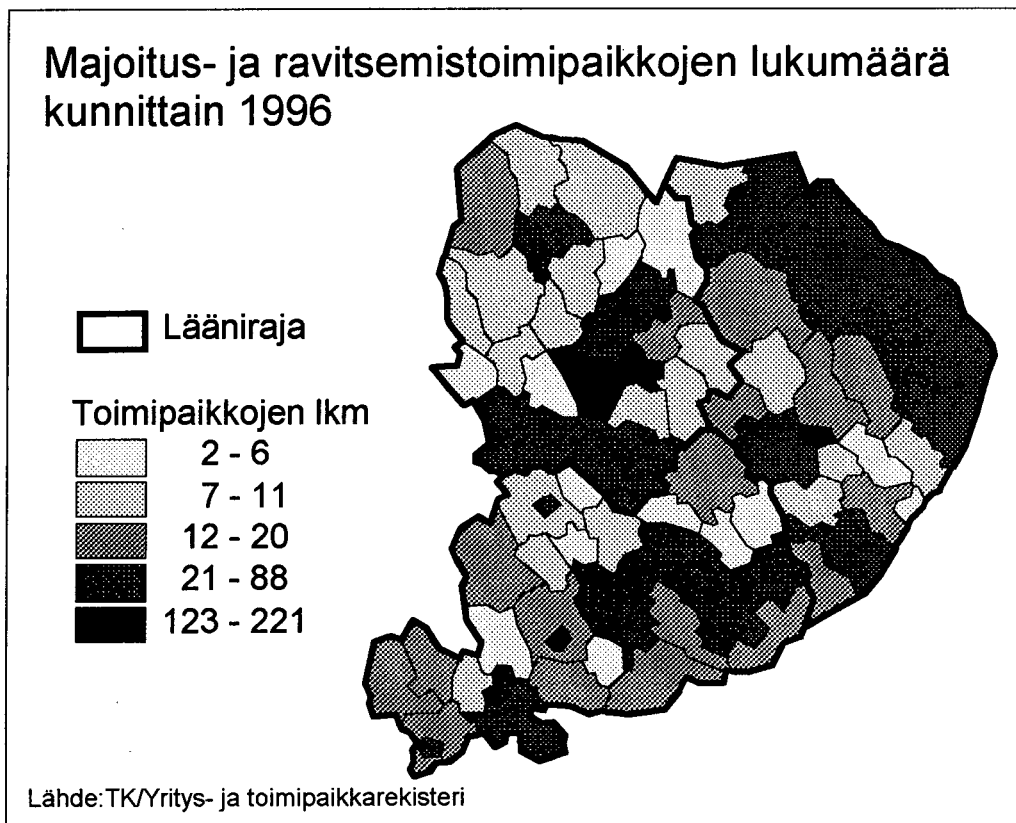
Kuva 62. Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä kunnittain 1995.

Matkailu

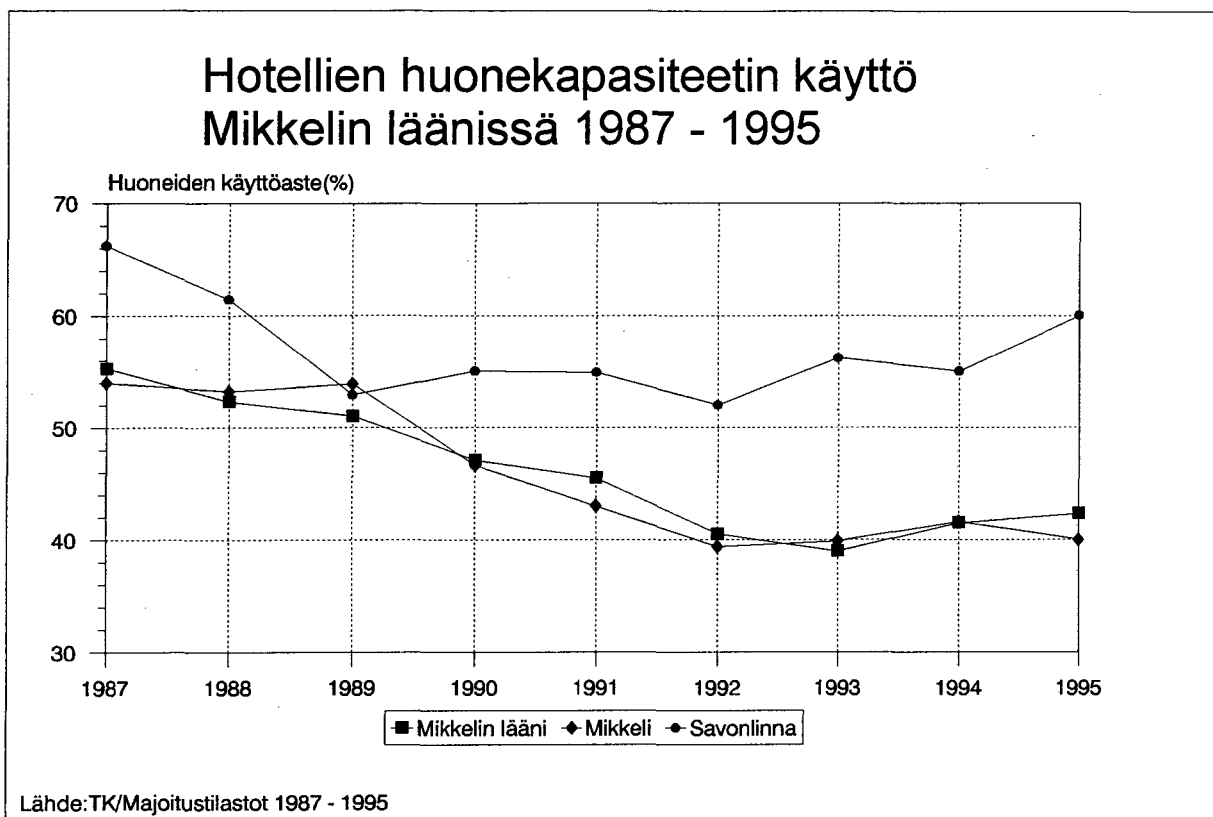
Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan Itä-Suomen alueella oli vuoden 1996 elokuussa yhteensä 1655 majoitus- ja ravitsemisalalan toimipaikkaa. Kuopiossa (221 kpl), Joensuuassa (146 kpl) ja Mikkelissä (123 kpl) niiden määrä oli suurin. Vähiten näitä toimipaikkoja oli Värtsilässä (2 kpl).

Hotellihuoneiden käyttöaste oli läänitasolla tarkasteltuna korkein Kuopion läänissä, yli 50%. Mikkelin ja Pohjois-Karjalan lääneissä käyttöaste oli 42%. Tarkasteltavista kunnista oli käyttöaste paras Savonlinnassa, 60%. Kaikilla alueilla käyttöasteet ovat pienentyneet vuoteen 1987 verrattuna. Määrällisesti eniten yöpymisvuorokausia oli vuonna 1995 Mikkelin läänissä, yli 800 000.

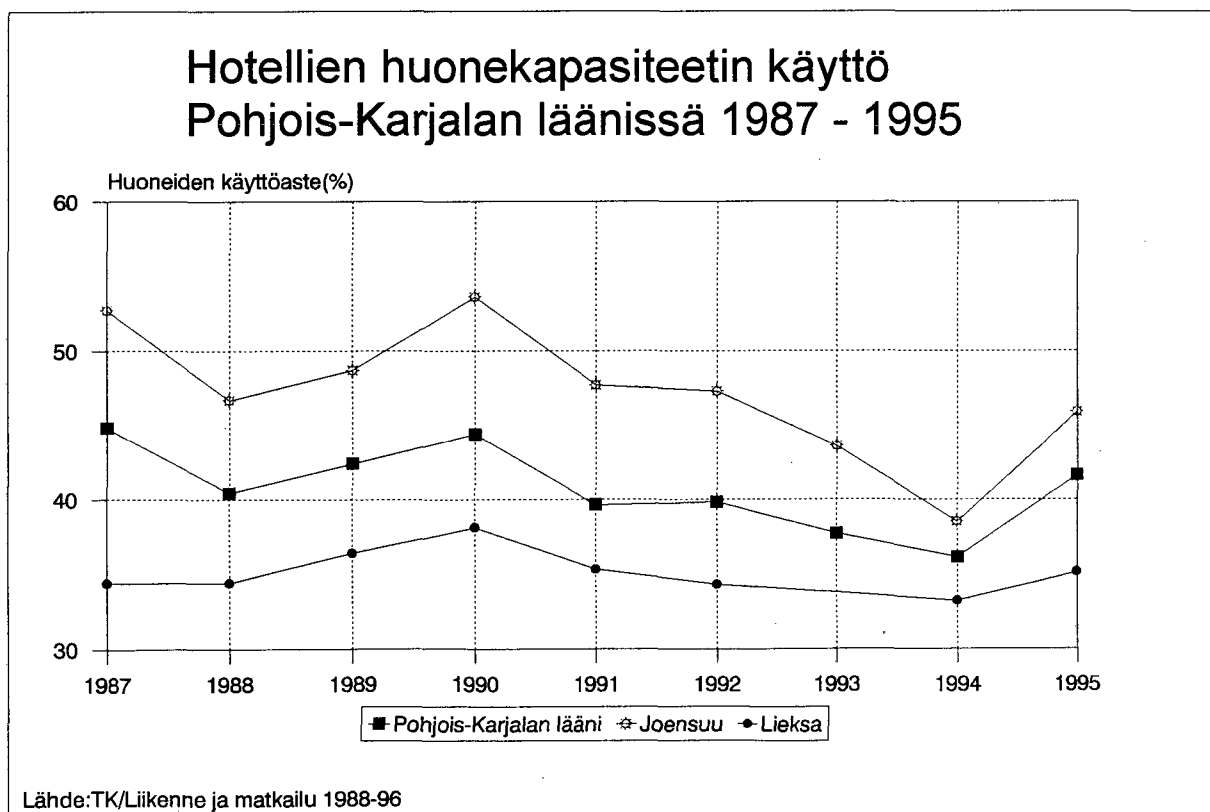
Saksalaisten ja venäläisten yöpyjien osuudet korostuivat Itä-Suomessa vuonna 1995. Ruotsalaisten osuus oli vastaavasti pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savossa hollantilaisten ja Pohjois-Savossa sveitsiläisten osuudet olivat suurempia kuin koko maassa keskimäärin.

Kuva 63. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1996.

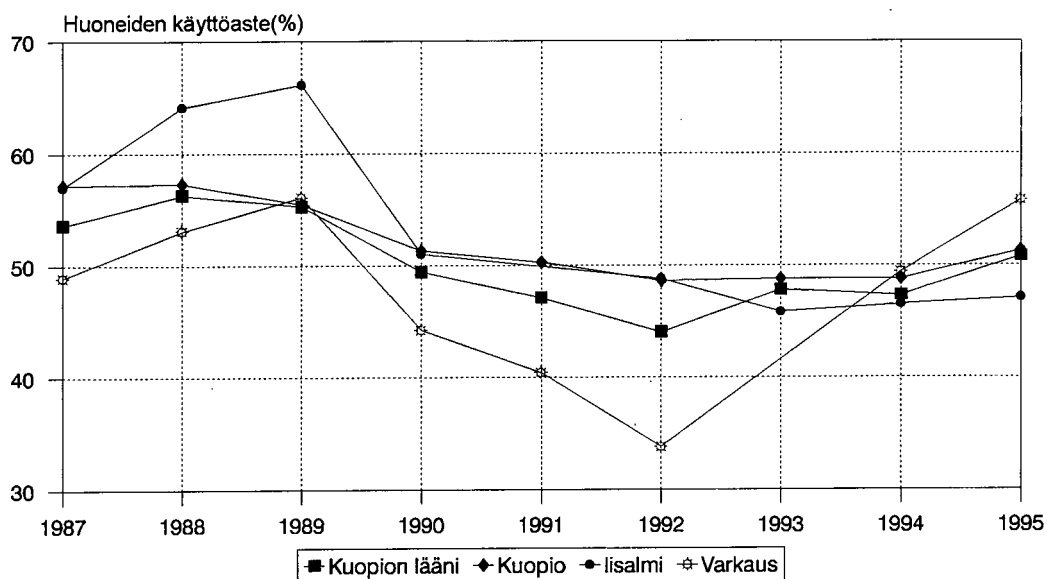

Kuva 64. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Mikkelin läänissä 1987 - 1995.

Kuva 65. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Pohjois-Karjalan läänissä 1987 - 1995.

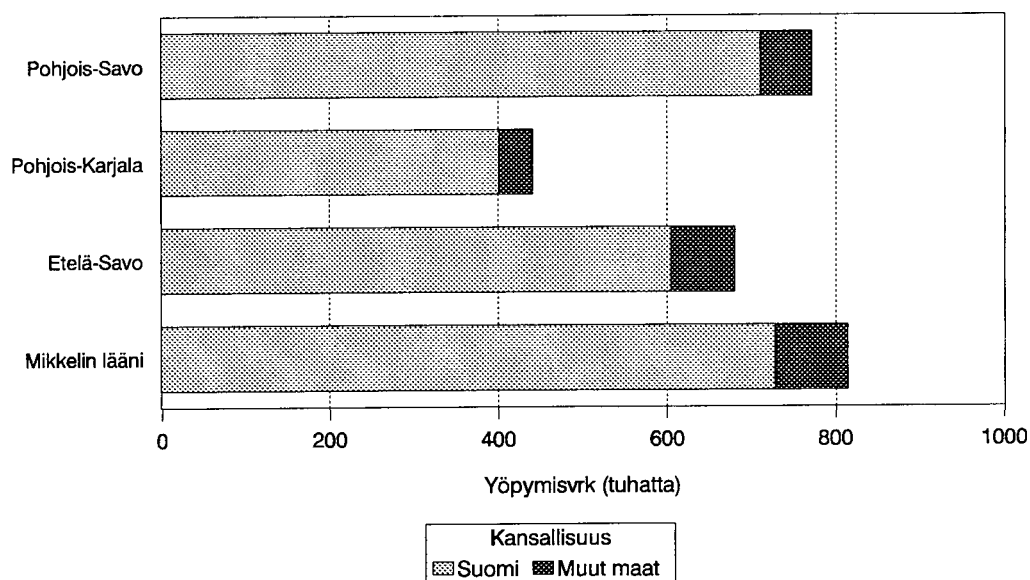
Hotellien huonekapasiteetin käyttö Kuopion läänissä 1987 - 1995

Lähde: TK/Liikenne ja matkailu 1988-96

Kuva 66. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Kuopion läänissä 1987 - 1995.

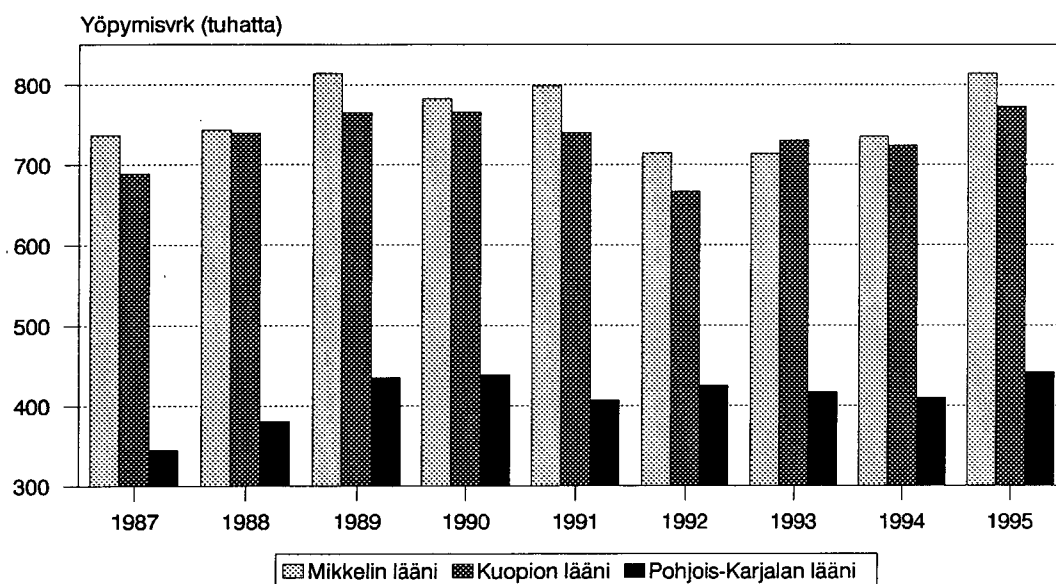
Yöpymisvuorokaudet alueittain 1995

Lähde: TK/Liikenne ja matkailu 1996:11

Kuva 67. Yöpymisvuorokaudet alueittain 1995.

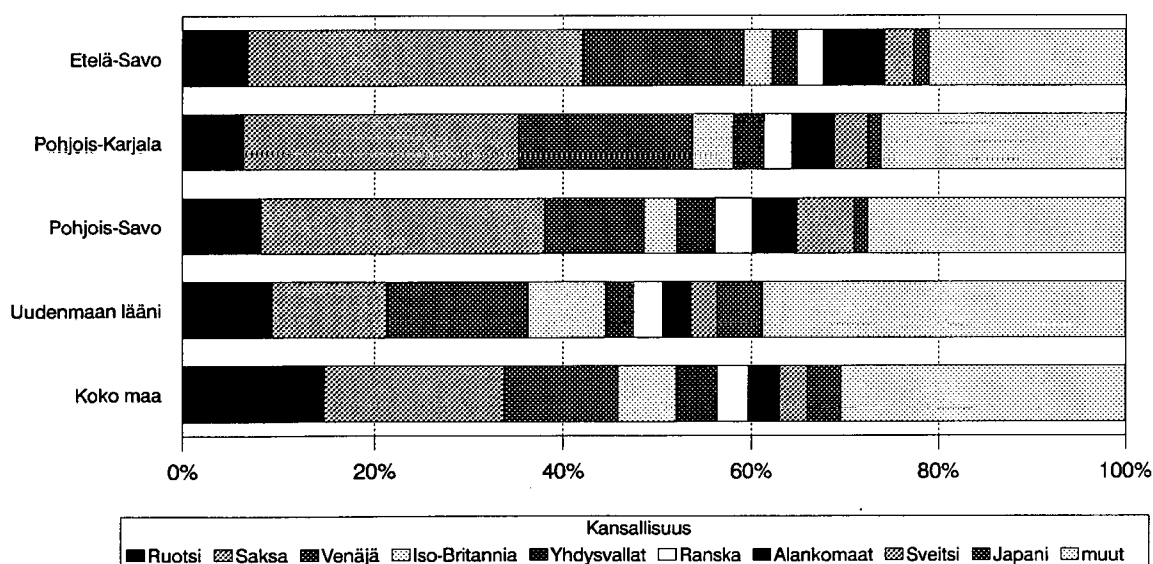
Yöpymisvuorokausien määrän kehitys Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä 1987 - 1995

Lähde: TK/Majoitustilastot 1987-1995

Kuva 68. Yöpymisvuorokausien määrän kehitys Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä 1987 - 1995.

Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995

Lähde: TK/Matkailutilastot

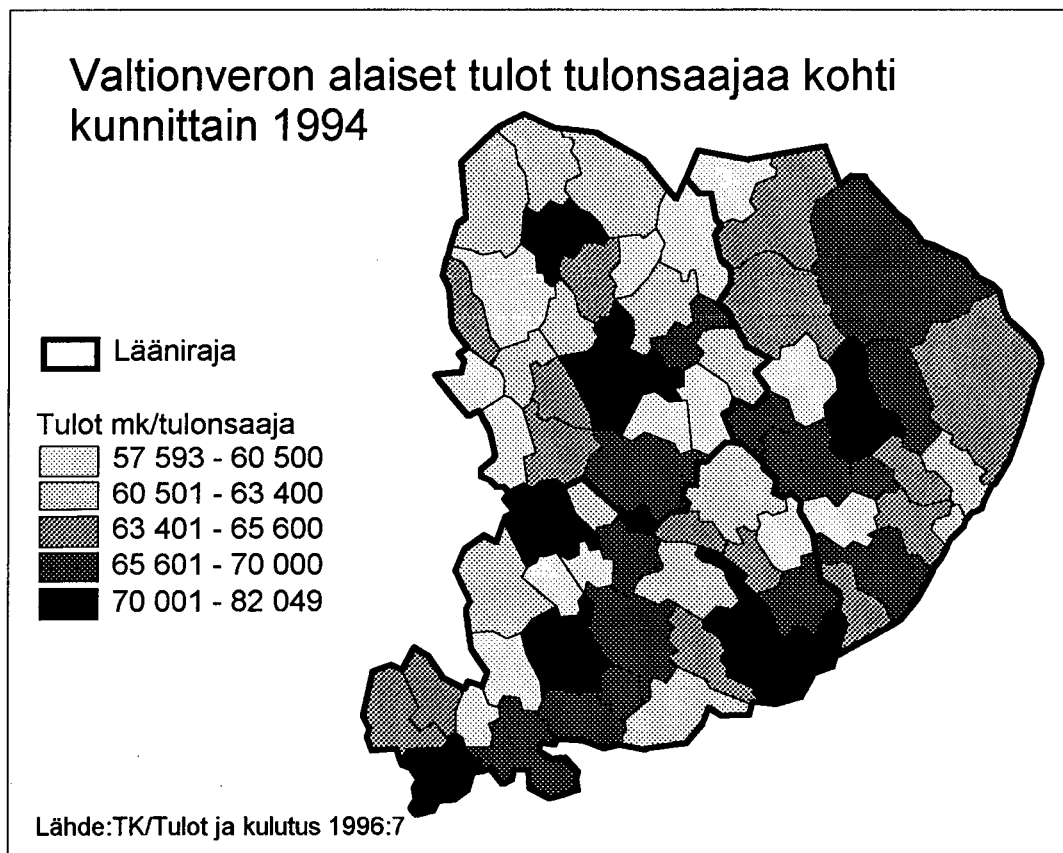
Kuva 69. Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995.

Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat

Vuonna 1994 tulonsaajien keskimääräiset tulot olivat koko Suomessa 81 717 markkaa. Itä-Suomen lääneissä keskitulot olivat tätä alhaisemmat. Kuopion läänissä keskimääräiset tulot olivat 72 600 markkaa, Mikkelin läänissä 71 300 markkaa ja Pohjois-Karjalan läänissä 69 900 markkaa. Kuntatarkastelussa maan keskimääräisen tulotason ylitti vain Kuopio. Alhaisin keskitulo oli Varpaisjärvellä (57 600 mk.)

Velkatalouksien osuus kaikista talouksista oli suurin vuonna 1994 Pohjois-Karjalan läänissä, 55 %. Kuopion läänissä tämä osuus oli 54 % ja Mikkelin läänissä 51 %. Kuntatarkastelussa velkatalouksien osuus oli yli 60 % viidessä Itä-Suomen kunnassa: Siilinjärvellä, Kontiolahdella, Pyhäselällä sekä Pieksämäen ja Mikkelin maalaiskunnissa. Pienin velkatalouksien osuus oli Joroisissa.

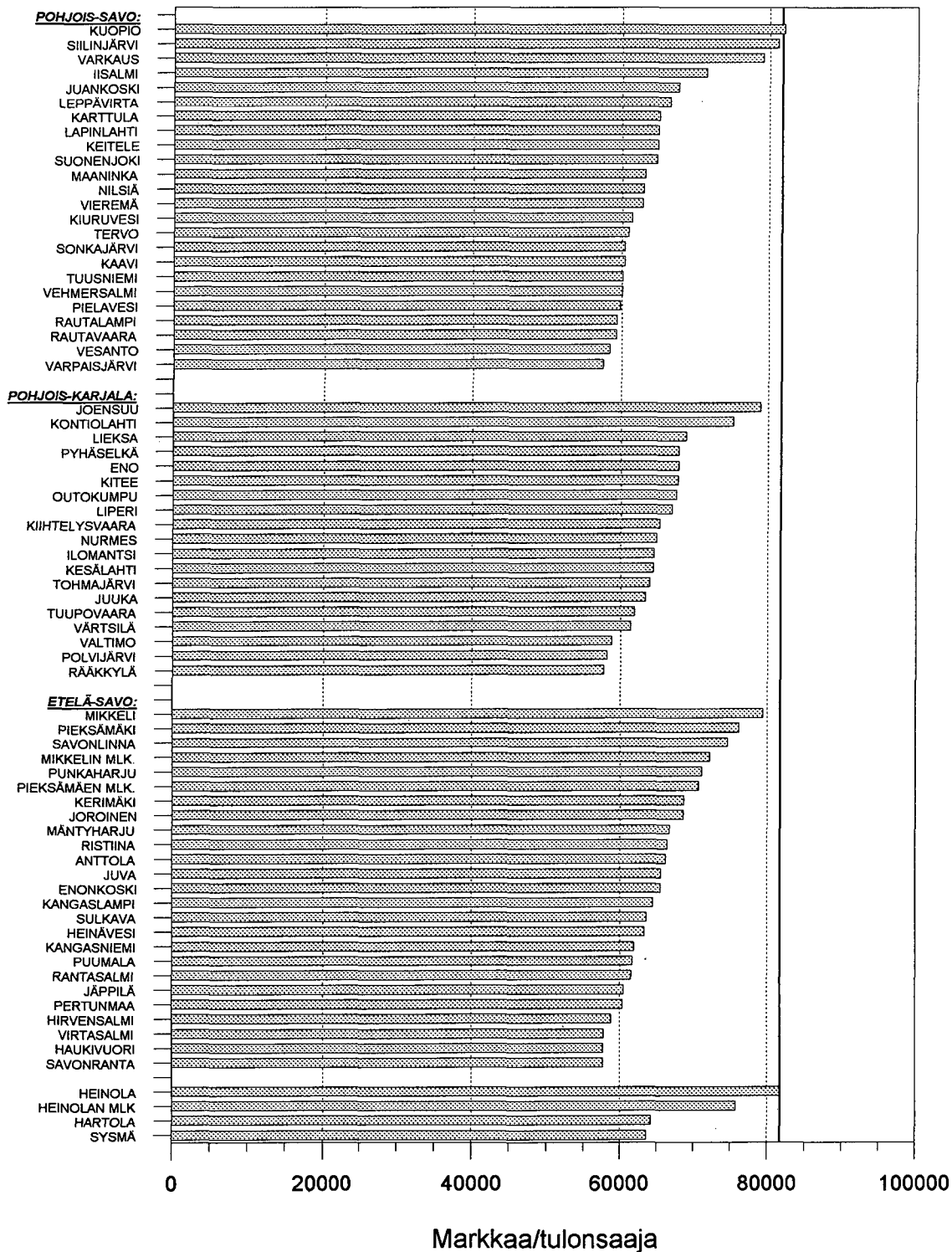
Vuonna 1993 markkamääräisesti vähiten velkaa oli Tuupovaaran ja Lieksan talouksilla, keskimäärin alle 140 000 markkaa. Suurimmat velat (keskimäärin yli 220 000 mk) talouksilla oli Jäppilässä, Anttolassa ja Maaningalla.

Kuva 70. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994.

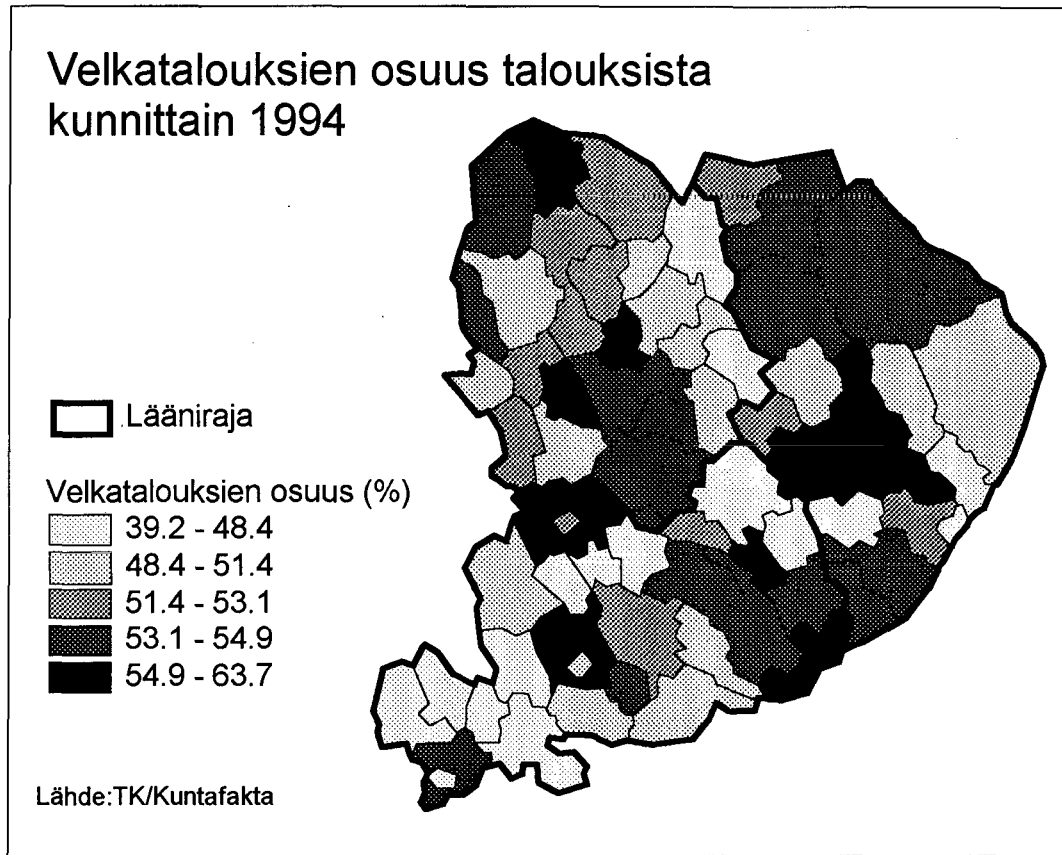
Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994

Koko maa 81 717 markkaa

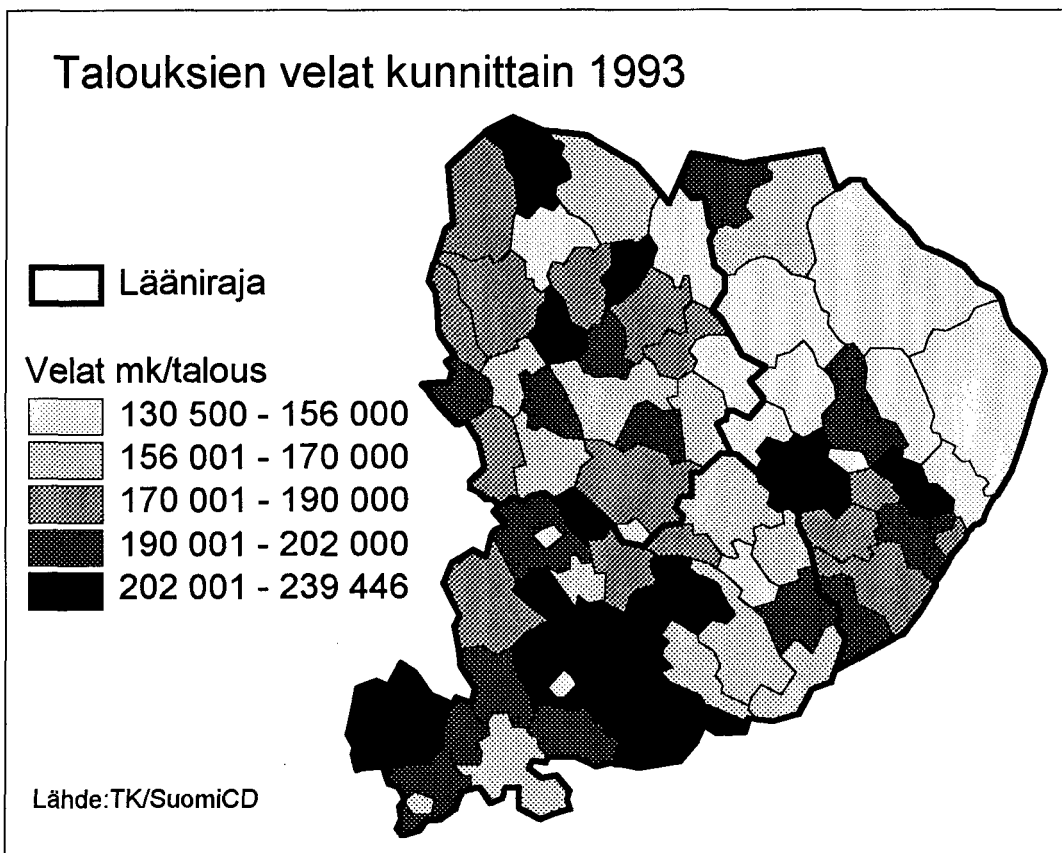

Lähde: TK/Tulot ja kulutus 1996:7

Kuva 71. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994.

Kuva 72. Velkatalouksien osuus kunnittain 1994.

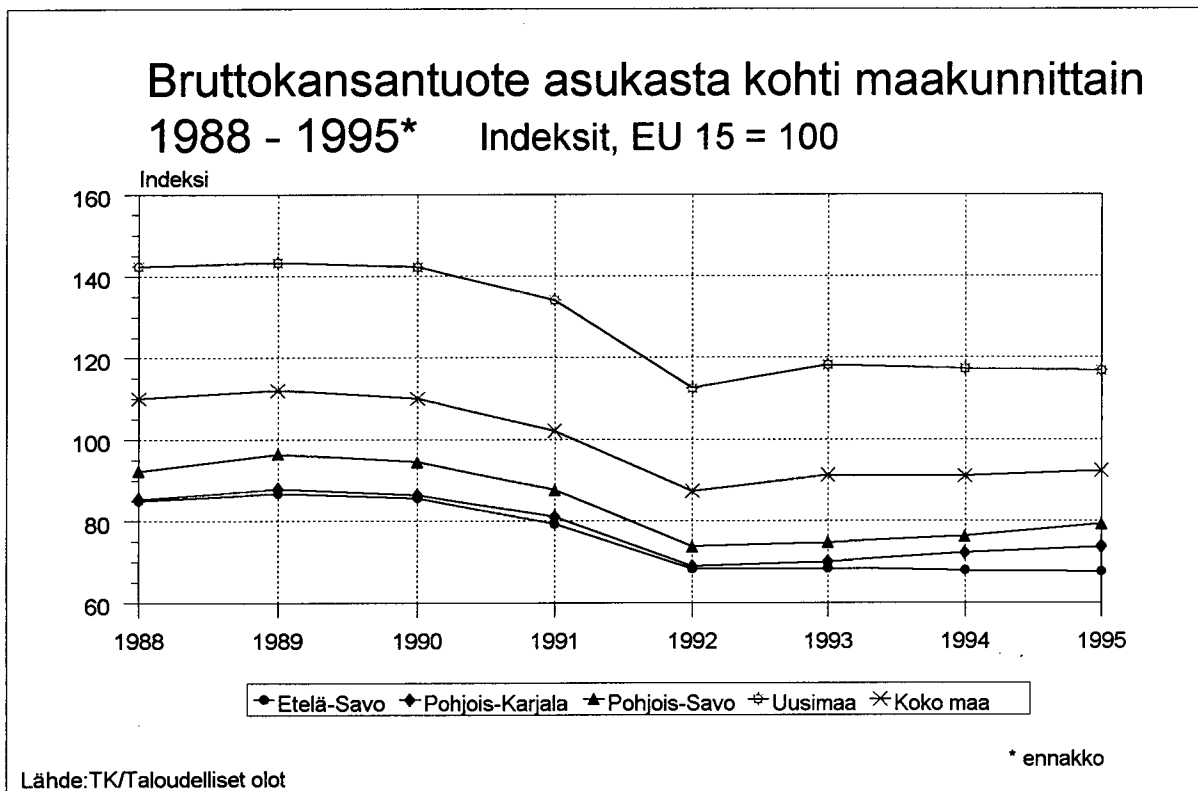

Kuva 73. Talouksien velat kunnittain 1993.

Bruttokansantuote

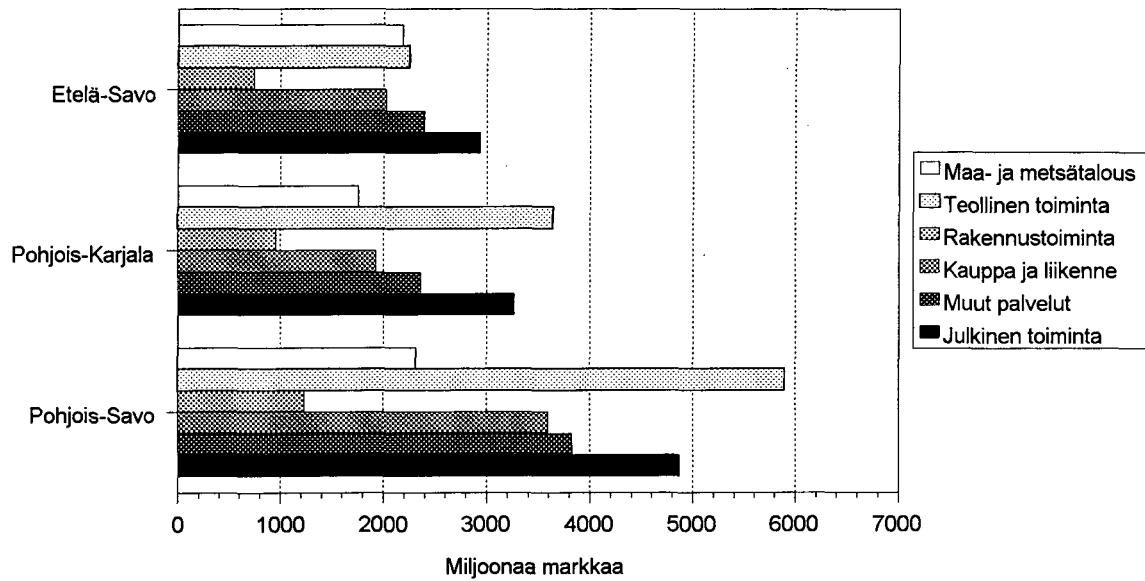
Alueellinen bruttokansantuote on laskettu tuotannontekijähintaisena kunkin vuoden hintatason mukaan. Kaikissa Itä-Suomen maakunnissa bruttokansantuote asukasta kohti on ollut koko tarkasteluajan (1988 - 1995) alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa ja Euroopan unionin maissa keskimäärin. Vuonna 1992 BKT/asukas laski kaikilla tarkasteltavilla alueilla verrattuna EU-maiden keskiarvoon. Ainoastaan Ahvenanmaan ja Uudenmaan asukasta kohti laskettu BKT on pysynyt EU:n keskiarvoa korkeampana. Pohjois-Savon BKT/asukas on Itä-Suomen maakuntien korkein.

Myös BKT:n kokonaisarvo oli Pohjois-Savossa Itä-Suomen maakuntien korkein, 21 134 miljoonaa markkaa vuonna 1995 (ennakkotieto). Pohjois-Karjalassa vastaava arvo oli 13 520 ja Etelä-Savossa 12 191 miljoonaa markkaa. Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa on teollisen toiminnan osuus BKT:sta suurin. Etelä-Savossa sen sijaan julkisen toiminnan osuus on suurempi kuin teollisuuden. Etelä-Savossa on lisäksi alkutuotannon osuus merkittävä. Yleensä Itä-Suomessa kaupan ja liikenteen sekä muiden palvelujen osuus on pienempi ja alkutuotannon osuus suurempi kuin Uudellamaalla tai koko maassa keskimäärin.

Kuva 74. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 - 1995, EU=100.

Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995*

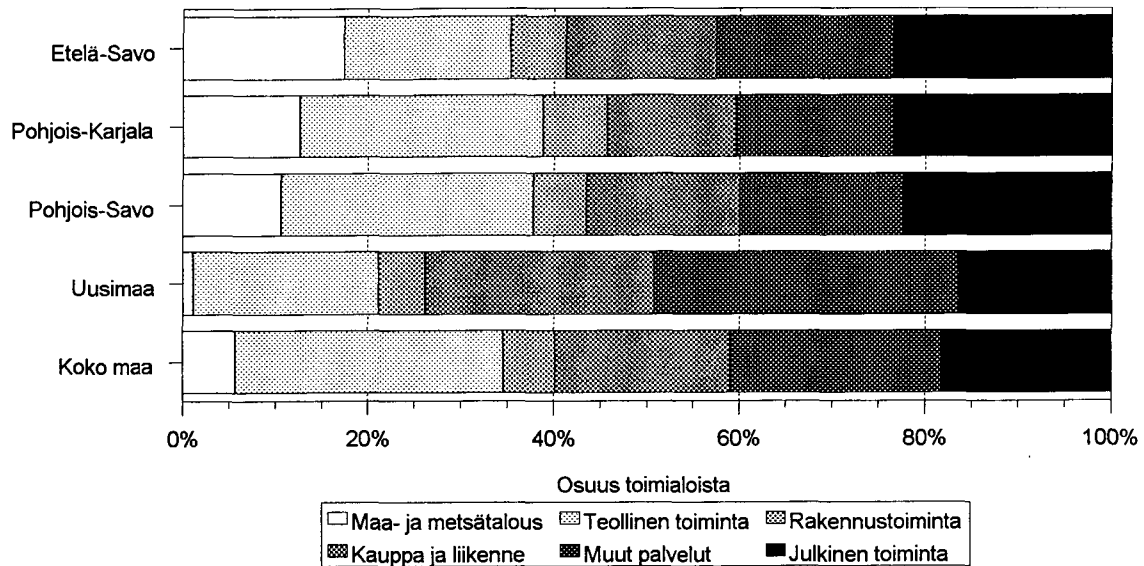

Lähde: TK/Taloudelliset olot

* ennakko

Kuva 75. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995.

Bruttokansantuote alueittain eri toimialoilla 1995*

Lähde: TK/Taloudelliset olot

* ennakko

Kuva 76. Bruttokansantuote alueittain eri toimialoilla 1995.

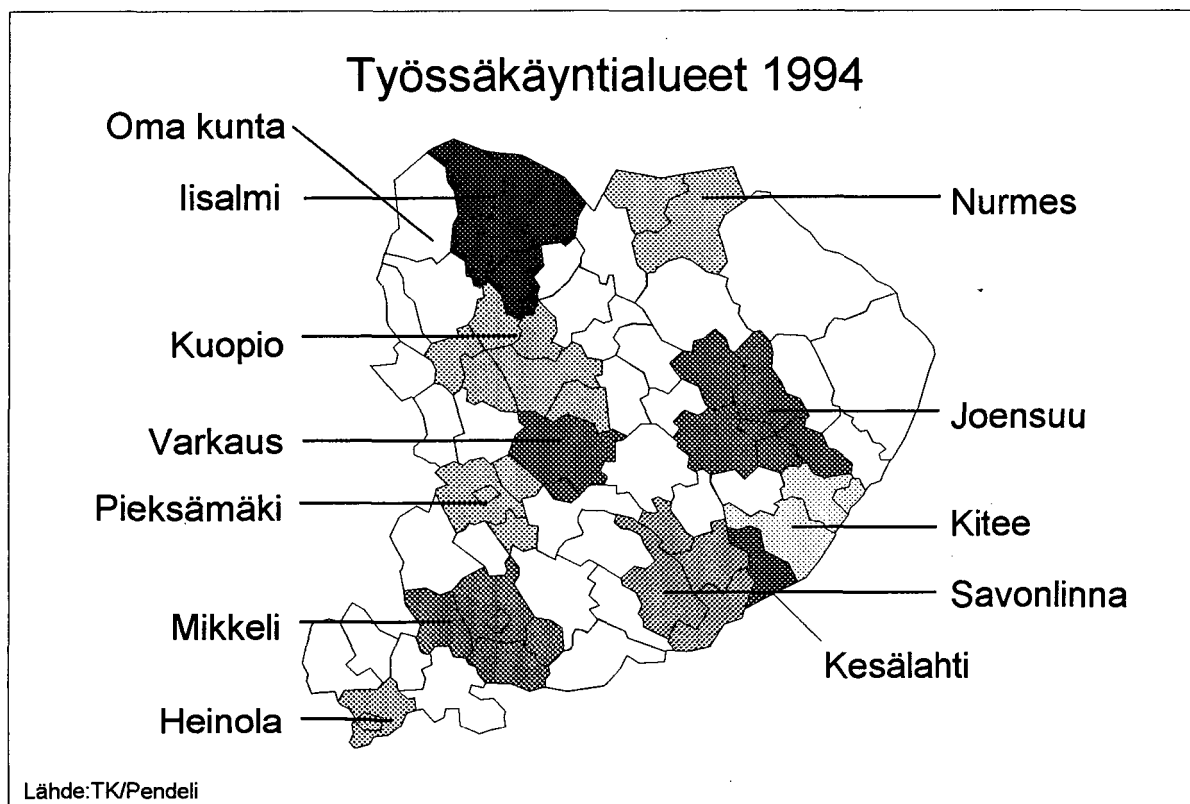
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

Työllisyys

Vuonna 1994 oli Itä-Suomen alueella kymmenen vähintään kahden kunnan muodostamaa työssäkäyntialuetta. Lisäksi Kesälahti muodostaa Kymen läänissä sijaitsevan Uukuniemen kunnan kanssa Kesälahden työssäkäyntialueen. Kunta on työssäkäyntialueen keskus tai muodostaa oman työssäkäyntialueensa, jos kunnan työllisestä työvoimasta alle 20 % käy muissa kunnissa töissä, eikä tämä osuus mihinkään yksittäiseen kuntaan ole yli 7.5 %.

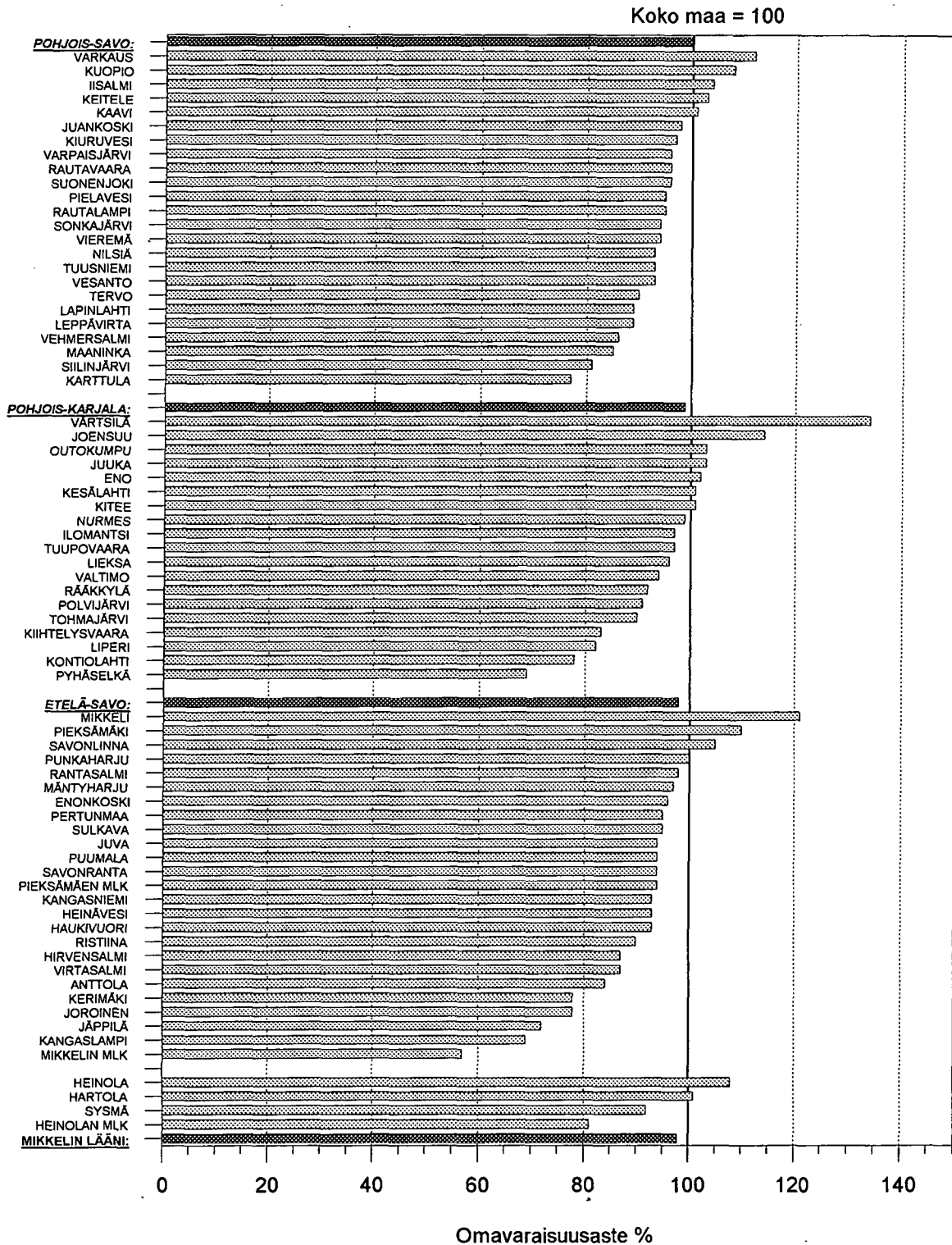
Vuonna 1994 seitsemässätoista kunnassa työpaikkaomavaraisuus oli yli 100 %. Näissä kunnissa työpaikkojen määrä ylitti työllisten määrän. Suurin omavaraisuusaste oli Värtsilässä ja pienin Mikkelin maalaiskunnassa.

Avoimien työpaikkojen määrien vaihtelussa on säännönmukaisia kuukausittaisia vaihteluita. Maalis-, huhti- ja toukokuussa avoimia työpaikkoja on eniten tarjolla, vastaavasti vähiten joulutammikuussa. Kausivaihtelua on havaittavissa myös kaikissa ammattiryhmissä.

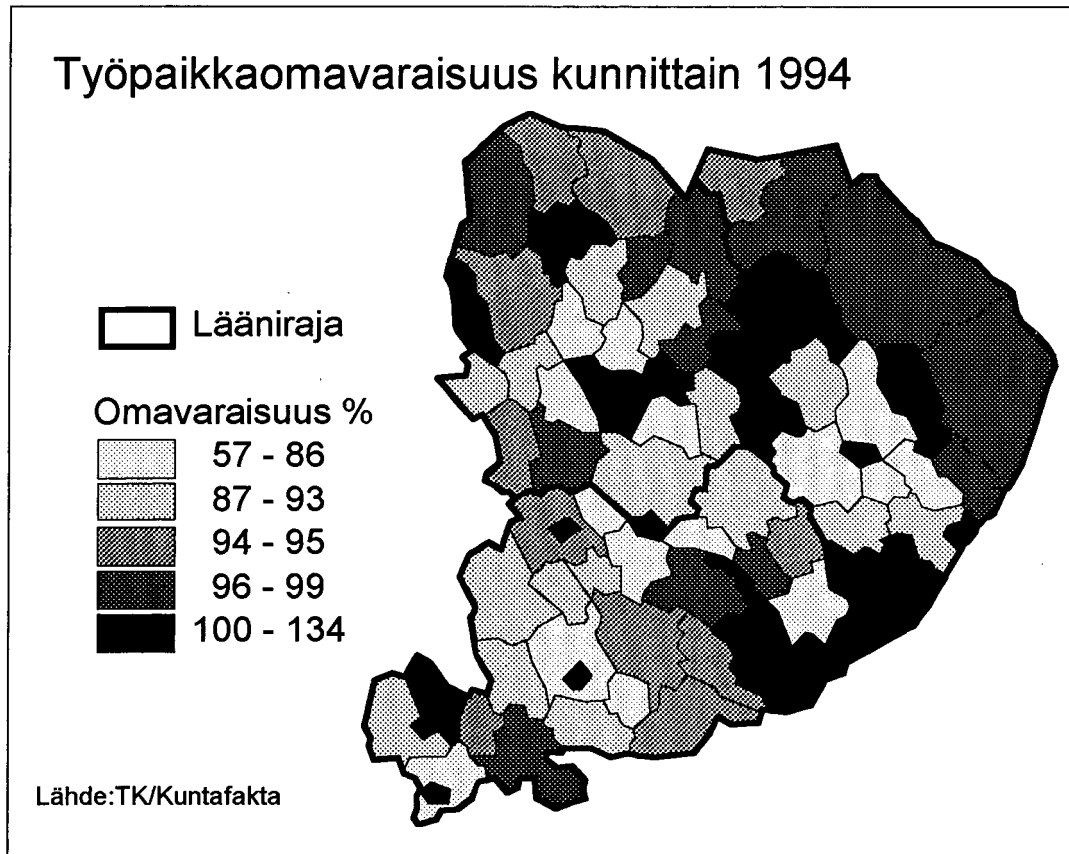
Kuva 77. Työssäkäyntialueet 1994.

Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994

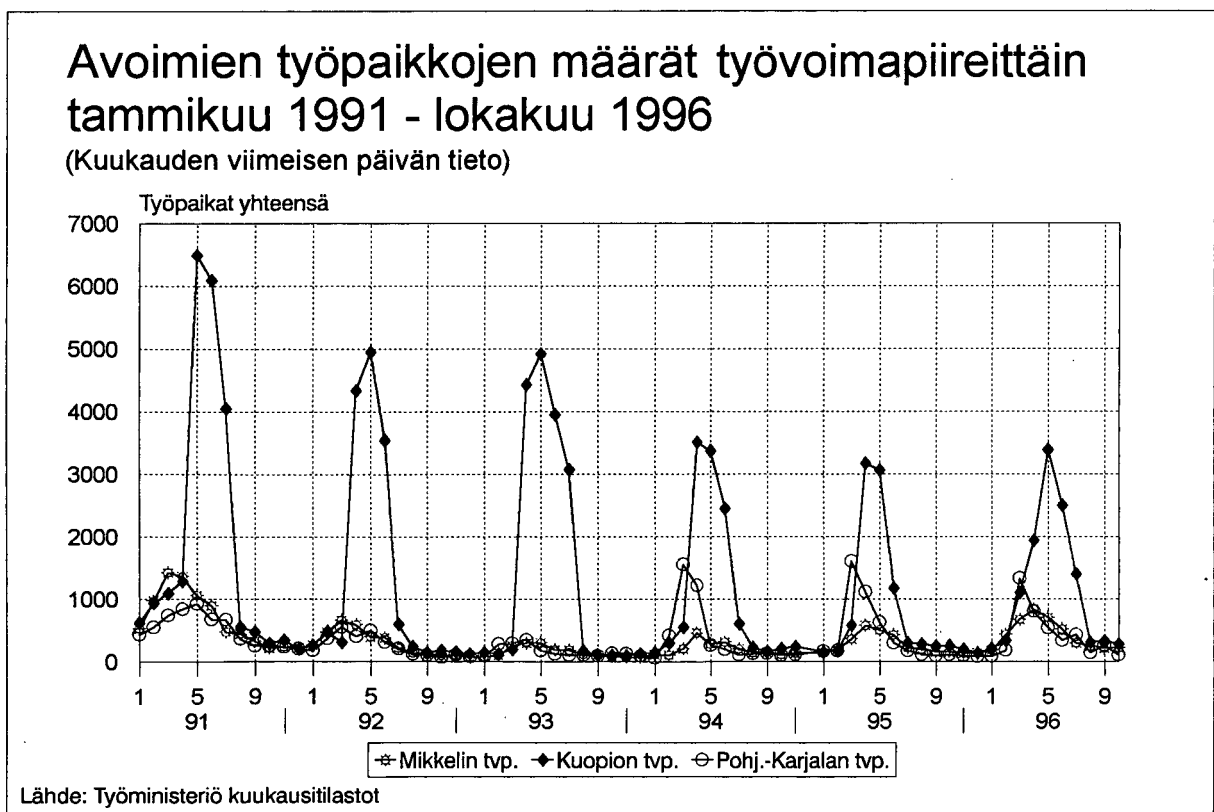

Lähde: TK/Kuntafakta

Kuva 78. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994.

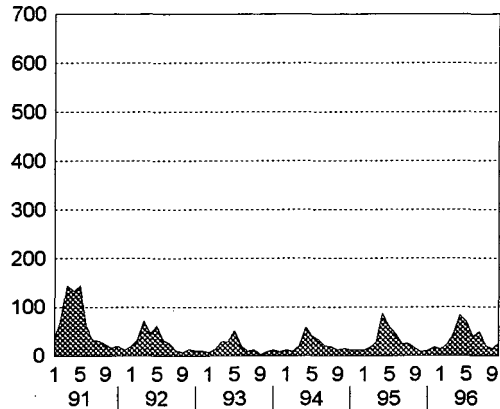
Kuva 79. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994.

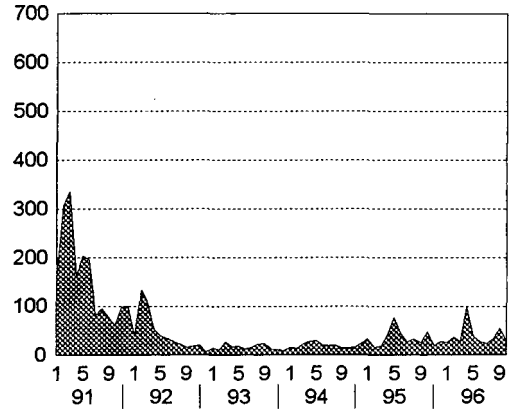
Kuva 80. Avoimien työpakkojen määrät työvoimapiireittäin 1991 - 1996.

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/91 - 10/96

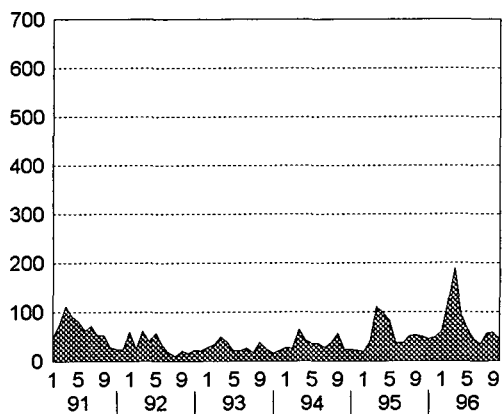
Mikkelin työvoimapiiri

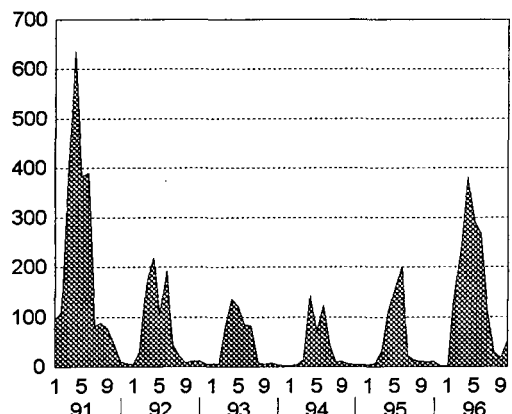
Tekninen, tieteell. lainopill. humanist. ja taiteell. työ

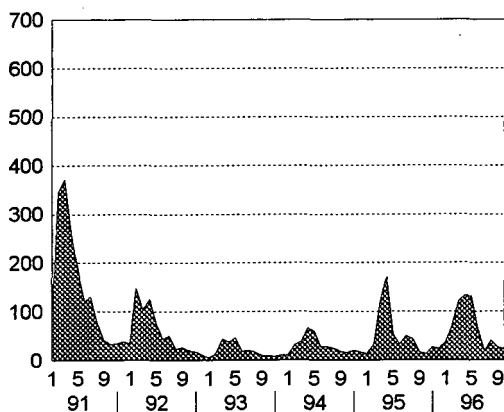
Terveystenhoito sekä sosiaalialan työ

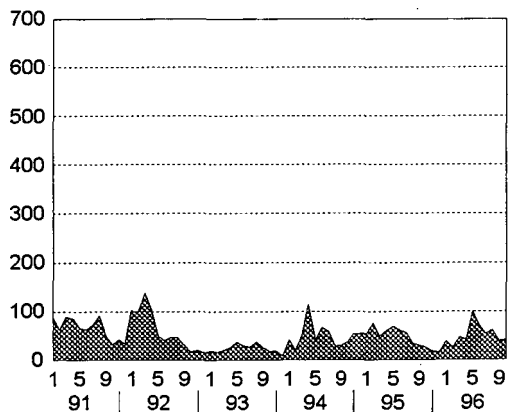
Hallinto- ja toimistotyö sekä kaupallinen työ

Maa- ja metsätaloustyö sekä kalastusala

Palvelutyö, kuljetus ja liikennetyö

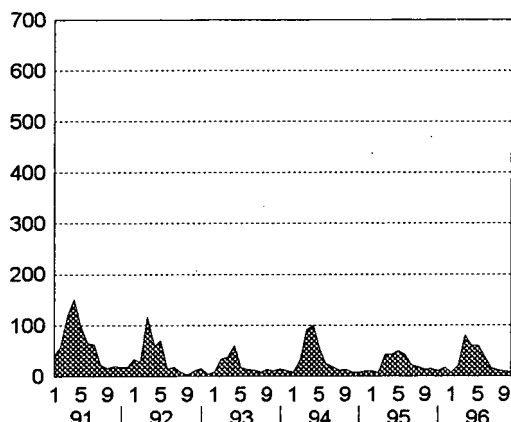
Teoll. työ, koneenhoito, kaivos- louhinta ja rakenn.työ

Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

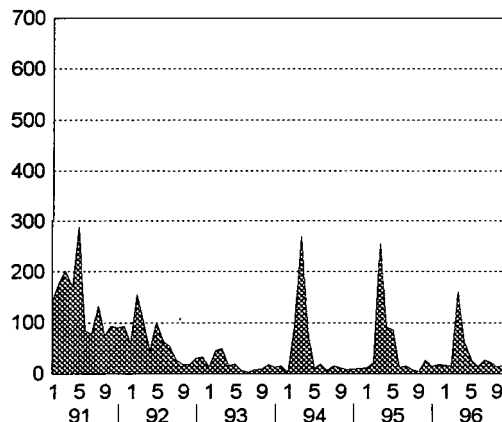
Kuva 81. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin Mikkelin työvoimapiirissä 1991 - 1996.

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/91 -10/96

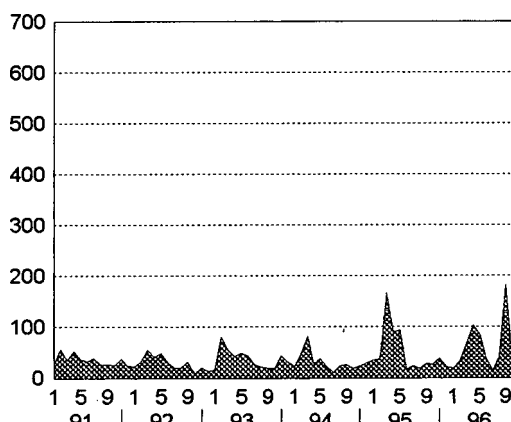
Pohjois-Karjalan työvoimapiiri

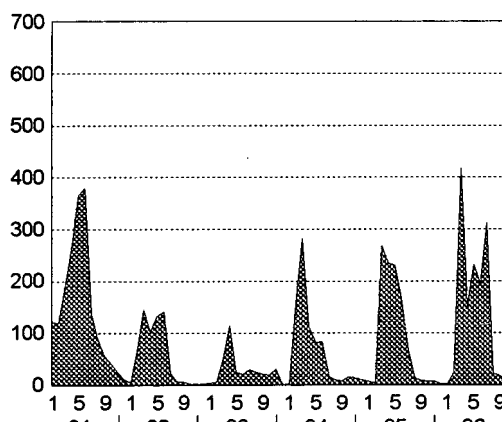
Tekninen, tieteell. lainopill. humanist. ja taiteell. työ

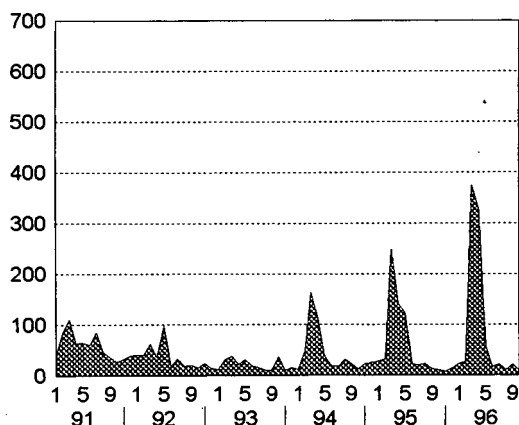
Terveystenhoito sekä sosiaalialan työ

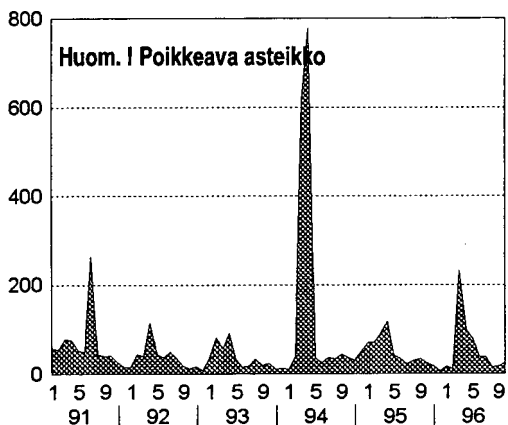
Hallinto- ja toimistotyö sekä kaupallinen työ

Maa- ja metsätaloustyö sekä kalastusala

Palvelutyö, kuljetus ja liikennetyö

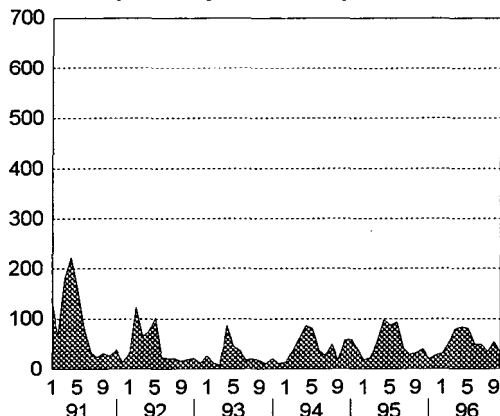
Huom. ! Poikkeava asteikko
Teoll. työ, koneenhoito, kaivos- louhinta ja rakenn.työ

Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

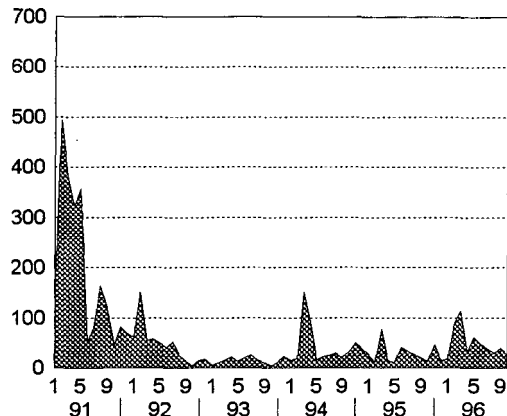
Kuva 82. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin Pohjois-Karjalan työvoimapiirissä 1991 - 1996.

Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin 1/91 - 10/96

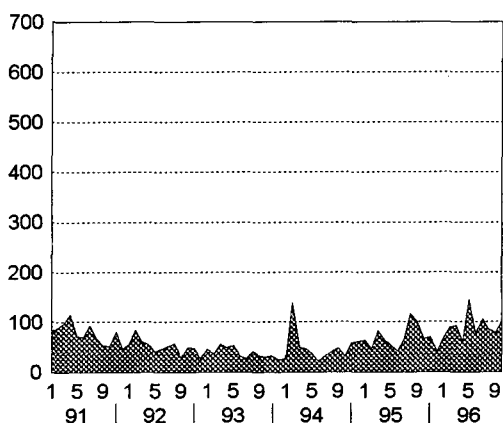
Kuopion työvoimapiiri

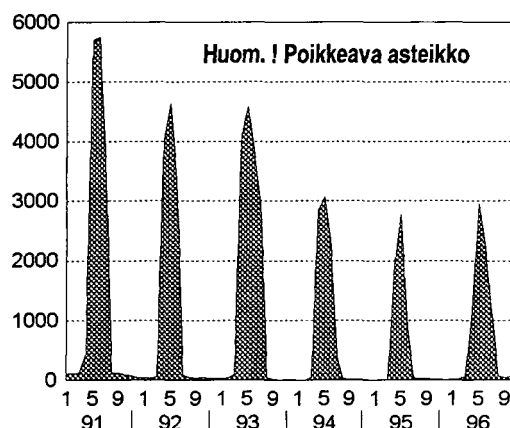
Tekninen, tieteell. lainopill. humanist. ja taiteell. työ

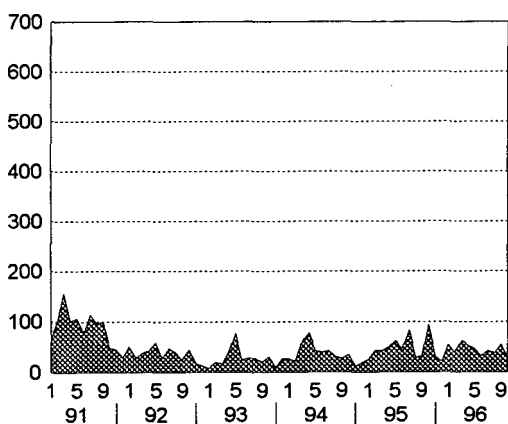
Terveystenhoito sekä sosiaalialan työ

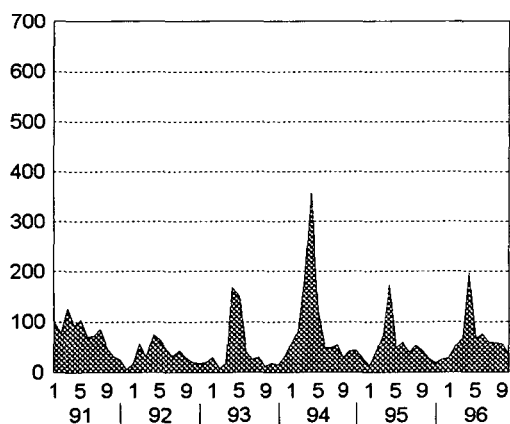
Hallinto- ja toimistotyö sekä kaupallinen työ

Maa- ja metsätaloustyö sekä kalastusala

Palvelutyö, kuljetus ja liikennetyö

Teoll. työ, koneenhoito, kaivos- louhinta ja rakenn.työ

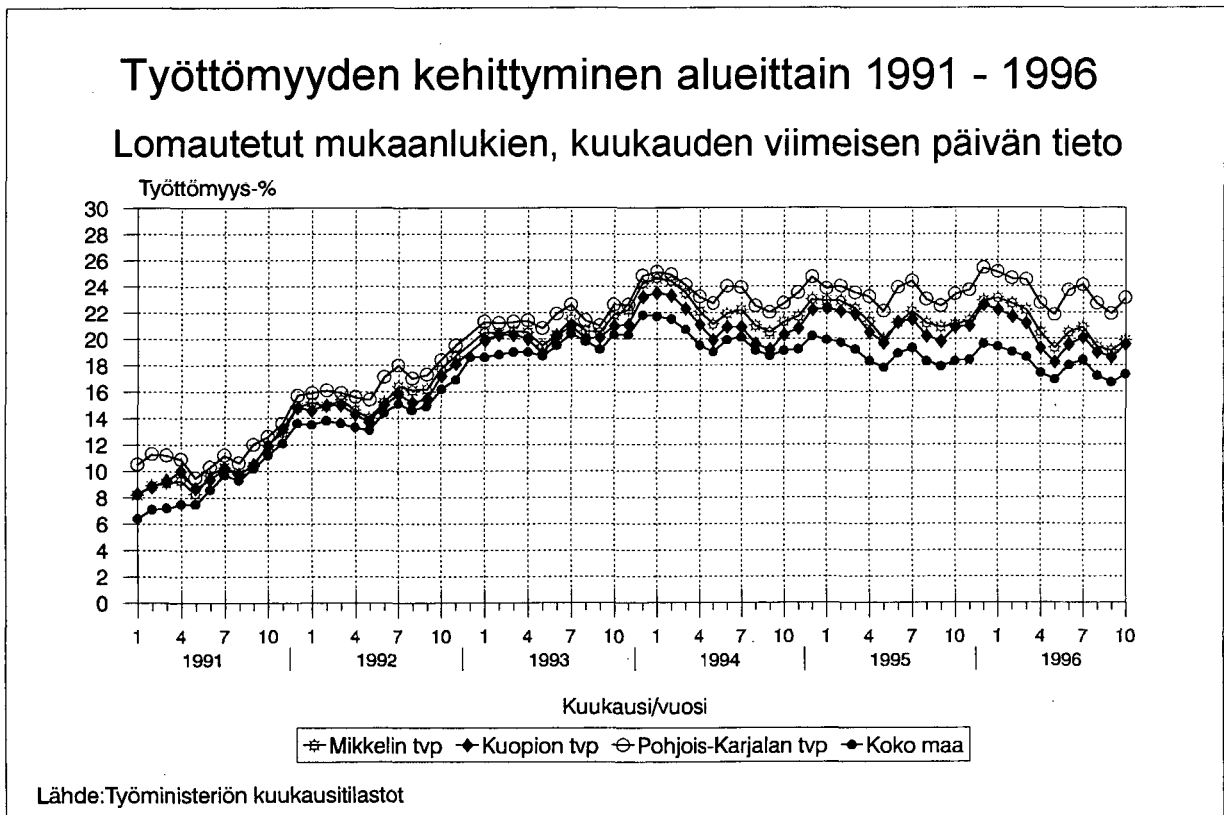
Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 83. Avoimien työpaikkojen lukumäärät ammattiryhmittäin Kuopion työvoimapiirissä 1991 - 1996.

Työttömyys

Työttömyystilanne oli vuonna 1995 synkkä koko Itä-Suomen alueella. Vain kymmenen kunnan työttömyysluvut olivat alhaisempia kuin koko maan keskimääräinen työttömyysprosentti, 19,5 %. Savonrannan kunnassa työttömyysaste oli korkein, 30 % ja Tervossa matalin, 16 %. Myös työttömyyden keskimääräinen kesto on pidentynyt vuodesta 1991 lähtien. Vuoden 1991 alussa koko maassa keskimääräinen työttömyyden kesto oli alle 15 viikkoa. Vuoden 1996 kolmannella neljänneksellä se oli keskimäärin jo 49 viikkoa. Pohjois-Karjalan työvoimapiirin alueella työttömyyden kesto on tarkasteltavien alueiden lyhin, 42 viikkoa. Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden työttömänä olleet) osuus työttömistä työnhakijoista oli suurin Vehmersalmella, yli 45 %. Pienin pitkäaikaistyöttömien osuus oli Kiuruvedellä, Tervossa ja Liperissä. Nuorten (alle 25 -vuotiaiden) työttömyystilanne on erityisen synkkä. Ryhmän työttömyysaste on kaikissa Itä-Suomen kunnissa yli 26 %. Pahimmillaan yli 57 % nuorista oli ilman töitä vuonna 1995 (Valtimo ja Pieksämäki).

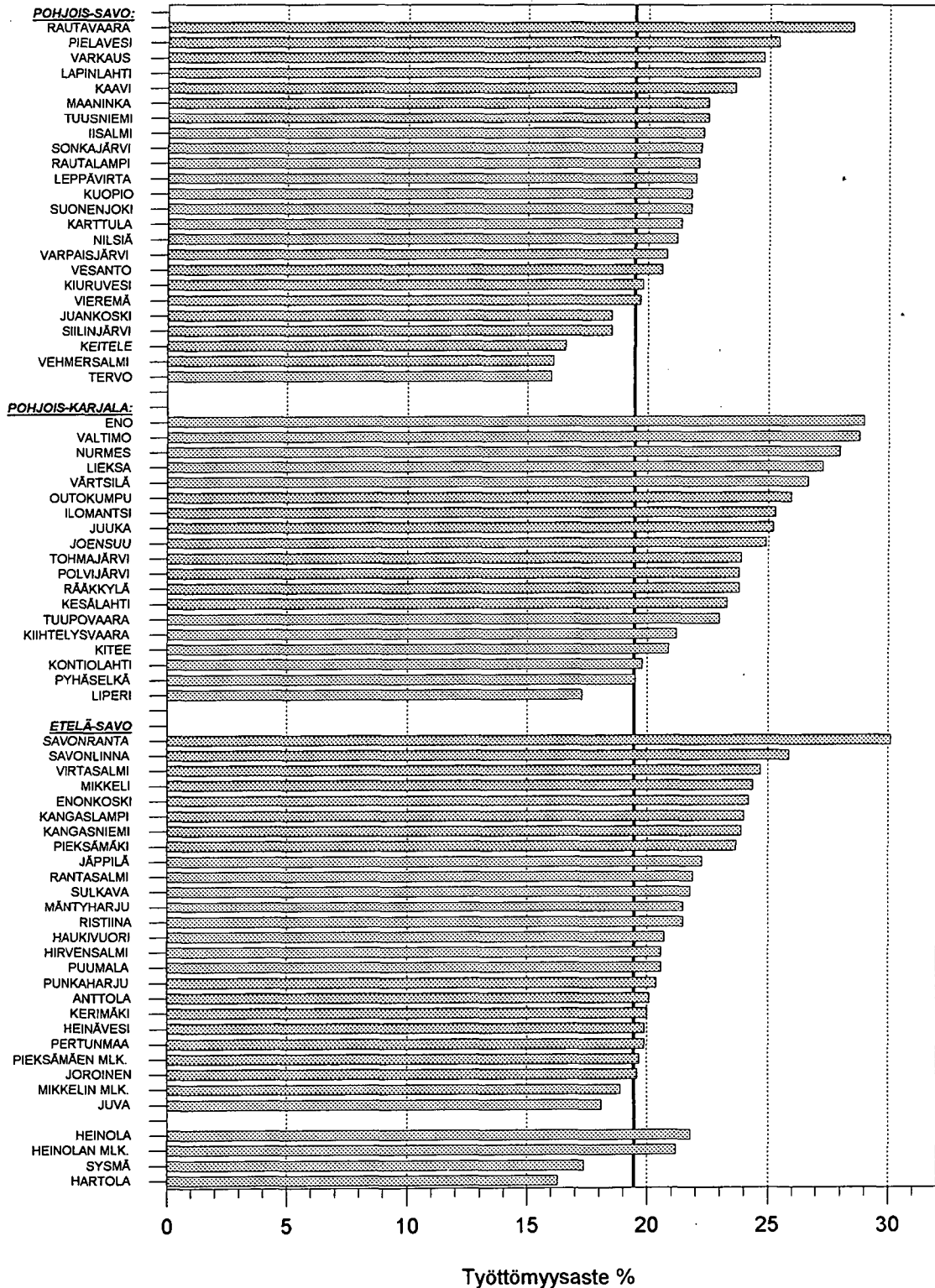
Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti. Vuonna 1989 tämä suhde oli koko maassa 1.1. Kuusi vuotta myöhemmin, vuonna 1995 oli suhde noussut 1.7:ään. Jokaista kymmentä työllistä kohti oli 17 muihin ryhmiin kuuluvaa. Viidessä Itä-Suomen kunnassa (Siilinjärvellä, Kontiolahdella, Mikkelin maalaiskunnassa, Heinolassa ja Heinolan maalaiskunnassa) huoltosuhde oli vuonna 1995 sama kuin koko maan keskimääräinen, kaikissa muissa sitä korkeampi.

Kuva 84. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1991 - 1996.

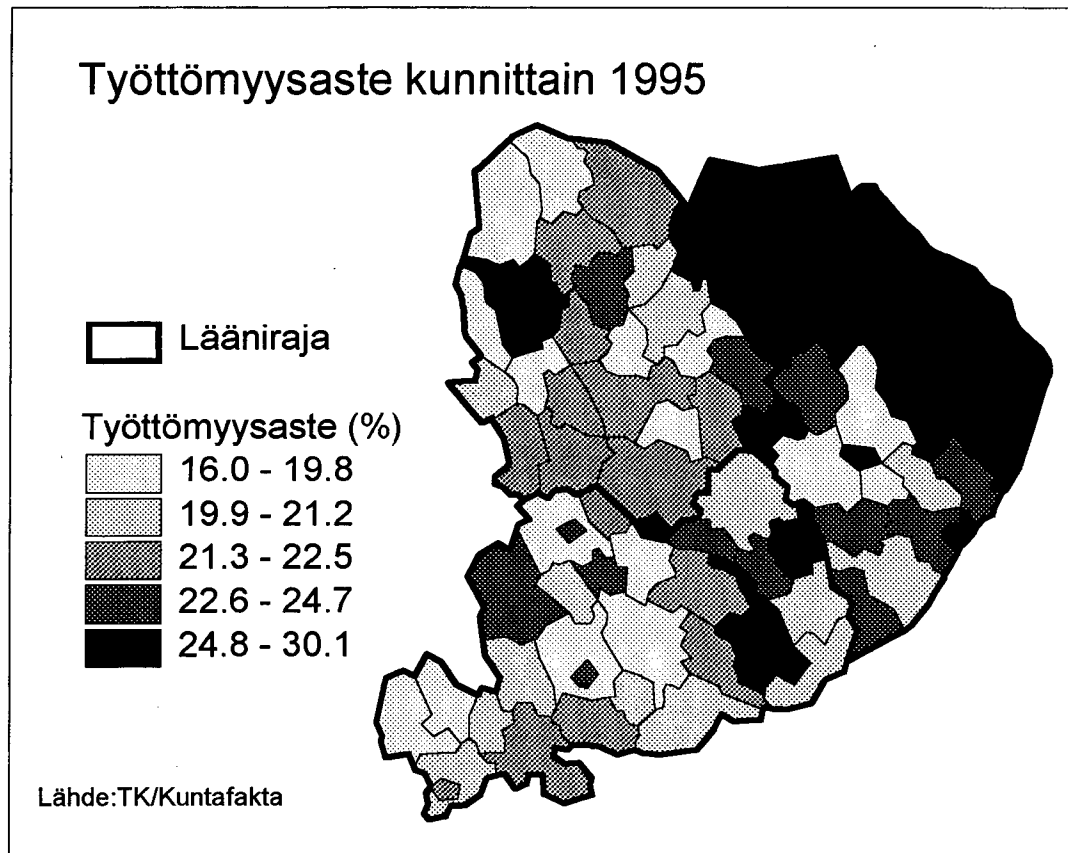
Työttömyysaste kunnittain 1995

Koko maa = 19.5 %

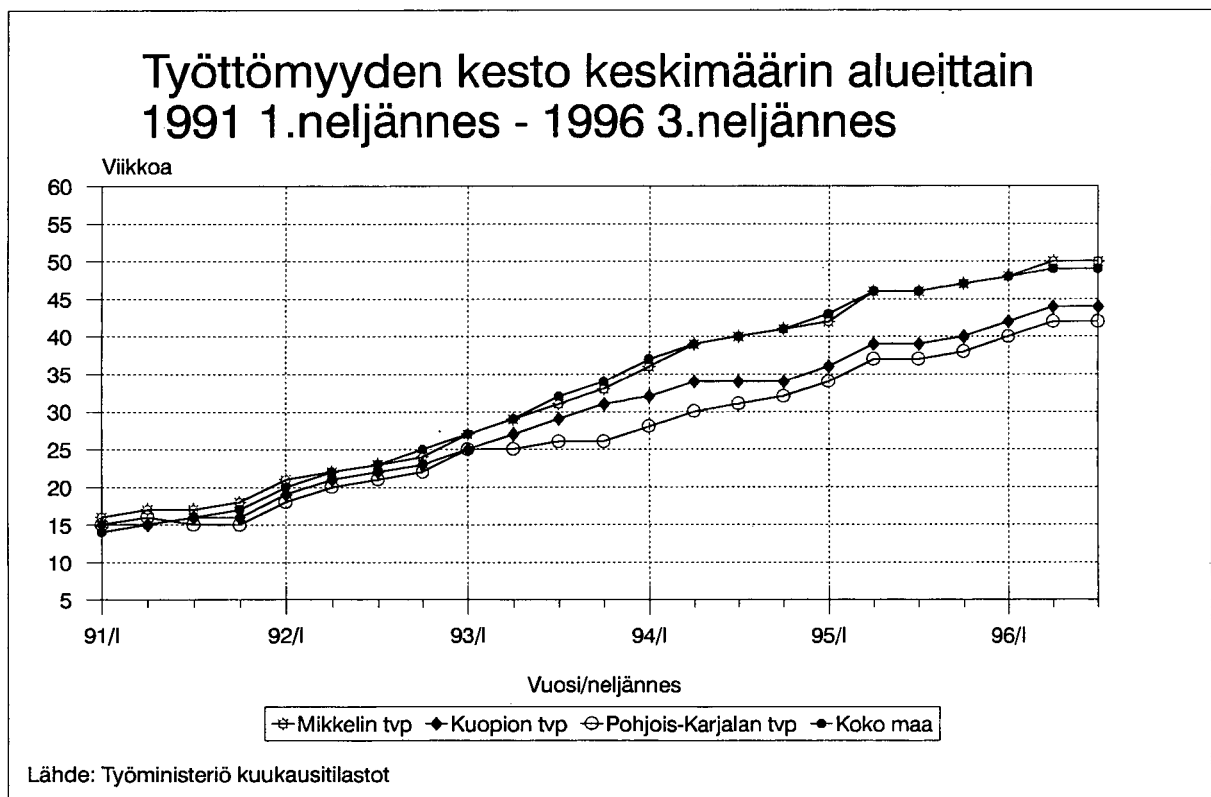

Lähde: TK/Kuntafakta

Kuva 85. Työttömyysaste kunnittain 1995.

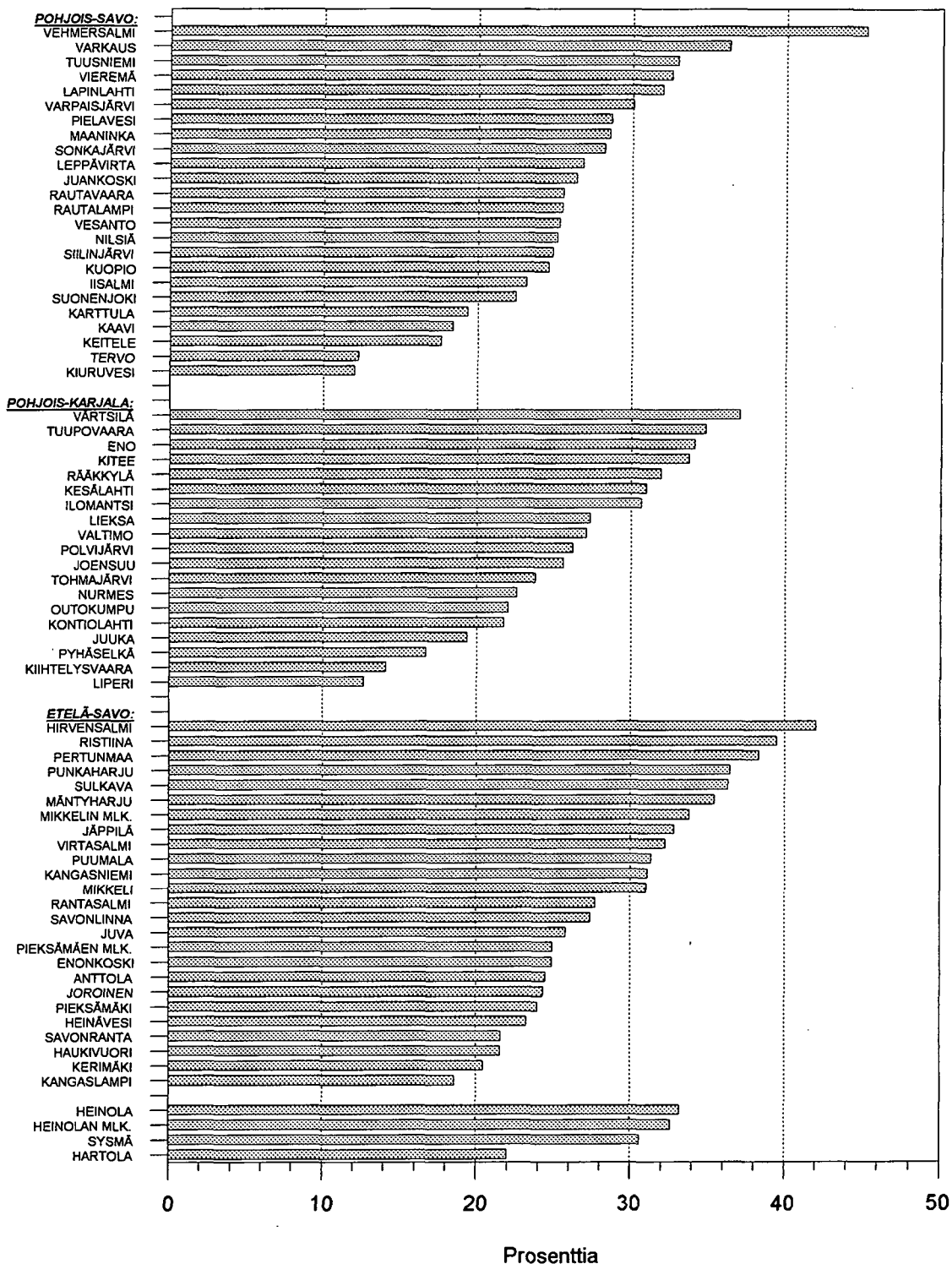
Kuva 86. Työttömyysaste kunnittain 1995.

Kuva 87. Työttömyyden kesto keskimäärin alueittain 1991 - 1996.

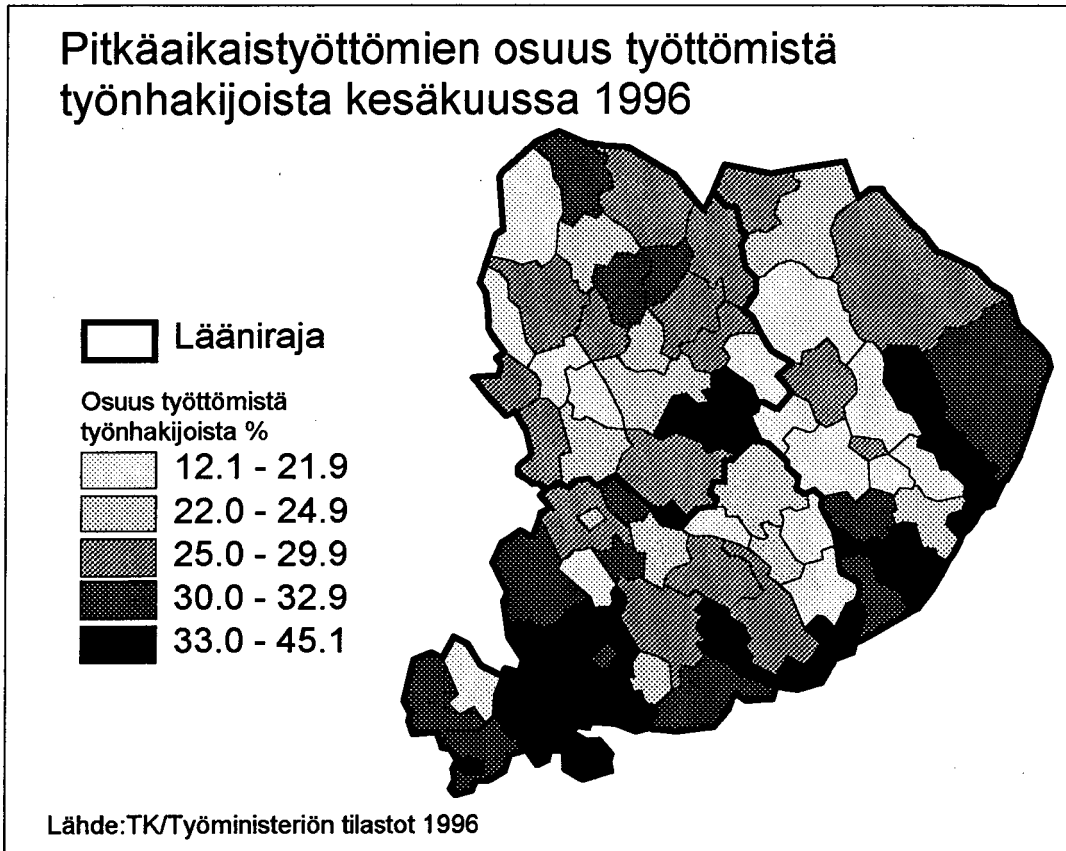
Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kesäkuussa 1996

Lomautetut mukaanlukien

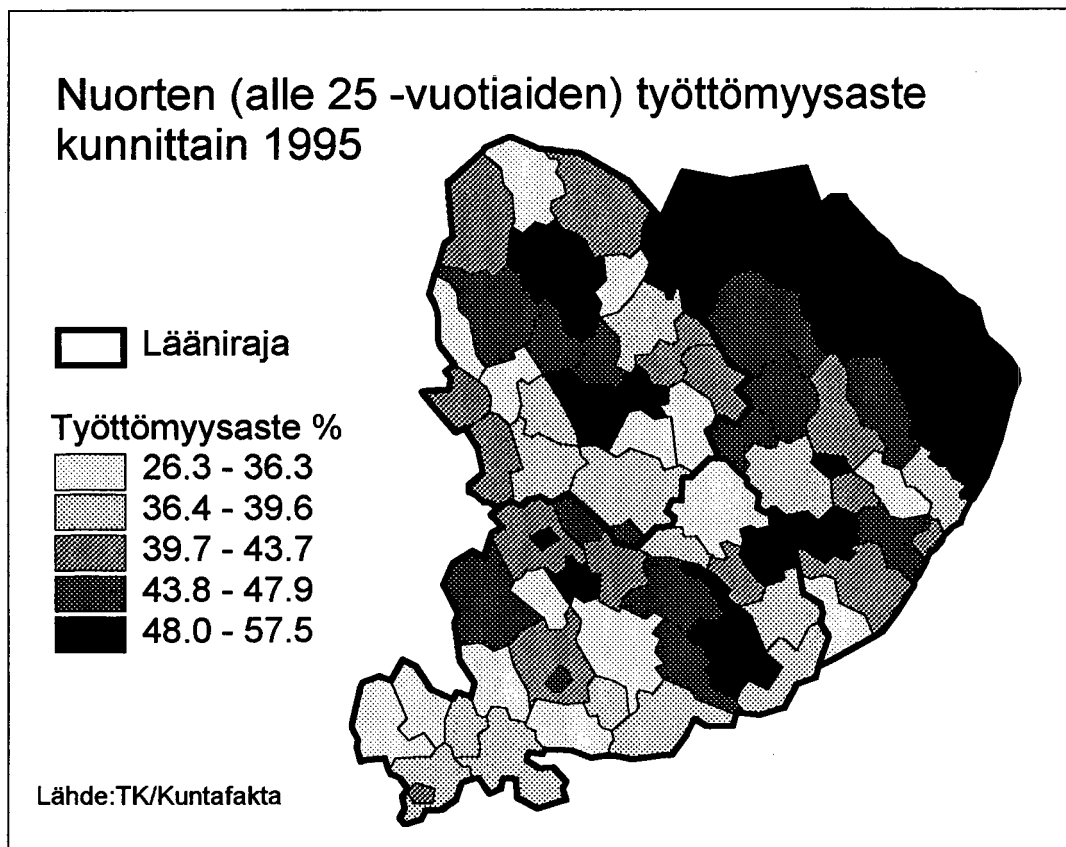

Lähde: Työministeriön tilastot 1996

Kuva 88. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain 1996.

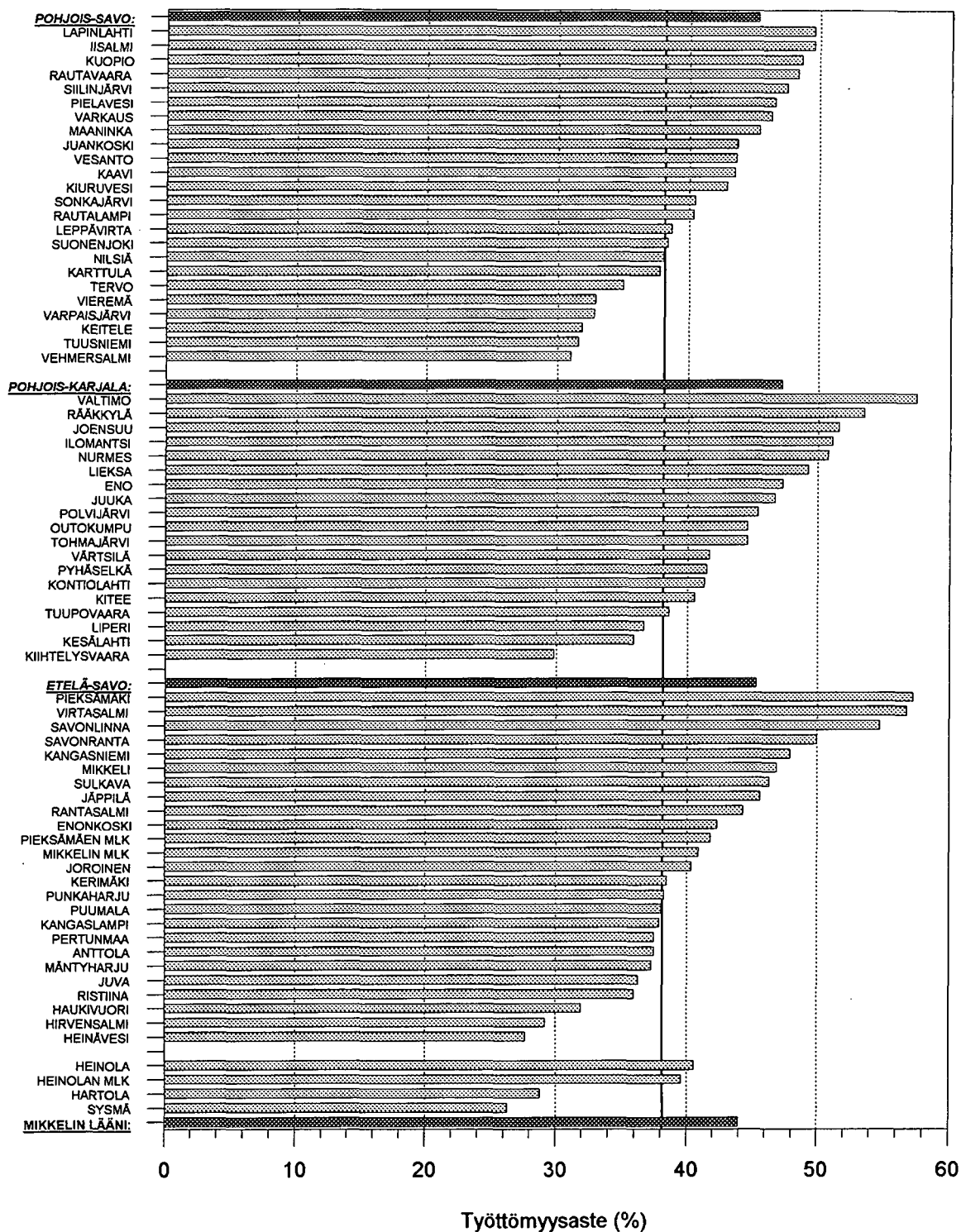
Kuva 89. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain 1996.

Kuva 90. Nuorten työttömyysaste kunnittain 1995.

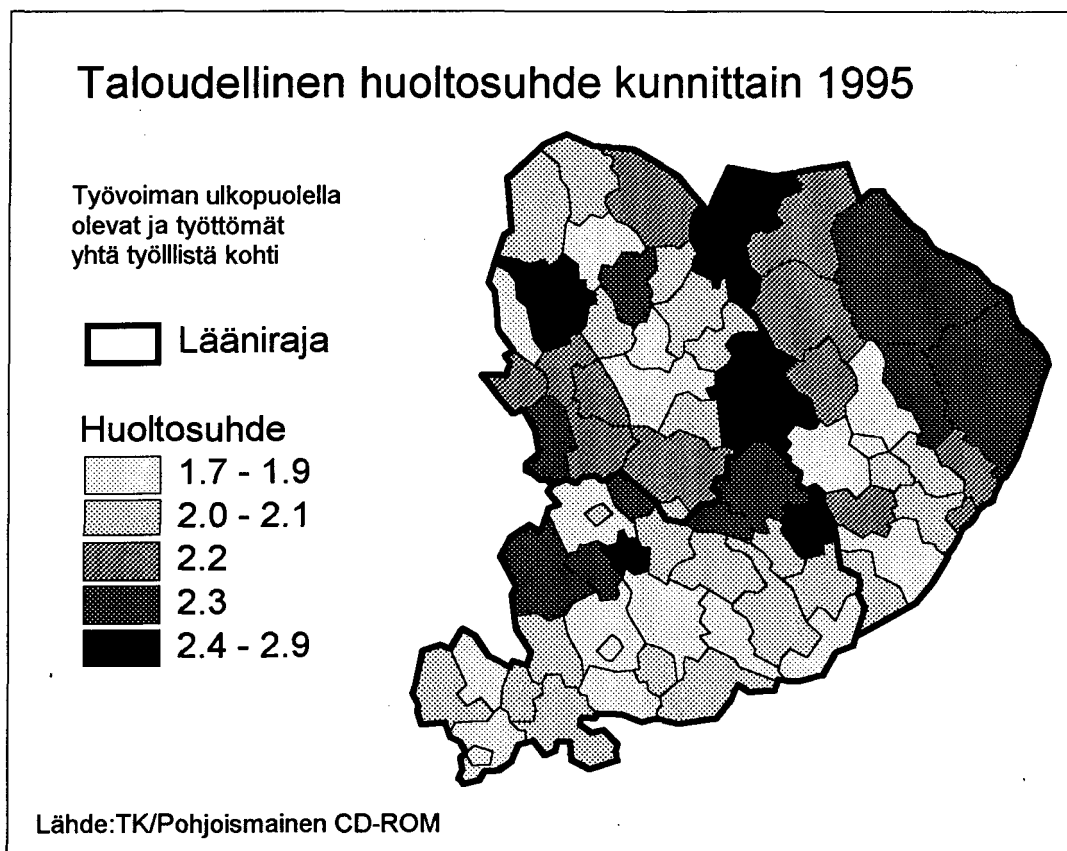
Nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995

Koko maa = 38.2 %

Lähde: TK/Kuntafakta

Kuva 91. Nuorten (alle 25 -vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995.

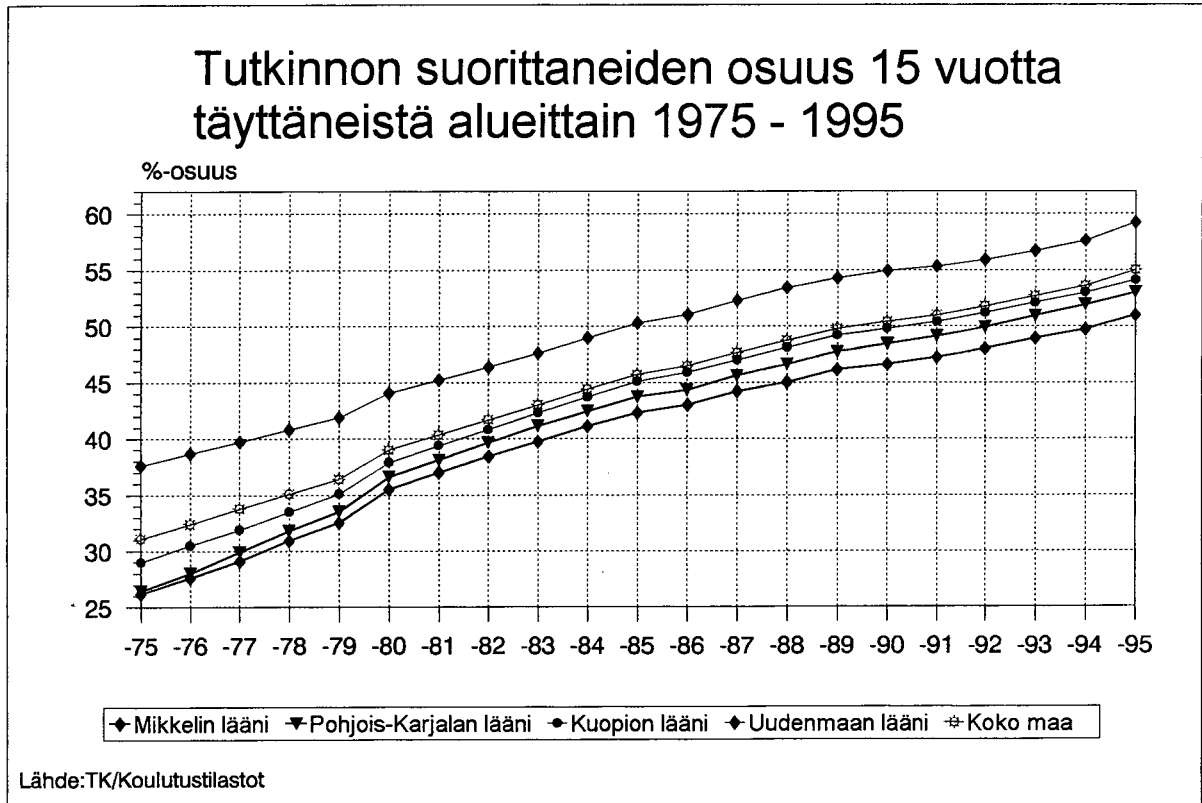
Kuva 92. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 1995.

KOULUTUS

Tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on noussut tasaisesti koko tarkastelukauden (1975-1995). Tutkinnon suorittamisella tarkoitetaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa tai korkeakouluissa koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suorittamista. Itä-Suomessa tutkinnon suorittaneiden osuus on ollut koko maan arvoja alhaisempi. Uudenmaan läänissä tämä osuus on ollut vastaavasti muita tarkasteltavia alueita korkeampi.

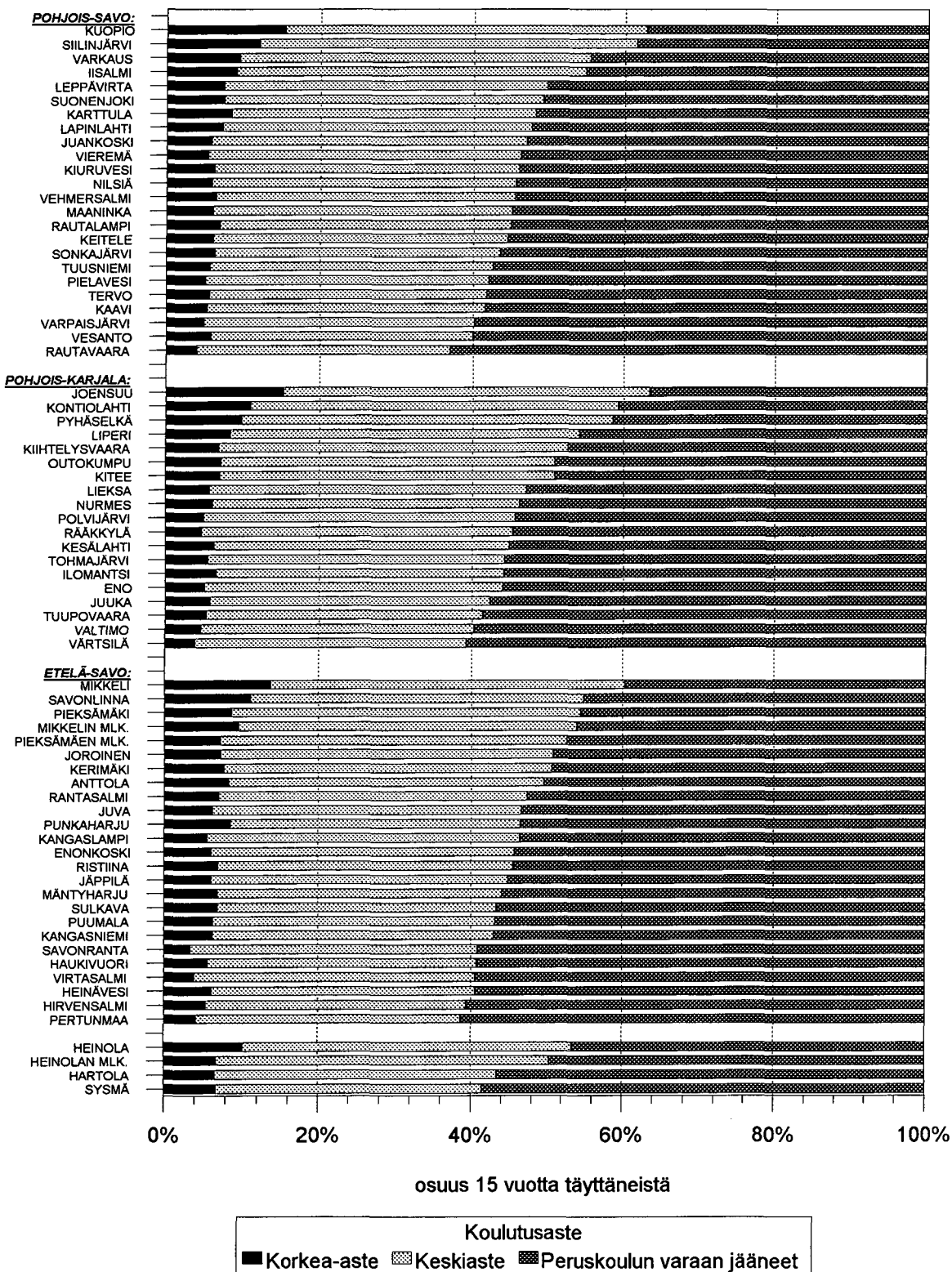
Kuntatyypeittäin tarkasteltuna tutkinnon suorittaneiden osuus on yleensä suurin kaupunkimaisissa ja pienin maaseutumaisissa kunnissa. Kuopiossa, Siilinjärvellä, Mikkelissä ja Joensuussa tutkinnon suorittaneiden osuus on suurempi kuin 60 %. Eniten peruskoulun varaan jääneitä on Rautavaaralla, Värtsilässä ja Pertunmaalla. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on eniten Kuopiossa, Joensuussa ja Mikkelissä.

Koulutustasoa voidaan kuvata myös Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella koulutustasomittaimella. Mittain osoittaa kunnan tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väkilukuun. Mittaimen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Mitä pitempi on koulutuksen kokonaispituus, sitä korkeampi on koulutustaso. Vuodesta 1983 vuoteen 1994 koulutustason kasvu on Itä-Suomen kunnissa ollut nopein Joensuussa, Kuopiossa ja Kiihtelysvaarassa. Vastaavasti kasvu on ollut hitain Rautavaarassa, Värtsilässä ja Pertunmaalla. Vuonna 1995 koko maan keskimääräisen koulutustason ylitti Itä-Suomessa neljä kuntaa: Kuopio, Siilinjärvi, Joensuu ja Mikkeli. Lisäksi Kontiolahden koulutustaso oli sama kuin koko maassa.

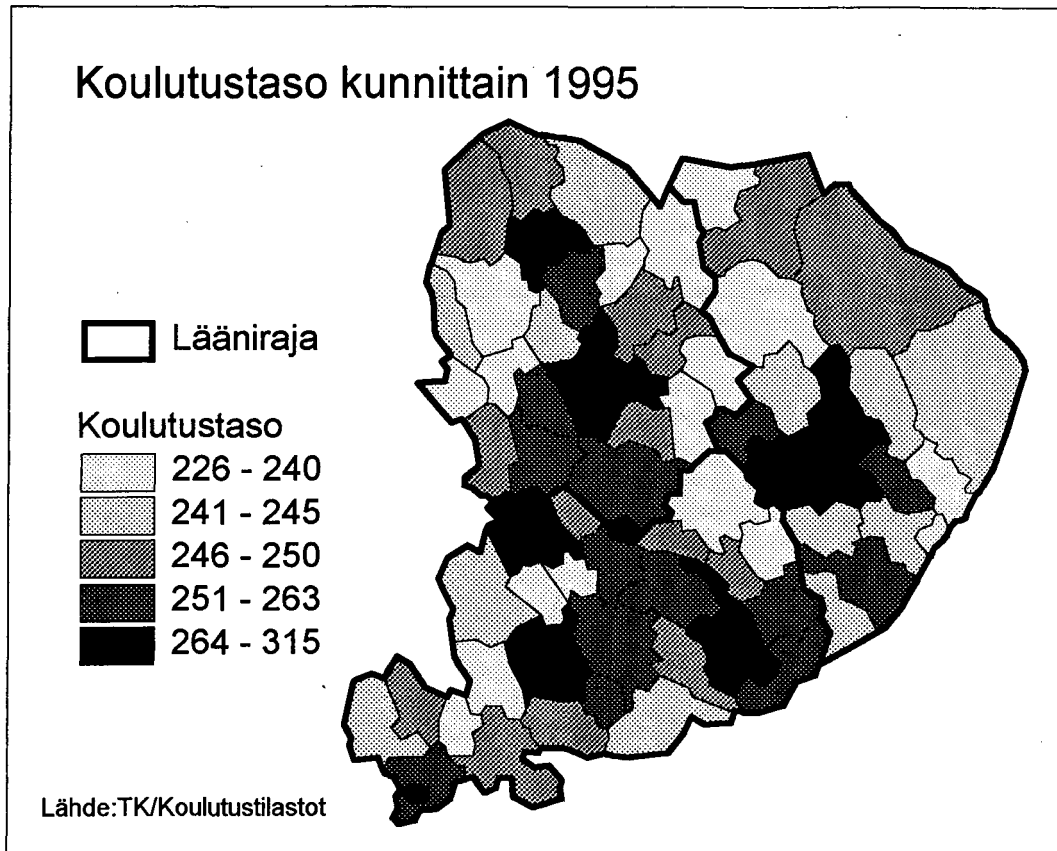
Kuva 93. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1995.

Väestön (yli 15-vuotiaat) koulutusaste kunnittain 1995

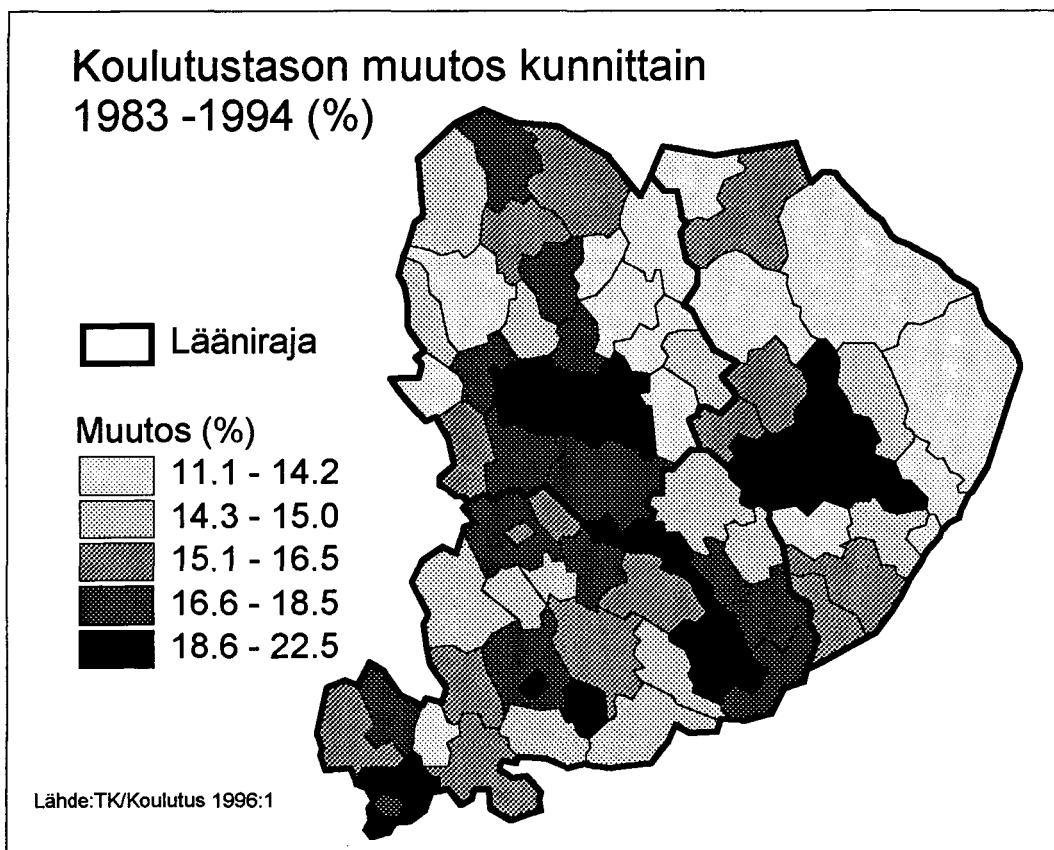

Lähde:TK/Koulutustilastot

Kuva 94. Väestön koulutusaste kunnittain 1995.

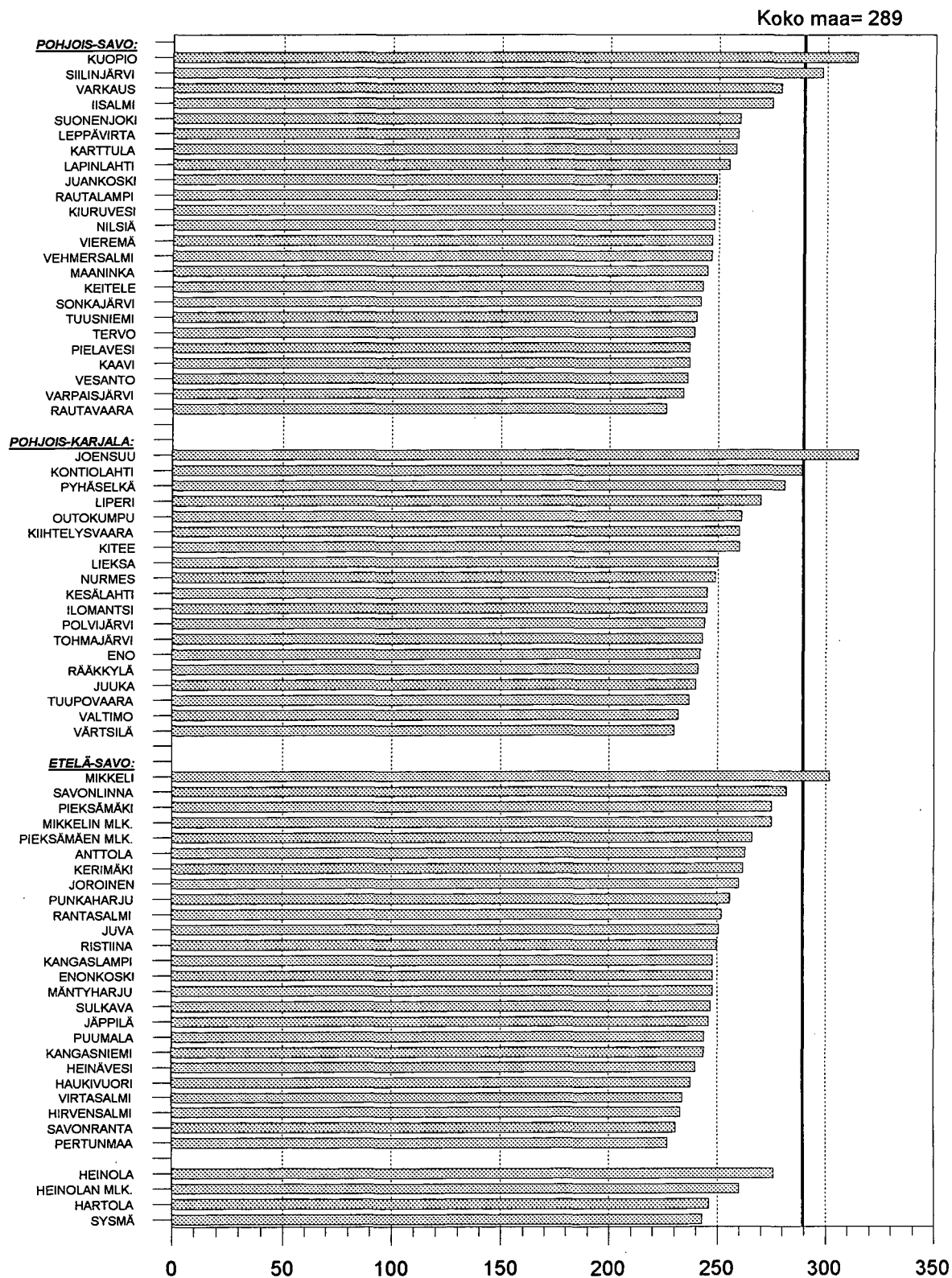

Kuva 95. Koulutustaso kunnittain 1995.

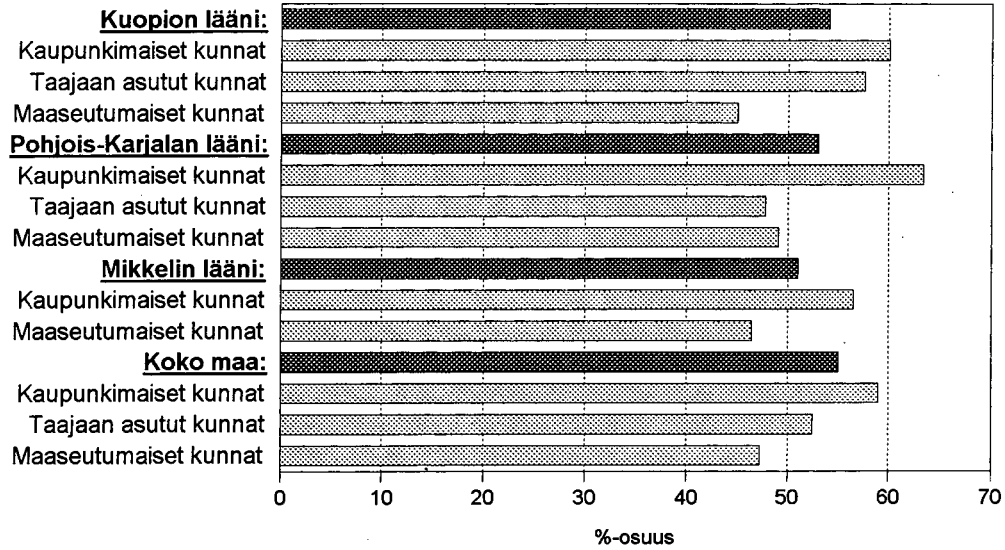
Kuva 96. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1994.

Koulutustaso kunnittain 1995

Kuva 97. Koulutustaso kunnittain 1995.

Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995

Lähde:TK/Koulutus 1996

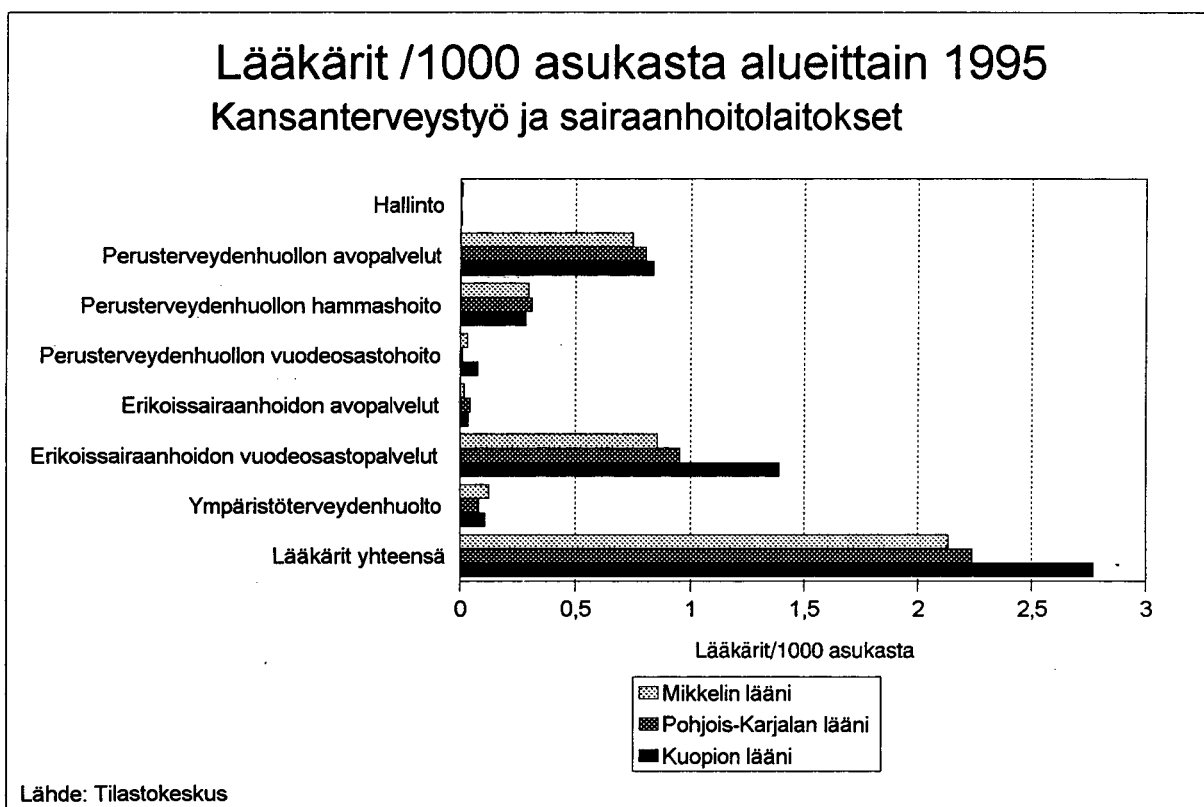
Kuva 98. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995.

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

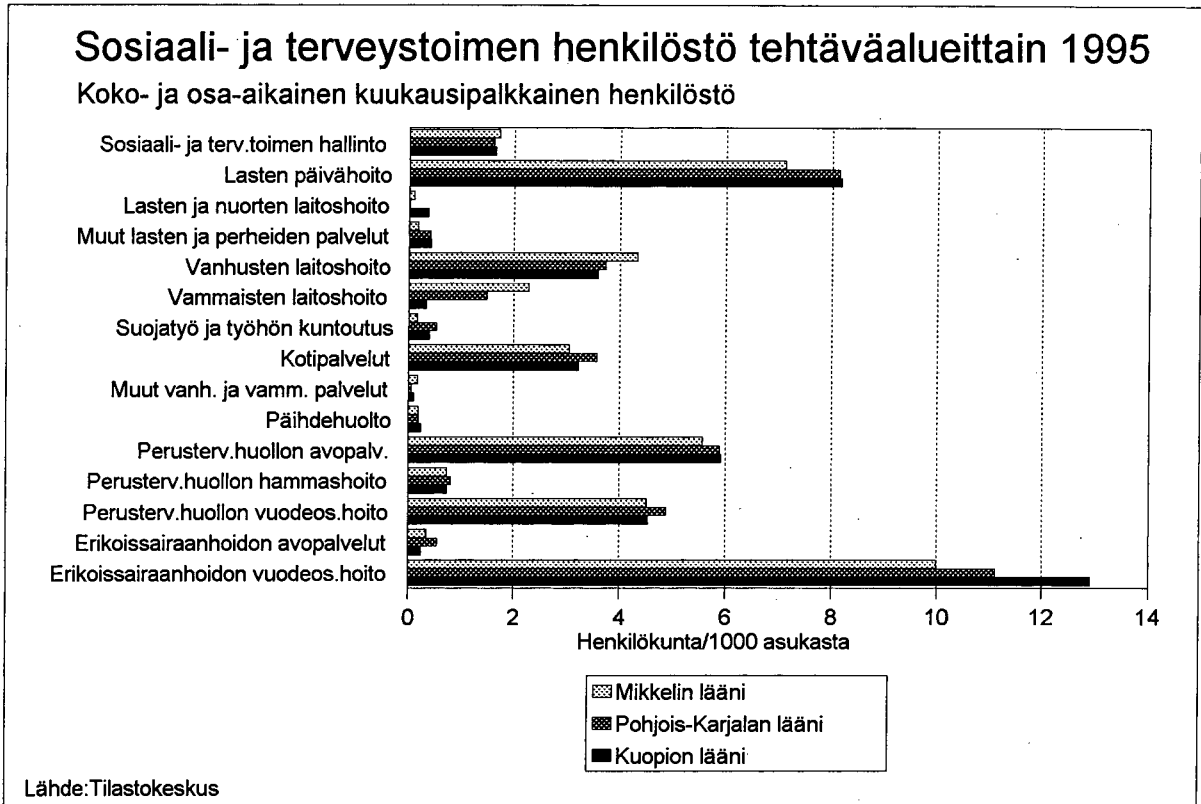
Lääkäreiden määrä asukasta kohti on Kuopion läänissä suurempi kuin Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääneissä. Eniten lääkäreitä työskenteli vuonna 1995 erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla sekä perusterveydenhuollon avopalveluissa. Myös valtaosa koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä työskenteli erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla. Toiseksi työllistävin sektori oli lasten päivähoito.

Sosiaali- ja terveystoimen kokonaismenot koostuvat mm. lasten päivähoito-, perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidomenoista. Asukasta kohti kokonaismenot olivat vuonna 1995 suurimmat Rautavaaran kunnassa, 10 813 markkaa. Pienimmillään nämä menot olivat Mikkelin maalaiskunnassa, 7 343 markkaa (myös kuva 139, sivulla 109).

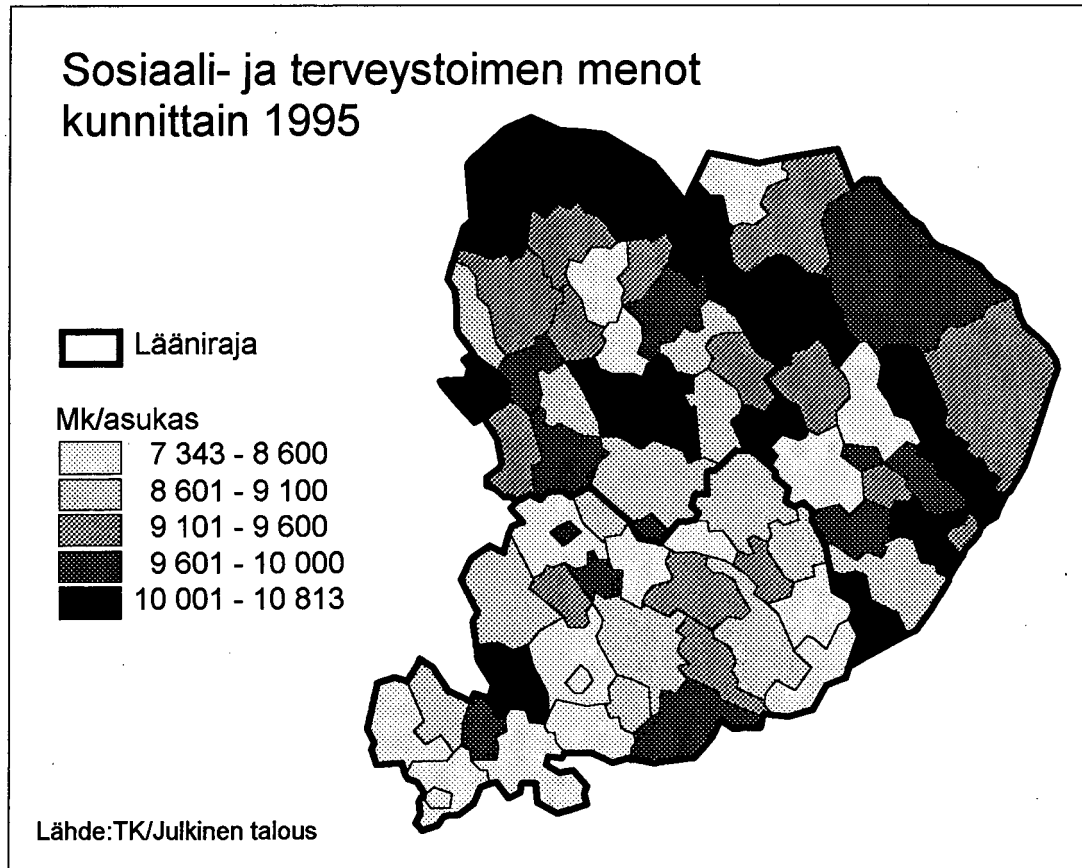
Lasten päivähoitomenot olivat Pyhäselän kunnassa suurimmat ja Värtsilässä pienimmät. Perusterveydenhuollon menot asukasta kohti ylittivät 3 000 markkaa kolmessa Itä-Suomen kunnassa: Juukassa, Rautavaaralla ja Vehmersalmella. Hammashuollon menot asukasta kohti olivat suurimmat Puumalassa ja pienimmät Savonlinnassa. Erikoissairaanhoidon kulut vaihtelivat Hartolan 1 728 markasta Jäppilän 3 600 markkaan.

Kuva 99. Lääkärit/1000 asukasta alueittain 1995.

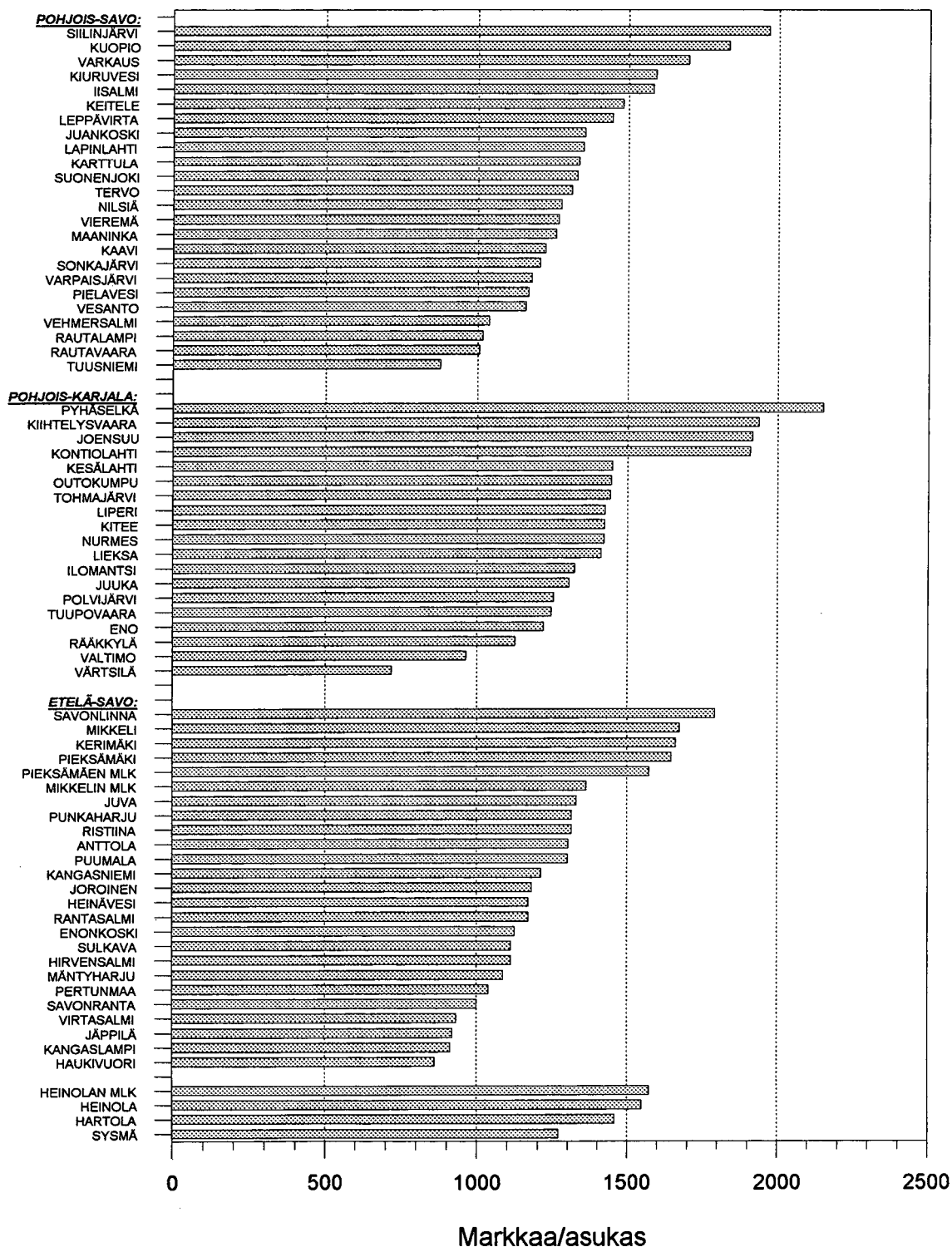

Kuva 100. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1995.

Kuva 101. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

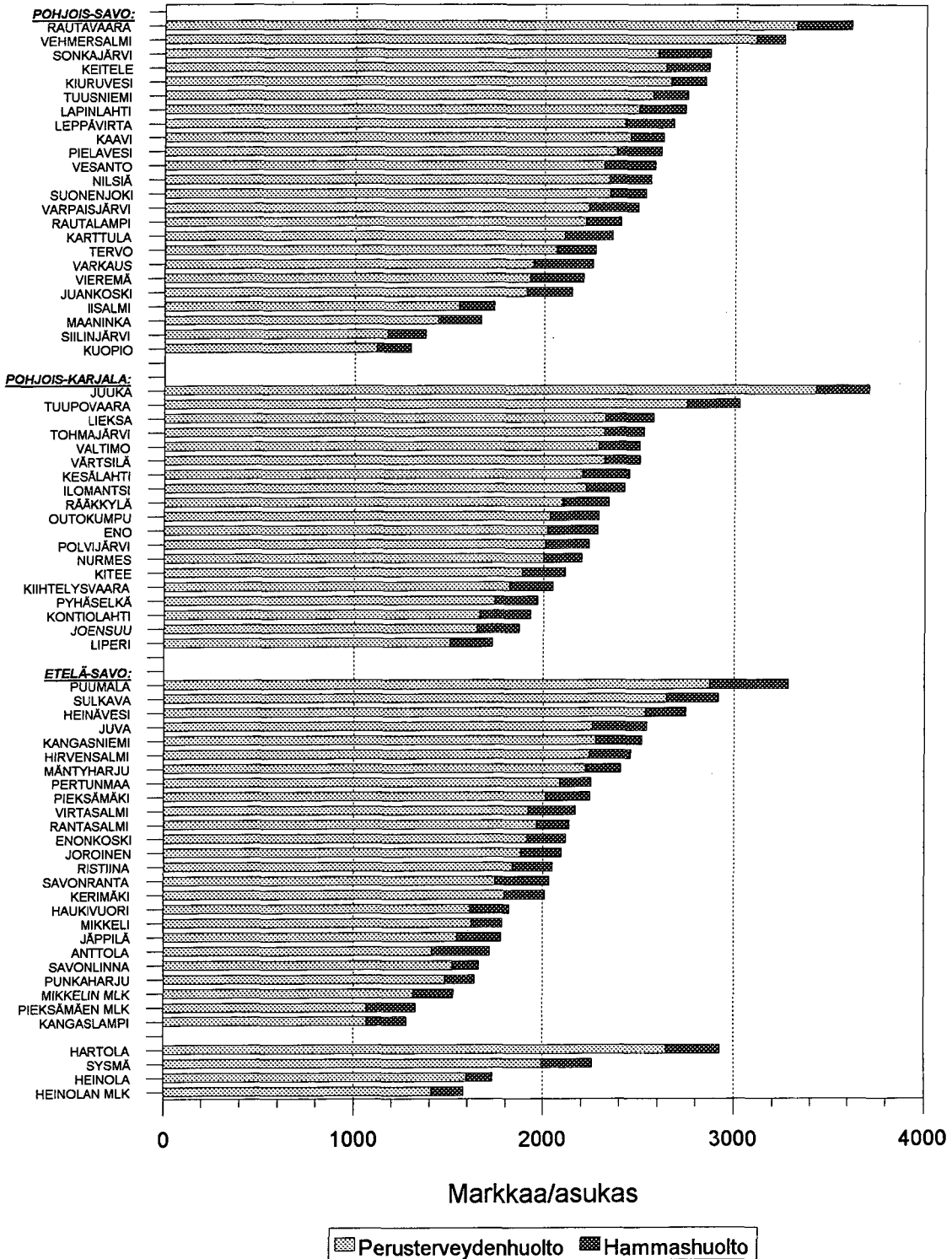
Lasten päivähoiton kustannukset kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 102. Lasten päivähoiton kustannukset kunnittain 1995 (mk/asukas).

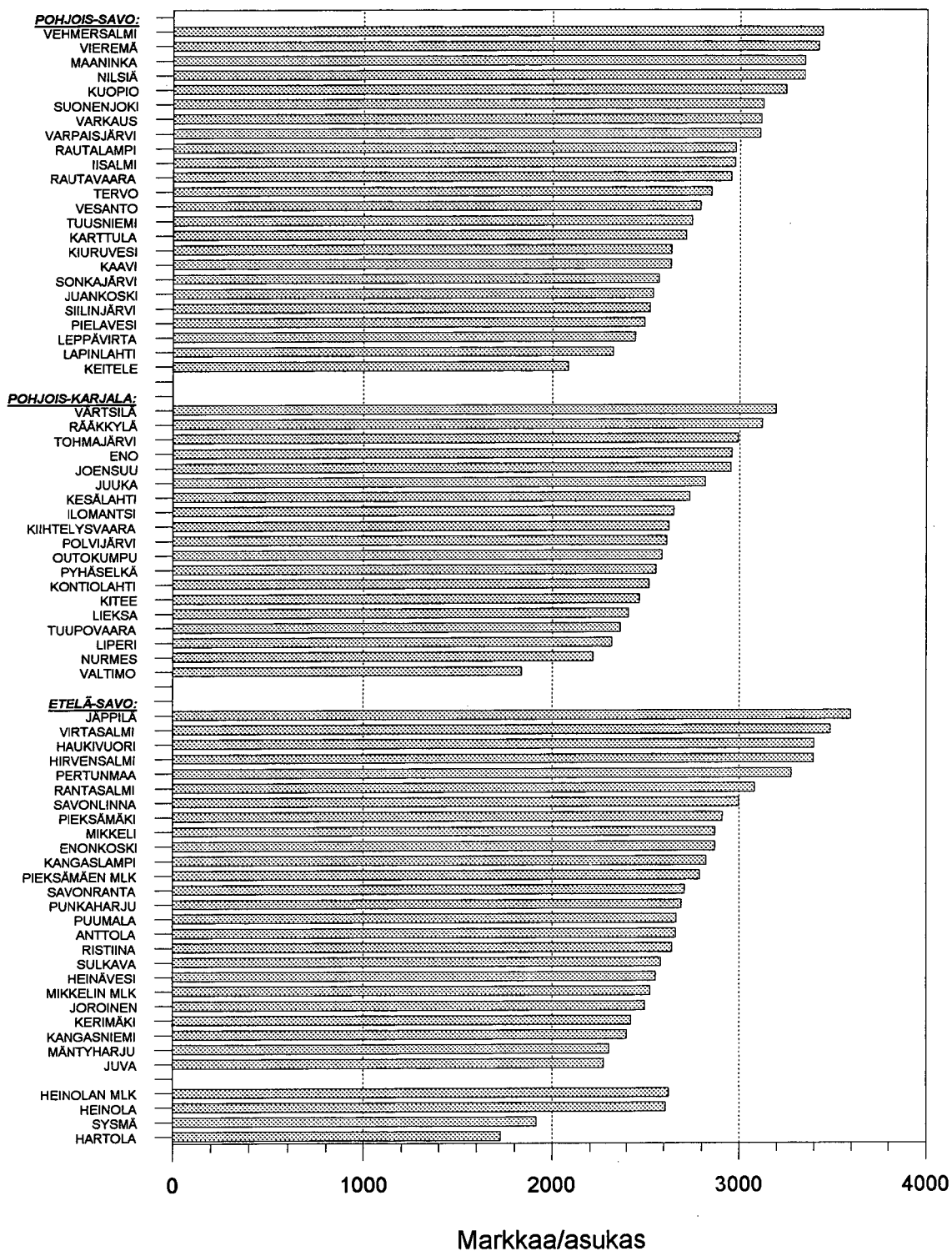
Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 103. Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1995 (mk/asukas).

Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

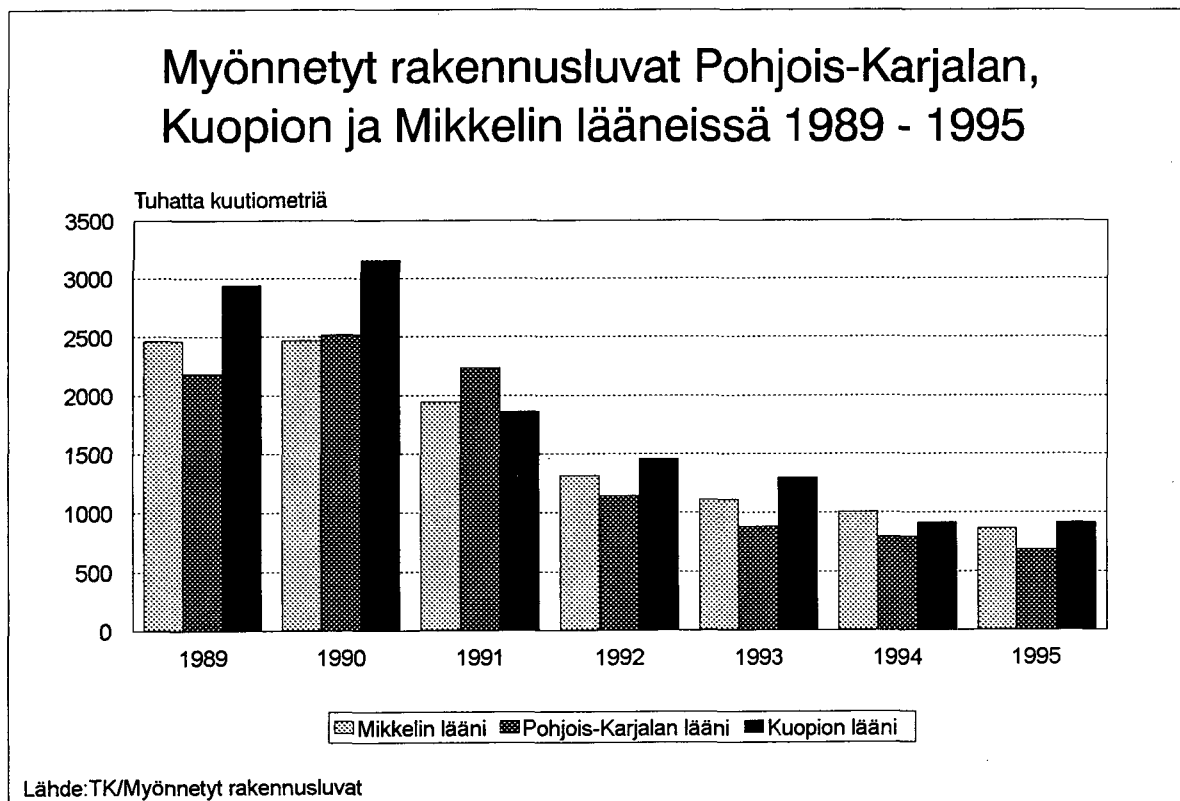
Kuva 104. Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1995 (mk/asukas).

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

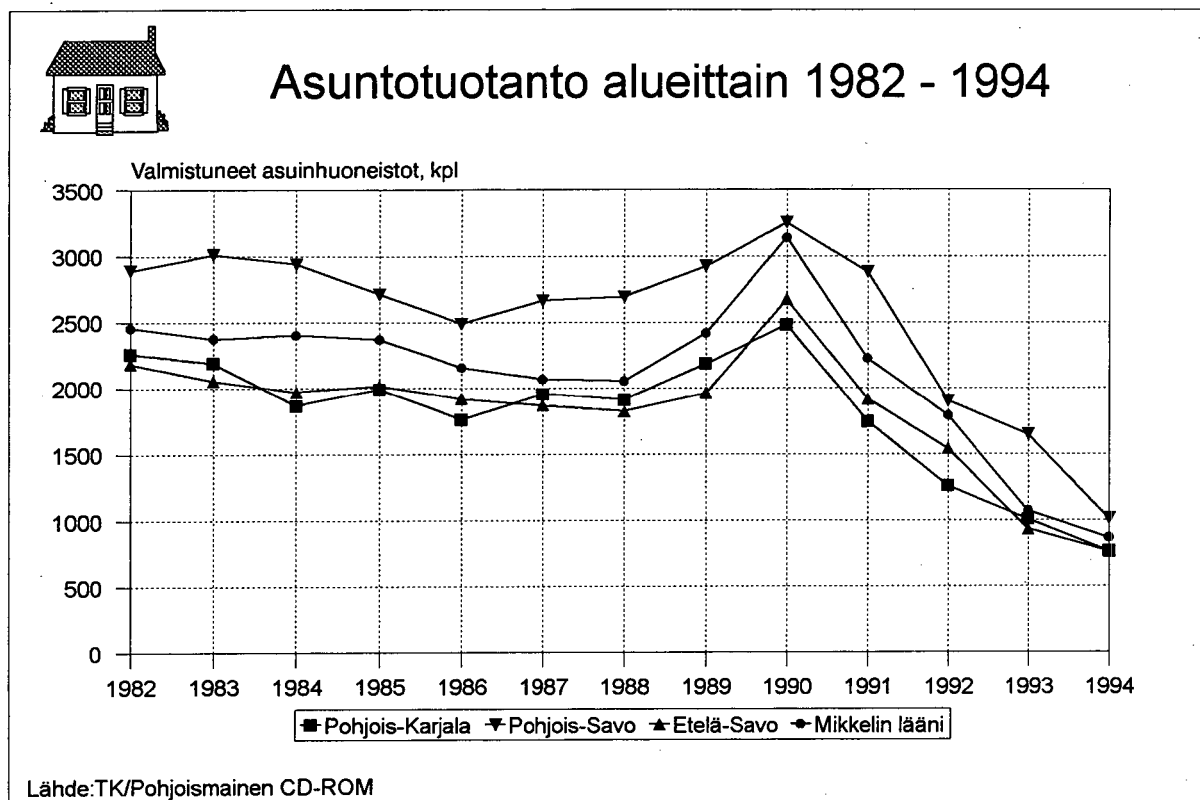
Myönnettyjen rakennuslupien yhteinen rakennustilavuus on laskenut kaikissa Itä-Suomen lääneissä koko 1990-luvun ajan. Vuonna 1995 tämä lasku näyttäisi kuitenkin tasaantuneen. Myös asuntotuotanto on laskenut vuoden 1990 huippuarvoista. Asuntoja on tuotettu Itä-Suomen alueista eniten Pohjois-Savossa. Kunnittain tarkasteltuna asuntoja tuotettiin vuonna 1994 suhteellisesti eniten Savonlinnassa ja Iisalmessa. Itä-Suomen vanhin rakennuskanta on Savonrannassa, jossa rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi on 1958. Vastaavasti Siilinjärvellä on keskimäärin Itä-Suomen uusimmat rakennukset.

Asuntojen hinnat ovat laskeneet vuosikymmenen vaihteen huippuhinnoista. Tosin vuoden 1996 aikana hinnat ovat taas kääntyneet nousuun. Kalleimmat neliöhinnat asunnoista maksettiin vuoden 1995 aikana Kuopiossa. Keskimäärin halvimmat asunnot taas olivat Valtimossa. Usean kunnan alueella asuntokauppoja tehtiin alle 5, joten näiden kuntien osalta hintatietoa ei ole saatavissa. Suurimmat asunnot olivat vuonna 1994 Mikkelin maalaiskunnassa ja pienimmät vastaavasti Mikkelin kaupungissa.

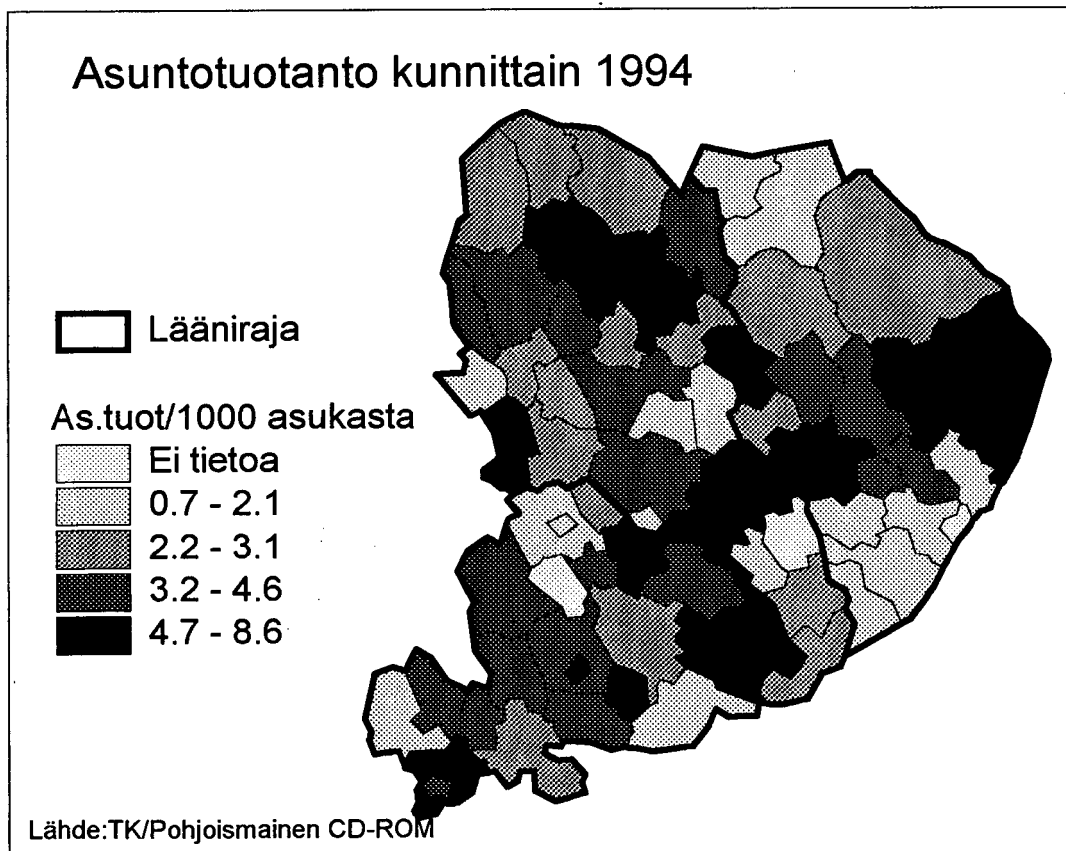
Vuonna 1995 kaikista Suomen kunnista oli Mikkelin maalaiskunnassa neljänneksi eniten kunnan ulkopuolelta saapuvia kesäasukkaita, yli 4700. Vakituisten ja kesäasukkaiden suhde oli siellä 40 %. Suhteellisesti eniten kesäasukkaiden määrä vaikuttaa Itä-Suomessa kuitenkin Hirvensalmella. Myös Anttolaan, Pertunmaalle, Vehmersalmelle ja Puumalaan kesäasukkaita saapuu kunnan ulkopuolelta enemmän kuin kunnassa on vakituksia asukkaita. Hirvensalmella myös on kesämökkejä asukasluvuun suhteutettuna eniten (861 mökkiä/1000 asukasta). Pienin tämä suhde on Pieksämäellä (2 mökkiä/1000 asukasta).

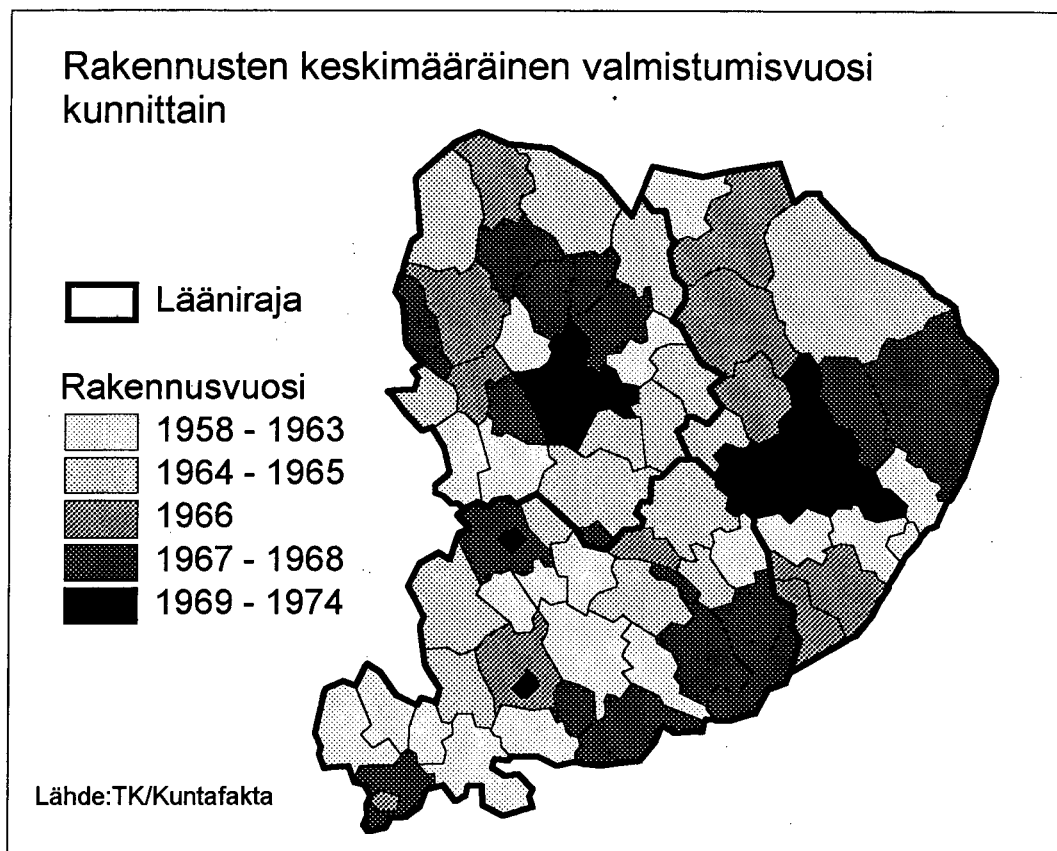
Kuva 105. Myönnettyt rakennusluvut Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä 1989 - 1995.

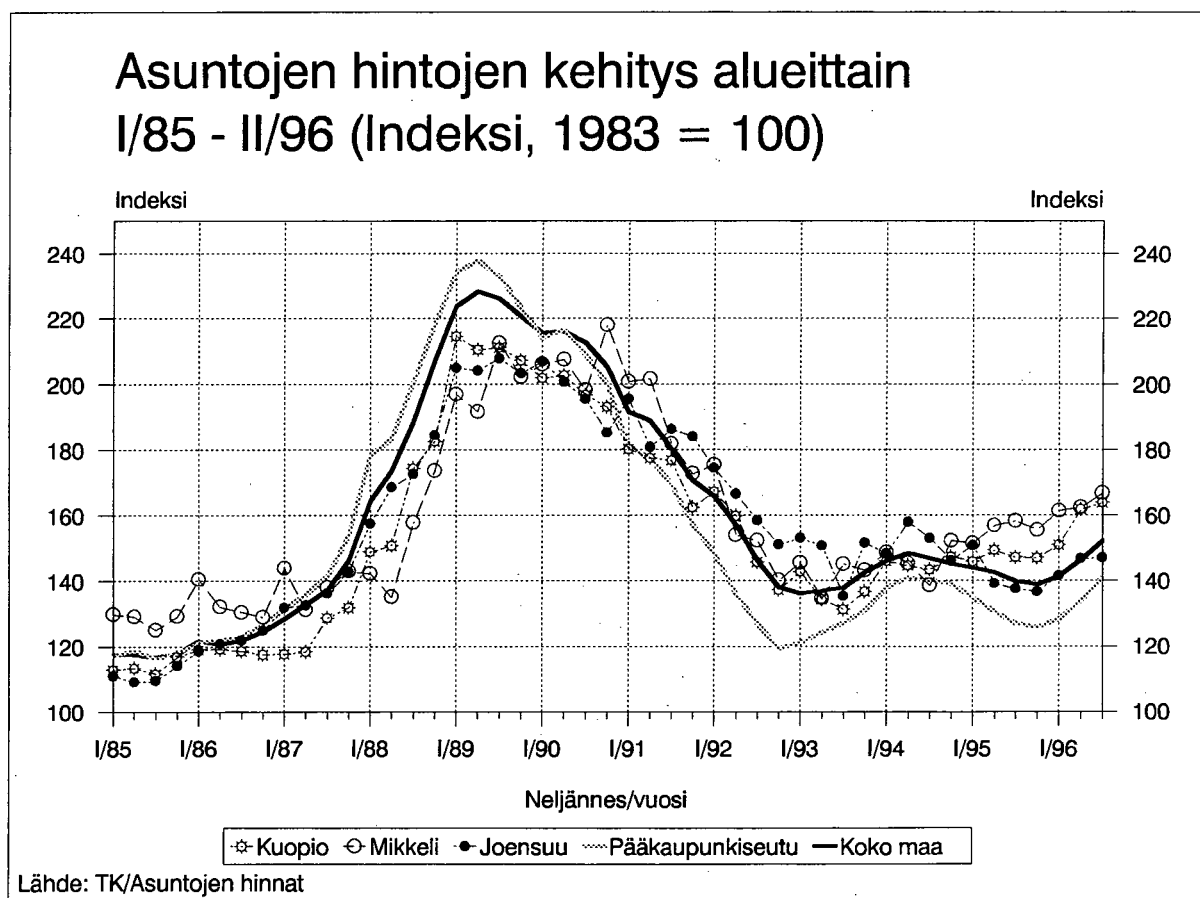
Kuva 106. Asuntotuotanto alueittain 1982 - 1994.

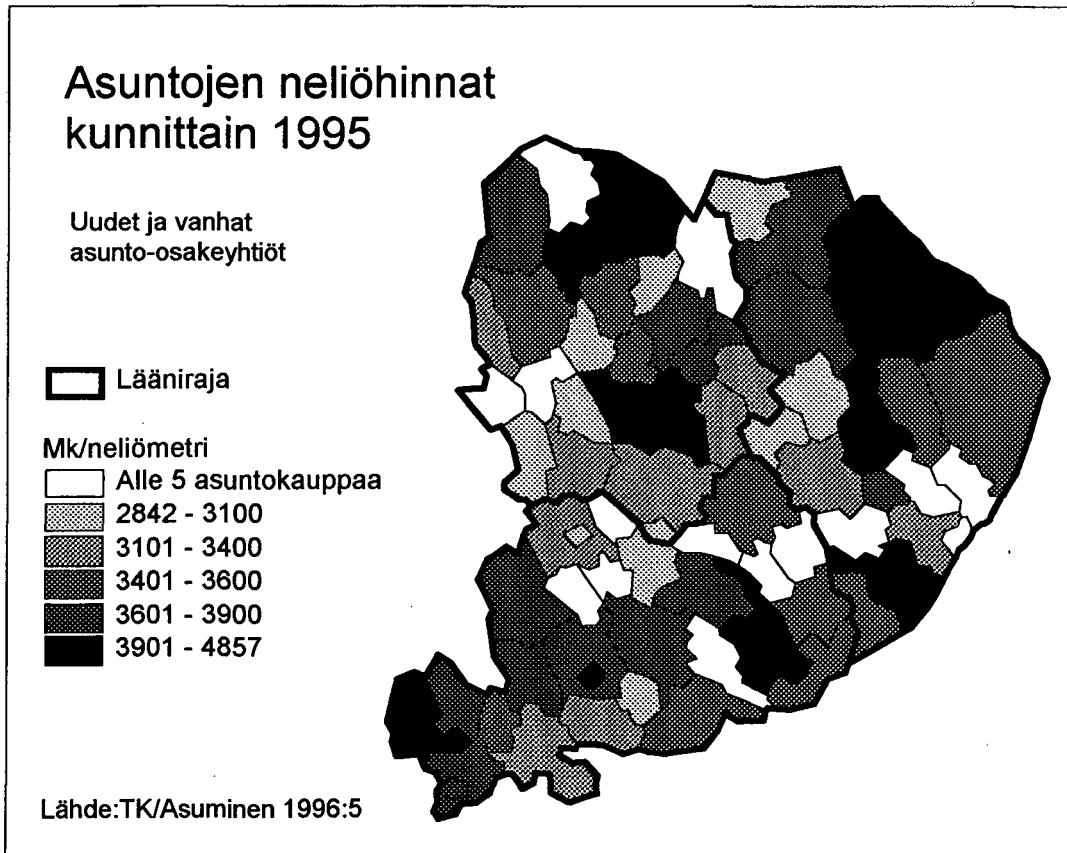
Kuva 107. Asuntotuotanto kunnittain 1994.

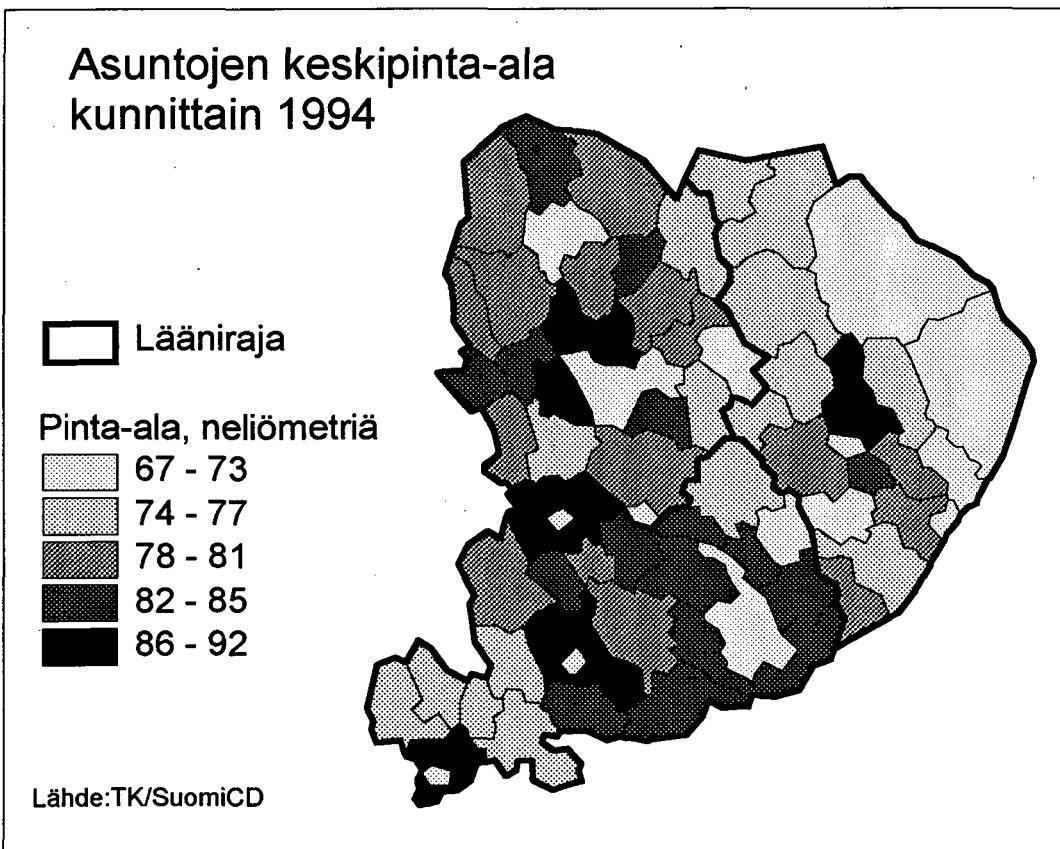
Kuva 108. Rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi kunnittain.

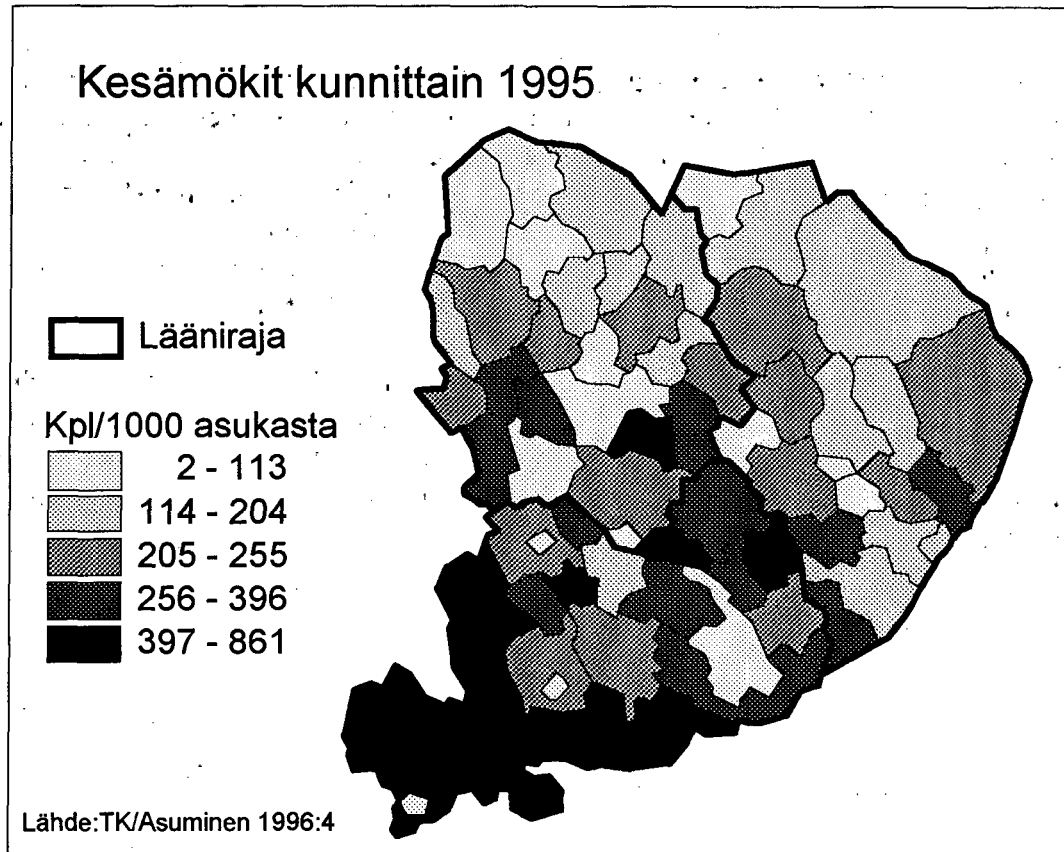
Kuva 109. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1996.

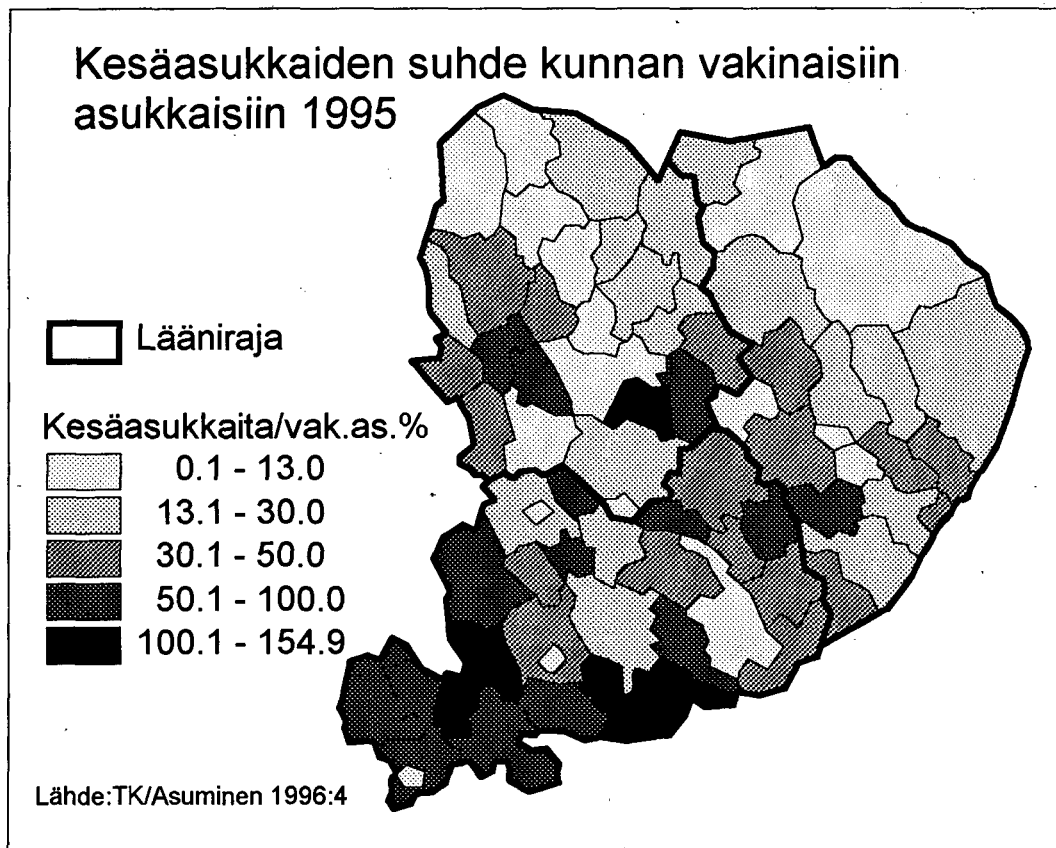
Kuva 110. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1995.

Kuva 111. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1994.

Kuva 112. Kesämökki kunnittain 1995.

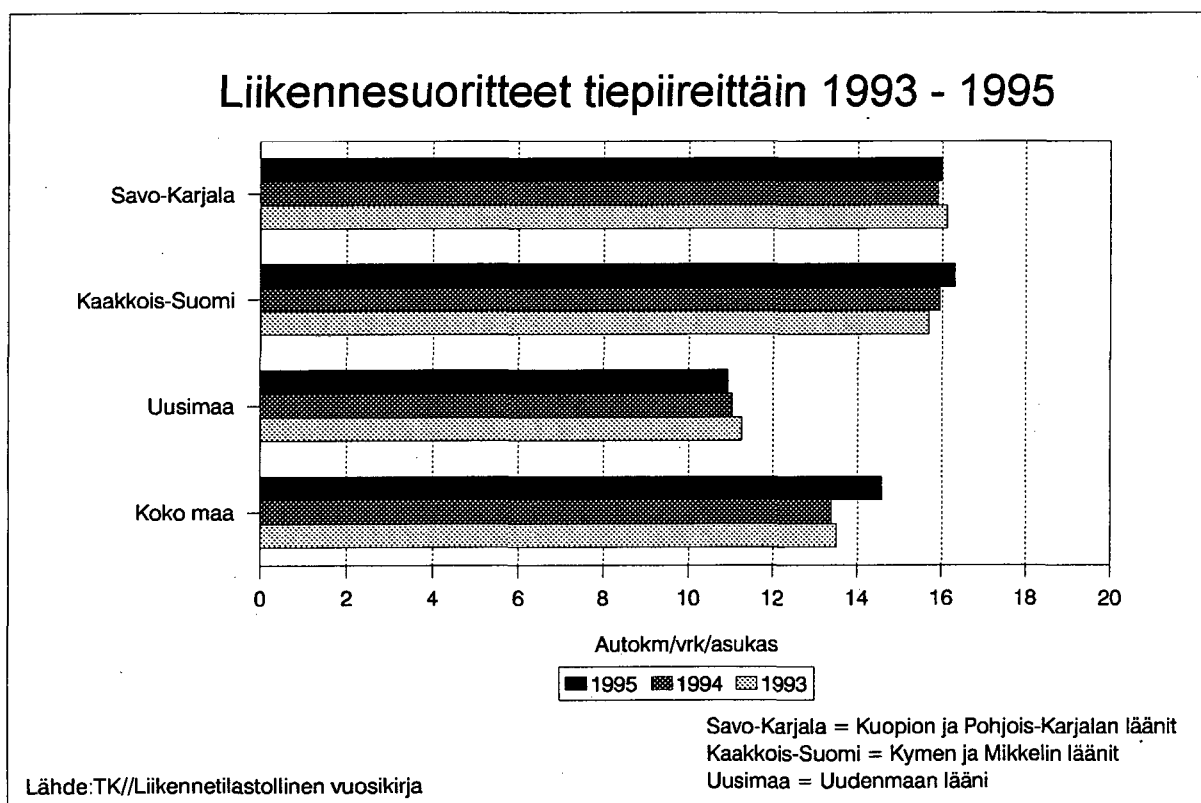

Kuva 113. Kesäasukkaiden suhde kunnan vakinaisiin asukkaisiin 1995.

LIIKENNE

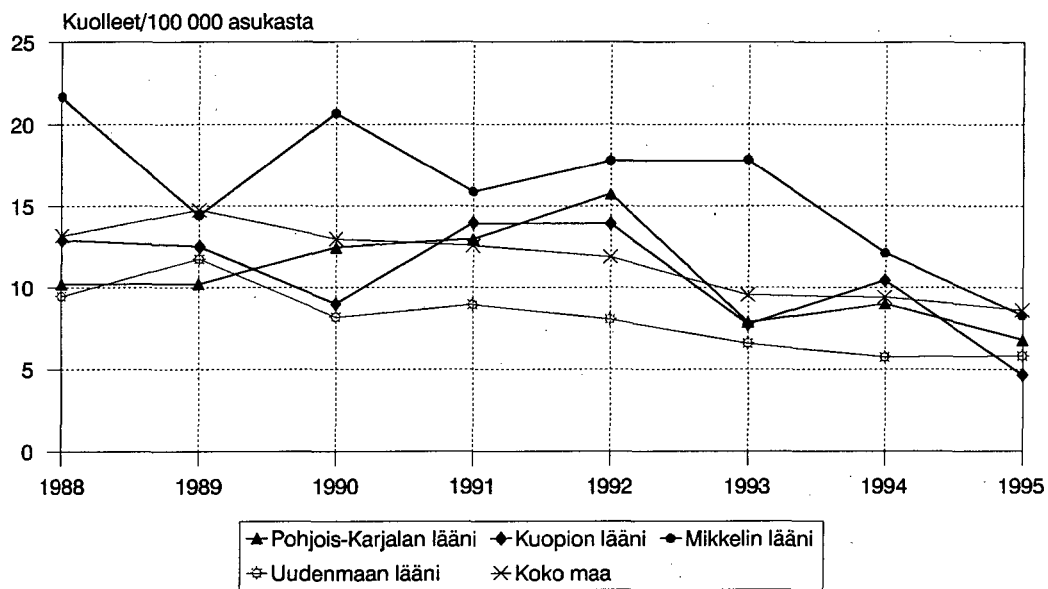
Asukasta kohti lasketut liikennesuoritteet (autokm/vrk/as) ovat lisääntyneet koko maassa vuodesta 1993 vuoteen 1995. Myös Kaakkois-Suomen tiepiirin (Kymen ja Mikkelin läänit) alueella liikennesuoritteet kasvoivat. Savo-Karjalan tiepiirin (Kuopion ja Pohjois-Karjalan läänit) alueella suoritteet ovat pysyneet samansuuruisina. Itä-Suomessa ne ovat yleensä suuremmat kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 1995 tieliikenteessä kuolleiden määrä asukaslukuun suhteutettuna oli Itä-Suomen lääneissä alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Eniten henkilöautoja tuhatta asukasta kohti vuonna 1995 oli Mikkelin maalaiskunnassa ja vähiten Sonkajärvellä.

Itä-Suomen vilkkaimmat lentoasemat ovat Kuopio ja Joensuu. Matkustajien määrät olivat suurimmillaan vuonna 1990. Kuopion lentoasemalle saapui silloin lähes 130 000 kotimaanliikenteen matkustajaa. Vuoteen 1993 saakka matkustajamäärät laskivat, mutta ovat nousseet sen jälkeen. Vuonna 1995 Kuopion lentokentälle saapui 96 000 matkustajaa. Myös muilla Itä-Suomen kentillä matkustajien määrät ovat vaihdelleet samansuuntaisesti.

Kuva 114. Liikennesuoritteet tiepiireittäin 1993 - 1995.

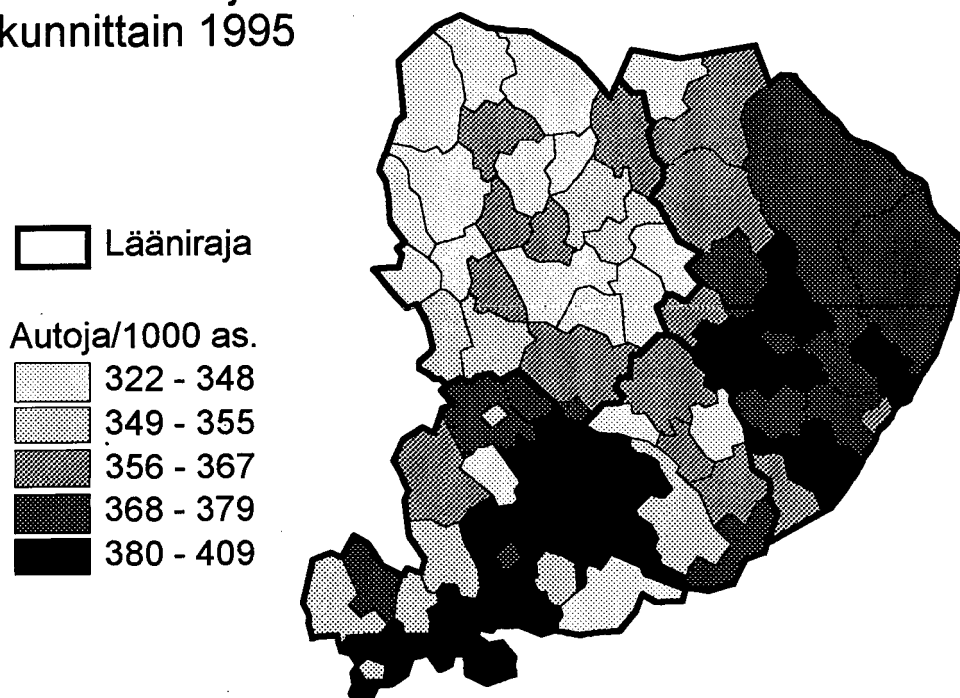
Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1988 - 1995

Lähde: TK/Tieliikenneonnettomuudet

Kuva 115. Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1988 - 1995.

Henkilöautojen lukumäärä/1000 asukasta kunnittain 1995

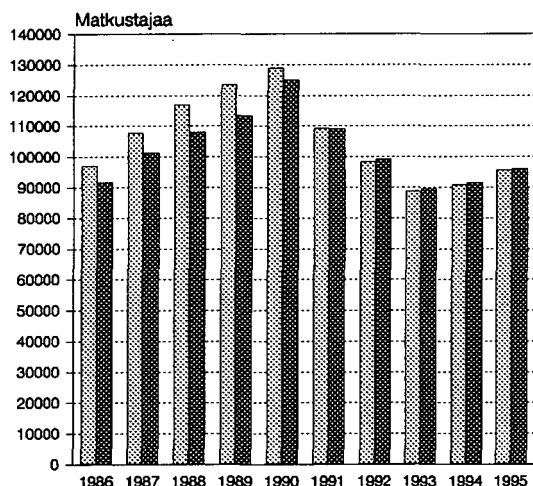
Lähde: TK/Liikenne ja matkailu 1996

Kuva 116. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1995.

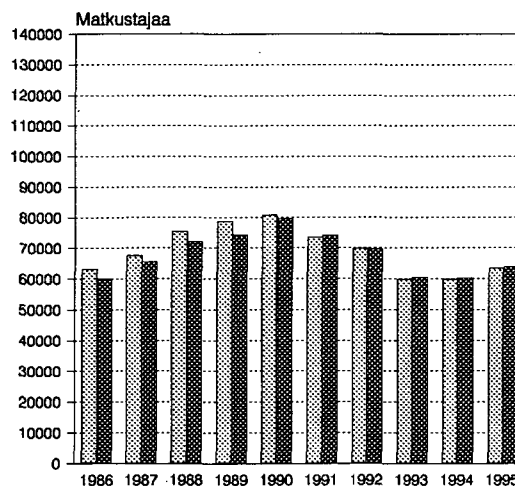
Kotimaan lentoliikenne Itä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 - 1995

Kuopion lentoasema

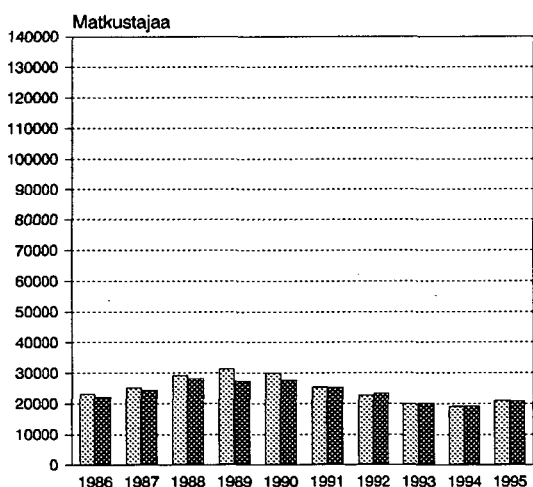

Joensuun lentoasema

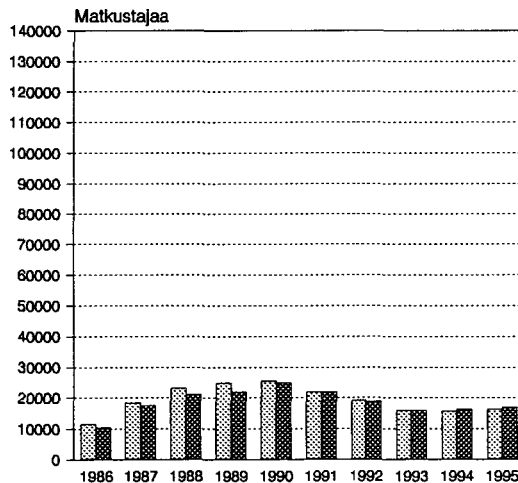

 Saapuneet
  Lähteneet

Savonlinnan lentoasema

Varkauden lentoasema

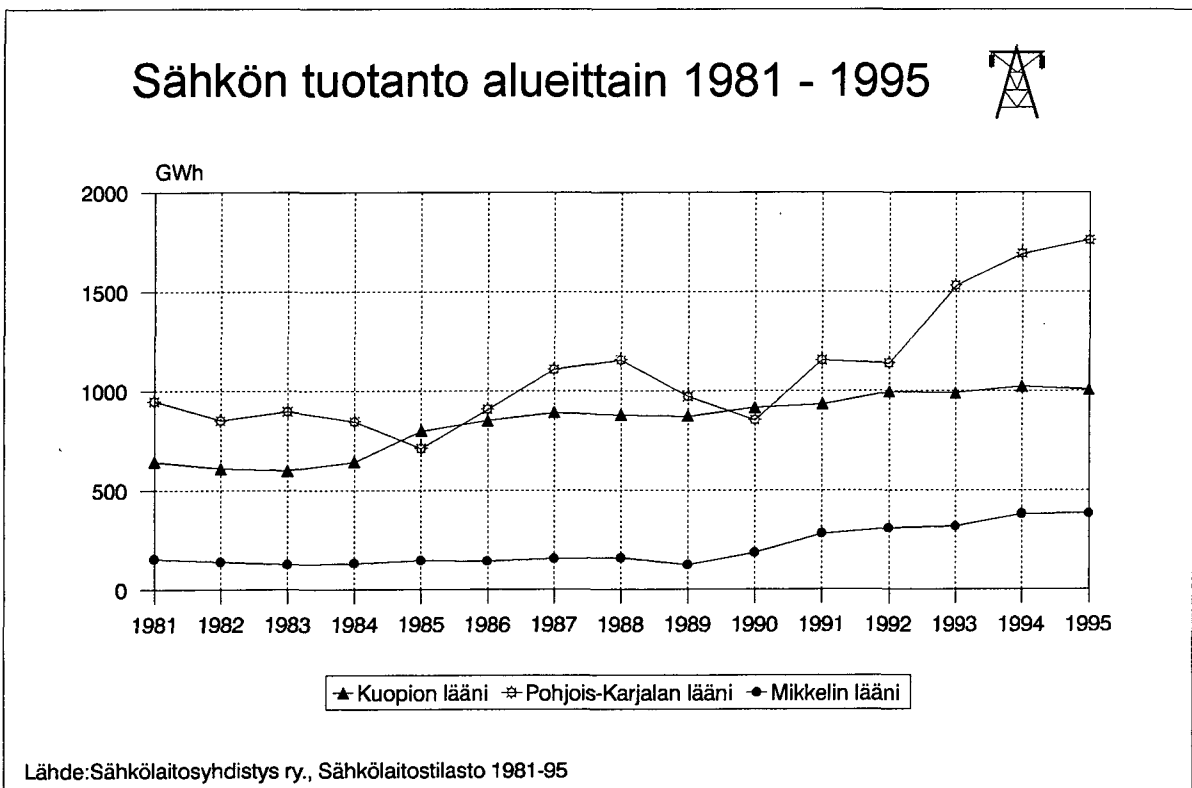
Lähde:TK/Liikennetilastollinen vuosikirja 1987- 1995

ENERGIAHUOLTO

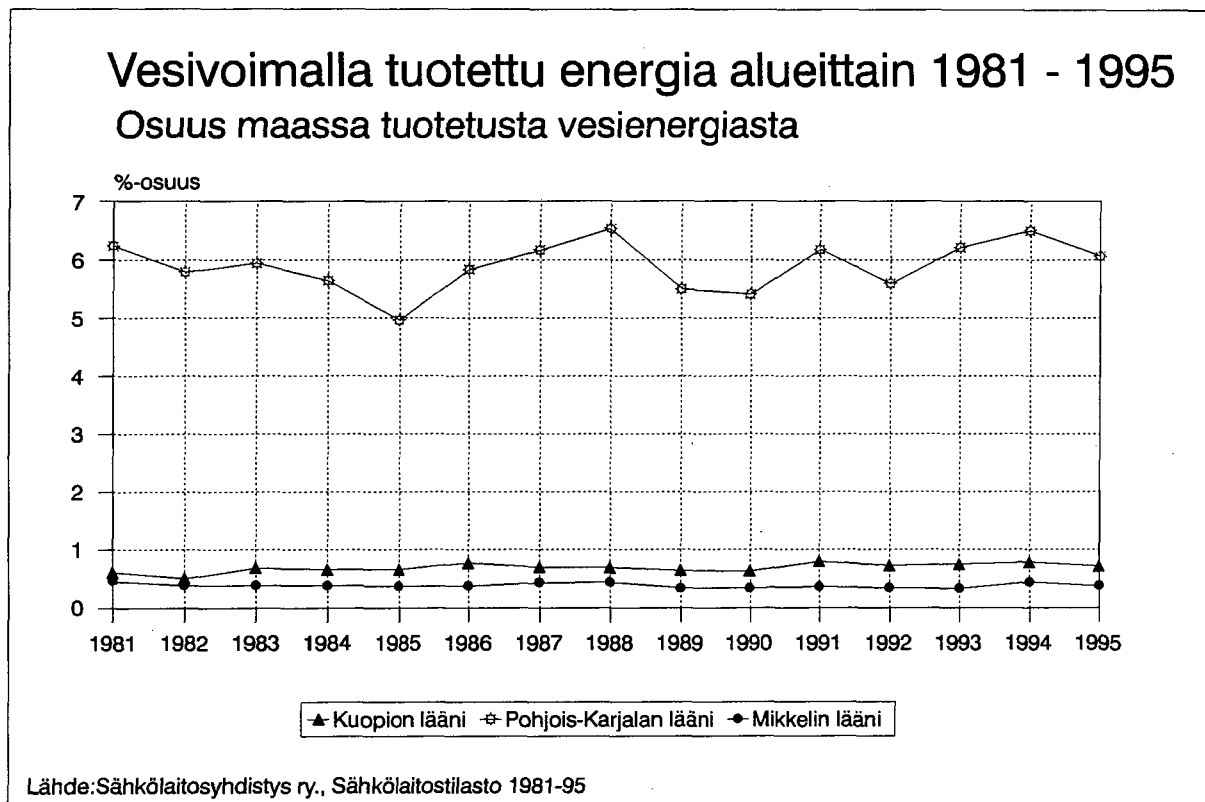
Sähköntuotanto on kasvanut tasaisesti Kuopion ja Mikkelin lääneissä viimeisen viidentoista vuoden aikana. Vastaavana ajankohtana Pohjois-Karjalan läänissä tuotanto on kasvanut jyrkimmin vuodesta 1992 lähtien. Itä-Suomessa tuotetaan noin 5 % koko maan sähkötuotannosta. Maassa tuotetun vesivoimaenergian osuus on Itä-Suomen lääneistä suurin Pohjois-Karjalassa, vastaavasti Kuopion ja Mikkelin läänien osuus jää alle prosentin.

Sähkön kulutus on kasvanut tasaisesti tarkastelualueilla. Suurin kulutus on Kuopion läänissä ja Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääneissä kulutus on puolta alhaisempaa. Vuonna 1995 Mikkelin läänissä sähkön kokonaiskulutus asukasta kohti on vähän yli 8 MWh, kun taas Kuopion läänissä kulutus on lähes 13 MWh/asukas. Vaikka kokonaiskulutus oli Kuopion läänissä suurin, oli yksityinen kulutus pienin. Kunnittaisessa tarkastelussa yksityinen sähkönkulutus on suurimmillaan Heinolan maalaiskunnassa ja pienimmillään Rääkkylässä vuonna 1995.

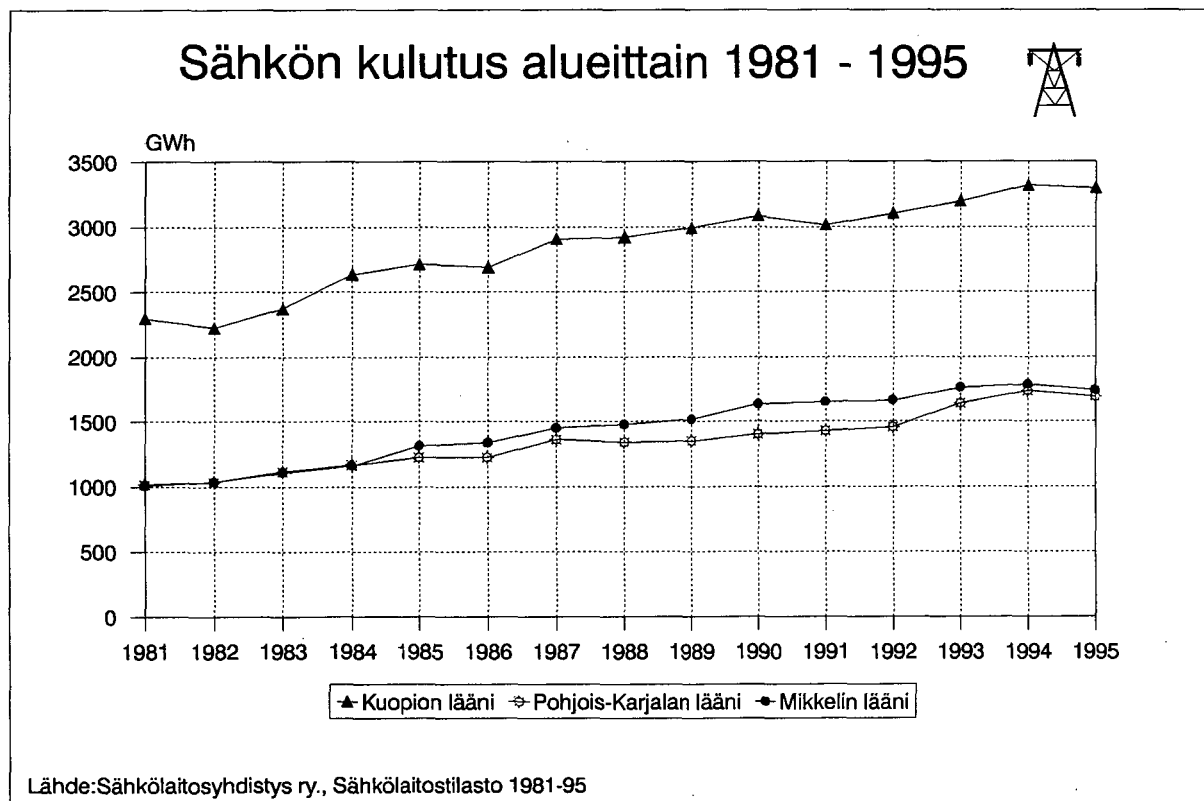
Sähköomavaraisuus on suurin Pohjois-Karjalan läänissä, jossa omavaraisuusaste oli vuonna 1995 yli 100 %. Mikkelin ja Kuopion läänien sähköomavaraisuus jää 25 % molemmiin puolin.

Kuva 118. Sähkön tuotanto alueittain 1981 - 1995.

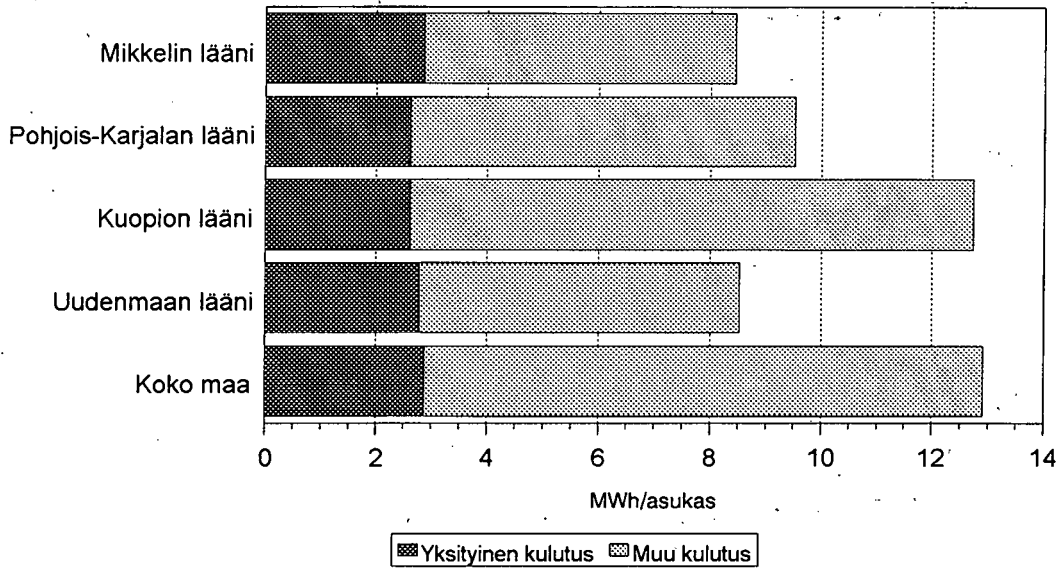

Kuva 119. Vesivoimalla tuotettu energia alueittain 1981 - 1995.

Kuva 120. Sähkön kulutus alueittain 1981 - 1995.

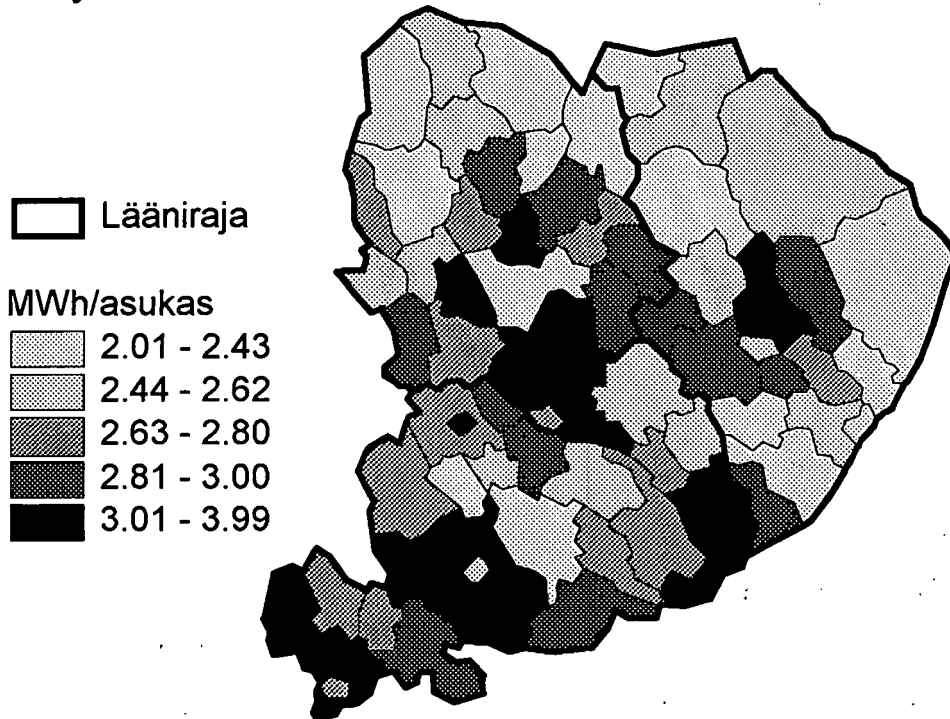
Sähkön kulutus asukasta kohti alueittain 1995

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1995

Kuva 121. Sähkön kulutus asukasta kohti alueittain 1995.

Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1995

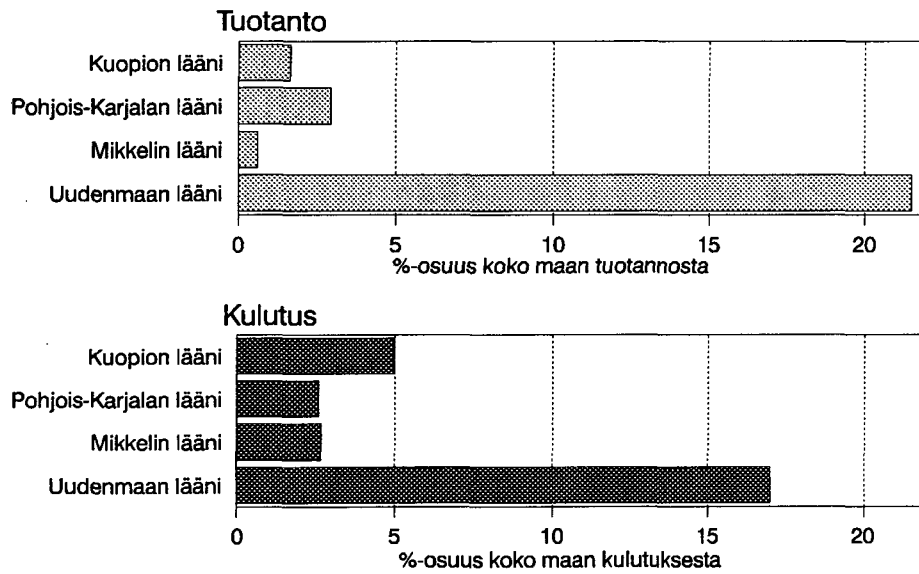

Lähde: TK/Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto

Kuva 122. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1995.

Sähkön tuotanto ja kulutus alueittain 1995

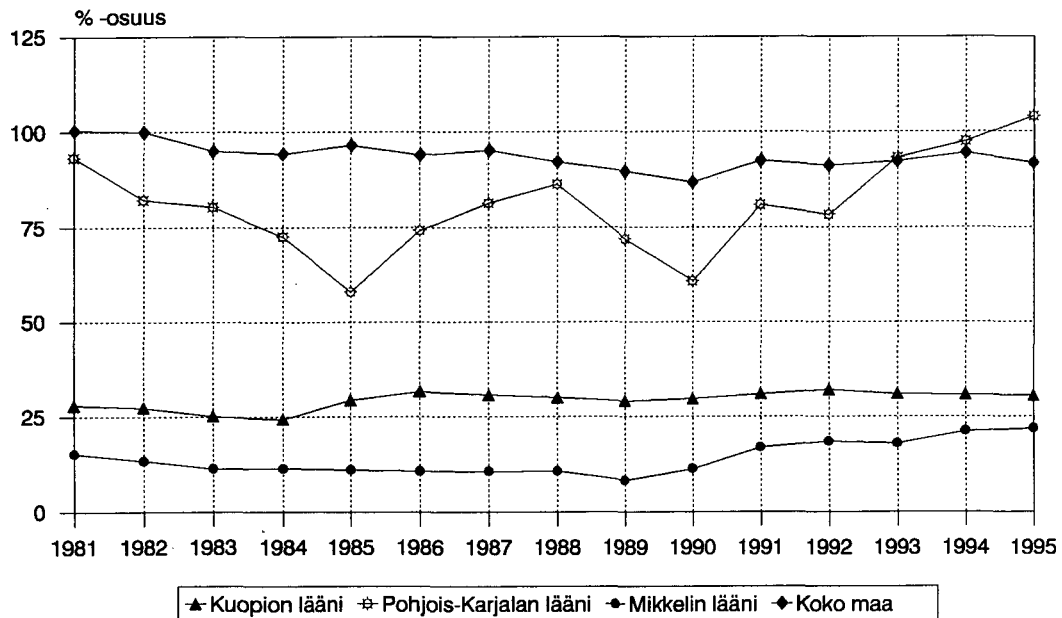
Osuus koko maan tuotannosta ja kulutuksesta

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1995

Kuva 123. Sähkön tuotanto ja kulutus alueittain 1995.

Sähkömavaraisuus alueittain 1981 - 1995

Lähde: Sähkölaitosyhdistys ry., Sähkölaitostilasto 1981-95

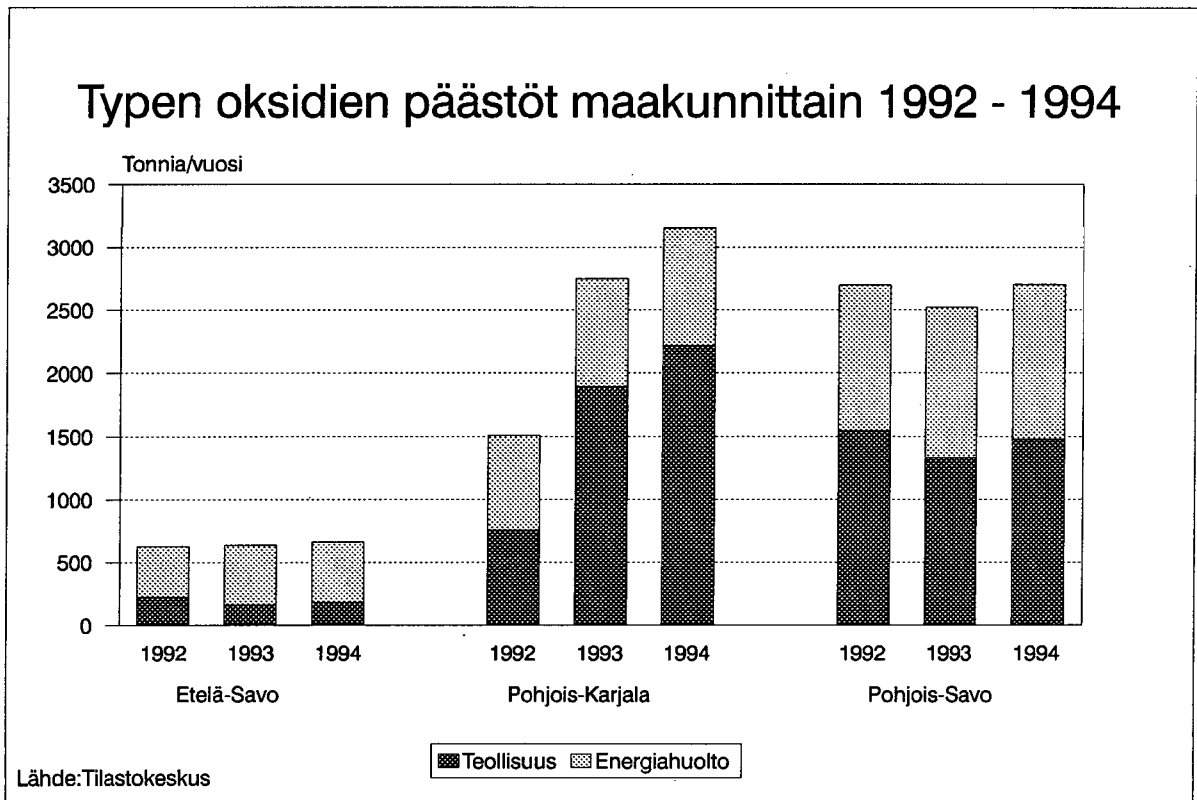
Kuva 124. Sähkömavaraisuus alueittain 1981 - 1995.

YMPÄRISTÖN TILA

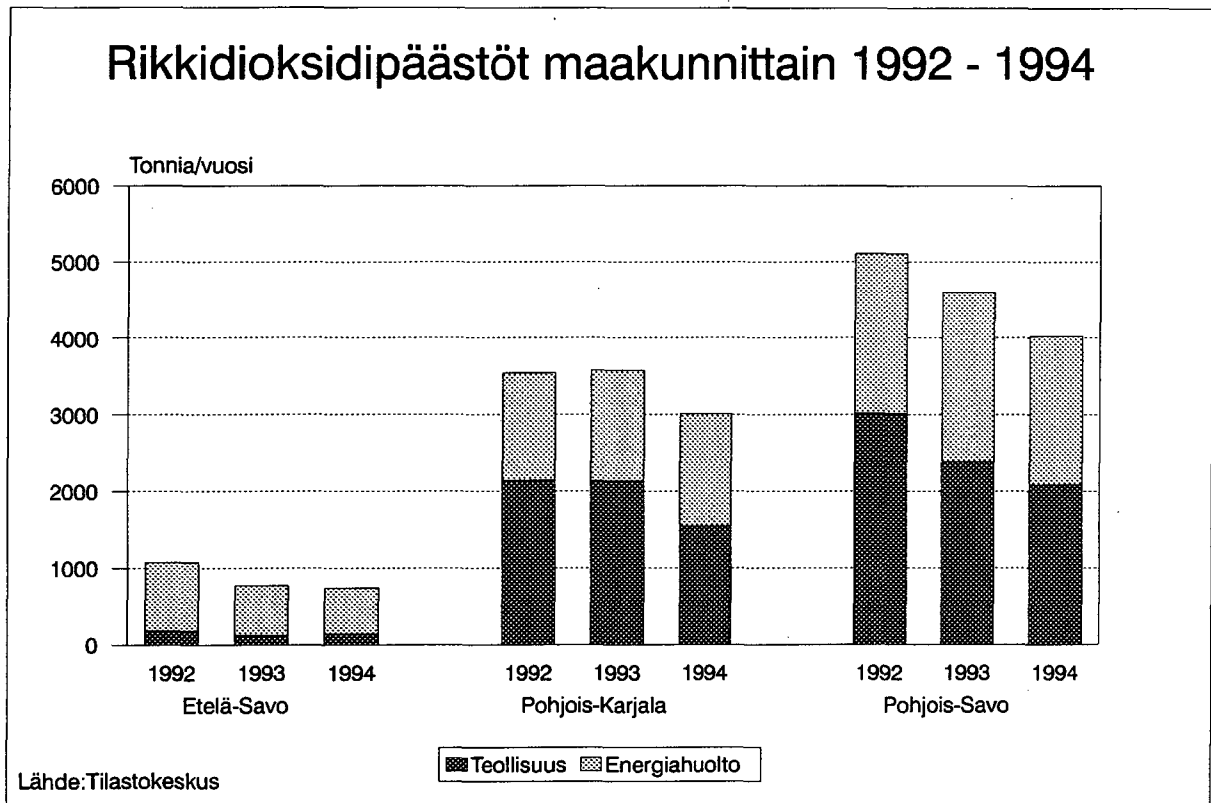
Typen oksidien päästöt kaksinkertaistuivat Pohjois-Karjalassa vuodesta 1992 vuoteen 1994. Tämä on aiheutunut teollisuuspäästöjen kasvusta, sillä energianhuollon päästöt ovat pysyneet samana. Etelä-Savossa typen oksidipäästöissä ei ole tapahtunut muutosta. Rikkidioksidipäästöt ovat vähentyneet kaikissa maakunnissa kolmen vuoden tarkastelujakson aikana. Pohjois-Savossa rikkidioksidipäästöt ovat vähentyneet 500 tonnia/vuosi.

Kunnittaisessa tarkastelussa on huomioitu vain ilmoitusvelvolliset laitokset jos niitä on kunnassa vähintään kolme. Itä-Suomessa vain 13 kuntaa täyttää tämän määritelmän. Vuonna 1995 Kuopiossa oli suurimmat rikkidioksidi- ja typen oksidipäästöt. Suurimmat hiukkaspäästöt olivat Heinolassa.

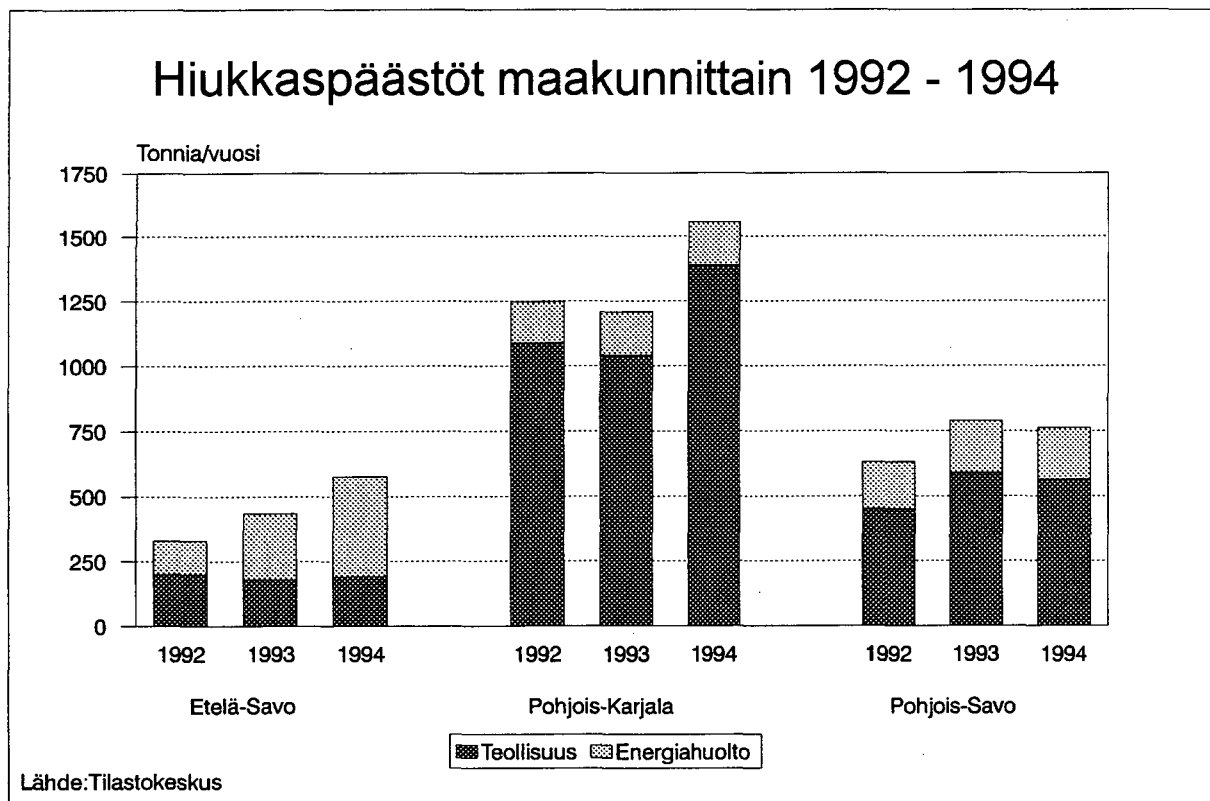
Itä-Suomen alueella sijaitsee 6 kansallispuistoa ja 1 luonnonpuisto. Suurin kansallispuisto, Patvinsuo, sijaitsee Lieksan ja Iiomantsin kuntien alueella. Iiomantsissa sijaitsee myös Itä-Suomen ainoa luonnonpuisto, Koivusuo.

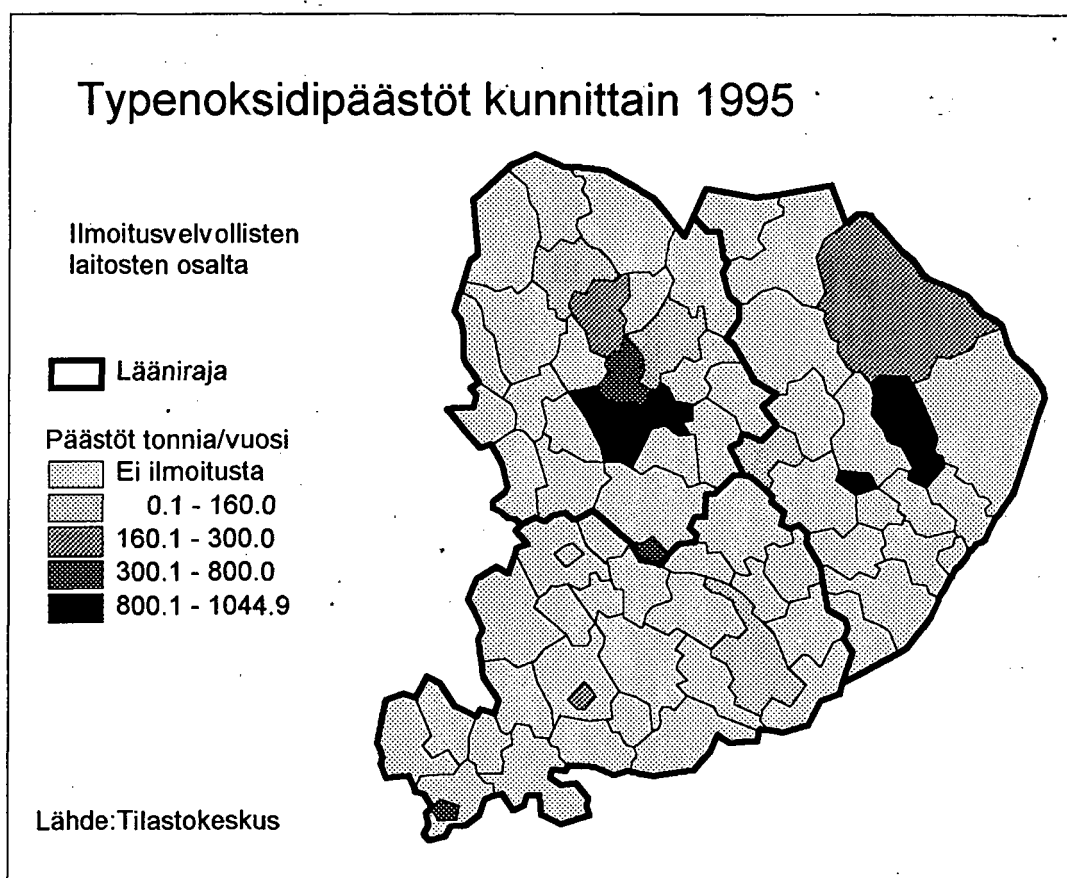
Kuva 125. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1994.

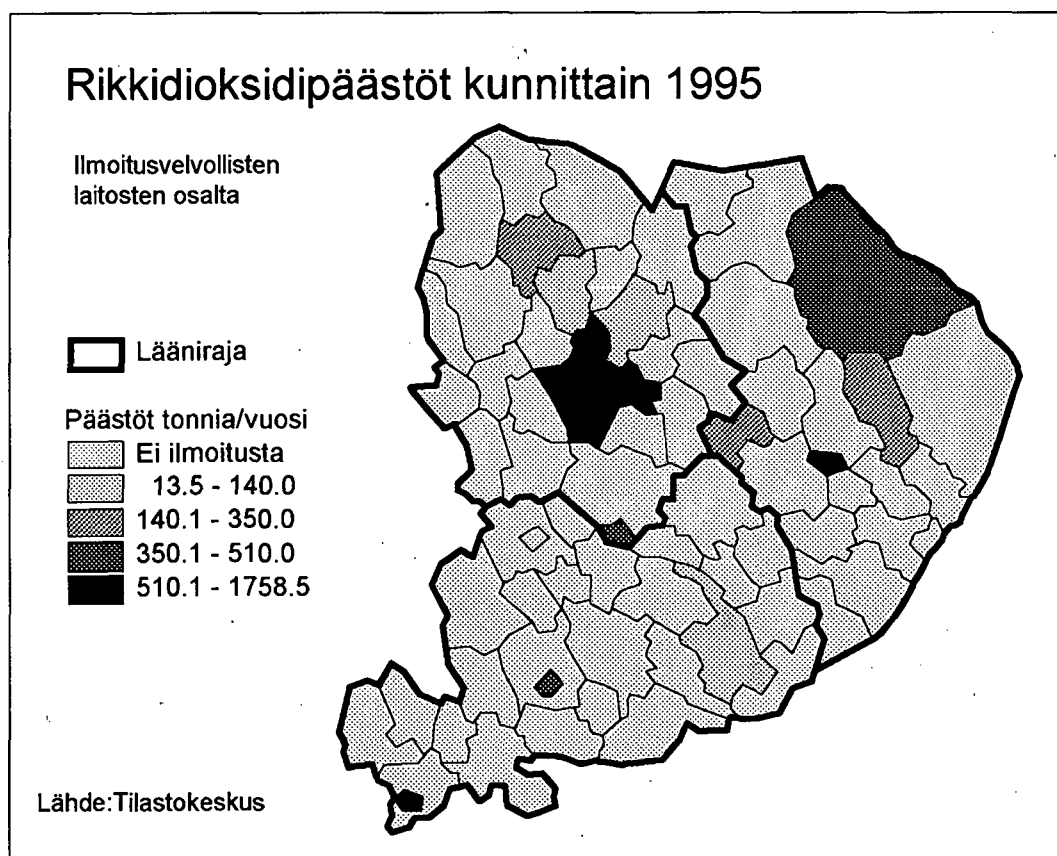
Kuva 126. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1994.

Kuva 127. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1994.

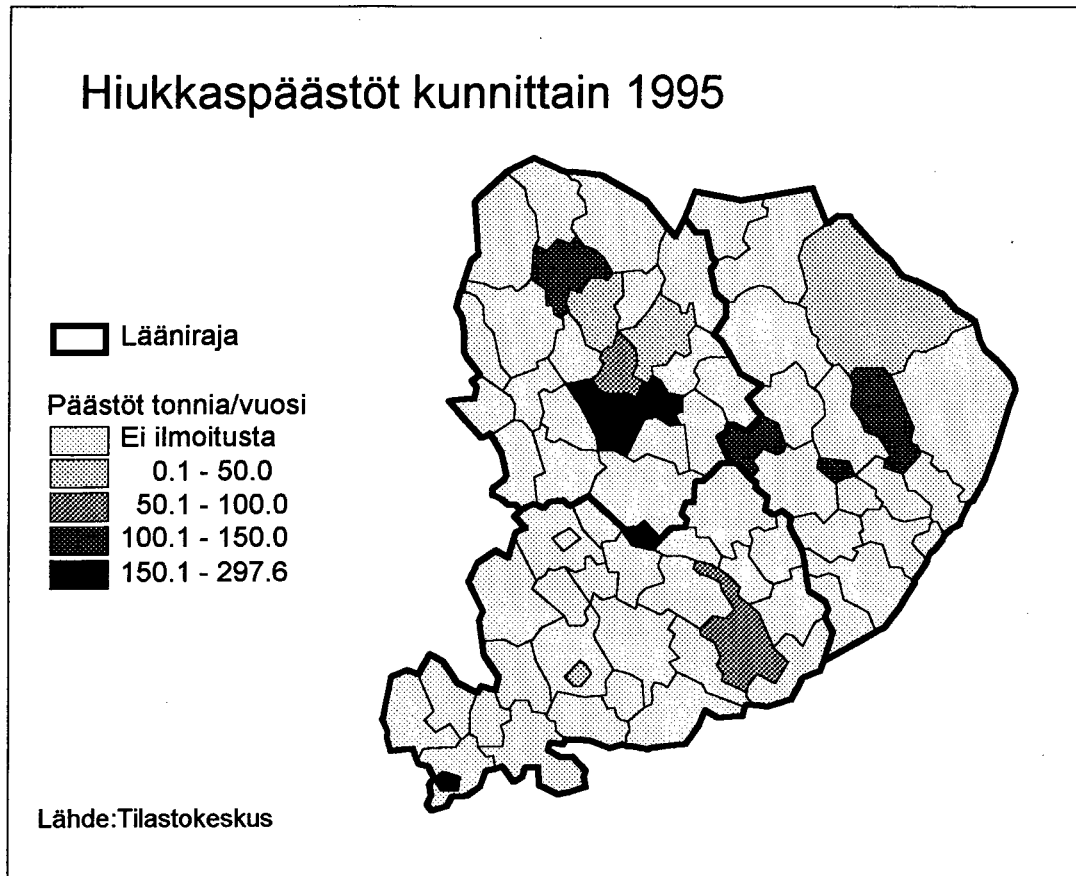

Kuva 128. Typen oksidipäästöt (NO_x) kunnittain 1995.

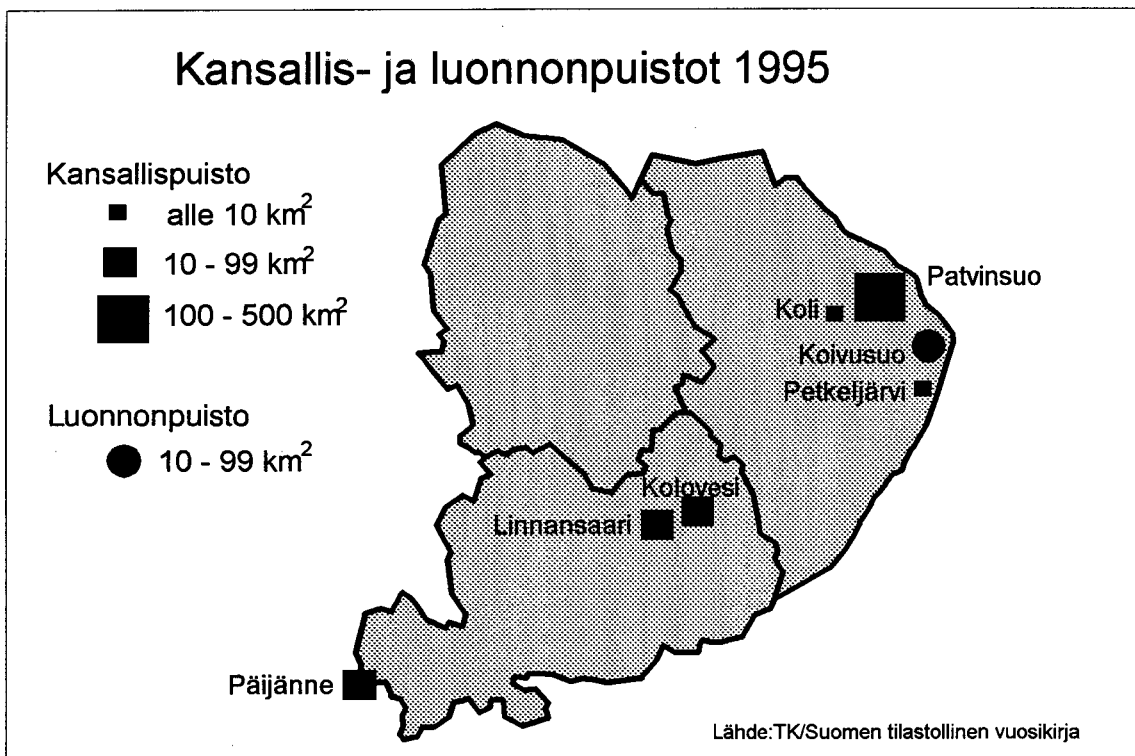
Kuva 129. Rikkidioksidipäästöt (SO_2) kunnittain 1995.

Hiukkaspäästöt kunnittain 1995

Kuva 130. Hiukkaspäästöt kunnittain 1995.

Kansallis- ja luonnonpuistot 1995

Kuva 131. Kansallis- ja luonnonpuistot 1995.

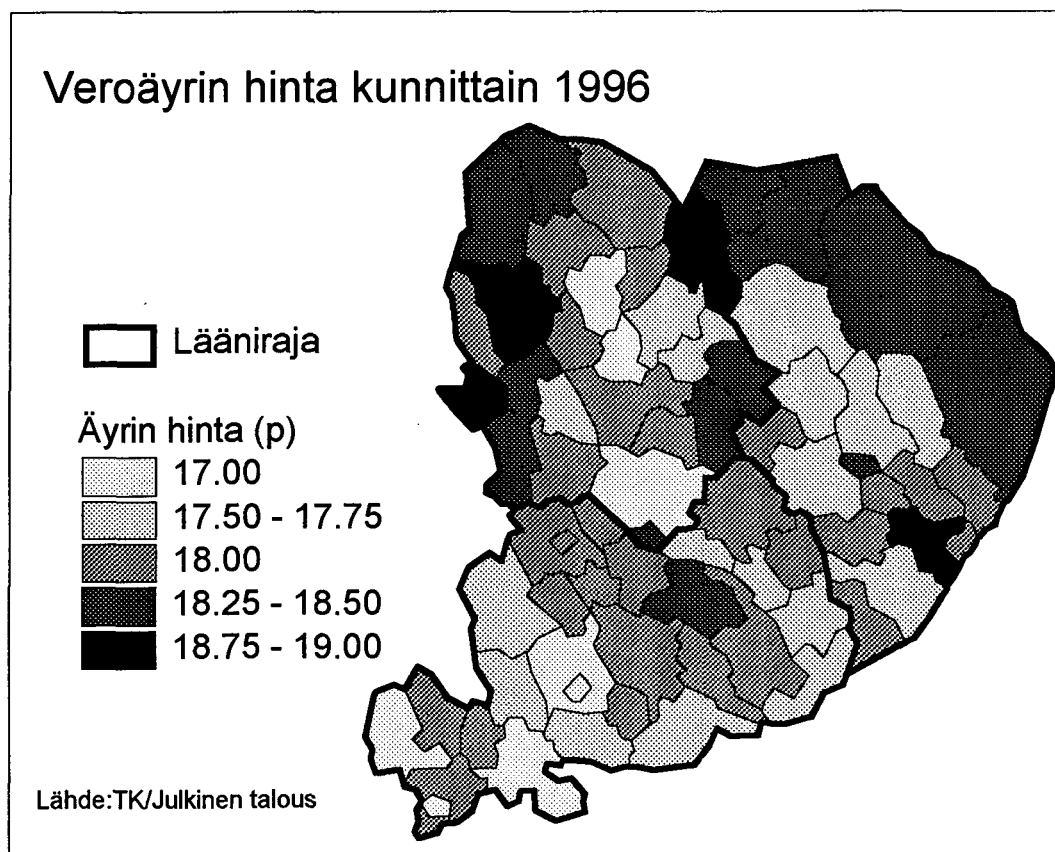
KUNNALLISTALOUS

Veroäyrit

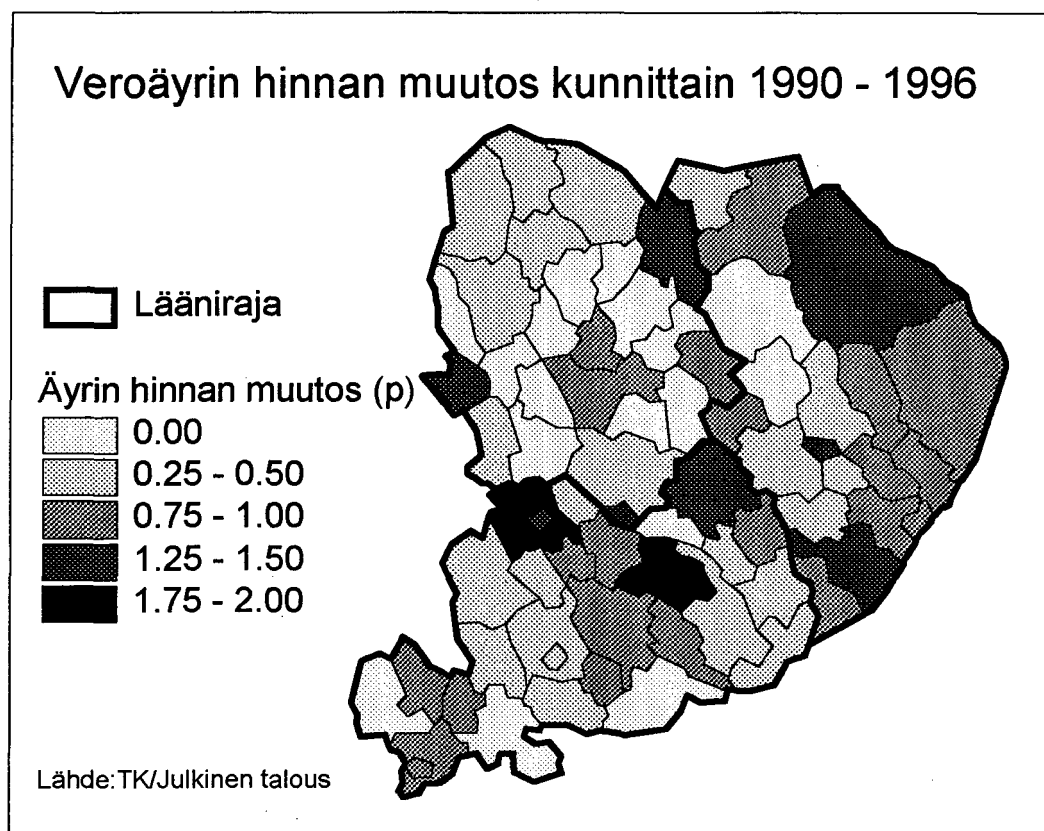
Veroäyrin hinta vaihteli vuonna 1996 Itä-Suomessa 17.00 ja 19.00 pennin välillä. Alhaisin äyrinhinta oli kahdeksassa kunnassa (Lapinlahti, Siilinjärvi, Leppävirta, Heinola, Mikkeli, Mikkelin maalaiskunta, Mäntyharju, Sysmä). Korkein äyrinhinta oli Rautavaaralla, Vesannolla ja Tohmajärvellä. Vuodesta 1990 veroäyrin hinta on noussut eniten Pieksämäen maalaiskunnassa (2.00 penniä) ja Rantasalmella (1.75 penniä). Samaan aikaan äyrinhinta on pysynyt ennallaan 17 kunnassa.

Verovuonna 1994 keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti nousi kaikissa Itä-Suomen lääneissä. Myös kaikissa alueen kunnissa äyrimäärä kasvoi verovuodesta 1993 vuoteen 1994. Tämä kasvu oli Kiihtelysvaaralla suurin, Pieksämäellä pienin.

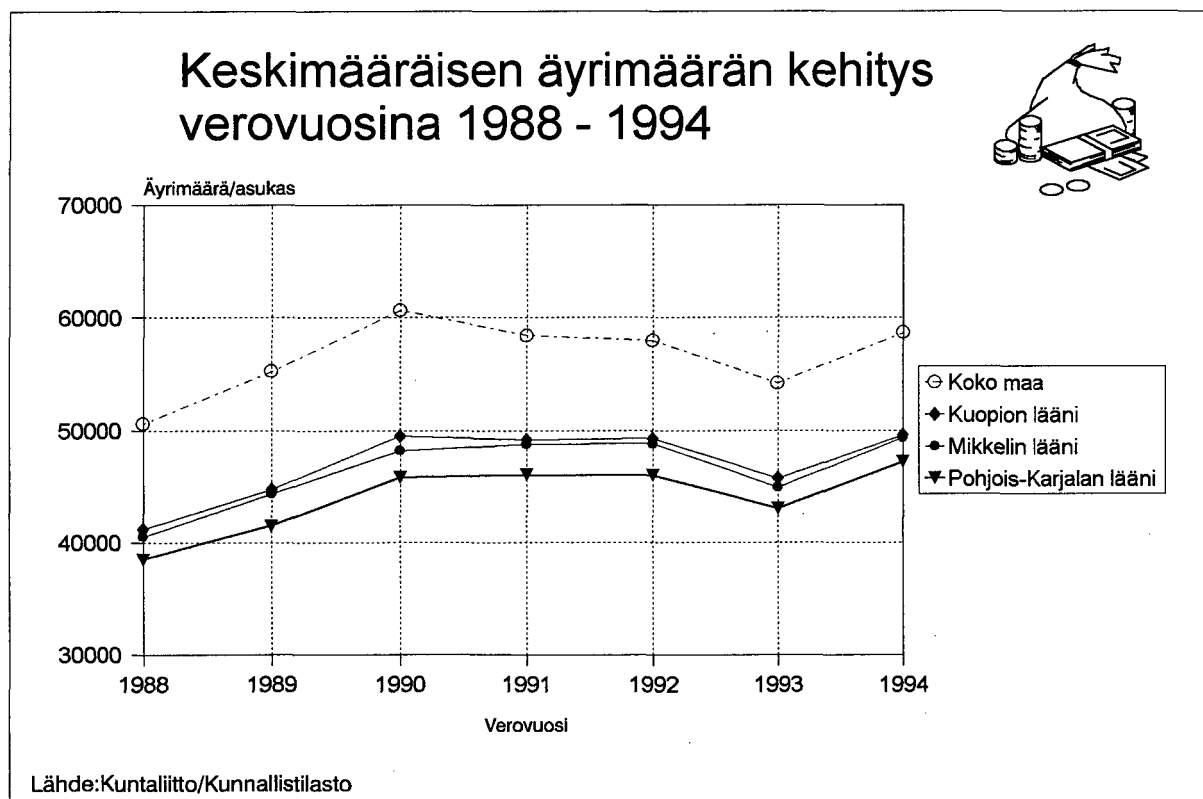
Vuonna 1994 oli Suomen kuntien verotulot olivat keskimäärin 58 687 äyriä asukasta kohti. Itä-Suomen kaikissa kunnissa keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti oli tätä alhaisempi. Alueen korkein keskiarvo oli Kuopiossa ja alhaisin Varpaisjärvellä.

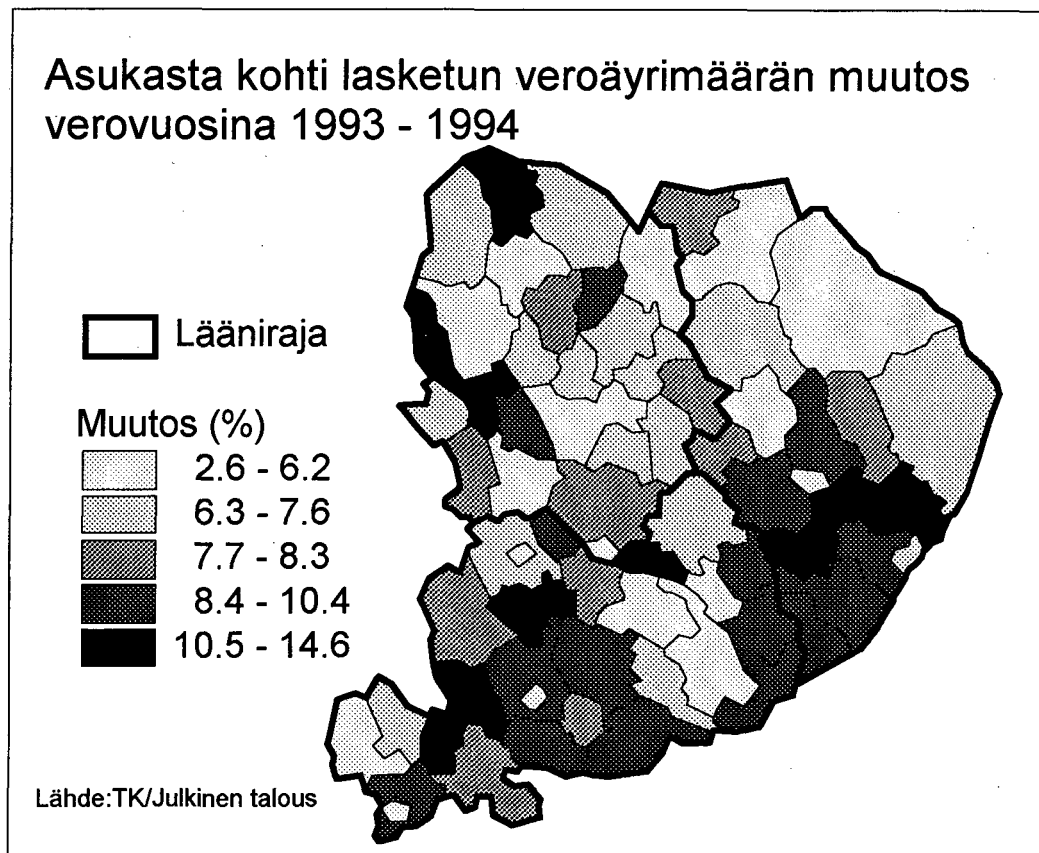
Kuva 132. Veroäyrin hinta kunnittain 1996.

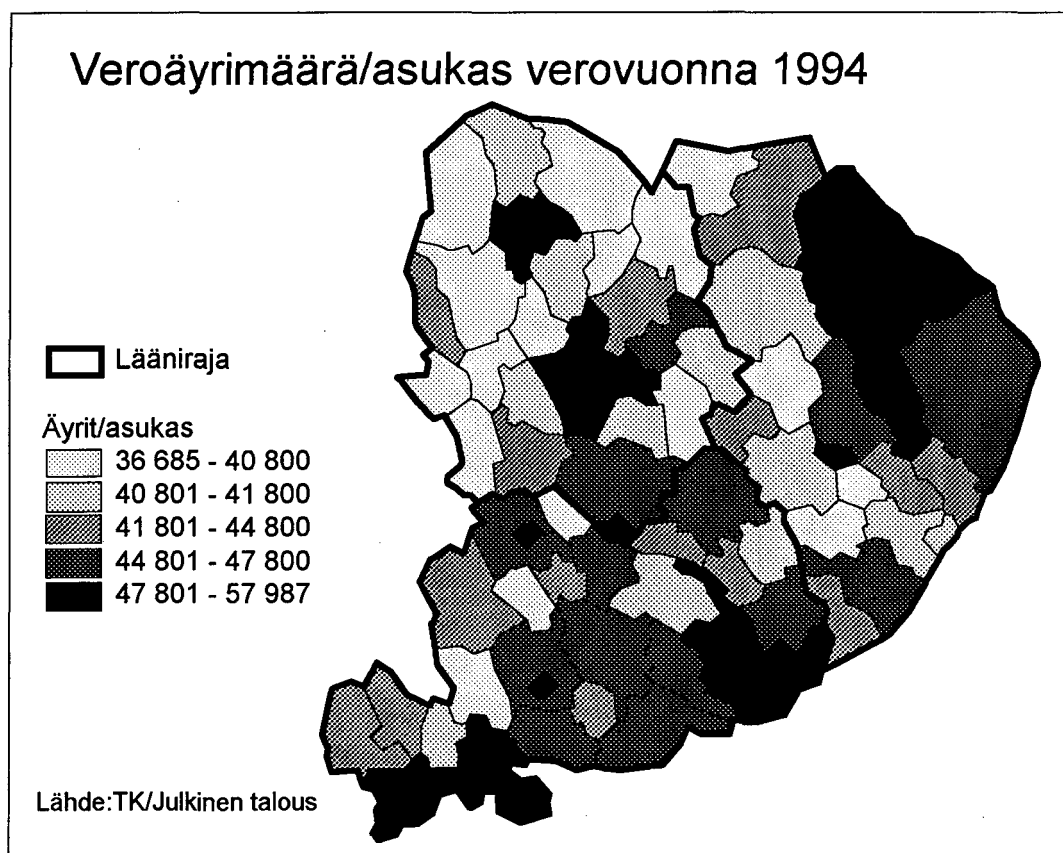
Kuva 133. Veroäyrin hinnan muutos kunnittain 1990 - 1996.

Kuva 134. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys verovuosina 1988 - 1994.

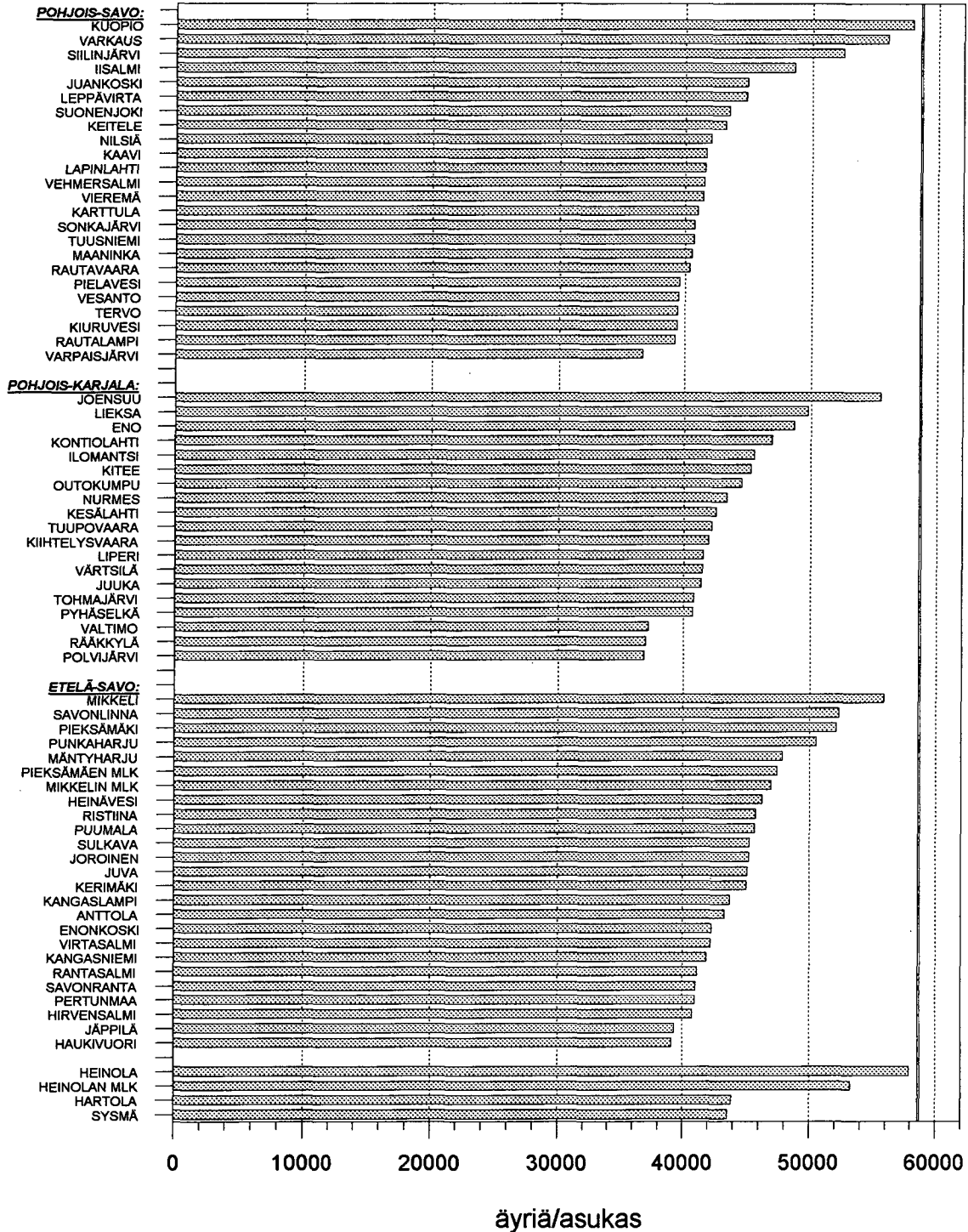
Kuva 135. Asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän muutos verovuosina 1993 - 1994.

Kuva 136. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994.

Äyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994

Koko maa = 58 687 äyriä/asukas

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 137. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994.

Kuntien nettomenot

Kuntien yleisen hallinnon menot käsittävät mm. valtuuston, hallituksen, lauta- ja johtokuntien ja keskustoimiston menot. Suurimmillaan yleisen hallinnon menot olivat vuonna 1995 Kangaslammen kunnassa, yli 2500 markkaa/asukas. Pienimmät ne olivat Iisalmessa.

Sosiaali- ja terveystoimen menot ylittivät 10 000 markkaa asukasta kohti 14 kunnassa. Suurimmillaan nämä menot olivat Rautavaaralla ja Juukassa. Sosiaali- ja terveystoimen menot kattavat mm. lasten päivähoidon, perusterveydenhuollon, hammashoidon, erikoissairaanhoidon, vanhusten ja vammaisten laitoshuollon ja kotipalvelun.

Opetus- ja kulttuuritoimen menot asukasta kohti olivat yli 7000 markkaa Rääkkylässä, Vieremällä ja Pyhäselällä. Pienimmillään ne olivat Virtasalmella.

Kuntein kokonaismenot koostuvat käyttömenoista, investointimenoista ja rahoitusmenoista. Suurimmat kokonaismenot asukasta kohti olivat vuonna 1995 Pieksämäellä ja pienimmät Siilinjärvellä. Suurimmat käyttömenot (yli 26 000 markkaa) asukasta kohti olivat Vieremällä, Kuopiossa, Rautavaaralla, Joensuussa ja Rääkkylässä. Pienimmät (alle 18 000 markkaa) käyttömenot olivat Heinolan maalaiskunnassa. Vähiten investointimenoja oli Rautavaaralla ja Liperissä, eniten Värtsilässä. Rahoitusmenot olivat suurimmat Pieksämäellä ja pienimmät vastaavasti Kiteellä.

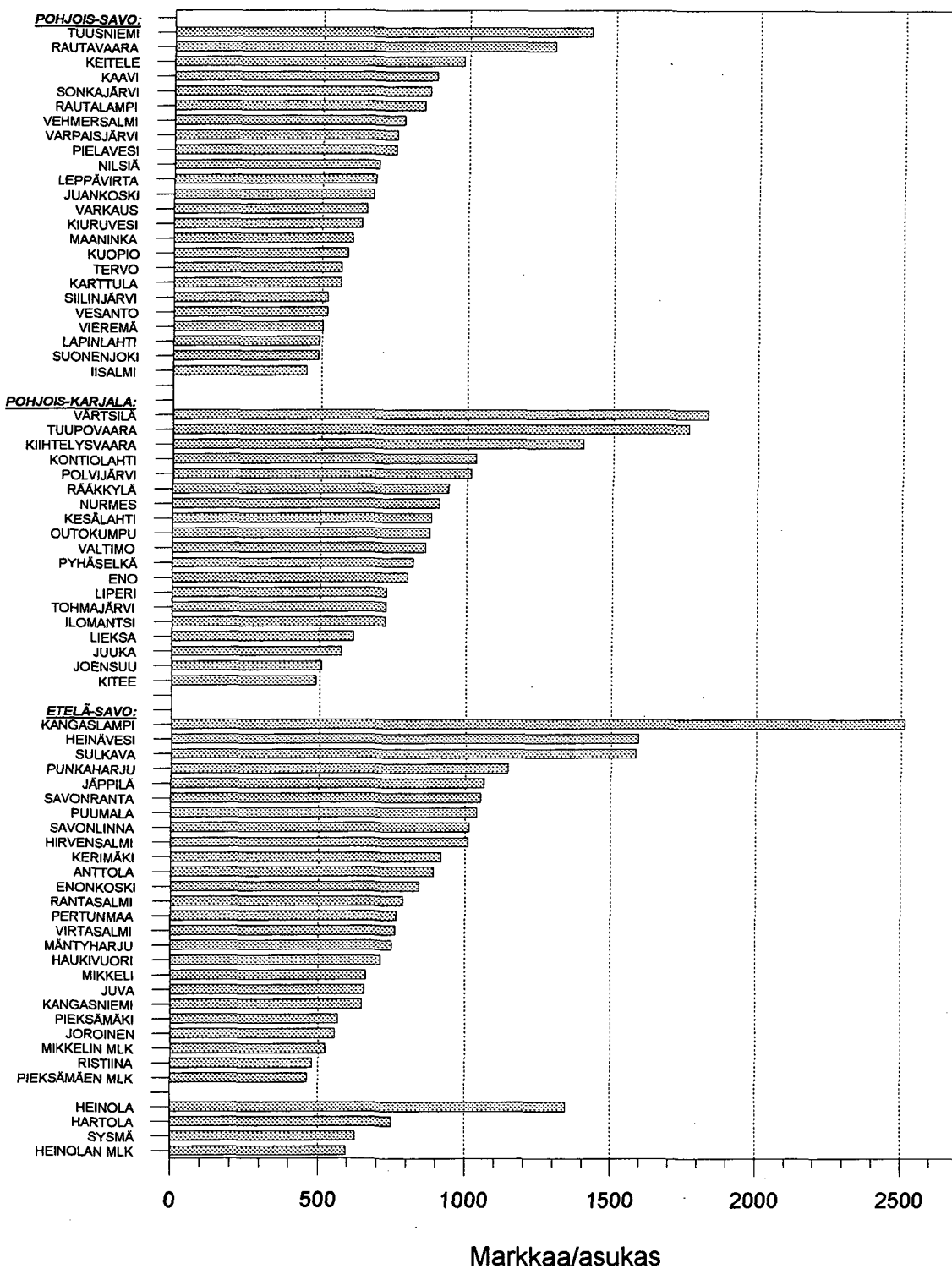
Kunnallistalouden tunnuslukuja

Vuonna 1995 Itä-Suomen velkaantunein kunta oli Rautavaara, kun kriteerinä käytetään pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen yhteismäärää joko asukasta tai veroäyriä kohti. Pohjois-Karjalassa velkaantunein kunta oli Joensuu ja Mikkelin läänissä Hartola.

Lainojen korkojen ja kuoletusten osuus verorahoituksesta vaihteli Hartolan lähes 25 prosentista Valtimon 1.7 prosenttiin.

Kassan riittävyys oli suurin Tervossa, 166 päivää. Pienin se vastaavasti oli Maaningalla ja Pieksämäen maalaiskunnassa. Vakavaraisuus oli paras Tervossa, huonoin Maaningalla ja Rautavaarassa.

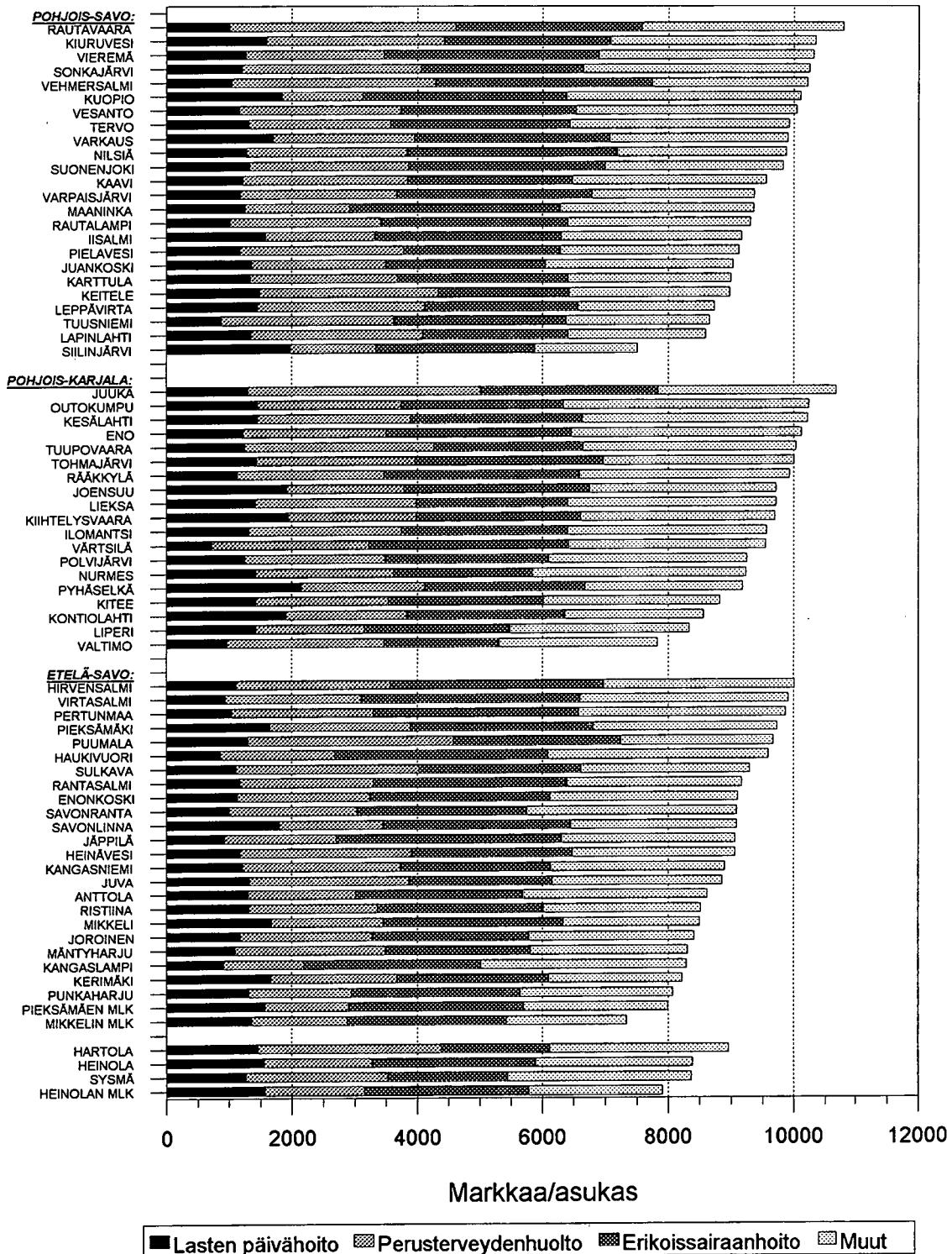
Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 138. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

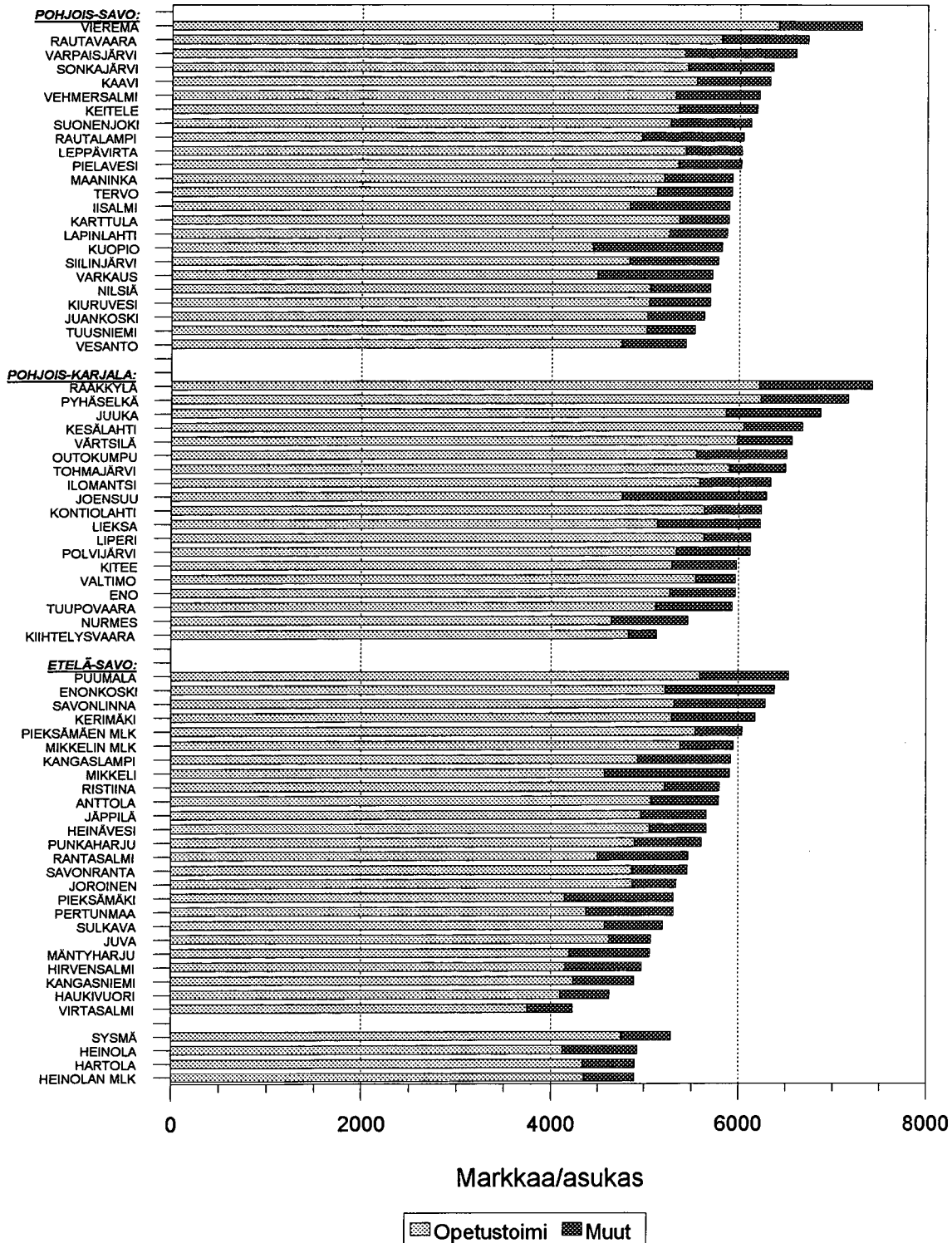
Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 139. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

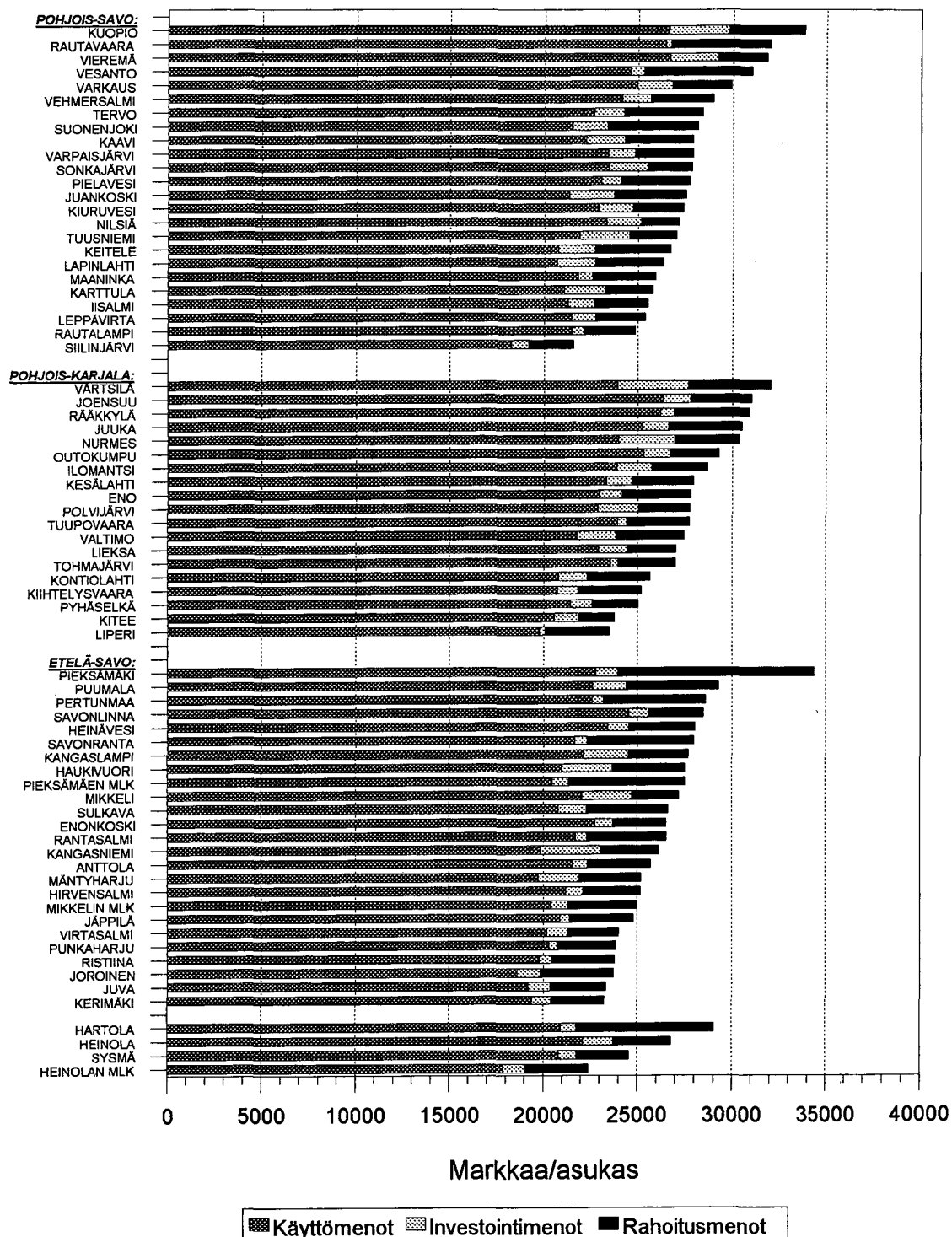
Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

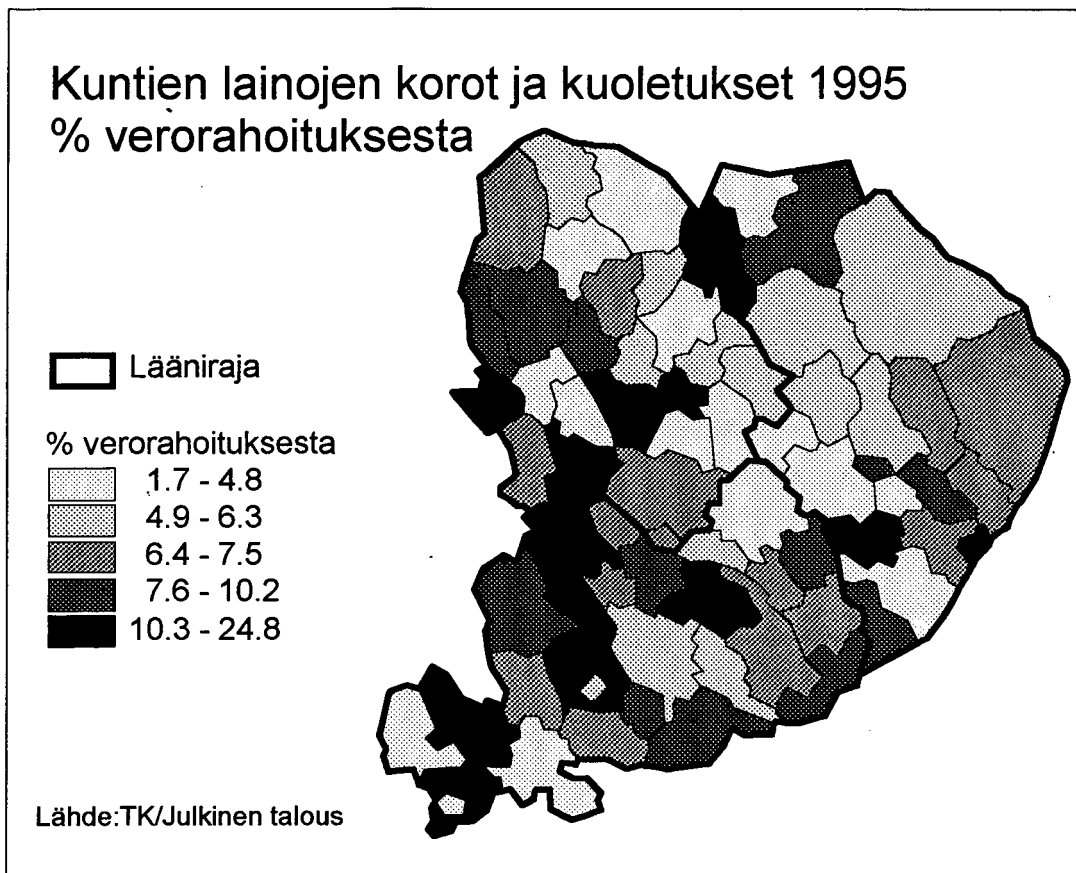
Kuva 140. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

Kuntien kokonaismenot 1995 (markkaa/asukas)

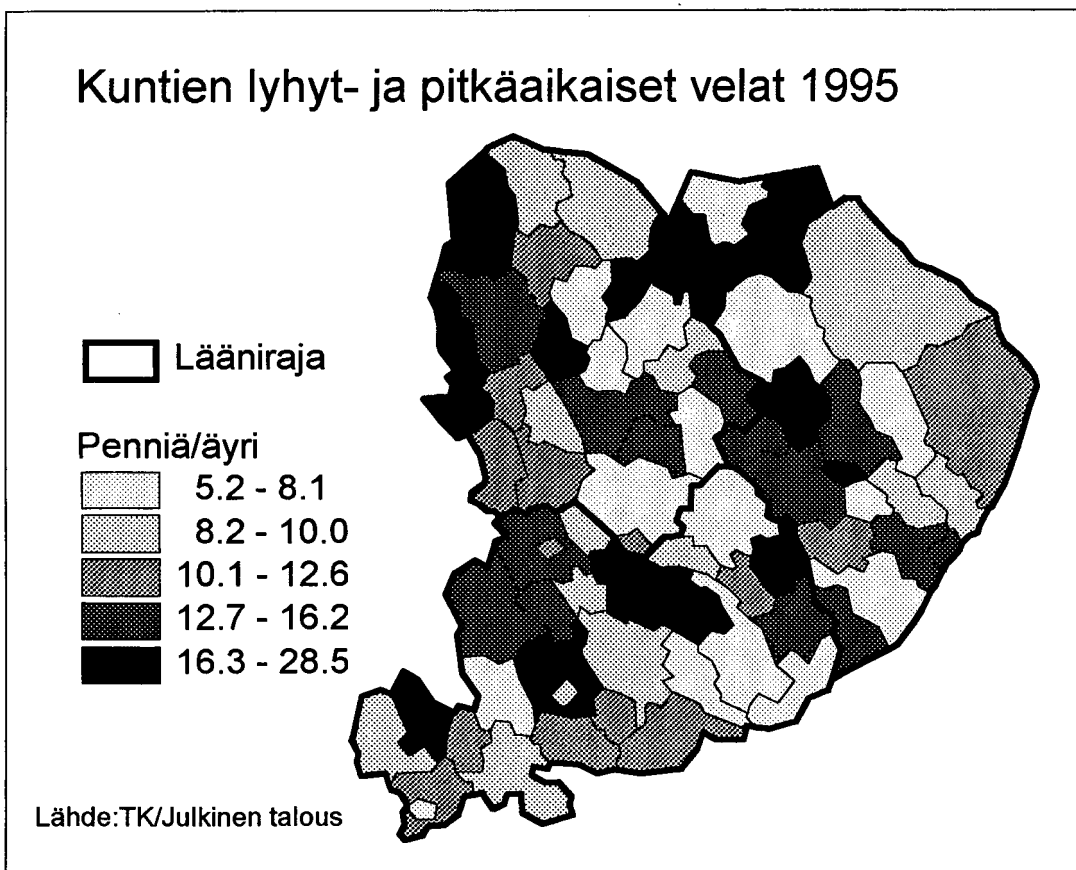

Lähde: TK/Julkinen talous

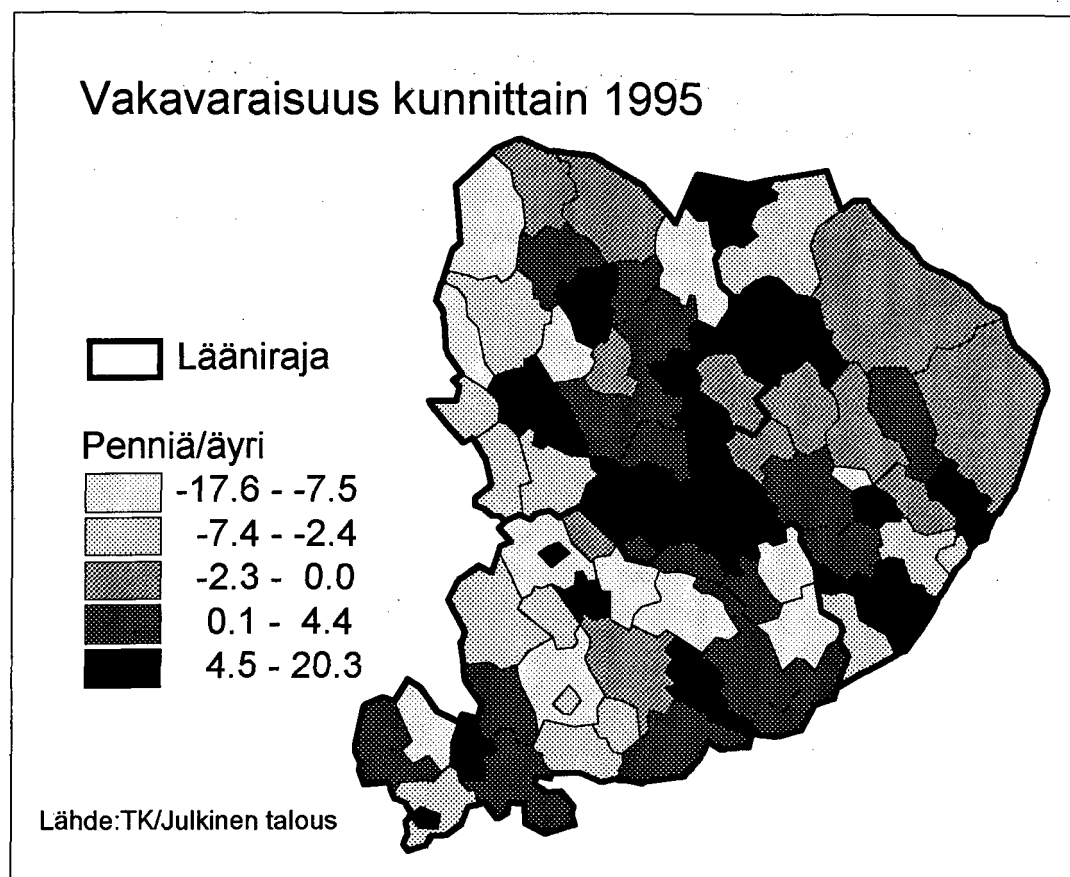
Kuva 141. Kuntien kokonaismenot 1995 (mk/asukas).

Kuva 142. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta).

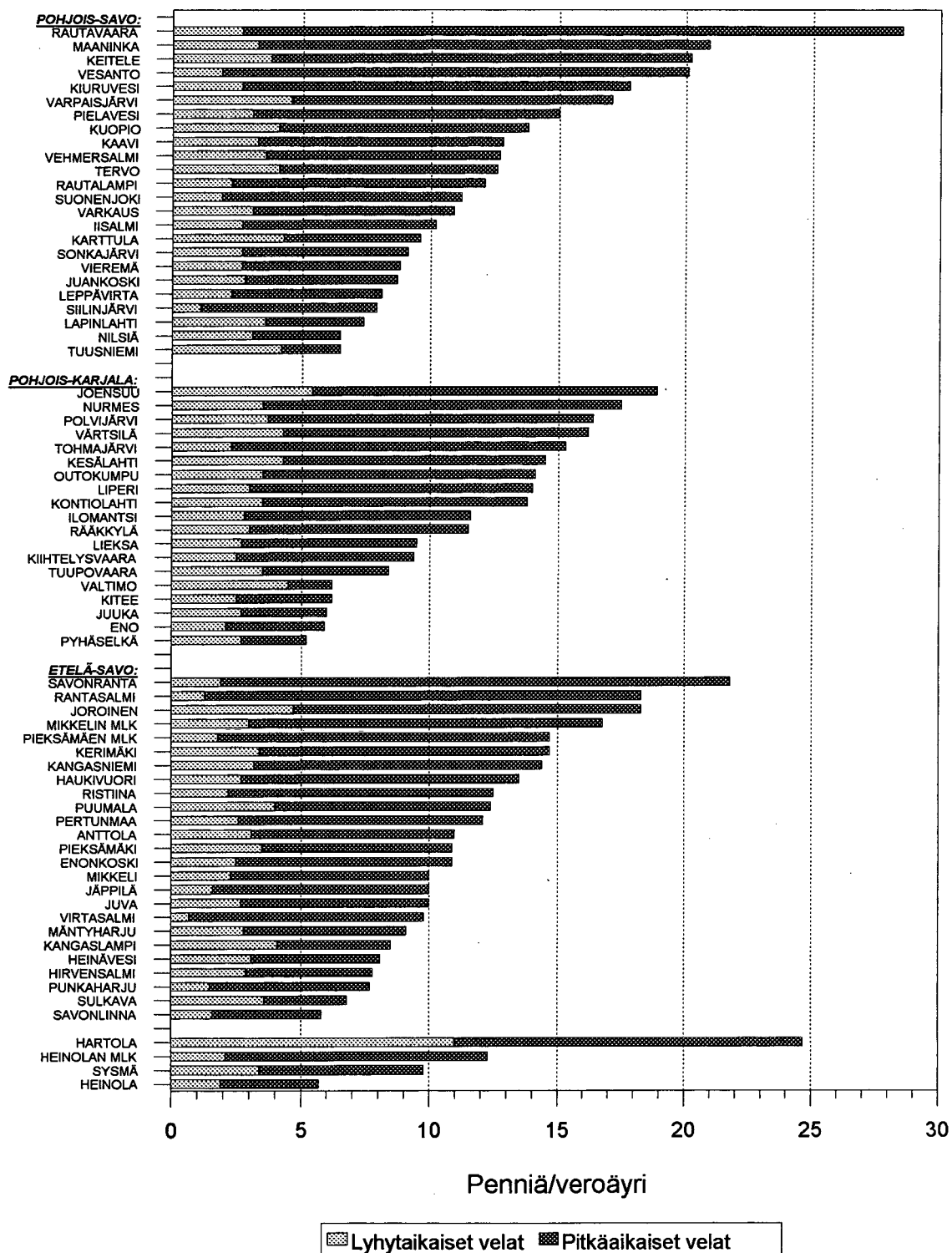

Kuva 143. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri).

Kuva 144. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/äyri).

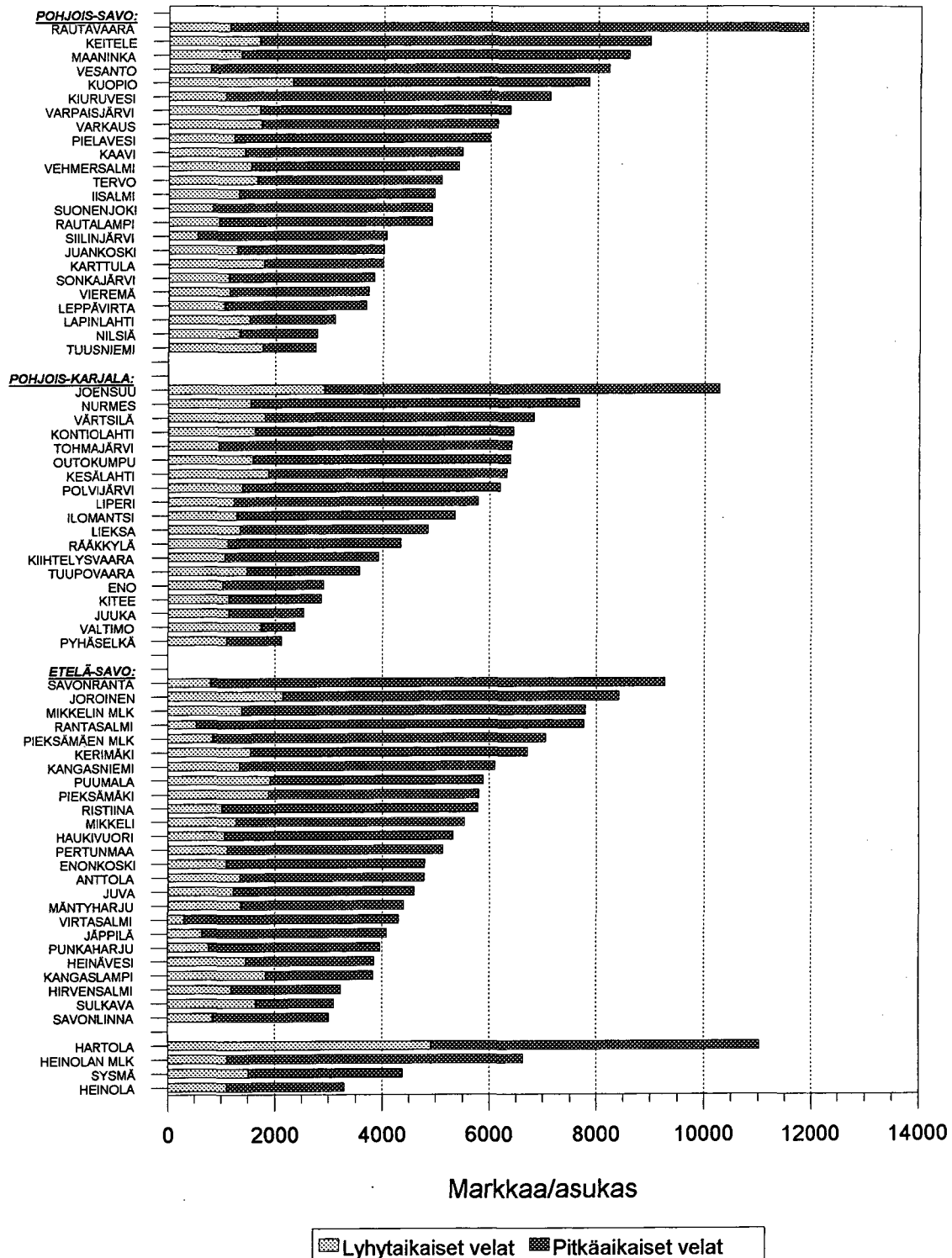
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/veroäyri)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 145. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/veroäyri).

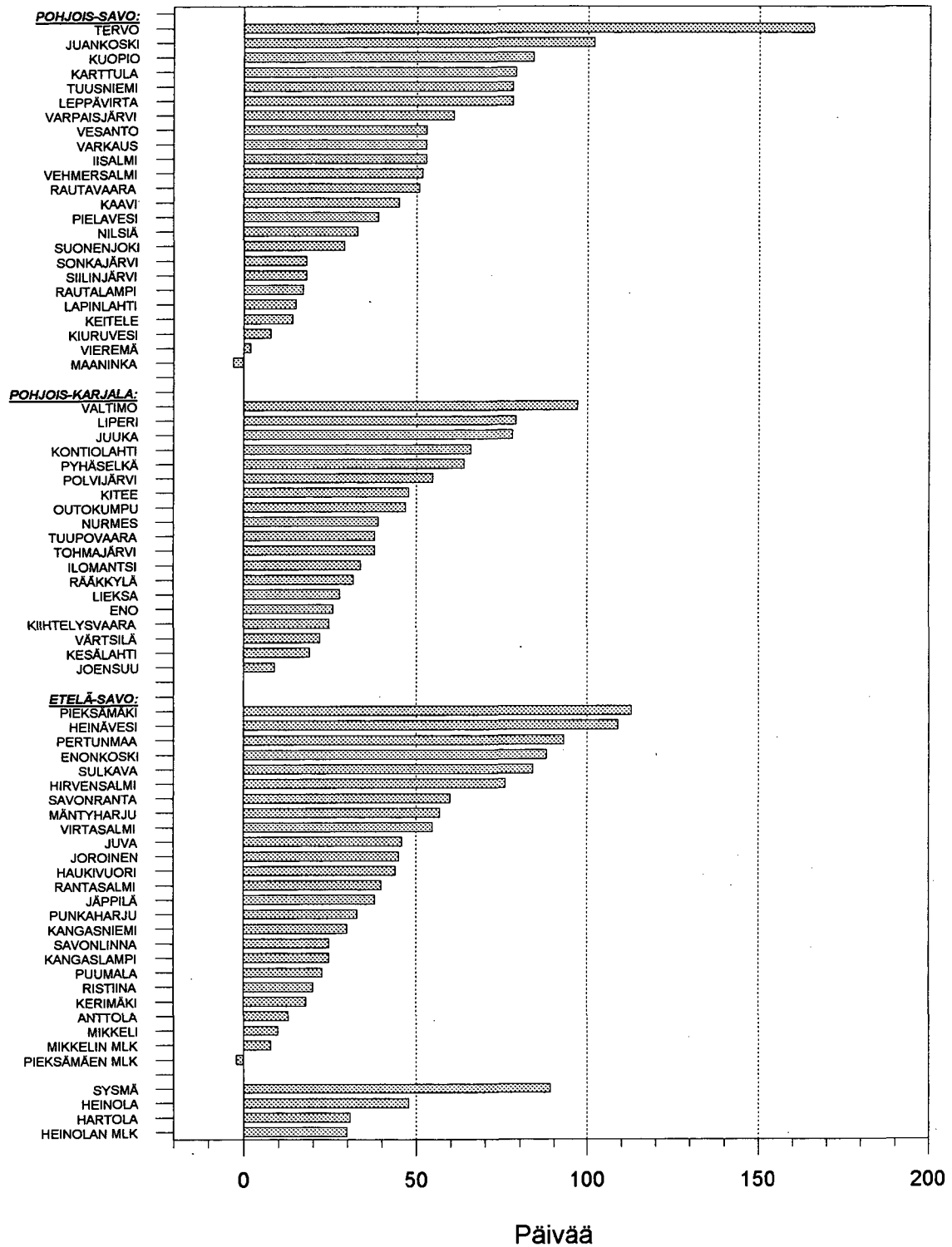
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (markkaa/asukas)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 146. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (markkaa/asukas).

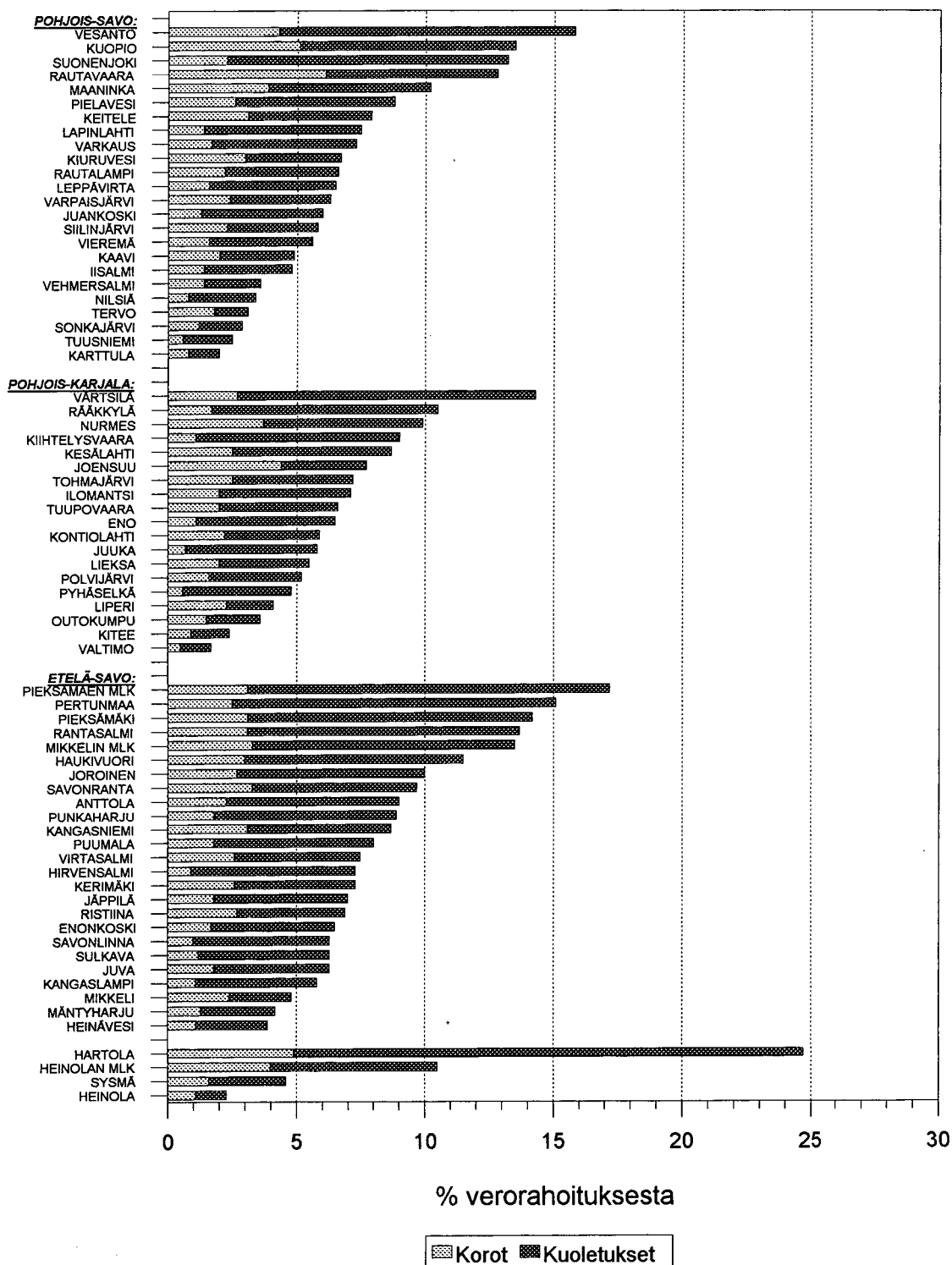
Kassan riittävyys kunnittain 1995

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 147. Kassan riittävyys kunnittain 1995.

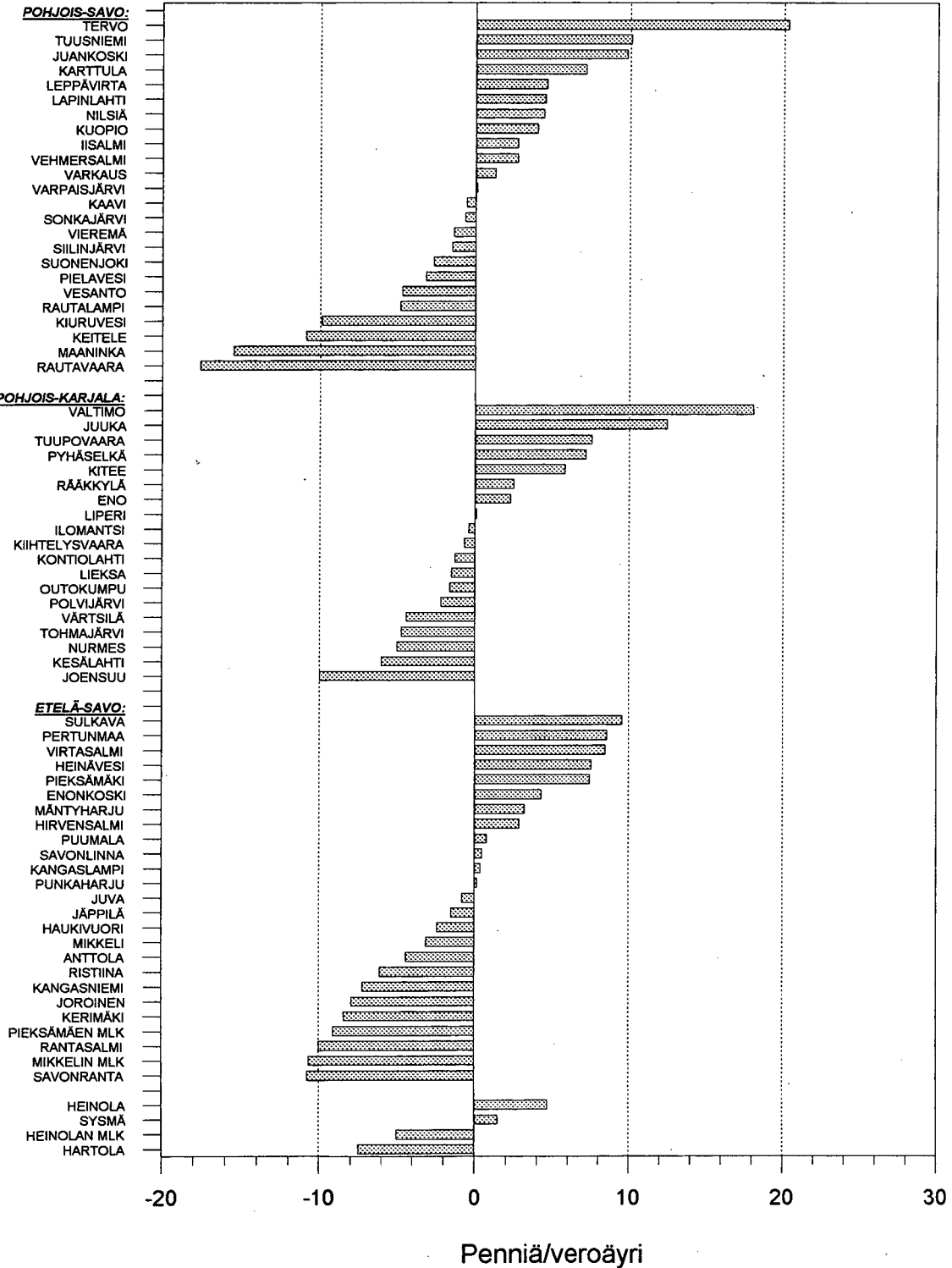
Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta)

Lähde: TK/Julkinen talous

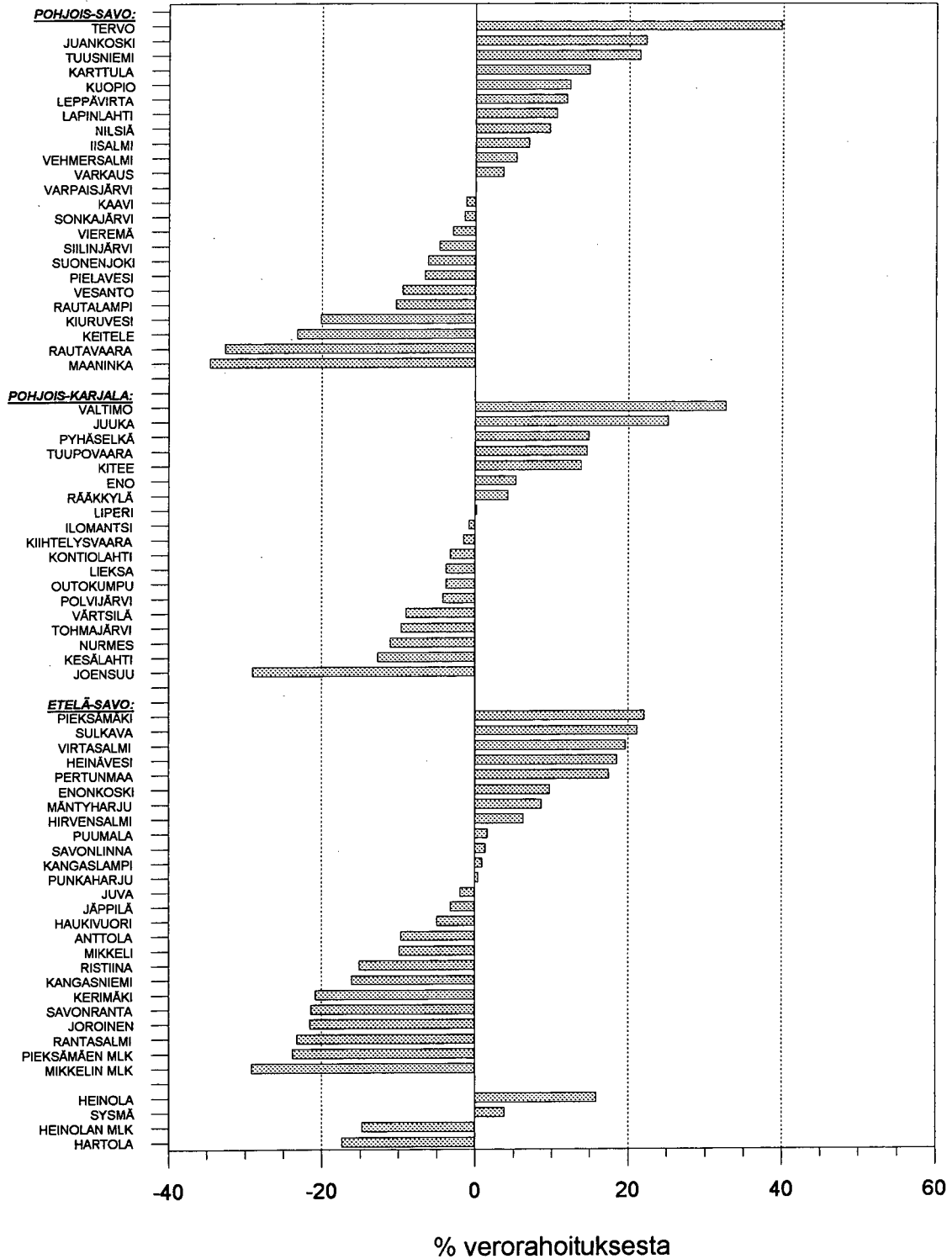
Kuva 148. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta).

Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/veroäyri)

Kuva 149. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/veroäyri).

Vakavaraisuus kunnittain 1995 (% verorahoituksesta)

Kuva 150. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (% verorahoituksesta).

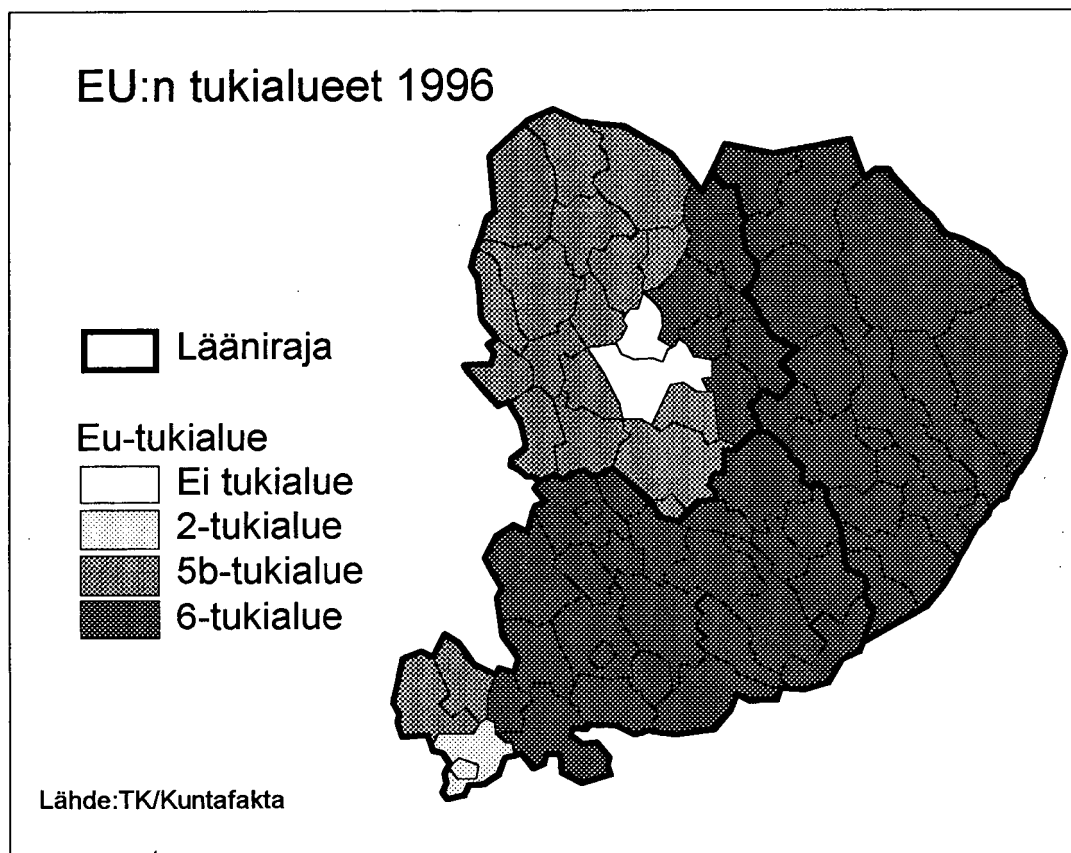
ALUEPOLITIikka

Suomi on jaettu kolmeen EU:n tavoite 2-, 5b- ja 6- tukialueeseen, jotka pitkälle vastaavat kansallisia kehitysalueita. Tavoite 2-alueet kohdentuu taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen, 5b-alueet jaetaan maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen.

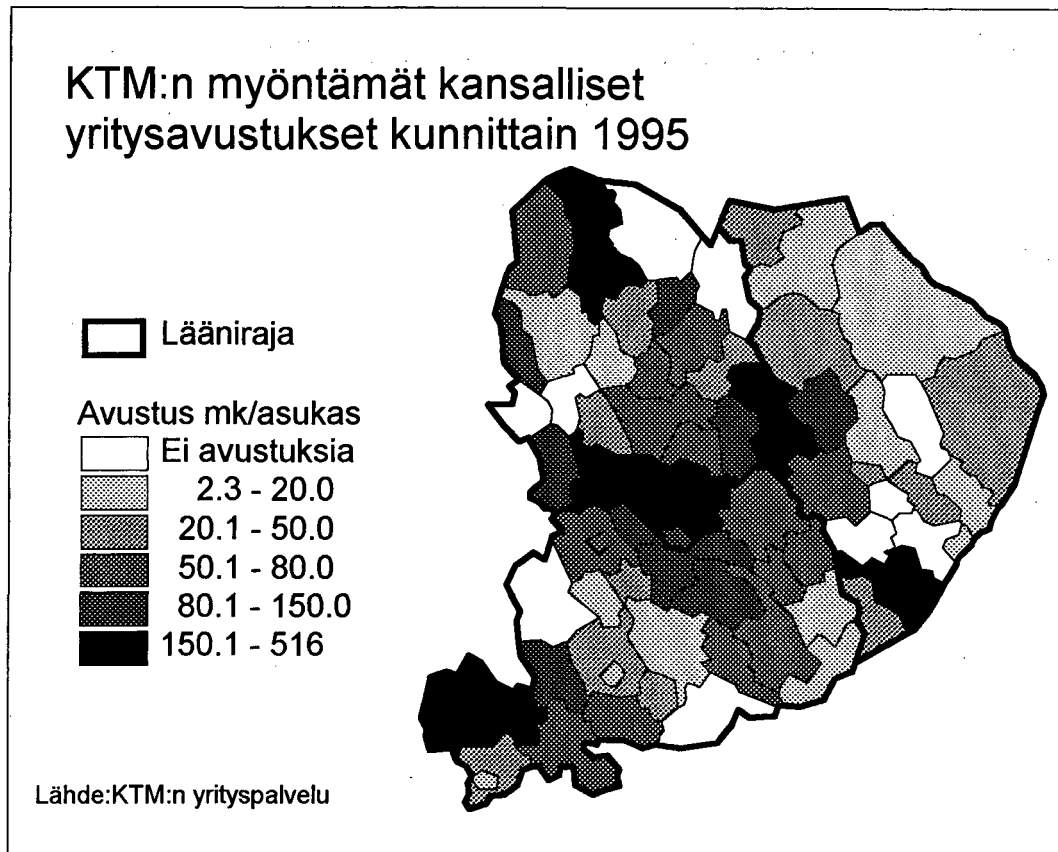
Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon kunnat kuuluvat tavoite 6-tukialueeseen. Pohjois-Savon kunnista suurin osa kuuluu tavoite 5b-tukialueeseen, osa kunnista kuuluu 6-tukialueeseen ja Kuopio ja Siilinjärvi jäävät tukialueiden ulkopuolelle.

Yritykset, jotka toimivat tukialuekunnissa, voivat saada EU-rahoitteista alue- ja rakennetukea. Kauppa- ja teollisuusministeriön kautta ohjautuu EU-rahoitteista kehitysalueen investointitukea ja pk-yritysten kehittämistukea.

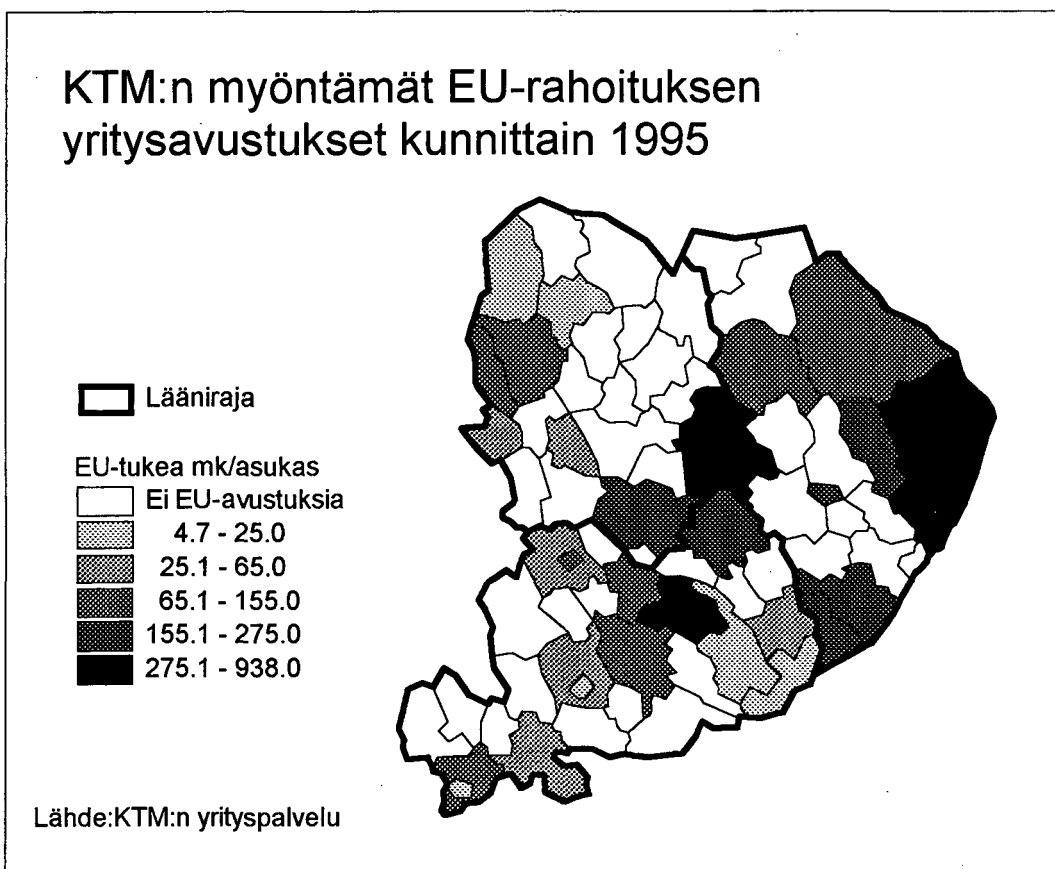
KTM:n myöntämät kansalliset kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet asukas kohti laskettuna olivat suurimmat Outokummussa ja Vieremällä. Kymmenelle kunnalle ei vuonna 1995 myönnetty kansallista tukea lainkaan. EU-rahoitteista yritystukea, joka sisältää kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet, myönnettiin Tuupovaaraan asukasta kohti eniten.

Kuva 151. EU:n tukialueet 1996.

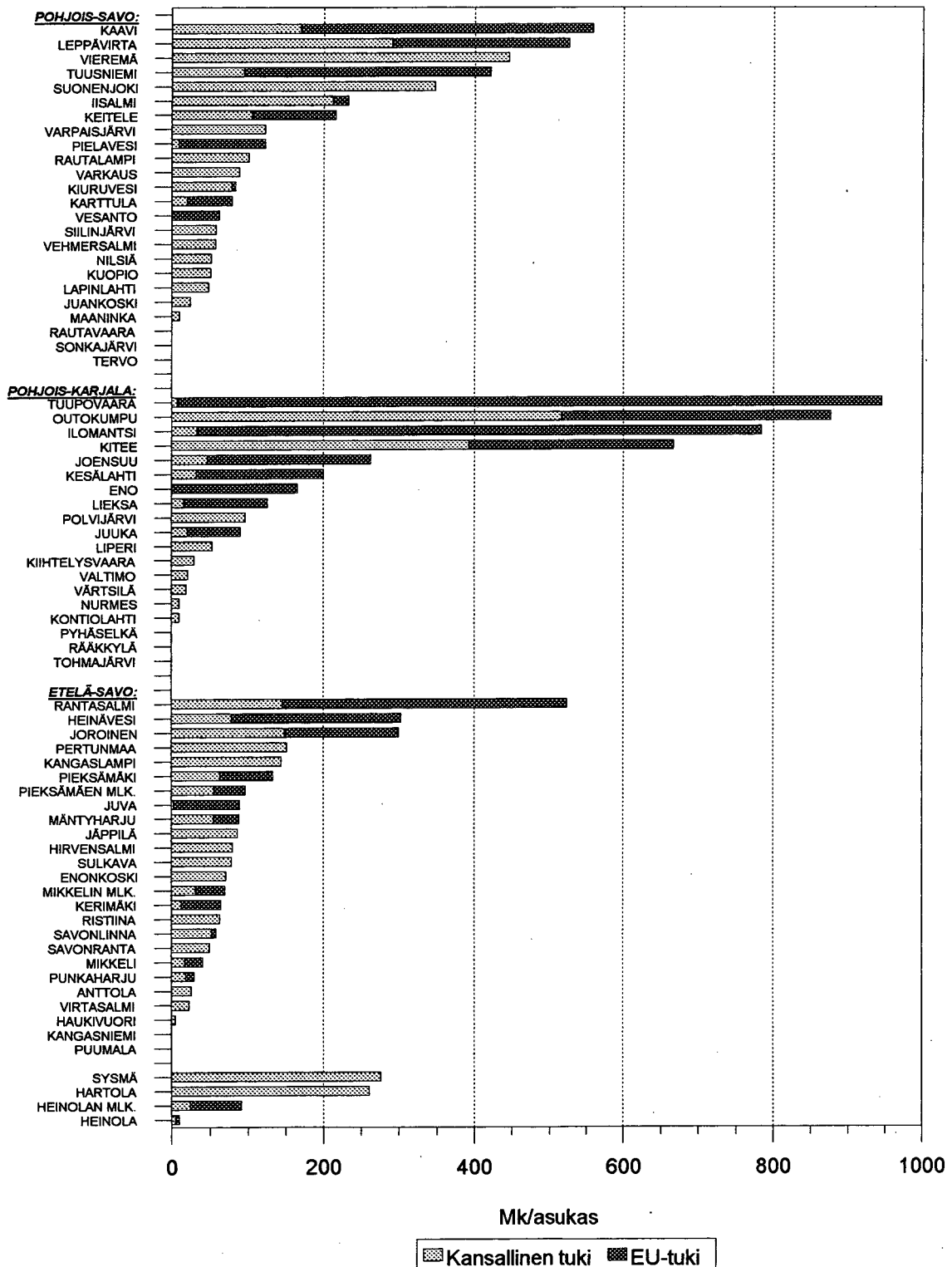

Kuva 152. KTM:n myöntämät yritysavustukset kunnittain 1995.

Kuva 153. KTM:n myöntämät EU-rahoituksen yritysavustukset kunnittain 1995.

KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

Kuva 154. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

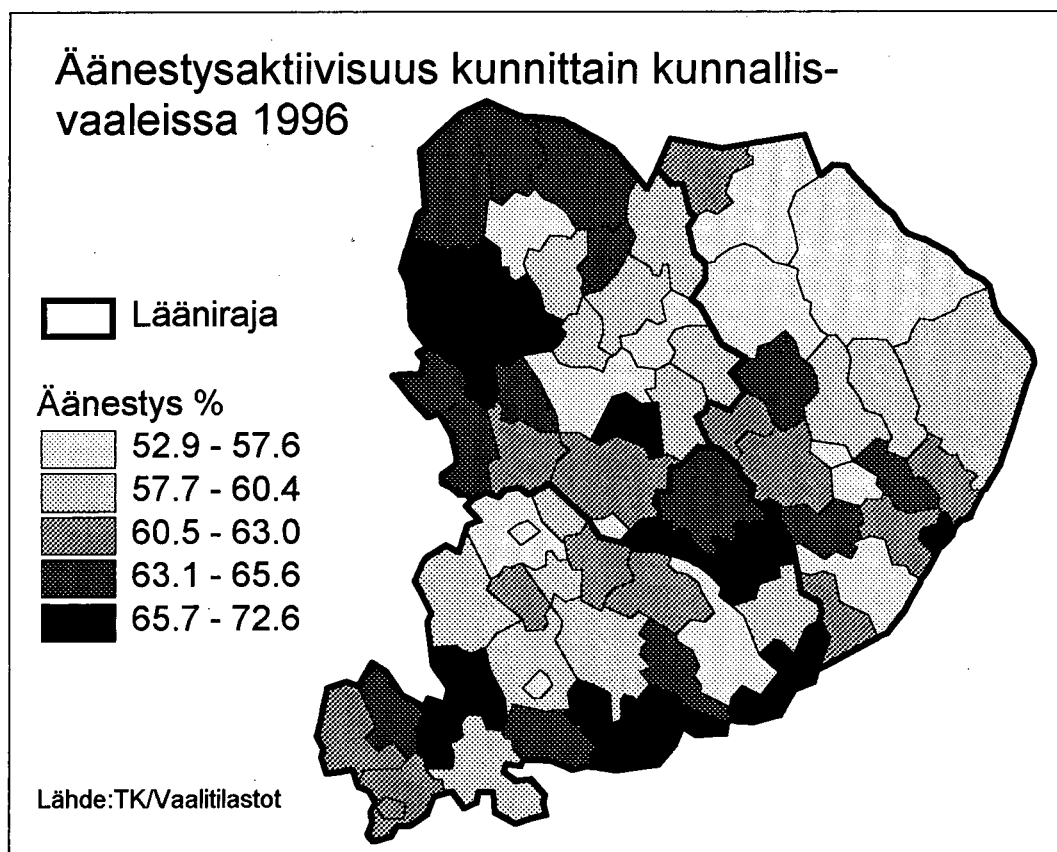
VAALIT

Vuoden 1996 lokakuun kunnallisvaalien äänestysprosentti jäi koko maassa 61.1 %:iin. Äänestysaktiivisuus laski maan kaikissa lääneissä vuoden 1992 kunnallisvaaleihin verrattuna. Mikkelin läänissä 59.8 % käytti äänestysoikeuttaan, vastaavasti Kuopion läänissä äänesti 58.2 % ja Pohjois-Karjalan läänissä 57.8 % äänioikeutetuista.

Suomen Keskusta ja Kansallinen Kokoomus lisäsivät kannatustaan Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä. Lisäksi Suomen Kristillisen liiton kannatus nousi sekä Pohjois-Karjalan että Kuopion lääneissä. Suurin muutos vuoden 1992 kunnallisvaaleista oli Suomen Keskustalla. Vasemmistoliitto, Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP), Vihreä liitto, Suomen Kristillinen Liitto, Perussuomalaiset (entinen SMP) ja Liberaalinen Kansanpuolue menettivät kannatustaan Itä-Suomessa.

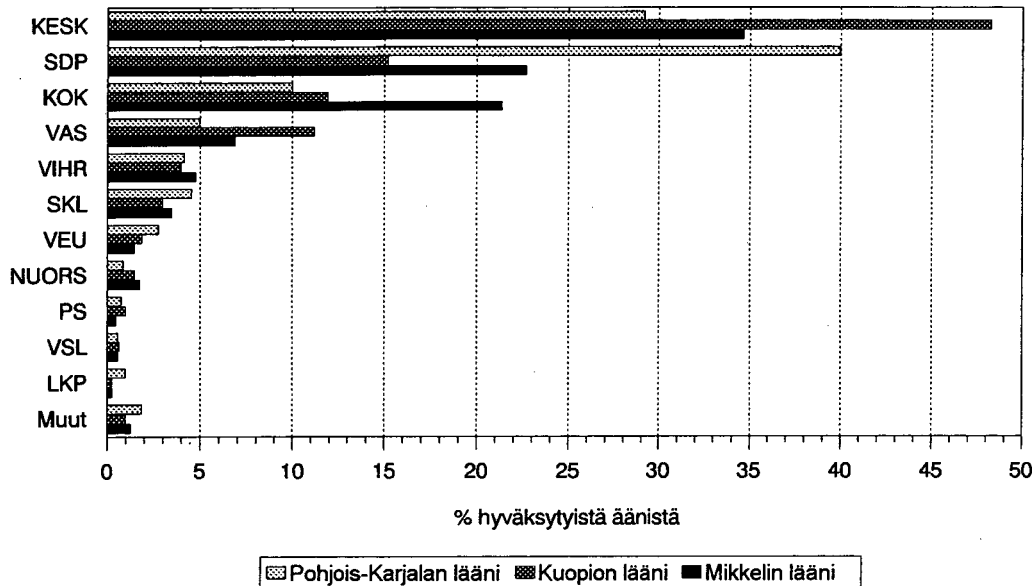
Suomen Keskustan kannatus oli Virtasalmella, Vieremällä ja Vehmersalmella yli 60 % hyväksytyistä äänistä. Vastaavasti sen kannatus jäi Varkaudessa ja Heinolassa (johon on laskettu myös Heinolan maalaiskunnan äänet) alle 10 %. Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP) sai Lieksassa ja Enossa suurimman kannatuksen. Mikkelissä, Kuopiossa ja Sysmässä Kansallisen Kokoomus sai neljänneksen hyväksytyistä äänistä. Vasemmistoliiton kannatus oli suurinta Rautavaaralla.

Europarlamenttivaaleissa äänestysprosentit jäivät hieman alhaisemmaksi kuin kunnallisvaaleissa. Mikkelin läänissä äänestysaktiivisuus oli 57.5 %, Pohjois-Karjalan läänissä 56 % ja Kuopion läänissä 56.7 %. Mikkelin ja Kuopion lääneissä eniten ääniä sai Suomen Keskusta. Pohjois-Karjalan läänissä eniten kannatusta sai SDP.

Kuva 155. Äänestysaktiivisuus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

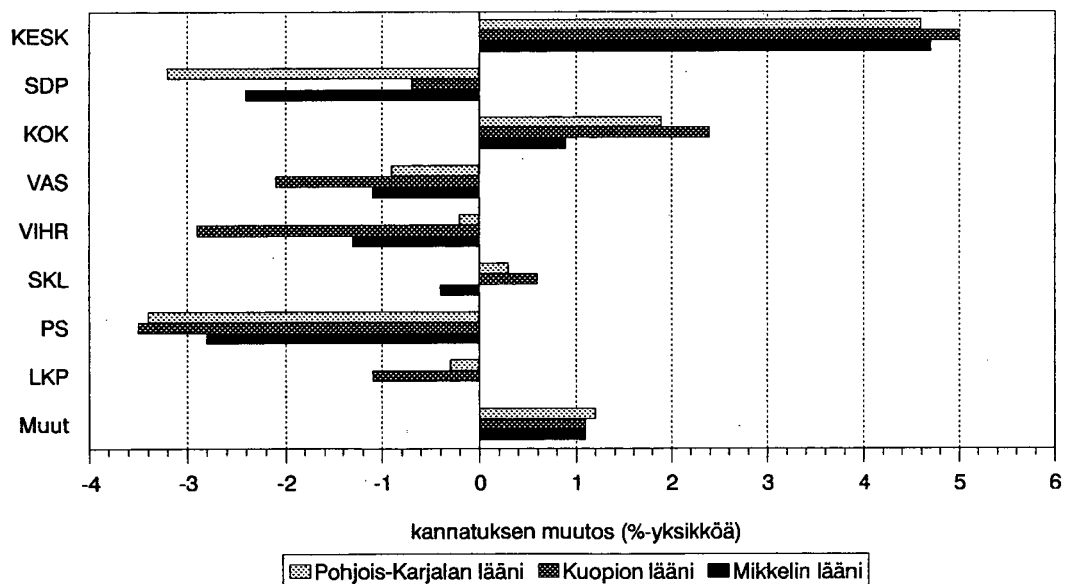
Puolueiden kannatus Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä Europarlamenttivaaleissa 1996

Lähde: TK/Vaalitilastot

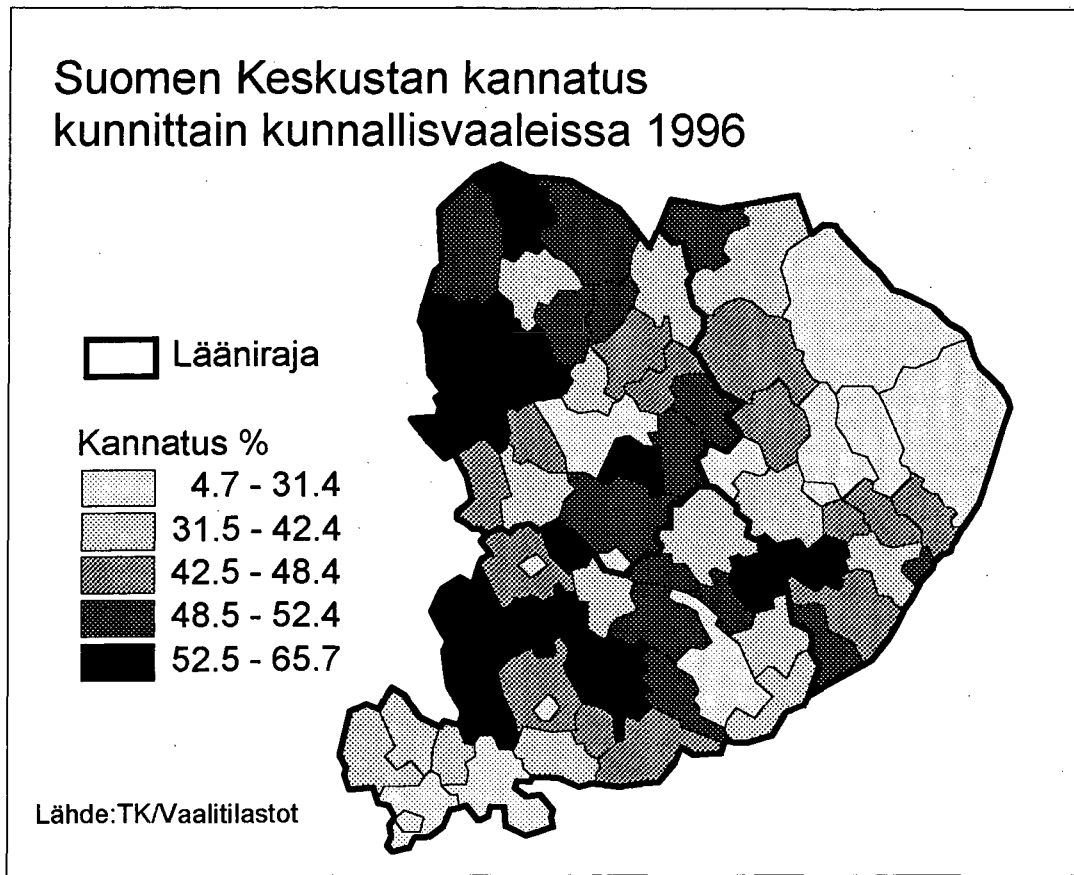
Kuva 156. Puolueiden kannatus Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä Europarlamenttivaaleissa 1996.

Puolueiden kannatuksen muutos Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä kunnallisvaaleissa 1992 - 1996

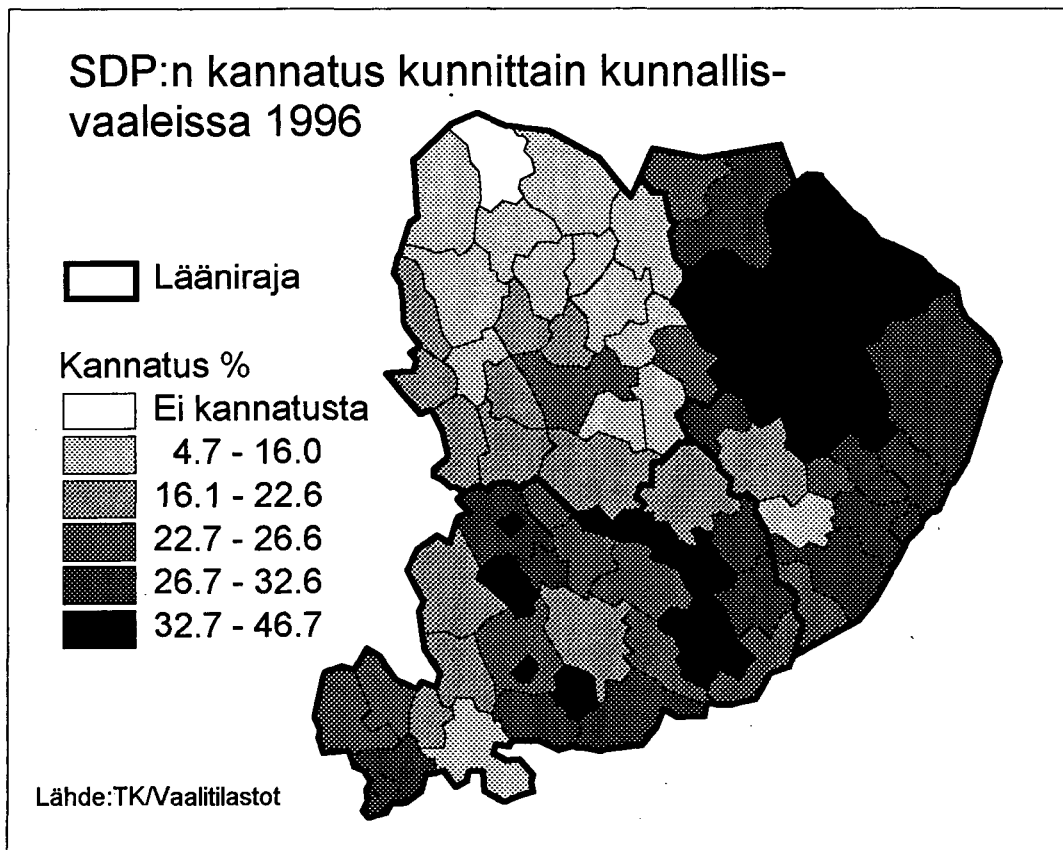

Lähde: TK/Vaalitilastot

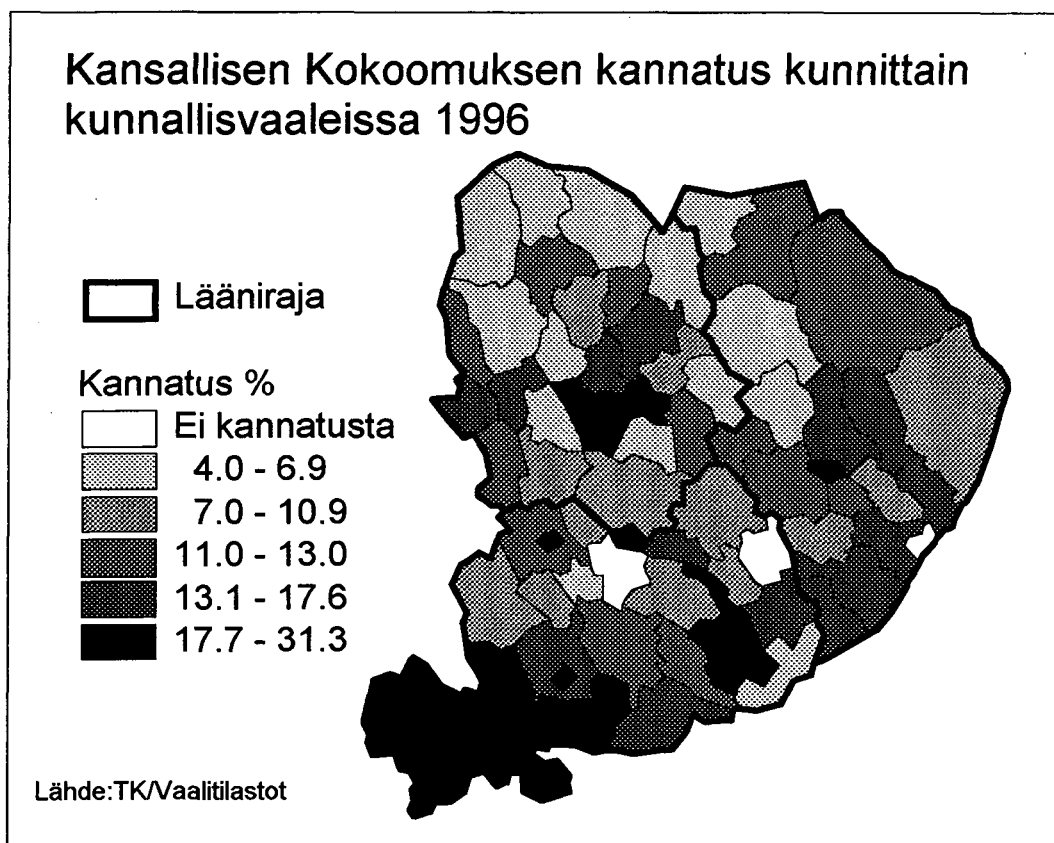
Kuva 157. Puolueiden kannatuksen muutos Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä kunnallisvaaleissa 1992 - 1996.

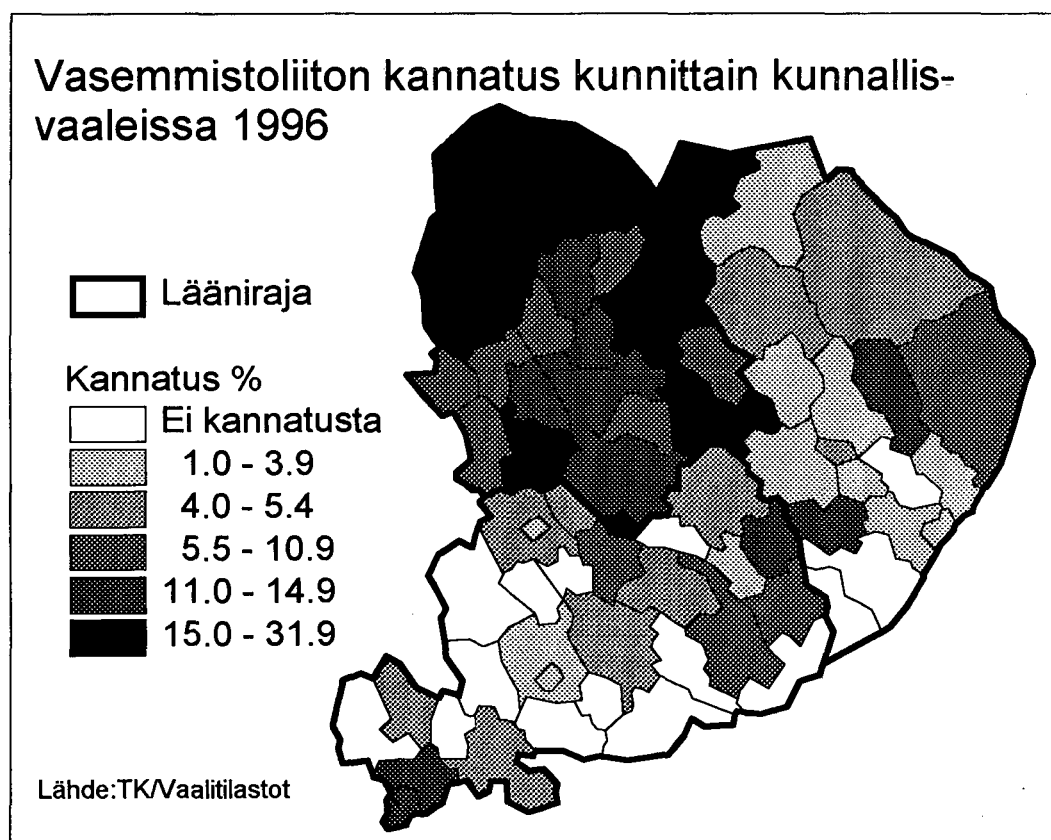
Kuva 158. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

Kuva 159. SDP:n kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

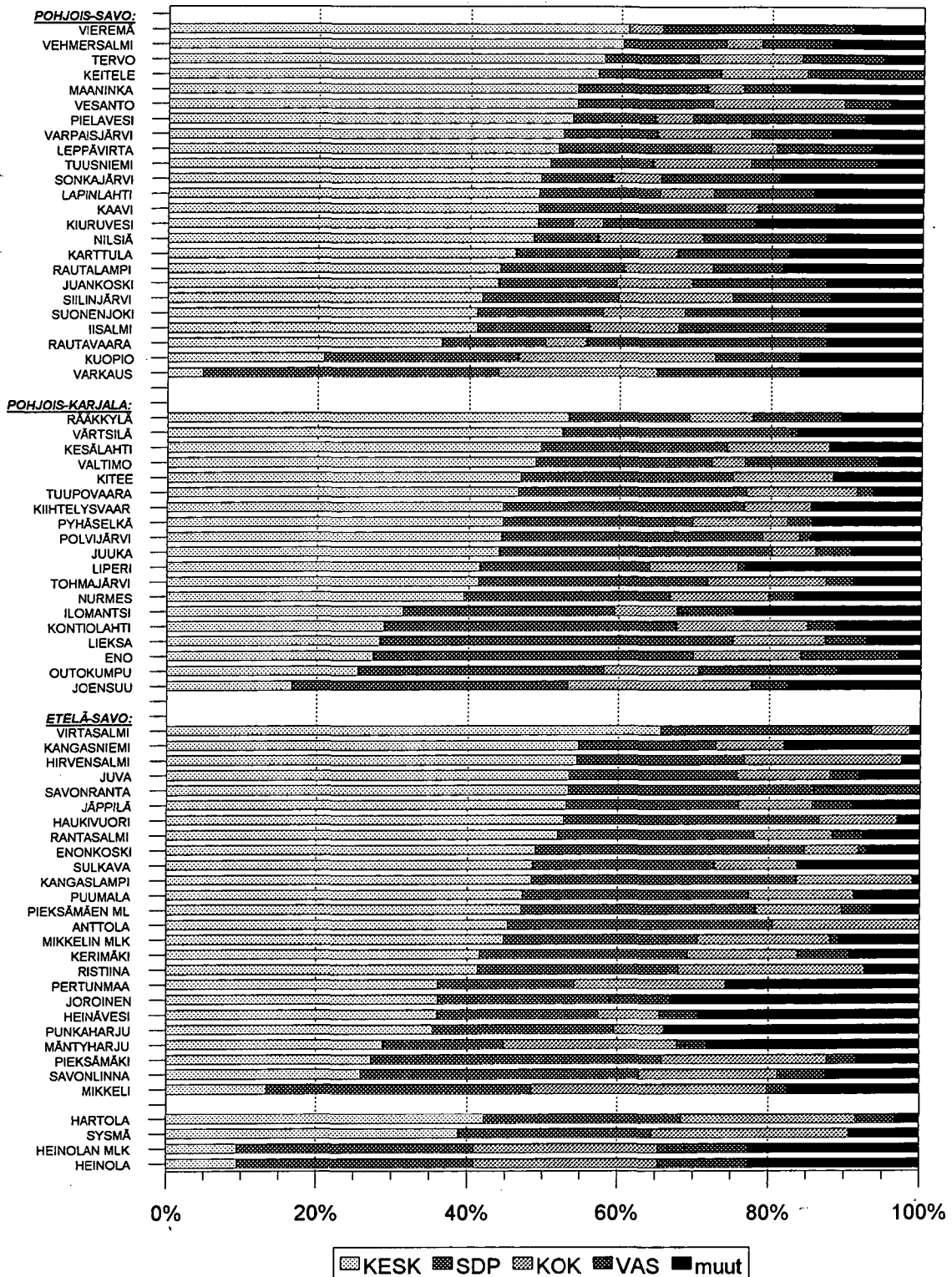
Kuva 160. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

Kuva 161. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

Puolueiden kannatus kunnallisvaaleissa 1996

Kunnat järjestetty Itä-Suomen suurimman puolueen mukaan

Lähde:TK/Vaalitilastot

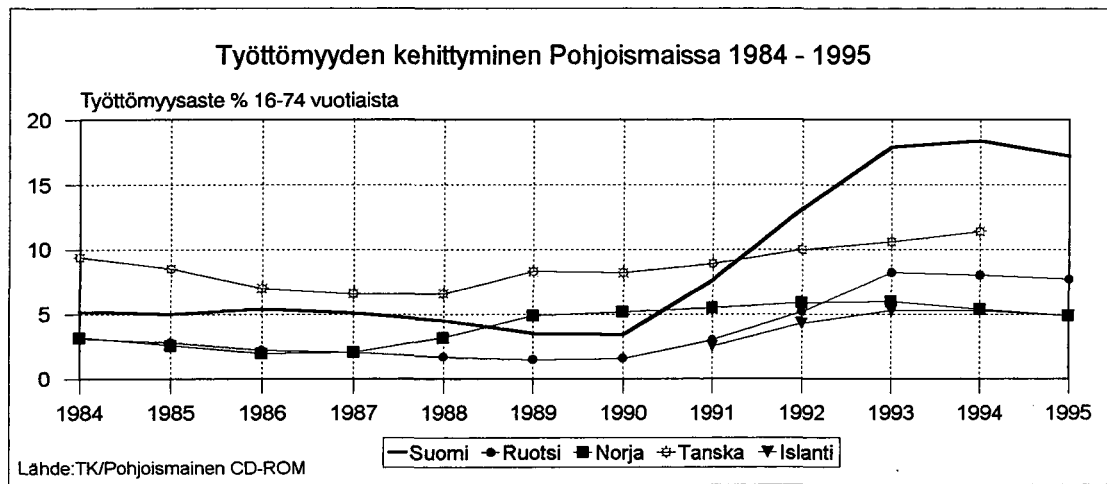
Kuva 162. Puolueiden kannatus kunnallisvaaleissa 1996.

KANSAINVÄLINEN VERTAILU

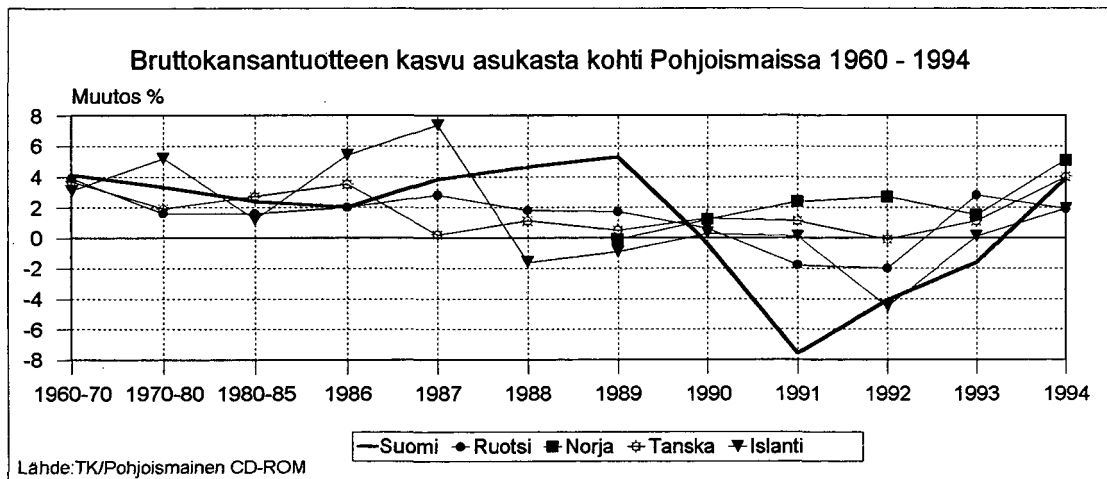
Pohjoismaat

Työttömyysaste on kasvanut kaikissa Pohjoismaissa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suomessa työttömyys on kasvanut jyrkimmin vuodesta 1990 lähtien. Vasta vuodesta 1994 vuoteen 1995 on havaittavissa hienoista laskua.

Bruttokansantuotteen kehitys asukasta kohti on Pohjoismaissa ollut hyvin epätasaista. Suomessa BKT kasvoi tasaisesti vuoteen 1989, jonka jälkeen se laski vuoteen 1991. BKT:n muutos on Suomessa ollut muita maita rajumpi.

B1. Työttömyyden kehittyminen Pohjoismaissa 1994 - 1995.

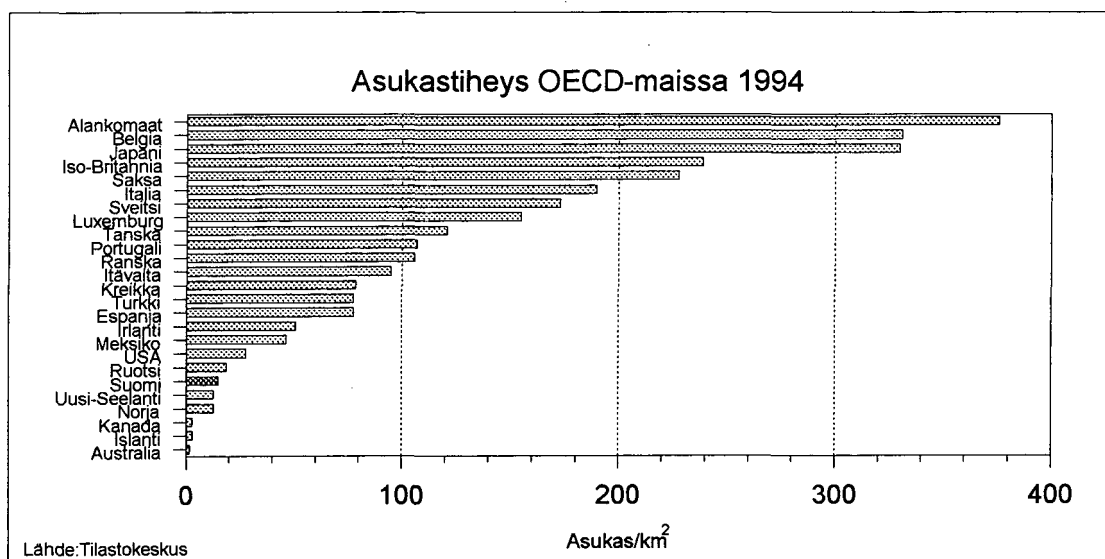
B2. Bruttokansantuotteen kasvu asukasta kohti Pohjoismaissa 1960 - 1994.

OECD-maat

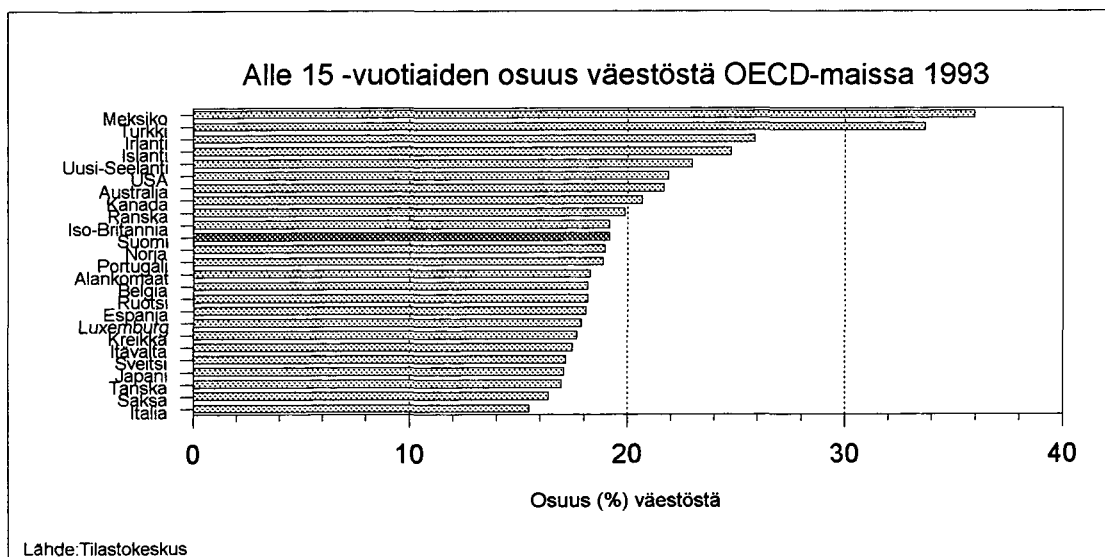
Suomi on EU-maista harvaanasutuin, vain 15 asukasta/km². Suomessa sekä alle 15 -vuotiaitten että yli 64 -vuotiaitten osuus väestöstä on OECD-maiden keskiluokkaa, kuten myös syntyvyys ja kuolleisuus. Useimmissa OECD-maissa naisten osuus on korkeampi kuin miesten. Vain Islannissa, Meksikossa ja Turkissa on enemmän miehiä kuin naisia. Suomessa ulkomaalaisten osuus väestöstä on poikkeuksellisen alhainen.

Bruttokansantuote asukasta kohti jää Suomessa alle OECD-maiden keskiarvon, jota kuvataan indeksiluvulla 100. USAssa bruttokansantuotteen indeksiluku on korkein, lähes 140. Työttömyysaste on Suomessa edelleen korkea, vain Espanjassa se on korkeampi. Veroaste on Suomessa kolmanneksi korkein. Vuodesta 1980 maamme veroaste on noussut kymmenisen prosenttiyksikköä. Hollannissa, Luxemburgissa ja Norjassa veroasteen kehitys on sen sijaan ollut päinvastainen. Henkilöautojen määrä asukasta kohti on suurin USAssa. Suomessa 370 henkilöä tuhannesta omistaa auton.

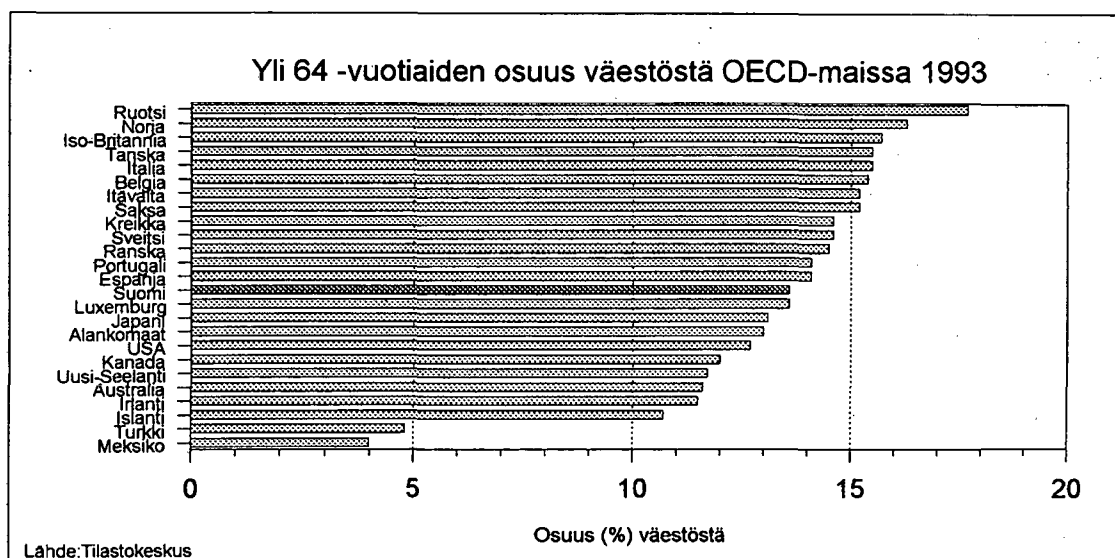
Suomessa metsäalan osuus (noin 76 %) maapinta-alasta on tarkasteltavista maista suurin. Myös Ruotsissa ja Japanissa metsäalan osuus ylittää 60 % maapinta-alasta. Vuonna 1992 pelto- ja puutarha-alan osuus maapinta-alasta oli korkein Tanskassa, 60 %. Suomessa vastaava osuus on alle 10 prosenttia.

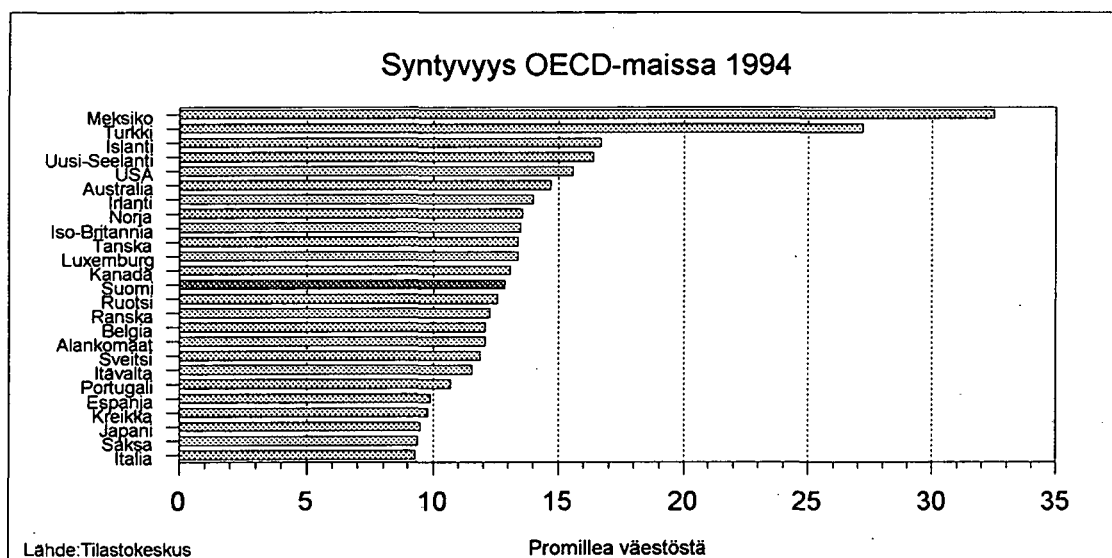
B3. Asukastiheys OECD-maissa 1994.

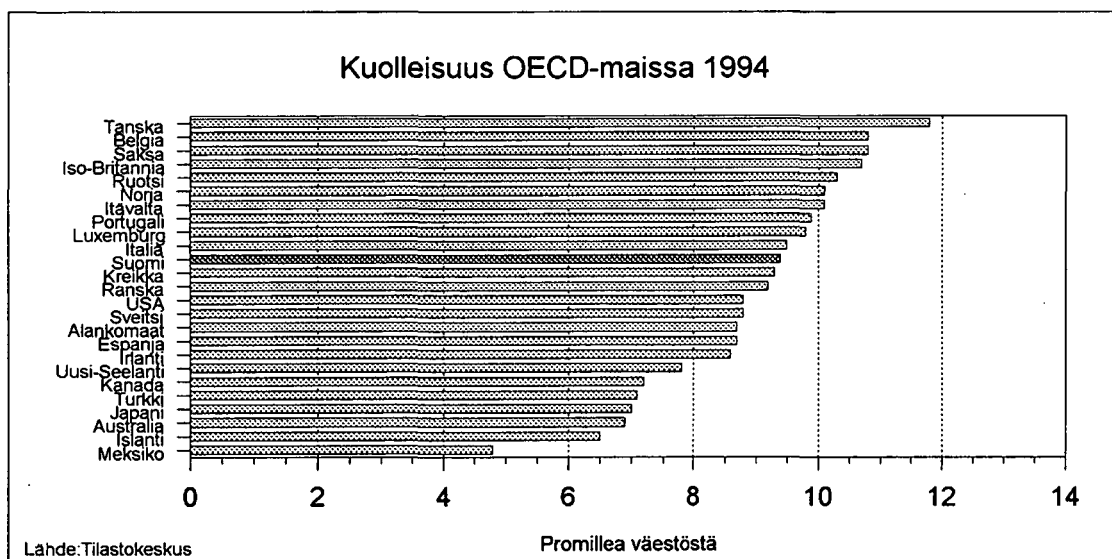
B4. Alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993.

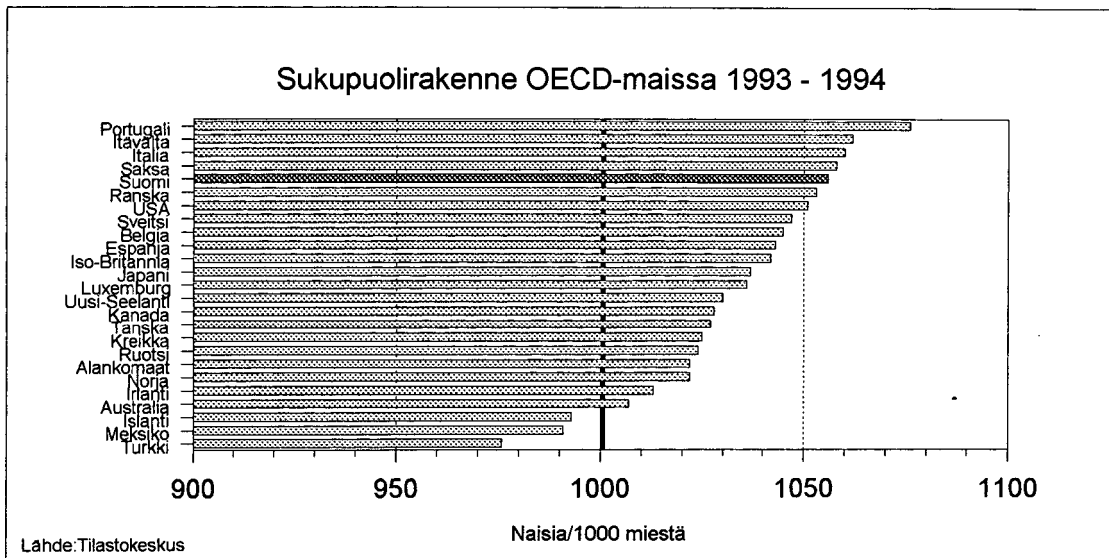
B5. Yli 64 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD- maissa 1993.

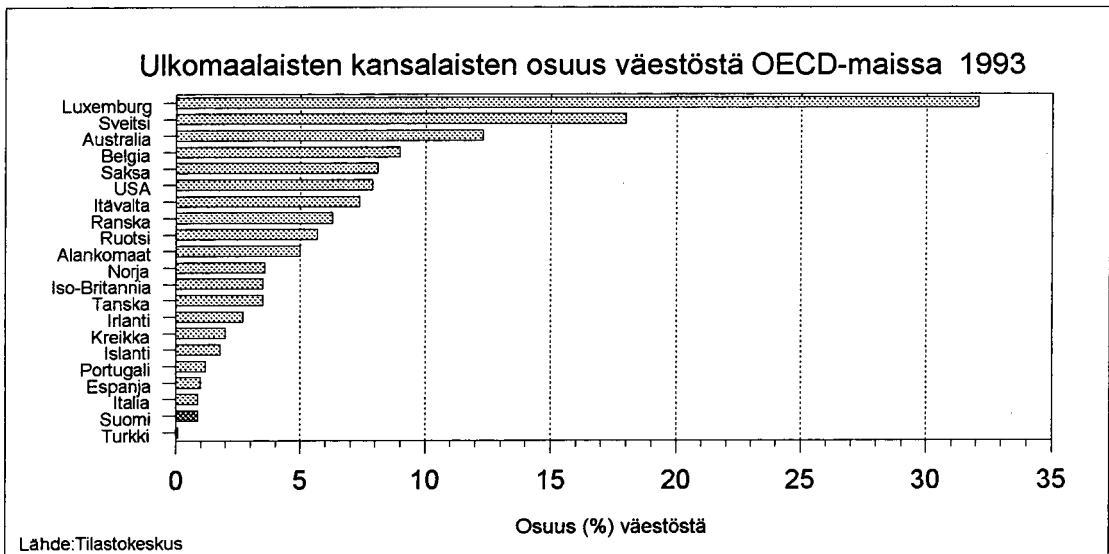
B6. Syntyvyys OECD-maissa 1994.

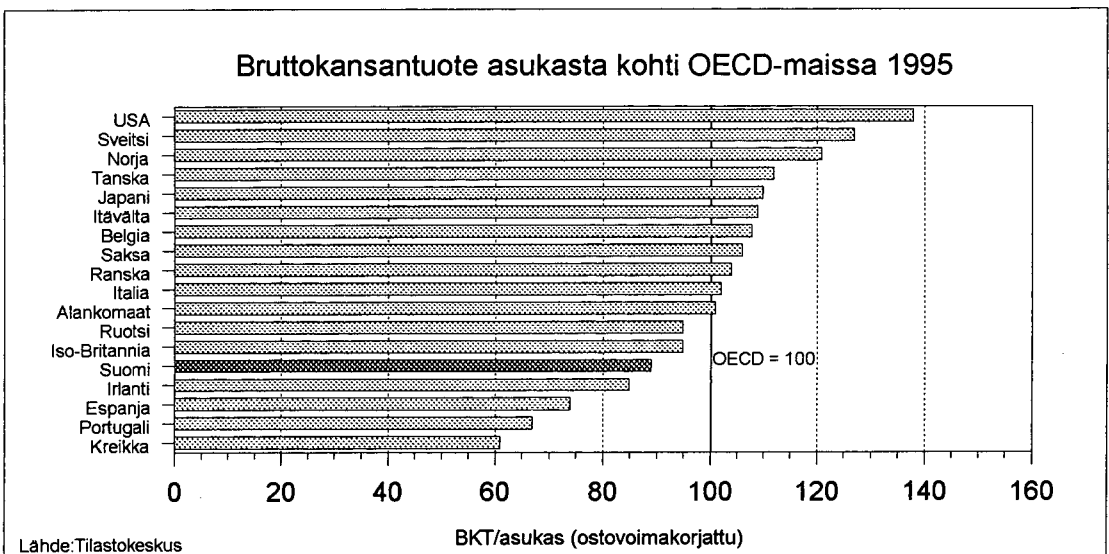
B7. Kuolleisuus OECD-maissa 1994.

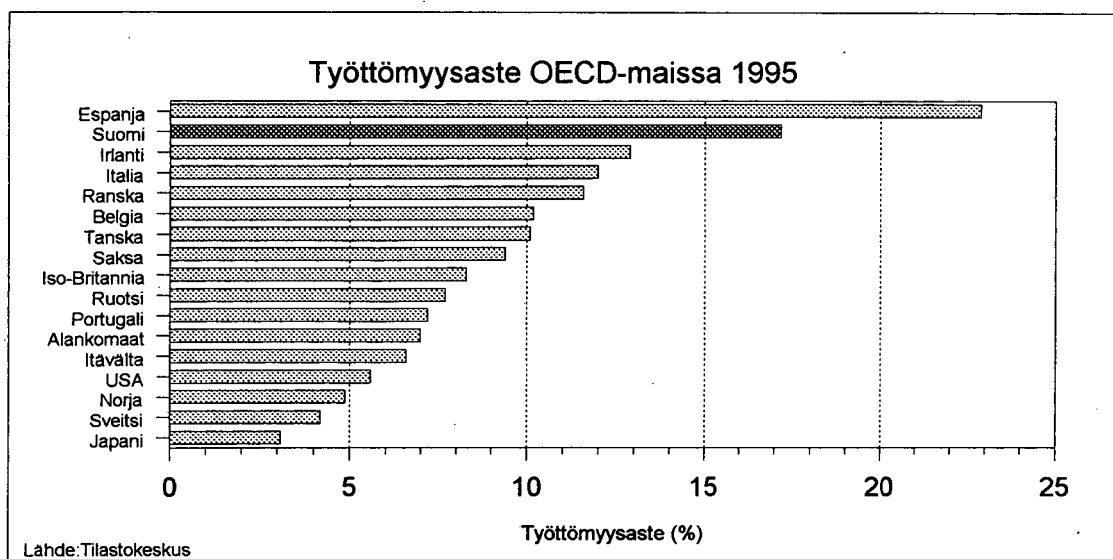
B8. Sukupuolirakenne OECD-maissa 1993 - 1994.

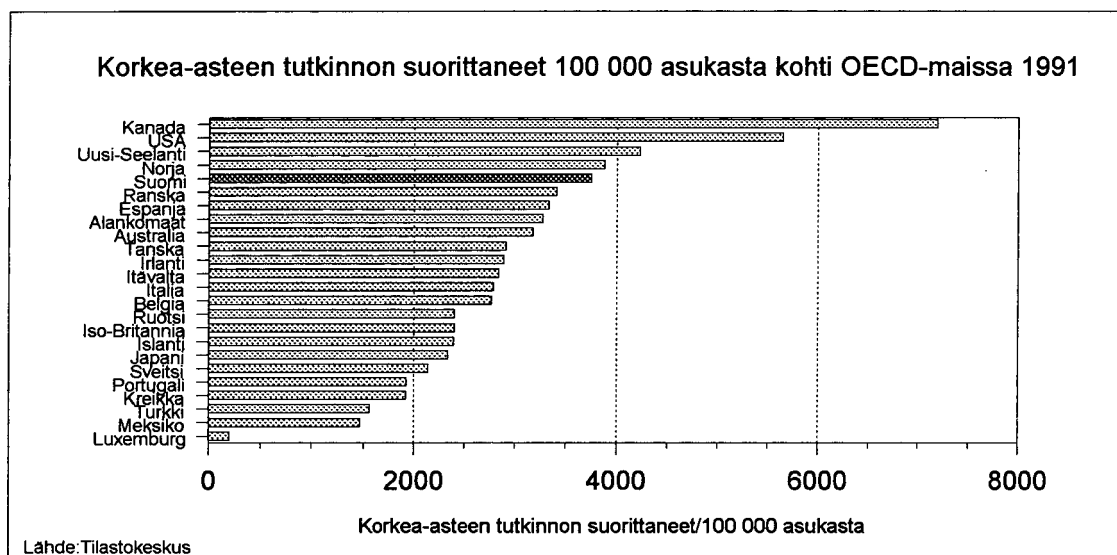
B9. Ulkomaalaisten kansalaisten osuus väestöstä OECD-maissa 1993.

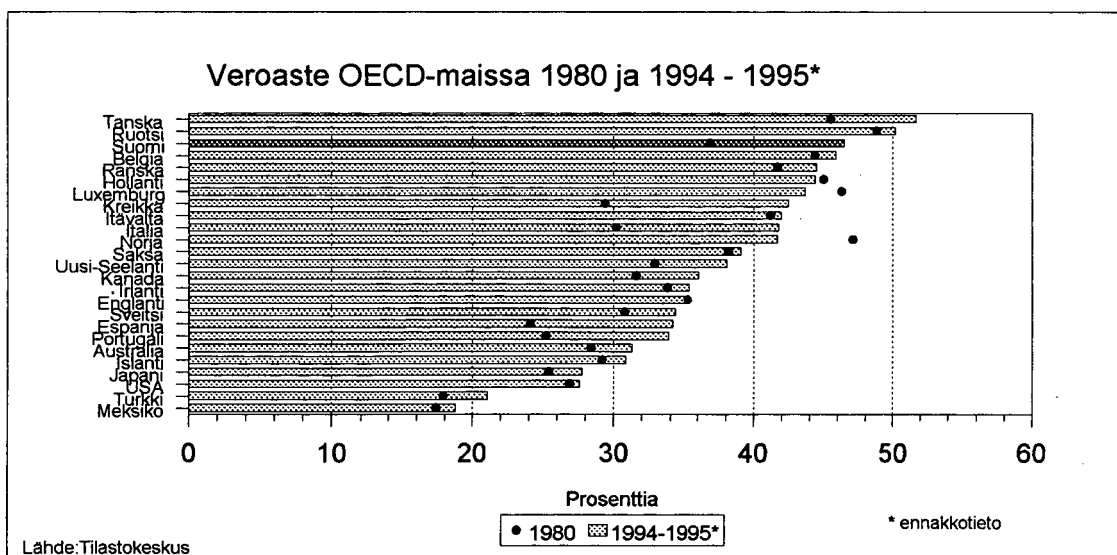
B10. Bruttokansantuote asukasta kohti OECD-maissa 1995.

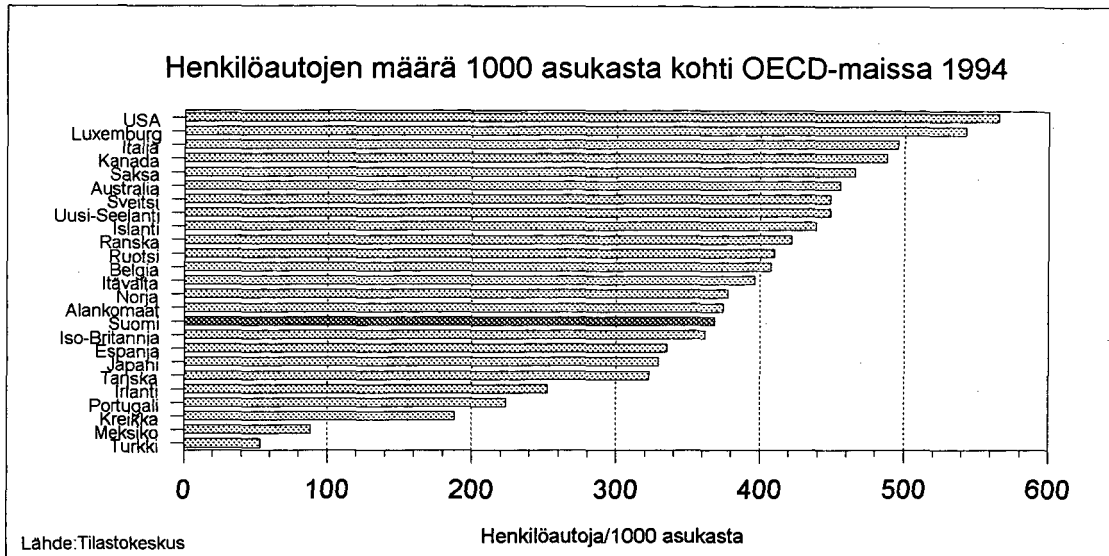
B11. Työttömyysaste OECD-maissa 1995.

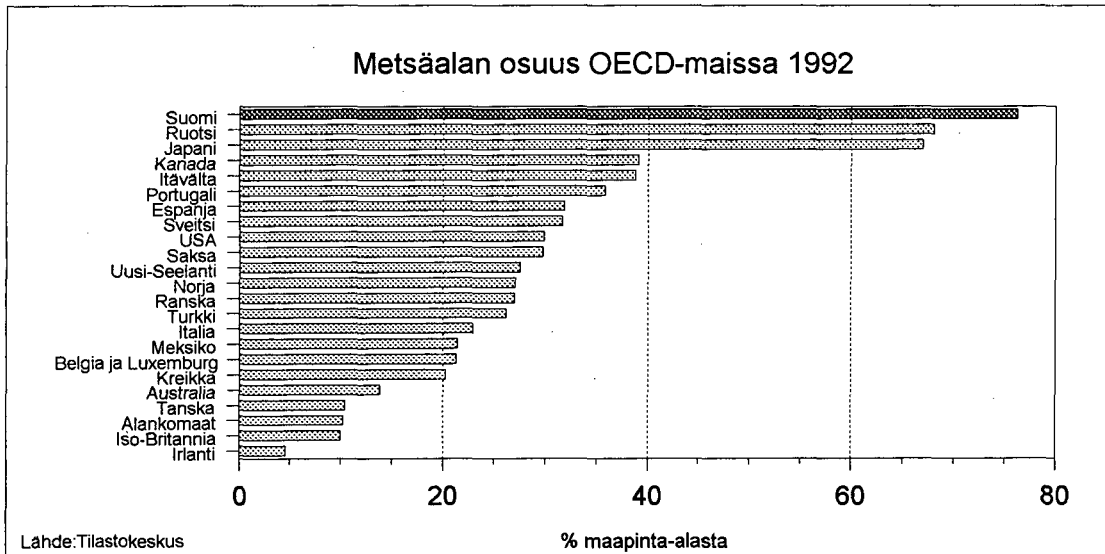
B12. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 100 000 asukasta kohti OECD-maissa 1991.

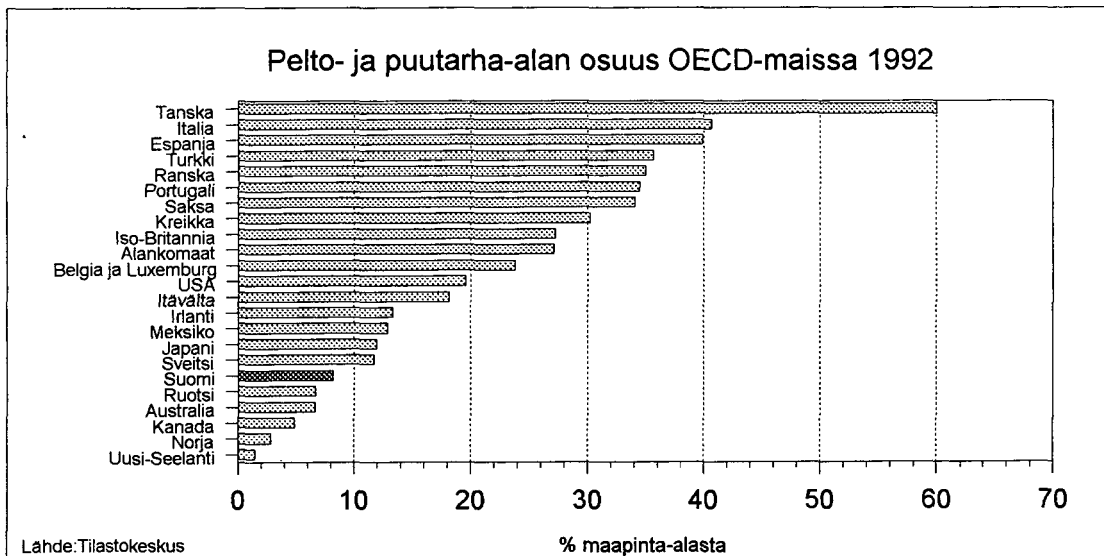
B13. Veroaste OECD-maissa 1980 ja 1994 - 1995*.

B14. Henkilöautojen määrä 1000 asukasta kohti OECD-maissa 1994.

B15. Metsäalan osuus OECD-maissa 1992.

B16. Pelto- ja puutarha-alan osuus OECD-maissa 1992.

KÄYTETYT LYHENTEET JA TIETOLÄHTEET

ALTIKA	= Aluetietokanta
BKT	= Bruttokansantuote
EU	= Euroopan unioni
KTM	= Kauppa- ja teollisuusministeriö
Kuntafakta	= Tilastokeskuksessa kehitetty mikrotietokoneohjelma, johon on koottu tietoja jokaisesta Suomen kunnasta.
NUTS	= Nomenclature of territorial units for statistics
Pohjoismainen	= Tilastokeskuksessa kehitetty tietolevy, joka sisältää tilastotietoa eri Pohjoismaista
CD-ROM	
STAKES	= Sosiaali- ja terveysalan kehittämis- ja tutkimuskeskus
SVT	= Suomen virallinen tilasto
TK	= Tilastokeskus
VTKK	= Valtion tietokonekeskus

KÄYTETYT KÄSITTEET

Alueella työssäkäyville tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä markkamääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

EU-tavoitetukialueita on Suomessa kolme: tavoite 6-, 5b- ja 2-tukialueet. 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen, 5b-tukea maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 2-alueet taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen.

Huoltosuhteella (taloudellinen) lasketaan, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Käsite sisältää ajatuksen, että kulloinkin työssäoleva väestönosa elättää työelämän ulkopuolella olevia.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaanlukien käyttöomaisuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisättyinä polttoaine- sekä aine- ja tarvikkeiden muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aineiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkiotöiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisättyinä valmiste- ja kauppatavaravarojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kassan riittävyys on $365 \times (\text{Kassavarat} + \text{Talletukset} + \text{Lyhytaikaiset sijoitusarvopaperit} - \text{Kassalaina})$: Kassastamaksut.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin 15 vuotta täyttäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Lyhytaikaisiin velkoihin on luettu tilivelat, verovelat varainhallintavuodelta ja kassalainat.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukaslukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 19 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 88 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 455 kpl).

Pitkäaikaisiin velkoihin on luettu talousarviolainat, muut pitkäaikaiset velat sekä ennakkotuloihin sisätyvät lainat.

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Saamelaiden kotiseutualue käsittää neljä kuntaa; Enontekiön, Inarin, Utsjoen ja osan Sodankylän kunnasta.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt sisäasiainministeriö. Seutukuntia Suomessa on 88 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 20 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto-ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työssäkäyntialue on kunnan rajat ylittävän työssäkäynnin eli pendelöinnin perusteella rajattu alue, jonka sisällä käydään suurelta osin alueen keskuksessa työssä. Kunta on työssäkäyntialueen keskus, jos sieltä pendelöi yhteensä alle 20 prosenttia työllisestä työvoimasta sekä mihin tahansa kuntaan alle 10 %:a. Työssäkäyntialue nimetään alueen keskuksen mukaan. Suomessa työssäkäyntialueita on 198.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Vakavaraisuusaste kuvaa kunnan rahoitusasemaa. Se lasketaan seuraavasti: Varaukset + Omat rahastot + Ylijäämä (taseesta) - Alijäämä (taseesta) - Pitkäaikainen vieras pääoma.

Velkataloudeksi katsotaan kaikki ne taloudet, joissa yksityishenkilöillä verotusrekisterin mukaan on velkaa.

Verorahoituksella tarkoitetaan kunnan verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summaa.

Yritystoimipaikat on kunnittain tilastoitu. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUVALUETTELO**ITÄ-SUOMI**

1. Itä-Suomen läänit ja maakunnat 1996
2. Itä-Suomen kunnat 1996
3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1996
4. Kuntien taajamoituminen 1995
5. Seutukunnat Itä-Suomessa 1996

VÄESTÖ

6. Väkiluku kunnittain 31.12.1995
7. Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1995
8. Väkiluvun muutos kunnittain 1985 - 1995 (%) (karttakuva)
9. Väkiluvun muutos kunnittain 1994 - 1995 (%) (diagrammikuva)
10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Etelä-Savossa 31.12.1995
11. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Karjalassa 31.12.1995
12. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Pohjois-Savossa 31.12.1995
13. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Uudenmaan läänissä ja koko maassa 31.12.1995
14. Alle 15 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
15. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
16. Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
17. Väestön keski-ikä kunnittain 1995
18. Alle 15 -vuotiaat ja yli 64 -vuotiaat kunnittain 31.12.1995
19. Sukupuolirakenne kunnittain 1995
20. Väestöennuste maakunnittain 1996 - 2030
21. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005 (diagrammikuva)
22. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005 (karttakuva)
23. Syntyneiden enemmyys lääneittäin 1985 - 1995
24. Syntyvyys kunnittain 1995
25. Syntyvyys ja kuolleisuus kunnittain 1995
26. Kuolleisuus kunnittain 1995
27. Maassamuuton nettomuutto lääneittäin 1985 - 1995
28. Muuttotase kunnittain 1995
29. Suhteellinen muuttovoitto/-tappio kunnittain 1995
30. Mikkelin läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995
31. Pohjois-Karjalan läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995
32. Kuopion läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995
33. Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1995
34. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995

ELINKEINOELÄMÄ**Yritykset ja toimipaikat**

35. Toimipaikkojen lukumäärä kunnittain 1996
36. Yritykset toimialoittain Itä-Suomessa 1996
37. Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä ja koko maassa 1994
38. Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994
39. Toimialojen määrä toimialaluokituksen 3-numerotasolla kunnittain 1996

Työpaikkarakenne

40. Työpaikkarakenne alueittain (Alueella työssäkäyvät) 1995
41. Elinkeinorakenteen muutos lääneittäin 1975 - 1994
42. Työpaikkarakenne Etelä-Savossa ja Mikkelin läänissä (Alueella työssäkäyvät) 1995
43. Työpaikkarakenne Pohjois-Karjalassa (Alueella työssäkäyvät) 1995
44. Työpaikkarakenne Pohjois-Savossa (Alueella työssäkäyvät) 1995
45. Yrittäjien osuus työllisistä kunnittain 1994
46. Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994

Alkutuotanto

47. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 1995
48. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, alkutuotannon mukaan järjestetty
49. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1994
50. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1994
51. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1994

Jalostus

52. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, jalostuksen mukaan järjestetty
53. Jalostuksen työllistyvyys kunnittain 1995
54. Teollisuuden jalostusarvo Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä 1987 - 1994
55. Teollisuusyritykset Itä-Suomessa 1996
56. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä 1994
57. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1994
58. Teollisuuden työntekijöitä/toimipaikka kunnittain 1994

Palvelut

59. Palveluiden työllistyvyys kunnittain 1995
60. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, palveluiden mukaan järjestetty

Konkurssit

61. Konkurssiin haettujen yritysten määrät Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Kuopion lääneissä puolivuositain 1990 - 1996
62. Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä kunnittain 1995

Matkailu

63. Majoitus- ja ravitsemistointipaikkojen lukumäärä kunnittain 1996
64. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Mikkelin läänissä 1987 - 1995
65. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Pohjois-Karjalan läänissä 1987 - 1995
66. Hotellien huonekapasiteetin käyttö Kuopion läänissä 1987 - 1995
67. Yöpymisvuorokaudet alueittain 1995
68. Yöpymisvuorokausien määrän kehitys Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä 1987 - 1995
69. Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995

Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat

70. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994 (karttakuva)
71. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994 (diagrammikuva)
72. Velkatalouksien osuus kunnittain 1994
73. Talouksien velat kunnittain 1993
74. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 - 1995
75. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995 (milj.mk)
76. Bruttokansantuote alueittain eri toimialoilla 1995 (%)

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS**Työllisyys**

77. Työssäkäyntialueet 1994
78. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994 (diagrammikuva)
79. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994 (karttakuva)
80. Avoimien työpaikkojen määrät työvoimapiireittäin 1991 - 1996
81. Avoimien työpaikkojen määrät Mikkelin työvoimapiirissä ammattiryhmittäin 1991 - 1996
82. Avoimien työpaikkojen määrät Pohjois-Karjalan työvoimapiirissä ammattiryhmittäin 1991 - 1996
83. Avoimien työpaikkojen määrät Kuopion työvoimapiirissä ammattiryhmittäin 1991 - 1996

Työttömyys

84. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1991 - 1996
85. Työttömyysaste kunnittain 1995 (diagrammikuva)
86. Työttömyysaste kunnittain 1995 (karttakuva)
87. Työttömyyden kesto keskimäärin alueittain 1991 - 1996
88. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain kesäkuussa 1996 (diagrammikuva)
89. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain kesäkuussa 1996 (karttakuva)
90. Nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995 (karttakuva)
91. Nuorten työttömyysaste kunnittain 1995 (diagrammikuva)
92. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 1995

KOULUTUS

93. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1995
94. Väestön koulutusaste kunnittain 1995
95. Koulutustaso kunnittain 1995 (karttakuva)
96. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1994 (%)
97. Koulutustaso kunnittain 1995 (diagrammikuva)
98. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

99. Lääkärit/1000 asukasta alueittain 1995
100. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1995
101. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (karttakuva)
102. Lasten päivähoiton kustannukset 1995 kunnittain
103. Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1995
104. Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1995

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

105. Myönnetty rakennusluvut Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä 1989 - 1995
106. Asuntotuotanto alueittain 1982 - 1994
107. Asuntotuotanto kunnittain 1994
108. Rakennusten keskimääräinen valmistusvuosi kunnittain
109. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1996
110. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1995
111. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1994
112. Kesämökkit kunnittain 1995
113. Kesäasukkaiden suhde kunnan vakinaisiin asukkaisiin 1995

LIIKENNE

- 114. Liikennesuoritteet tiepiireittäin 1993 - 1995
- 115. Tielikenteessä kuolleet alueittain 1988 - 1995
- 116. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1995
- 117. Kotimaan lentoliikenne Itä-Suomen suurimmilla lentoasemilla 1986 - 1995

ENERGIAHUOLTO

- 118. Sähkön tuotanto alueittain 1981 - 1995
- 119. Vesivoimalla tuotettu energia alueittain 1981 - 1995
- 120. Sähkön kulutus alueittain 1981 - 1995
- 121. Sähkön kulutus asukasta kohti alueittain 1995
- 122. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1995
- 123. Sähkön tuotanto ja kulutus alueittain 1995
- 124. Sähköomavaraisuus alueittain 1981 - 1995

YMPÄRISTÖN TILA

- 125. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 126. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 127. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 128. Typen oksidipäästöt kunnittain 1995
- 129. Rikkidioksidipäästöt kunnittain 1995
- 130. Hiukkaspäästöt kunnittain 1995
- 131. Kansallis- ja luonnonpuistot 1995

KUNNALLISTALOUS**Veroäyrit**

- 132. Veroäyrin hinta kunnittain 1996
- 133. Veroäyrin hinnan muutos kunnittain 1990 - 1996
- 134. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys alueittain verovuosina 1988 - 1994
- 135. Asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän muutos verovuosina 1993 - 1994
- 136. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994 (karttakuva)
- 137. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994 (diagrammikuva)

Kuntien nettomenot

- 138. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (mk/asukas)
- 139. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain (mk/asukas) (diagrammikuva)
- 140. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas)
- 141. Kuntien kokonaismenot 1995 (mk/asukas)

Kunnallistalouden tunnuslukuja

- 142. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset (% verorahoituksesta) 1995 (karttakuva)
- 143. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri)
- 144. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/äyri) (karttakuva)
- 145. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri) (diagrammikuva)
- 146. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat (mk/asukas) 1995
- 147. Kassan riittävyys kunnittain 1995
- 148. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset (% verorahoituksesta) 1995 (diagrammikuva)
- 149. Vakavaraisuus kunnittain (penniä/äyri) 1995 (diagrammikuva)
- 150. Vakavaraisuus kunnittain (% verorahoituksesta) 1995

ALUEPOLITIikka

- 151. EU:n tukialueet 1996
- 152. KTM:n myöntämät kansalliset yritysavustukset kunnittain 1995
- 153. KTM:n myöntämät EU-rahoituksen yritysavustukset kunnittain 1995
- 154. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

VAALIT

- 155. Äänestysaktiivisuus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 156. Puolueiden kannatus Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä Europarlamenttivaaleissa 1996
- 157. Puolueiden kannatuksen muutos Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä kunnallisvaaleissa 1992 - 1996
- 158. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 159. SDP:n kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 160. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 161. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 162. Puolueiden kannatus kunnallisvaaleissa 1996

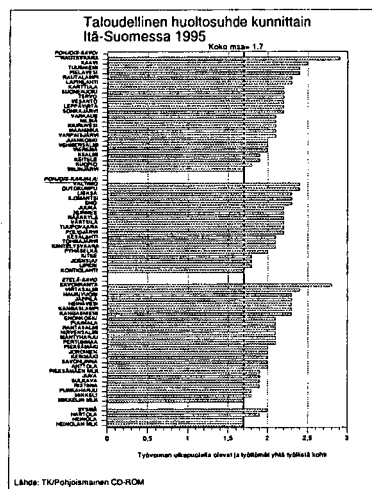
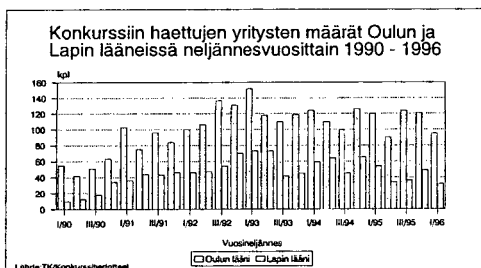
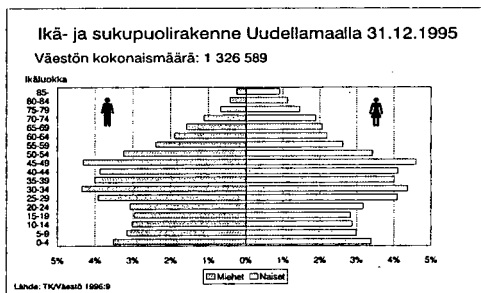
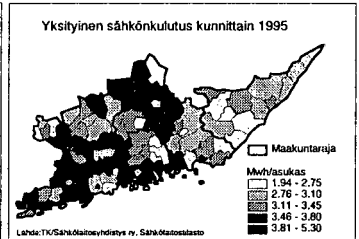
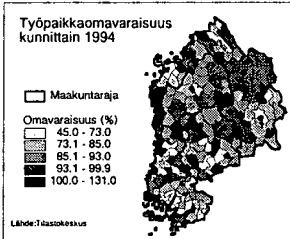
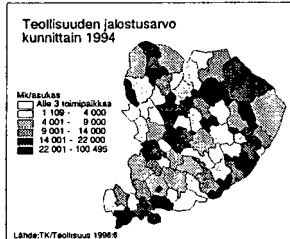
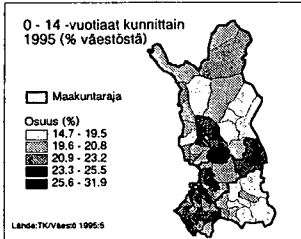
KANSAINVÄLINEN VERTAILU

- B1. Työttömyyden kehittyminen Pohjoismaissa 1984 - 1995
- B2. Bruttokansantuotteen kasvu asukasta kohti Pohjoismaissa 1960 - 1994
- B3. Asukastiheys OECD-maissa 1994
- B4. Alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B5. Yli 64 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B6. Syntyvyys OECD-maissa 1994
- B7. Kuolleisuus OECD-maissa 1994
- B8. Sukupuolirakenne OECD-maissa 1993 - 1994
- B9. Ulkomaalaisten kansalaisten osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B10. Bruttokansantuote asukasta kohti OECD-maissa 1995
- B11. Työttömyysaste OECD-maissa 1995
- B12. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 100 000 asukasta kohti OECD-maissa 1991
- B13. Veroaste OECD-maissa 1980 ja 1994 - 1995
- B14. Henkilöautojen määrä 1000 asukasta kohti OECD-maissa 1994
- B15. Metsäalan osuus OECD-maissa 1992
- B16. Peltö- ja puutarha-alan osuus OECD-maissa 1992

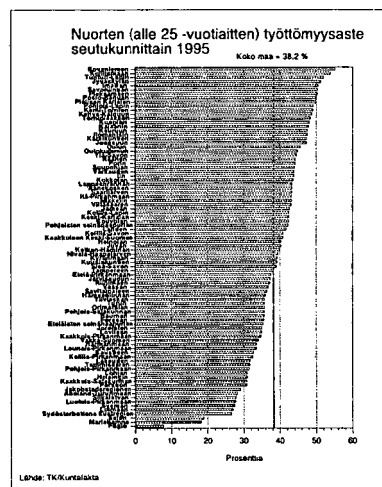
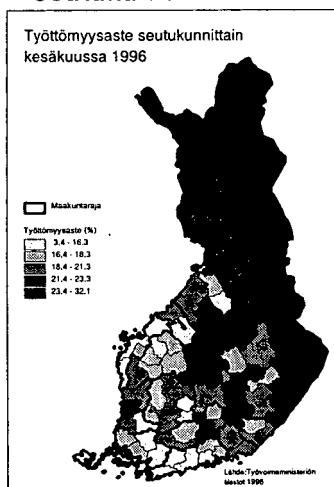
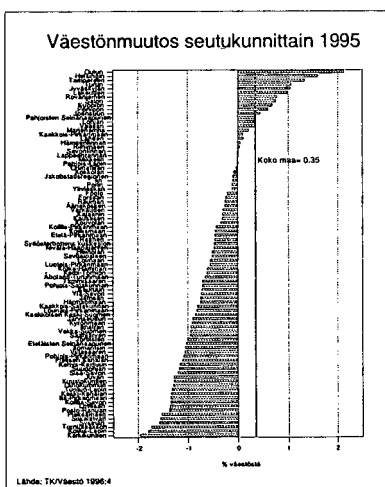
Aluekatsaukset 1996

Tilastokeskuksen uudet aluekatsaukset ovat kokoomajulkaisuja, jotka sisältävät valmiiksi muokattua aluetietoa kunnista, seutukunnista ja maakunnista havainnollisina teemakarttoina ja diagrammeina.

Pohjois-Suomen katsaus Itä-Suomen katsaus Länsi-Suomen katsaus Etelä-Suomen katsaus

Seutukuntakatsaus

Yhteensä **viisi julkaisua**, joissa aluetietoa väestöstä, elinkeinoelämästä, työllisyydestä, kunnallistaloudesta, bruttokansantuotteesta, koulutuksesta, asumisesta ja rakentamisesta, liikenteestä, energiasta, ympäristöstä, aluepolitiikasta ja vaaleista.

Tilaukset:

Tilastokeskus, Aluepalvelutoimistot:

Oulu puh. 08 - 537 2046

Mikkeli 015 - 161 461
Tampere 03 - 223 2240

Seinäjäki 06 - 414 4539
Turku 02 - 274 3430

Itä-Suomen katsaus 1996 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuoretta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Itä-Suomesta. Katsaus sisältää noin 160 havainnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Itä-Suomen

- väestöstä
- koulutuksesta
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä
- energiasta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta
- vaaleista

Katsaus sisältää myös 16 diagrammikuvan kansainvälisen tarkastelun. Julkaisussa olevia kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Kuvia tehdään myös värillisinä kalvoina, joita päivitetään jatkuvasti.

Vastaavan tietosisältöisinä tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

